TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ
ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ

TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW
INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

المؤتمر الدولي المتعدد التخصصات
المجلة التركية للبحوث الأكاديمية

BİLDİRİ ÖZETLERİ
ABSTRACTS BOOK

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ
ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ

TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW
INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

Editörler:
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ŞAHİN
Dr. Öğr. Üyesi Şeref GÖKÜŞ

Birinci Baskı: Aralık 2018

ISBN: 978-605-2300-92-3

OTTO Yayınları

Sertifika No: 33205

Sayfa Düzeni: Tavoos

Kapak: MAKGRUP MEDYA PRO. REK. YAY. A.Ş.

Doç. Dr. Abdurrahman Ekinci, Sehir Demir, Müjde Keskin Algur

Mardin Artuklu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri
aekinci74@yahoo.com

Helikopter Ebeveynler: Aşırı Kontrolcü Ebeveyn Davranışlarına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi

ÖZET

Helikopter Aile (Helicopter Parents) terimi ilk defa Foster W. Cline ve Jim Fay tarafından 1990 yılında "*Parenting with Love and Logic: Teaching Children Responsibility*" kitabında kullanılmış ve Batı ülkelerinde öğretmenler ve diğer profesyoneller tarafından kullanımı yaygınlaşmıştır. Bu terimin ilk çıkış hikâyesi, bir çocuğun "annem başımda helikopter gibi dönüyor" şikâyetiyle başlamış ve bu kitapta yer almıştır. Helikopter Anne-Babalar; çocuklarının başından ayrılmayan, etrafında pervane olan, her ihtiyaçlarına yetişmeye çalışan, hayatlarına ve kişiliklerine müdahale eden, yorulmak bilmeyen anne babalardır. Günümüzde "helikopter aileler", çocuklarının sosyal ve öğrenim hayatlarında onları çok yakından takip eden, çocuklarının üstlenmesi gereken sorumlulukları büyük bir hevesle üstlenen, evlatlarını tamamen kendilerinin uzantısı olarak gören, her sorunu onlar adına çözmekten mutlu olan ailelerdir.

Helikopter ebeveynler ve onların öğrenciler üzerindeki etkisiyle ilgili literatürde birçok araştırma yapılmıştır. Türkiye'de ise bu konuda yapılmış çalışmalara literatürde rastlanmamıştır. Bu araştırmanın amacı helikopter ebeveynlerin sınavlara hazırlanan çocuklarına yönelik sergiledikleri yaklaşımı incelemektir. Çalışmada görüşme tekniği kullanılmıştır. Sınavlara hazırlanan öğrencilere ve öğrencilerin velilerine uygulanmak üzere iki ayrı görüşme formu oluşturulmuştur. Çalışmanın örneklemini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Mardin ili Artuklu ilçesi ve Diyarbakır ili Yenişehir ilçesi oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Helikopter ebeveyn, öğrenci başarısı, sınavlar

Helicopter Parents: Evaluation Of Students Views On Excessive Controller Parents Behaviours

ABSTRACT

The term of "Helicopter Parents " was firstly used in the book of "Parenting with Love and Logic: Teaching Children Responsibility" by Jim Fay in 1990 and its usage has been popularized by teachers and other professionals in Western countries. The origin of this story has started with the complaint of a child " my mother is revolving around me like a helicopter" and this has taken place in the book. Helicopter parents are mothers and fathers who never leave their children alone, revolve around them, try to reach every need of them, interfere their life and personality, and don't know to get tired. These days "helicopter parents" are families who closely follow their childrens' social and education life, eagerly take the responsibilities which their children should undertake, see their children a complete extension of themselves, and become happy from solving every problem on behalf of them.

Many researches have been done in literature about helicopter parents and their effects on students. In Turkey, we don't come across studies done in this subject in the literature. The aim of this study is to examine helicopter parents attitudes towards their children who prepare for exams. In this study, interview technique has been used. Two different interview forms have been created to apply on students preparing for the exams and their parents. The sample of the study has been formed in the city of Diyarbakır/ Yenişehir and Mardin/ Artuklu in 2017-2018 educational year.

Keywords: Helicopter parent, student success, exams

Dr. Adnan Kara

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Ortadoğu'nun Değişmeyen Kaderi: Haçlı Kontluklarından Kantonlara

ÖZET

1095 yılında Fransa'nın Clermont kasabasında toplanan Hıristiyan Genel Konsili'nde Papa II. Urbanus (1088-1099)'un çağrısıyla başlatıldığı kabul edilen I. Haçlı seferinin akabinde Urfa (Odesa) Kontluğu, Trablus Kontluğu, Antakya Kontluğu ve Kudüs Krallığı kurulmuştur. Bundan yaklaşık 900 yıl sonra Suriye'nin kuzeyinde görünüşte Sosyalist bir örgüt tarafından Afrin Kantonu, Kobani Kantonu ve Cezire Kantonu adıyla benzer bir terör yapılanması oluşturulmuştur. Bu iki sözde devletçiklerin benzeşen yönleri bu çalışmada analiz edilecektir. Askerî, siyasî ve ekonomik faaliyetleri bakımından Hıristiyan kontluklar ile kantonal yapılanmaların bölge halkı açısından sonuçları irdelenmeye çalışılacaktır.

Bu çalışmada; yaklaşık dokuz asır önce coğrafya dışından gelen bazı bileşenlerin içerdeki etnik ya da diğer grupların da desteğiyle oluşturdukları kontlukların Latin Krallığı'na dönüşmesi sonucunda bölge halkına verdiği zararın değerlendirilmesi ile birlikte tehdidin boyutunun ortaya konulması amaçlanmıştır. Bunun yanında aynı amaca hizmet ettiğini düşündüğümüz; kantonal oluşumlar ile başlayan günümüzdeki sürecin bölge insanını nereye sürükleyeceği ve kantonların birleştirilerek Latin Krallığı benzeri bir yapılanmaya dönüştürülmesinin nasıl ve hangi güçler tarafından planlandığı üzerinde durulacaktır. Bu kurgunun arkasındaki asıl güçler ile Haçlı kontluklarını destekleyen ve besleyen güç odaklarının aslında aynı merkeze bağlı oldukları bir tespit olarak ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Yukarıda bahsedilen kontluklar ile kantonların oluşturulduğu ve yenilerinin oluşturulmaya çalışıldığı Suriye bölgesi; etnik yapıların çeşitliliği yanında çok hukuklu, çok mezhepli ve çok kültürlü bir coğrafya olarak bilinen Ortadoğu'nun en kozmopolit yerlerinden biri olarak değerlendirilebilir. Gerek on asır önce gerekse günümüzde bölge halkı açısından bu sosyo-kültürel yapının pozitif etkileşim ve zenginlik getirdiği düşünülse de pratikte sonuçlarına bakıldığında yüzyıllar sürecek tartışmaların, sürtüşmelerin ve savaşların nedeni olarak da gösterilebilir. Zira geçmişte yaşanan sıkıntılar ve karşılaşılan

problemler, bugün bile bölge halkı için -dinî, mezhebî, siyasî, kültürel, etnik, sosyal ve ekonomik- ciddi sorunların temel nedenlerinden biri olarak karşımızda durmaktadır. Şayet bölge halkının makûs kaderinin değiştirilmesi, barış, huzur ve güven ortamının sağlanması hususlarında; insan onuru, yaşama hakkı, inanç hürriyeti ve özgürlükler gibi evrensel değerler önceliğinde bir çalışma ve onarma faaliyeti yapılmadığı takdirde sorunların asla çözülemeyeceği gerçeğinin de göz ardı edilmemesi gerektiği belirtilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kontluk, Kanton, Haçlılar, Latin Krallığı, Terör

Unchanging Destiny Of The Middle East: From The Crusaders Countyes To Cantons

ABSTRACT

Following the First Crusade, which was initiated by the call of Papa II Urbanus (1088-1099) in The General Council of The Christian gathered in the town of Clermont in France in 1095 were established Urfa (Odessa) County, Tripoli County, Antakya County and the Kingdom of Jerusalem. About 900 years later, a similar terrorist organization was established by a socialist organization in the north of Syria,the name of the Afrin Canton, Kobani Canton and Cezire Canton. The similarities of these two so-called States will be analyzed in this study. In terms of military, political and economic activities, Christian counties and cantonal structures will be tried to be analyzed in terms of the people of the region.

In this study; it was aimed at putting the threat dimension together with the evaluation of the harm caused to the people of the region by the transformation of some of the constituents coming from outside the geography into the Latin Kingdom about nine centuries ago with the support of the ethnic groups or other groups inside it. Besides, we think it serves the same purpose; the current process of the present-day, which begins with cantonal formations, will focus on where the people of the region will be dragged and how and by which forces will be transformed into a structure similar to the Latin Kingdom. It is understood that the main forces behind this fiction and the power foci that support and feed the Crusades are actually connected to the same center.

The Syrian territory in which the above-mentioned counties and the cantons were built and new ones have been tried; it can be regarded as one of the most cosmopolitan places in the Middle East, known as a very legal, multi-sectarian and multicultural geography, as well as a diversity of ethnic structures. Whether ten centuries ago or today, although it is thought that this socio-cultural structure has brought positive interaction and wealth for the people of the region, the practical consequences of this situation can also be cited as the cause of centuries-long discussions, conflicts and wars. As a matter of fact, the problems experienced in the past and the problems encountered, even today, we are faced with one of the main causes of serious problems -religious, sectarian, political, cultural, ethnic, social and economic- for the people of the region. About changing the bad luck of the people of the regionand peace and creation of peace, tranquility and trust; it should be noted that the fact that problems can never be solved should not be ignored unless a work and repair activity is carried out prioritizing universal values such as human dignity, right to life, freedom of belief and freedoms.

Keywords: County, Cantons, Crusaders, Latin Kingdom, Terror

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Bayraktar

Ahi Evran Üniversitesi, İlahiyat
ahmetbayraktar@ahievran.edu.tr

Arapça Kelime Bilgisi (Sarf) Öğretiminde Yeni Bir Metod

ÖZET

Türkiye'de Arapça öğretimi ortaokul seviyesinde başlamakta lisans seviyesinde farklı fakültelerde devam etmektedir. Sayıları gittikçe artan ilahiyat fakültelerinde arapça öğretimi ciddi bir sorun olarak çözülmeyi beklemektedir. Bu makalede önerilen metod öğrencilerin Arapça kelime çözümlemesini ve sözlük kullanma becerilerinin öğretimini daha az zamanda daha kalıcı bir hale dönüştürülebileceğini göstermektedir.

Daha önce uygulanmamış bir teknik sayesinde öğrencileri ezber yükünden önemli ölçüde kurtarmakta çok kısa bir sürede illetli olsun ya da olmasın karşılaşılan bütün kelimelerin anlamını sözlükten buldurtabilmektedir.

Temel Arapça eğitiminin kısa sürede ve etkin bir şekilde gerçekleşmesi öğrencinin gelecekteki Arapça eğitimine karşı olumlu güdülenmesini sağlayacak, dil eğitimi için motivasyonunu güçlendirecektir.

Bu yöntemde ke-te-be ya da ze-he-be gibi temel fiiller hiçbir şekilde kullanılmamaktadır. Öğrenciye asıl görmesi gereken öğeler gösterilmekte, bu sayede öğrenci ileriki zamanlarda bir kelimeyi nasıl tanıyacağını en baştan tecrübeyle öğrenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Arapça, İlahiyat, Eğitim, Sarf, Öğretim tekniği

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Ali Algül

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı
alialguller@hotmail.com

Ömer Seyfettin'in Makalelerinde Batı Dünyası ve Batı Kültürünün Türkiye'de Yayılması

ÖZET

Ömer Seyfettin, Türk edebiyat tarihinde hikâye yazarı olarak tanınmıştır. Hikâyelerinin dışında dergilerde ve gazetelerde yazılar da kaleme alan Ömer Seyfettin, bu yazılarında başta dil olmak üzere Türk tarihi, savaş, siyaset, eğitim, Anadolu, İstanbul, Batı ve Doğu dünyası, Yunan mitolojisi, Osmanlılar, spor, eleştiri, sanat, edebiyat ve Türk edebiyatının çeşitli dönemleri gibi konuları Türkçü bir bakış açısıyla ele alıp düşüncelerini açıklar. Bu bağlamda Türk kültürüne dayanan bir dilin, sanatın ve edebiyatın hâkim olması için çalışır. Türkçenin yabancı dillerin etkisinden kurtulmasına yönelik yapılması gerekenleri sıralar. Öncelikle yabancı dil kurallarının atılmasını ister. Çalışmada burada sözü edilen konulardan Ömer Seyfettin'in Batı'ya bakışı ve Batı kültürünün Türkiye'de yayılması Ömer Seyfettin'in yazılarından yola çıkılarak ele alınacaktır. Ömer Seyfettin yazılarında Batı'yı bir Doğulu gözüyle konu edinir. Avrupa'ya toptan karşı çıkmayan Ömer Seyfettin, ilk yazılarından son yazılarına doğru Batı'ya karşı olumlu bir hava geliştirir. 1910 öncesi ve sonrasında çıkan makalelerinde Batılıların bizi karıştırmak, bölmek, parçalamak, yok etmek istediklerini açıkça yazarken son dönem yazılarında bu üslubunu yumuşatır; fakat hiçbir zaman tedbiri elden bırakmaz. Batı'nın Türkiye üzerinde planlarının bulunduğunu sürekli vurgular. Batı'ya karşı uyanık olunması gerektiğini belirtir. Siyasetin dışında Tanzimat sonrasında Türkiye'de görülen Batı etkisini de konu edinir; nelerin doğru nelerin yanlış yapıldığını açıklama yoluna gider. Türk gencinden Batı'nın sanatını, tekniğini almasını isteyen Ömer Seyfettin, Batının sporu, bilimi, edebiyatı, sanatı üzerinde de durur. Batı klasiklerinin kalıcı olup olmadıklarını tartışmaya açar. Antik Yunan'da ortaya çıkan uygarlığın nedenlerini, sonuçlarını ve günümüze yansımalarını yorumlar.

Anahtar Kelimeler: Ömer Seyfettin, Türkler, Batı, Kültür

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Prof. Dr. Ali Bakkal

Akdeniz Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi
alibakkal52@gmail.com

İslâm Hukukunda "Kavâid"in Delil Oluş Keyfiyeti

ÖZET

İslam hukukunda fer'î meselelerin hükümlerini tamamen veya büyük oranda kuşatan tümel önermelere kaide denilmektedir. Bunlar fıkhın genel ilkeleridir. İlk dönem fıkıh eserlerinde kaide kelimenin kullanıldığına rastlansa da, bu kavrama ilişkin tanım ve açıklamalara rastlanmaz. Fıkhın kuruluş ve gelişme dönemlerinde genel ilke anlamında daha çok Asl kelimesi kullanılırdı. Dolayısıyla fakihlerin kaide kavramıyla neyi kastettiklerini anlamak için Asl kelimesine yükledikleri anlamı bilmek gerekir. O dönemlerde Asl kavramı, "kaide" kelimesinin manasını aşan geniş kapsamlı bir anlama sahipti ve "kaide" anlamı bunlardan sadece birisi idi.

"Asl" kavramının yerini "kaide" kavramına terk etmesi 8./14. yüzyıla rastlar. İbnü's-Sübkî (771/1369 ile birlikte kaidenin yanı sıra "dâbit" kavramı da öne çıkar. Ona göre dâbit, kâideye nisbetle daha dar kapsamlı bir kavramdır. İbn Nüceym (970/1562) iki kavram arasındaki farkı netleştirir; fıkhın birçok bölümündeki konuları birleştiren ilkeye kâide, tek bir baptaki meseleleri birleştiren ilkeye ise dâbit denir. Kaidenin delil olması bakımından bu ayırım önemlidir. Çünkü doğrudan olmasa bile dâbitler, tahric, tercih ve ta lil faaliyetleri çerçevesinde her dönem delil olarak kullanılmıştır. Geniş kapsamlı kaidelerin istisnaları çok olması ve bunları tespit için kural koymanın mümkün olmaması sebebiyle delil olmadıkları söylenmiştir. Bununla birlikte onlar da zaman zaman delil olarak kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kaide, dabit, asl, deli, Mecelle

Doç. Dr. Ali Cin - Yıldız Çimen - Yiğit Ayaz

Akdeniz Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı
alicin@akdeniz.edu.tr

Emir Çelebi'nin Enmûzecü't-Tıp Adlı Eseri Üzerine

ÖZET

Türkçe yazılmış ilk tıp metinleri Uygur Türklerine ait olup bunlar da çoğunlukla Sanskrit, Soğd ve Çin dillerinden çeviri yoluyla elde edilen metinlerdir. Anadolu Selçuklular ve Beylikler döneminde ise tıpla ilgili yazılan ilk eserler Arapça ve Farsçadır. Bu eserler ilerleyen zaman içerisinde devlet adamlarının teşvik ve yönlendirmeleriyle Türkçeye kazandırılmıştır.

Türkçe olarak yazılan ilk tıp eserleri 13.yüzyılda kaleme alınmaya başlanmıştır. Anadolu sahasında yazılan tıp kitaplarının birçoğunda yazılış tarihinin verilmemesi yazılan ilk tıp kitabının hangi eser olduğu konusunda farklı görüşler ortaya çıkarmıştır. Eski Oğuz Türkçesinin yazı dili olarak şekillenmeye başladığı bu dönemde, birçok tıp kitabı çevrilmiş ya da yarı telif yarı toplama sayılabilecek eserler yazılmıştır. Osmanlı Türkçesi döneminde tıp metinlerine baktığımızda hem çeviri eserlerin hem de telif eserlerin çokluğu dikkat çekecek seviyededir.

Söz konusu çalışmada 17. yüzyıl Osmanlı devletinin bilinen önemli hekimbaşlarından Emir Çelebi ve onun dönem içerisindeki en hacimli tıp eserlerinden biri olan *Enmûzecü't-Tıbb* adlı eseri hakkında bilgiler verilerek, eserdeki tedavi yöntemlerine değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Emir Çelebi, Enmûzecü't-Tıbb, Osmanlı Tıbbı

On Anmuzac Al-Tıp Of Emir Çelebi

The first medical texts written in Turkish belong to the Uyghur Turks and these are mostly the translated versions of the texts obtained from Sanskrit, Sogdian and Chinese languages. In Anatolian Seljukians and Principalities period, the first works written

about medicine are Arabic and Persian. These works were later translated into Turkish with the encouragement and guidance of politicians.

The first medical works written in Turkish were seen in the 13th century. There are different opinions about which work was the first book of medicine because of the fact that dates of writings were not given in most of the medical books written in the Anatolia. During the period of Old Oghuz Turkish began to rise as a written language, many books of medicine were translated and some semi-original-semi-collected works were written. In the Ottoman Turkish period, it is remarkable that the number of both translation works and original works are really high.

In this study, information will be given about Emir Çelebi, who is one of the well-known medical chiefs of the 17th century Ottoman state, and his work Enmûzecüindekit-Tibb, which is one of the bulkiest medical works during the period, and the treatment methods mentioned in the book will be discussed.

Keywords: Emir Çelebi, *Enmûzecü't-Tıbb*, Osmanlı Tıbbı / Emir Çelebi, Enmûzecüût-Tıbb, Ottoman Medicine

Doç. Dr. Ali Kürşat Turgut – Hüseyin Cihat Soylu

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
akursatturgut@akdeniz.edu.tr – huseyincihat@hotmail.com

Sa'düddin Teftazânî'de Devlet Başkanlığı Algısı

ÖZET

Hz. Peygamber'in vefatını müteakip Müslümanlar arasında yaşanan en önemli sorun hiç şüphesiz devlet başkanlığı meselesidir. İslâm peygamberinin kendisinden sonra devletin idaresine kimin geçeceğini tayin etmemesi, Müslümanları bu konuda bir arayışa sevk etmiş ve mezkûr meselede her kabile veya grup hak iddia etmiştir. İslâm tarihinde üzücü hâdiselerin yaşanmasına da sebep olan devlet başkanlığı sorunu, Müslümanlar arasında -Şîa hariç- sadece siyasi bir mesele değil itikadî, fıkhî ve sosyal boyutlarıyla beraber düşünülüp irdelenmiştir. Bu yüzden ilk dönem kelâm, fıkıh, hadis ve tasavvuf gibi pek çok disiplin içinde devlet başkanlığı meselesi doğrudan veya dolaylı olarak ele alınmıştır. Her disiplin kendi bakış açısından konuya yaklaşmış ve adı geçen mesele hakkında azımsanmayacak derecede teori ve görüş ortaya çıkmıştır. Gazzâlî gibi Eş'arî bir geleneğe mensup on dördüncü yüzyıl düşünürü Sa'düddîn Teftazânî de eserlerinde devlet başkanlığı ve onunla irtibatlı konulara değinmiştir. Düşünürün bu konudaki yaklaşımı ve öne sürdüğü görüşler, söz konusu geleneği takip etmede benzerlik ve farklılıkları ortaya koyacaktır. Felsefe ile kelâmın birlikte ele alındığı dönemde yaşayan Teftazânî'nin devlet başkanlığı hakkındaki görüşlerini değerlendirirken onun kelâmcılığının yanısıra felsefî birikimini de görmeye çalışacağız. Dolayısıyla devlet başkanlığı konusunu düşünürün bakış açısından verirken, onun aynı meseledeki görüşlerini yer yer bazı Müslüman kelâmcı ve filozofların düşünceleriyle de mukayese edeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Sa'düddîn Teftazânî, Devlet başkanlığı, Eş'arî, Gazzâlî, İslâm filozofları.

Sa'd Al-Dīn Taftazanī's Perception Of Presidency

ABSTRACT

The most important issue between Muslims after the death of the Holy Prophet is undoubtedly a matter of presidency. The fact that the prophet of Islam did not determine who would pass upon the administration of the state after him had led the Muslims to a search for this issue and every tribe or group laid claim on the aforementioned matter. The problem of the presidency, which caused sad feelings in Islamic history, has been evaluated and scrutinized not only as a political issue among the Muslims except the Shīa, but also as the political, judicial (fiqhī) and social dimensions. For this reason, in many disciplines in the first period such as theology, jurisprudence, hadith and sufism, the issue of presidency was discussed directly or indirectly. Each discipline approached the issue from its own point of view, and there was a considerable amount of theory and opinion about this matter. Ṣa'd al-dīn Taftazānī, a fourteenth-century thinker belongs to Asharīte tradition like al-Ghazzālī, referred to the presidency and the issues connected with it in his works. His approach on this subject and the ideas he put forward will reveal similarities and differences in following the aforesaid tradition. We will try to see the philosophical knowledges of Taftazānī as well as his theological background while evaluating the views of Taftazānī, who lived during the period when philosophy and theology were dealt with together. Therefore, while giving the issue of presidency from Taftazānī's perspective, we will compare his views on the same issue with the thoughts of some Muslim theologians and philosophers.

Keywords: Ṣa'd al-dīn Taftazānī, Presidency, Ash'arī, Ghazzālī, Muslim Philosophers.

Öğr. Gör. Aslıhan Özder Kılıç, Doç. Dr. Binnur Genç İlter

Akdeniz Üniversitesi, İngiliz Dili Eğitimi
aslihanozder5@gmail.com

EFL Instructors' Perspectives and Implementations Based on Vocabulary Teaching Strategies

ABSTRACT

Universities' preparatory schools include reading, writing, listening, speaking, grammar, translation and vocabulary in their intensive English language teaching curricula.Vocabulary learning is an important aspect of all these programs, and depending on this, vocabulary learning strategies have been categorized in many ways for the last half century. Nevertheless, it is still difficult to determine which strategies to use for both learners and teachers. Since not many researches have been done focusing on teachers' perspectives and learners' might lack the ability to describe the reasons why and how they use or why they do not use specific strategies as it might be above their cognitive and emotinal level, this study aims to state what the EFL instructors working at a preparatory school think about vocabulary learning strategies, which strategies they like, use and prefer to teach their students as well as how they think these strategies affect EFL university students' vocabulary learning process. As this study is quantitative, and findings are based on the statistical analysis of the adapted version of Language Strategies Use Inventory (LSUI) (2002) which is a five-point Likert scale applied on 55 EFL instructors. This paper is to be finalized with discussions and suggestions concerning how to raise both teachers' and learners' awareness on the subject, and also, how teachers can help learners acquire strategies to learn vocabulary individually and autonomously.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül Özcan

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük SYO,
Halk Sağlığı Hemşireliği ABD, Nevşehir

Öğr. Gör. Dr. Kamuran Özdil

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük SYO,
Halk Sağlığı Hemşireliği ABD, Nevşehir

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Görüş ve Tutumları: Nevşehir Örneği

ÖZET

Amaç: Bu çalışma; gelecekte sağlık hizmeti sunacak olan üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki görüşlerinin ortaya çıkarılması amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipteki çalışmanın evrenini sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu birinci sınıf öğrencileri (N=162) oluşturmuştur. Örneklem seçimi yapılmamış, çalışmaya katılmayı kabul eden 154 öğrenci ile araştırma sonlandırılmış ve evrenin %95'ine ulaşılmıştır. Veriler Eylül-Ekim 2017 tarihleri arasında toplanmıştır. Veriler; Tanımlayıcı Anket Formu, Toplumsal Cinsiyet Rol Tutum Ölçeği (TCRTÖ) ve Cinsiyet Eşitliği Ölçeği (CEÖ) ile toplanmıştır. Katılımcılardan sözel onam alınmıştır. Verilerin analizinde; tanımlayıcı istatistikler, Shapiro-Wilk, Kruskall Wallis, Mann Whitney U, Spearman korelasyon testleri kullanılmıştır. Tüm analizlerde $p<0.05$ değerleri anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Öğrenciler; 18.7±1.93 yaş ortalamasında olup, Çocuk Gelişimi (%25.3), Yaşlı bakımı (%23.4), Sağlık Kurumları İşletmeciliği (%15.6) ve Tıbbi tanıtım ve Pazarlama (%14.3) bölümlerinde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin TCRTÖ puan ortalama değeri 131,71 ± 17,44; CE ölçeği puan ortalamaları ise 47,57±6,53 bulunmuştur. Öğrencilerin eşitlikçi rol tutumlarını benimsedikleri ve yarıdan fazlasının cinsiyet eşitliği eğiliminin yüksek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm ile TCRTÖ puanı

arasındaki farkın anlamlı ($p<0.05$) olduğu, cinsiyet, aile yapısı, anne ve baba eğitim düzeyi ve en uzun yaşadığı yer ile TCRTÖ puanı arasındaki farkın anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm ve anne eğitim düzeyi ile CEÖ puanı arasındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Ölçek toplam puanları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki saptanmıştır (Spearman's $r=0.275$, $p=0.001$)

Sonuç: Sonuç olarak sağlık hizmeti verecek olan üniversite öğrencilerine, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eğitim programlarının düzenlenmesi, öğrencilerin toplumsal cinsiyete ilişkin görüşlerini etkileyen toplumsal faktörlerin belirlenmesi için kültürel içerikli çalışmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: üniversite öğrencileri, Toplumsal cinsiyet rol tutumları, eşitlikçi yaklaşım

Arş. Gör. Aziz Karabulut

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
aziz.karabulut0758@gmail.com

Zemahşeri'nin Keşşâf Adlı Tefsirinde Kabir Azabı ile İlişkilendirilen Âyetlerin Yorumu

ÖZET

İnsanı en güzel şekilde yaratan Allah teâlâ, insanın âhiret hayatında iyi ve güzele erişebilmesi için dünya hayatında yapması gereken bir takım görevlerle sorumlu tutmuştur. Allah teâlâ bu görevleri yerine getiren kullarına âhirette mukafât vaat ederken, yerine getirmeyen kullarına da ceza ile muâmele edeceğini ifade etmiştir. İşte bu ceza da insanın ölmesiyle birlikte kabir hayatında başlayacak olan azaptır.

Müfessirlerin kabir azabı ile ilişkilendirilen âyetlerin delâletleri konusunda farklı yorumlarda bulunmaları sebebi ile kabir azabı tarih boyunca tartışılmıştır. Her ne kadar hadislerde kabir azabının varlığı sabit olsa da âyetlerin delâletlerinde ihtilaf edilmesi konunun bügün de gündeme gelmesini sağlamıştır

Bu çalışmamızda müfessirler içerisinde önemli bir yere sahip olan Zemahşerî'nin Keşşâf adlı tefsirinden hareketle kabir azabına yönelik yorumları ele alınacaktır. Çalışmada öncelikle Zemahşerî'nin kabir azabının varlığına delil getirilen âyetlere yönelik açıklamaları ele alınıp, daha sonra kabir azabının reddi için istidlâl edilen âyetlere yaptığı yorumları analitik bir metotla incelenecektir. Böylelikle Zemahşerî'nin kabir hayatı ve azabına yönelik tutumu, azap ruh-beden ilişkisine dair düşünceleri ortaya çıkmış olacaktır. Bu çalışmayla amacımız Mutezilî bir âlim olan Zemahşerî'nin kabir azabı ile ilgili görüşlerini tespit etmek ve âyetlere yaklaşım tarzını belirlemektir.

Anahtar Kelimeler: Kabir Azabı, Ruh-Beden,Mu'tezile

Commentary Zemahşerî in the Scout Named Interpretation of Relationship With Torment of the Grave Verse

God created man in the best possible way ta'ala, he has been blamed by a number of tasks to do in this life good and beautiful in human life in order to access the Hereafter. Allah ta'ala promises reward in the hereafter, while his servants who fulfill these tasks, fulfilling his servants stated that it intends to treatment with punishment. That penalty is punishment, which will begin their graves with the dead man.

The reason for the punishment of the grave with no guide to the different interpretation of the verses of associated with grave punishment of commentators throughout history have been discussed. Although the tradition of punishment in the grave is the subject of the dispute in the presence of a constant guide to the verses, though twist has provided the agenda.

In this study, the commentary says Zemahşerî'n which has an important place in the Scout commentators reviews for the motion will be dealt with grave punishment. Working primarily taken up with descriptions of evidence for the existence of the revelations brought Zemahşerî'n the torment of the grave, and then comment on the revelations to be deduced for the rejection of the grave torment will be examined in an analytical method. Thus Zemahşerî'n attitude towards life and the punishment of the grave, the punishment will be revealed thoughts of the mind-body relationship. Our goal with this study to determine their views on the Mu'tazila a scholar who Zemahşerî'n the grave torment to determine the style and approach to the revelations.

Keywords: Grave Torment, Soul-Body, Mu'tazila

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Bahadır Gülbahar

Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Yönetimi ve Denetimi
bahadirgulbahar@hotmail.com, bahadir.gulbahar@ahievran.edu.tr

Ortaokul Öğretmenlerinin Duygusal Zekâlarıyla Sınıf İçi Lider Öğretmenlik Becerileri Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi[1]

ÖZET

Duygusal zekâ düzeyi yüksek olan bireylerin liderlik özelliğine sahip olması, liderlik becerilerini sergilemeleri, daha etkili liderler olmaları beklenir. Bu durum, öğretmen liderler için de geçerlidir. Kendi duygularını kontrol etmede, öğrencilerinin, meslektaşlarının ve okul yöneticilerinin duygularını anlamada, yönlendirebilmede daha yeterli öğretmenlerin öğretmen liderliği becerilerini haiz olacaklarını ve öğretmen liderliği becerilerini daha sık gerçekleştireceklerini ifade etmek mümkündür.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında öğretmenlerin duygusal zekâ düzeyleriyle lider öğretmenlik becerileri düzeyleri arasında bir ilişki olup olmadığının bilinmesinin önem arz ettiği düşünülmektedir. Ulaşılabilen alanyazında, öğretmenlerde duygusal zekâ ve lider öğretmenliği ayrı ayrı inceleyen araştırmalar olduğu belirlenmesine rağmen öğretmenlerin duygusal zekâları ile sınıf içi lider öğretmenlik becerileri algıları arasındaki ilişkinin ele alınmış olduğu bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğretmenlerin duygusal zekâ düzeyleriyle sınıf içi lider öğretmenlik becerileri algıları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Nicel olan bu araştırmada, durumun genel olarak betimlenmesi amacıyla genel tarama ve ilişkisel tarama modelleri kullanılacaktır.

1 Bu çalışma, Ahi Evran Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından EGT.A4.18.013 numaralı hızlı destek projesine tahsis edilen maddi kaynakla desteklenmiş olan bir çalışmadır.

Araştırmanın evrenini Kırşehir ili merkez ilçede görev yapan toplam 879 ortaokul öğretmeni, örneklemini ise anılan evren içinden basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilen 405 ortaokul öğretmeni oluşturmaktadır.

Öğretmenlerin duygusal zekâlarını *ölçmek* için "*Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği*" ve sınıf içi lider öğretmenlik becerileri algılarını ölçmek için de "*Sımf İçi Lider Öğretmenlik Becerileri Algı Ölçeği*" kullanılacaktır.

Araştırmadan, ortaokul öğretmenlerinin duygusal zekâlarıyla sınıf içi lider öğretmenlik becerileri algıları arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönlü yüksek düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal zekâ, sınıf içi lider öğretmenlik, ortaokul öğretmenleri.

Yrd. Doç. Dr. Behruz Bekbabayi

Allameh TabaTaba'i Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı
behruzbaba@yahoo.com bekbabayi@yahoo.com

Türk Atasözleri Tarihi Üzere Bir İnceleme

ÖZET

Batı Türkçesi ile Doğu Türkçesi yaklaşık bin yıldır coğrafi komşuluk ve temasını kaybetmiştir. Ayrıca coğrafi temasları oldukları zaman da Doğu gurubu konuşurları daha çok Doğu Türkistan'da ve Batı gurubu konuşurları Batı Türkistan'da yaşamışlar. O zaman da konar göçerlik boyların kendi boy toprakları içerisinde yapılıyordu. Dolayısıyla bir atasözünün yaşını tahmin edebiliriz. Eğer bir atasözü aynı kelimlerle lehçe farklıklarını dikkate alarak Batı ve Doğu Türkçesinde mevcütsa atasözünün yaşını eski Türkçe döneminden daha önceye götürmek mümkündür. Yoksa atasözü ikinci binyılda çoğunlukla Türklerin yerleşik hayata geçtiklerinden sonra ortaya çıkmıştır. Bunları elde etmek için Doğu Türkçesinden Kazak Türkçesi ve Batı Türköesinden ise İran Türklerinden örnekler karşılaştırılıp sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: atasözlerin yaşı, Kazak Türkçesi, Batı Türkçesi, İran Türkleri.

Behzad Asbaghi

Allame Tabatabayi Üniversitesi, Arapça Dili
esbaki1993@gmail.com

بررسی موردی اشتراکات لغوی زبان های عربی –فارسی –ترکی استانبولی

چکیده

امروزه عصرارتباطات درجهان بسیارگسترده شده وبه طورچشمگیری درکلیه ابعادسیاسی،اجتماعی،اقتصادی وفرهنگی تأثیرمی گذارد.لاجرم برای تحکیم روابط ودرک واقعیات وشناخت فرهنگ و آداب ورسوم یکدیگر بایستی وسیله ارتباطی لازم راکه زبان می باشد،گسترش دهیم.به همین دیل درکلیه کشورها اعم ازکشورهای متمدن وپیشرفته وجهان سوم،سعی شده است که این وسیله ارتباطی تاحدامکانات موجود گسترش یافته وبه مردم آموزش داده شود.ناگفته نماند که شناخت زبان وآگاهی از ادبیات یک کشورثانی ،علاوه برآنکه برشخصیت فرد می افزاید ،او را درشناخت عادات وعقاید آن ها نیزیاری می دهد.دراین اثنا مابرآن شدیم که دراین طریق گامی برداریم تا:قابل استفاده برای عربی زبان هایی باشد که مایلندازززبان استانبولی آگاهی یابند،قابل استفده دانشجویان ودانش پژوهانی که به زبان فارسی یاعربی آشنایی دارند ومایلند درمورد زبان استانبولی نیزاطلاعاتی کسب کنند ،قابل استفاده برای آن هایی که درکشورترکیه یادیگرکشورهای ترک زبان زندگی می کنند وبازبان عربی وفارسی آشنایی دارند وهمینطوربه زبان استانبولی آشنایی دارند وبرای یافتن مترادف های عربی به فرهنگ لغت مراجعه می کنند ،سعی شده است که حدود ۵۸۰ لغت متداول فنی،علمی وادبی دراین مقاله گنجانده شود،ترک زبان ها می توانند از این مقاله برای بهره جستن از معادلهای عربی وفارسی استفاده کنند.این مقاله نیز باهدف تحکیم این سه زبان سعی دارد به صورت تحلیلی –تطبیقی میزان مشترکات لغوی هرسه زبان را با استفاده از منابع کتابخانه ای بررسی نماید.

کلمات کلیدی:اشتراکات لغوی،عربی،فارسی،ترکی استانبولی.

Prof. Dr. Ćazim Hadžimejlić

Academy of Fine Art, Sarajevo University

Art of Islamic Calligraphy

ABSTRACT

Islamic art of calligraphy is present in Bosnia and Herzegovina from 15th century until present day. It's development started with period of Ottoman ear (1463) in Bosnia and it has shown different dynamics until today. In the period of its formation, Bosnian calligraphers seek for knowledge in the center of Ottoman empire, Istanbul, and many of them had enviable career at the court. In the period of its golden age which started from 16th and 17th century, lasted through 18th, most of the calligrapher are more present and active in Bosnia. Some sort of decadence was the socialist period, but this art of calligraphy has never completely forgotten. Today, interest for this art rising every day, equally in the practice area and in scientific area as well.

Even thou this cultural calligraphic heritage until this day is less preserved, still "fragments" shows that between Bosnian calligraphers there were very skilful artists.

Dr. Öğr. Üyesi Cihan Kılıç
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Tarih
cihan.kilic@asbu.edu.tr

Osmanlı İlmiye Teşkilatında Mülazemet Usulü (XVII. Yüzyıl)

ÖZET

Bir yere veya kişiye sıkı sıkıya bağlanma manasındaki lüzum kelimesinden türeyen mülazemet, kelime anlamı olarak maaşsız acemilik hizmeti için kullanılan bir kavramdır. Osmanlı ilmiye teşkilatında iki süreci karşılamak için kullanılan mülazemet kavramının birinci anlamı ile ilmiye mesleğine girişte beklenilen zaman, diğer anlamı ile de mazuliyet döneminde geçirilen zaman kastedilmektedir.

İlmiye teşkilatına dahil olmak isteyen aday, yüksek rütbeli ilmiye mensuplarına hizmetinden sonra hizmetinde bulunduğu ilmiye mensubu tarafından kendine verilen tezkire ile kadıaskerliğe bizzat başvururdu. Başvuru tezkeresinde danişmendin hangi vesileyle mülazım olduğu belirtilirdi. Söz konusu tezkirenin padişaha arzından ve onaylanmasından sonra kadıasker ruznamçesine kayıt olan danişmend, mülazım olarak adlandırılarak atanmak için sırasını beklemeye başlardı.

Mülazemetin ikinci anlamı, Osmanlı ilmiye teşkilatında bir göreve atanmış ulemânın, görevini tamamlamasından sonra İstanbul'daki ilgili kadıaskerliğe bağlı olarak geçirdiği bekleme süreci ile ilgilidir. Görev süresini bitirerek mazul duruma düşen ilmiye mensubu, İstanbul'a gelerek Çarşamba günü mensup olduğu kadıaskerlik divanlarını takip eder, böylece mülazemet süresi tekrar başlardı.

Söz konusu çalışma ile Osmanlı Devleti'nin XVII. yüzyıldaki mülazemet uygulaması, ulemanın bir nevi kütük defteri niteliğinde olan Kadıasker Ruznamçeleri verilerine göre incelenecektir. Böylece mülazım veren ulemanın niteliği, mülazemet süreleri, bu sürelerin ilmiye teşkilatındaki etkileri ve önemi ilk elden kaynaklar üzerinden elde edilen sonuçlara göre tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: ilmiye, mülazemet, ulema

ABSTRACT

The Process of Mülazemet In The Ottoman İlmiye Organization

Mulazemet deriving from "lüzum" word is a concept used for salary-free service. Mulazemet was used to meet two processes in the Ottoman ilmiye organization. In the first meaning, the time to enter the ilmiye career, in other meaning the time spent after separation from work (mazuliyet).

The candidate(danişment), who wanted to be a part of the ilmiye organization, was personally applied with the missive (tezkire) which was given to him by the members of high-ranking ilmiye members after serving to him. After the missive was presented and approved by the sultan, Candidates were waiting to be assignmented.

The second meaning of the Mulazemet is related to the waiting period that the Ulema assigned to be related in the Ottoman ilmiye organization. By the end of the term of duty, the unemployed members, come to Istanbul and followed the Divan of qadiasker on Wednesdays. Thus the duration of the mulazemet began again.

With this study, the application of the mulazemet in the 17th century will be examined according to the records of the qadiasker daybooks (ruznamçe) a kind of register book

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Deniz Şahin

Gazi Üniversitesi, Fen Fakültesi, Kimya Bölümü
dennoka1k@hotmail.com

Atıksu Arıtılmasında Ligand-Etkinlestirilmis Misel Destekli Ultrafiltrasyon Teknolojisi

ÖZET

Bu çalışma, atık su arıtımında kullanılan Ligand-Etkinlestirilmis Misel Destekli Ultrafiltrasyon (LM-MDUF) teknolojisindeki gelişmeleri içermektedir. Organik ve anorganik kirleticileri içeren atık sular çeşitli alanlardaki endüstriler için büyük bir çevresel sorundur. Genellikle toksik olan bu kirleticilerin atık su çevreye verilmeden ya da yeniden kullanıma sunulmadan önce uzaklastırılmaları gerekmektedir. Enerji, zaman, emek ve çevresel faktörler açısından diğer arıtma islemlerine üstünlük gösterecegi için ligand modifiye misel destekli ultrafiltrasyon (LM-MDUF) teknolojisi bu amaçla kullanılan ve son yıllarda geliştirilen ileri yontemlerden biridir. Bu teknik; atık sulara bir amfifilik ligand ve yüzey aktif madde eklenmesini içerir. Bu ligandlar, hedef metal iyonuna bağlanır ve yüzey aktif madde miselleri içinde çözünürleştirilirler. Sulu çözelti daha sonra oluşlan komplekslerden daha küçük gözenek boyutlarına sahip bir membrane vasıtası ile süzülür.

Anahtar Kelimeler: Ligand modifiye misel destekli ultrafiltrasyon teknolojisi, ağır metal, atık su

Use of Ligand-Modified Micellar-Enhanced Ultrafiltration in the Water Treatment

This study provides a comprehensive review including the performance of Ligand-Modified Micellar-Enhanced Ultrafiltration technology in treatment of waste water. Waste water containing organic and inorganic pollutants is a major environmental problem for industries in various fields. These toxic pollutants need to be removed

before the waste water is discharged to the environment or reused. For this reason, it has developed in recent years ligand modified micellar-enhanced ultrafiltration (LM-MEUF) will be superior to other treatment processes in terms of energy, time, and environmental factors. This method involves addition of an amphiphilic ligand and surfactant to the waste water. Such ligands are able to bind a target metal ion and then solubilize in surfactant micelles. The aqueous solution is then treated through a membrane which has to be smaller pore sizes than those of the complexes.

Keywords: Ligand-Modified Micellar-Enhanced Ultrafiltration, metal ions, wastewater.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Emel Nalçacıgil Çopur

Akdeniz Üniversitesi, Eski Türk Edebiyatı
emelcopur @akdeniz.edu.tr

Zâtî Dîvânı'nda Aşk

ÖZET

Klasik edebiyatımız bazı kesimlerin iddia ettiği gibi yüksek zümreye hitap eden bir edebiyat değildir. Bunun en güzel örneğini 16. asrın yetiştirdiği müstesna şairlerimizden biri olan Zâtî ile örneklendirmemiz mümkündür. Asıl adı İvaz olan şairimiz Balıkesir doğumludur. Balıkesir'de bir dönem yaşadıktan sonra İstanbul'a gelmiş, Beyazıd Cami avlusunda küçük bir dükkânda ayakkabıcılık yaparak hayatını kazanmıştır. Ancak Zâtî'nin o küçücük dükkânı hayatını kazandığı işinin ötesinde Bâkî, Hayâlî Bey gibi pek çok şairimizin yetiştiği bir okul olmuştur. Zâtî doğuştan işitme engellidir. Bu engeline rağmen Zâtî dile hâkim, kelime oyunlarını güzel kullanan, yaşadığı dönemde bile şiirin üstadı olarak kabul edilmiş şiir mümessilimizdir. Belli bir eğitim almadığı halde Zâtî, şiirlerindeki derin anlamlarla okuyucusunu düşündüren, Ziyâ Paşa'nın da bildirdiği gibi klasik şiirimizin temellerini atan üç önemli şairimizden biridir. Bu sebeple bildirimizde bir şairin kendisini en güzel ve rahat şekilde ifade edeceği dîvânıdır görüşü doğrultusunda Zâtî'nin Dîvânı'nda aşk konusunu incelemek istedik. Zâtî de eserinde titizlikle seçtiği kelimelerle, kullandığı sanatlı dille İlâhî aşkı ele almasının yanında beşeri aşkı, onun insanda bıraktığı izleri diğer şairlerimizden farklı bir şekilde yorumlamıştır. Çalışmamızda öncelikle Zâtî'nin Dîvânı'nda geçen aşk ile ilgili tüm beyitler tespit edilecek, klasik şiirimizi ayrıntılı anlatan kitaplar yardımıyla tespit ettiğimiz şiirler tarafımızca yorumlanacaktır. Böylece Zâtî gibi bir şairimizin yeni nesillerce daha fazla bilinmesine kapı aralanıp onun aşk hakkındaki düşünce dünyası açığa çıkartılırken dönemin aşk anlayışı da gözler önüne serilecektir. Ayrıca gerek genç kuşaklara gerek klasik edebiyat ilgililerine Zâtî'nin şiirlerinde kullandığı söz sanatları tanıtılacak onun edebi şahsiyeti hakkında bilgi sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Zâtî, dîvân, klasik Türk edebiyatı, aşk.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Emel Nalçacıgil Çopur

Akdeniz Üniversitesi, Eski Türk Edebiyatı
emelcopur @akdeniz.edu.tr

Klasik Edebiyat Şairlerimizin Görev Alma Anıları

ÖZET

Sanata, sanatçılara değer veren milletlerde özgün düşünce korunur, toplumda insan sevgisi, hoşgörü hâkim olur ve bunun neticesinde de üreten toplumlar olarak kültür inşa edilir yani gelecek nesillere aktarabilecek eserler verilir. Osmanlı Devleti yaklaşık altı asır boyunca hüküm sürmüş, çeşitli coğrafyalarda medeniyet kurmuş yüce bir devlettir. Onun uzun soluklu hâkimiyetinde geniş coğrafyalarda medeniyet kurmasının en önemli sebeplerinden birisi de şüphesiz sanata ve onu icra edenlere verdiği önemden kaynaklanmaktadır. Nitekim padişahların pek çoğu dönemin tüm sanat dallarıyla yakından ilgilenmenin ötesinde sevdikleri sanatı icra etmiş ve sanatçıları koruyup, gözetmiş kimselerdir. Yaşam mücadelesi olmadığı için doğal olarak pek çok nazım şeklinde kültürümüzün parçası eserler vucüda getiren şairlerimiz yetişmiş, yetişmesine ayrı bir özen gösterilmiştir. Bu durumun en güzel göstergesi ise şiir mümessillerine dönemin ihtiyacına göre bazı görevler verilmiş, onların hayatlarını idame etmeleri sağlanmıştır. Bunun neticesinde de günümüze dek iz bırakan şairlerimizin devlette görev almalarına vesile olan anıları olmuştur. Biz bu yazımızda farklı yüzyıllarda yaşamış, çeşitli nazım şekillerinde eser veren şairlerimizin göreve gelmelerini sağlayan anılarını dolayısıyla şiirlerini incelemek istedik. Çalışmamızda daha önce üzerinde araştırma yapılmış şairlerimizin hayatları ve eserlerini konu alan dîvânlar, mesnevilerle; şairlerimizi tanıtan eserler olan şair tezkireleri gibi bilimsel yapıtlardan faydalanmayı hedefledik. Çünkü bu eserler bizlere günümüzde şairler ve onların şiirleri hakkında gerekli ve doğru bilgi veren temel kaynaklardır. Bu doğrultuda gerek şairlerimizin hayatları gerek göreve gelme anıları ve onları göreve getirten en güzel şiirleri gözler önüne serilecektir. Böylece Osmanlı Devleti'nde şairlere verilen önem, Osmanlı'dan günümüze ulaşan şairlerimizin anıları öğretilecek, onlara has

şiirler ve insanların hayatlarına, belirli bir döneme ışık tutan anıların edebiyatımızda önemli bir edebi tür olduğu tekrar hatırlatılacak, bunlar derlenip özellikle genç kuşakların istifade etmesi için toplu olarak sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, dîvânlar, şair tezkireleri, anılar.

Prof. Dr. Emine Efe

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
eefe@akdeniz.edu.tr

Arş. Gör. Halil İbrahim Taşdemir

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği

Çocuk Acil Biriminde İnvajinasyon/Intussusepsiyon Olgusu ve Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu

ÖZET

Giriş: İnvajinasyon/Intussusepsiyon, proksimal bağırsak segmentinin, distal segment içine teleskopik olarak girmesidir. Çocuklarda 3-24 ay arasında en sık intestinal tıkanıklık ve rektal kanama sebebidir. Görülme sıklığı 1000 canlı doğumda 1-4'tür ve erkeklerde iki kat daha fazladır. Erken tanı konulduğunda minimal invaziv yöntemlerle tedavi edilebilirken, geç tanı alanlarda bağırsak nekrozu, perforasyon ve sepsis gibi komplikasyonlar gelişebilir. Ağır tabloların gelişebileceği bu vakada, hastaneye kusma ve karında şişlik ve gaita yapamama şikâyetleri ile başvuran 20 aylık erkek hastanın invajinasyon olgusu bildirilmiş ve hemşirelik bakımındaki yaklaşımlar incelenmiştir.

Amaç: İnvajinasyon tanılı bir hastanın; Gordon'un fonksiyonel sağlık örüntüleri modeliyle Amerika Hemşirelik Tanıları Birliği (NANDA) tanıları kullanılarak, hemşirelik girişimleri sınıflaması (NIC) ve hemşirelik sonuçları sınıflaması (NOC) doğrultusunda oluşturulan hemşirelik bakımının sunumu amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Sunumu için ebeveyden yazılı onam alınan olgunun, 10 Eylül 2018 tarihinde acil başvurusundaki klinik verileri, hasta dosyası, ebeveynden alınan anamnezi göz önüne alınarak bakım ve tedavi planı gerçekleştirilmiş, hemşirelik bakım planı ile olguda gelişen/gelişebilecek komplikasyonlar yönetilerek, hemşirelik tanılarıyla sunulmuştur. Bakım planı ortak tanı, hemşirelik tanısı (mevcut/olası problemler) şeklinde oluşturulmuştur.

Bulgular: İnvajinasyon tanılı olgumuzda literatürde yer alan semptomların birçoğu görülmektedir. Bu semptomlara yönelik olguya; gastrointestinal mobilitede fonksiyon bozukluğu, akut ağrı, sıvı volüm defisiti riski: hipovolemi, enfeksiyon riski: sepsis, aile sürecinde bozulma, bilgi eksikliği, korku gibi tanılar belirlendi ve taburculuk planlaması

olarak; Gözlenebilecek acil durumlar, enfeksiyon belirti ve bulguları, tedavinin sürdürülmesi, ilaçların kullanımı ve ilaç etkileşimleri, besin ve sıvı alımı gibi konularda eğitim planlanmıştır.

Sonuçlar: İnvajinasyon/intussusepsiyon bebeklerde ve çocukluk çağında ciddi bir abdominal acil durumudur ve erken tanı konup tedavi edilmezse yüksek bir mortalite oranına sahiptir. Bu olguda komplikasyonların multidisipliner bir yaklaşımla değerlendirilip müdahelelerin uygulanması, gözlemlenmesi ve semptomların yönetimi değerlendirilmiştir. Hemşireler, semptomların yönetiminde bu multidisipliner ekibin merkezinde bulunmaktadır. Riskli olgularda, bakımın daha net sürdürülebilirliğini sağlamak ve olguların bakım kalitesini yükseltmek için "hemşirelik bakım planı basamaklarıyla" bireyselleştirilmiş bakım uygulanması ve hemşirelik eğitiminde bu bakım sürecinin etkin uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Acil Yaklaşım, Bağırsak Tıkanıklığı, Hemşirelik Süreci.

Invajination/ Intussusepsy Patient and Nursing Care in the Children's Emergency Department: A Case Report

Introduction: Invagination / Intussusception is penetration of the proximal bowel segment into distal segment telescopically. It is the most common cause of intestinal obstruction and rectal bleeding on children in 3-24 months. Early diagnosis can be treated with minimally invasive methods, and complications such as intestinal necrosis, perforation and sepsis may develop in patients with late diagnosis. In this case report, a 20-month-old male patient presented to our hospital with vomiting, abdominal distention, and stenosis, and a case of intussusception was investigated.

Aim: In a patient with Invagination; It was aimed to present nursing care that was formed in accordance with the classification of Nursing Interventions Classification and nursing outcomes classification using North American Nursing Diagnosis Association International.

Material and Methods: The patient's written informed consent was obtained on 10 September 2018, the patient data, care and treatment plan were taken into consideration according to the anamnesis taken from parents. The care plan was established as a common diagnosis, nursing diagnosis.

Results: Many of the symptoms in the literature are seen in our case with invagination. To the patient for these symptoms; dysfunction of gastrointestinal mobility, acute pain, risk of fluid volume deficits: hypovolemia, risk of infection: sepsis, deterioration in family process, lack of information, fear were identified and planned as discharge planning; Training has been planned in signs and symptoms of infection, continuation of treatment, use of drugs and drug interactions, nutrient and fluid intake.

Conclusions: In this case, complications were evaluated with a multidisciplinary approach. Nurses are at center of this multidisciplinary team for managing symptoms. In risky cases, it is recommended to apply individualized care with nursing care plan steps in and to apply this care process effectively in nursing education in order to ensure more sustainability of care and to improve the quality of care of cases.

Keywords: Emergency Approach, Intestinal Obstruction, Nursing Process.

Öğr. Gör. Encümen Bayram

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Arap Dili ve Belağatı
encbayram@hotmail.com

Nahvin Yenilenmesi Bağlamında Şevki Dayf'ın Çalışmaları

ÖZET

Bu çalışmada Şevki Dayf'ın (ö. 2005) nahivde yeniliğe (tecdid) yönelik dile getirmiş olduğu bazı görüşleri ve bu görüşlerin dayanakları ele alınmya çalışılacaktır. Arapçanın 19. yüzyıldan itibaren yeni bir döneme, yenilenme (tecdid) dönemine, girmiş olmasının taşıdığı anlamı düşünsel boyutlarıyla incelemek gerekmektedir. Zira bunu yapmak Arap dilinin neşet ettiği alanları belirlemek ve geçirdiği aşamaları netleştirmek açısından önem arz etmektedir. Nitekim dönemler arasında karşılaştırma yapmak, nahvin doğuşunun Kuran'la doğrudan ilişkili olmasıyla nahivde tecdidin İslam ümmeti açısından taşıdığı yeni anlamları belirlemede önemli bir rol üstlenecektir. İşte bu noktada Şevki Dayf'ın (ö. 2005) takip ettiği yöntem önem arz etmektedir.

Diğer yandan 1798 yılında Mısır'ın işgal edilmesi Arap dünyasında yeni bir dönemin başlangıcı kabul edilmekle beraber bu dönemde Arapçaya dair bazı fikirler belirmeye başlamış, dilin çağın ihtiyaçlarına cevap verebilecek hale getirilmesi şeklindeki fikirler üzerinde durulmuştur. Fasih Arapçanın bir insanın duygu ve düşüncelerini ifade etmekte yetersiz kaldığı gerekçesiyle Arap gramerinin değiştirilmesi, sonra da kolaylaştırılması düşünceleri ortaya çıkmıştır. Bu dönemde Arap aydınları arasında nahiv alanında iki yönelim söz konusudur: bunlardan bir tanesi nahvin tasfiye edilmesi veya tamamen değiştirilmesi diğeri ise nahvin tamamen tasfiyesi yerine bazı konularının zorluğunu kabul edip nahvi kolaylaştırmaya yönelik çalışmalardır. Sözü edilen çalışmaların Şevki Dayf özelindeki yansımalarının ne olduğu ve hangi yöntemlerin takip edildiği sorularına cevaplar bulunmaya çalışılacaktır.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Engin Derman

Akdeniz Üniversitesi Manavgat Turizm Fakültesi, Turizm
ederman@akdeniz.edu.tr

Bir Turizm Destinasyonunun Markalaşmasında Spor Turizminin Önemi

ÖZET

Uluslar arası turizm endüstrisinde yoğun bir rekabet ortamı vardır. Bu rekabet turizm destinasyonlarını farklı olmaya yöneltmektedir. Diğer destinasyonlar içerisinde tercih edilen konuma gelmeleri için farklı yönlerini ortaya koymalı ya da sundukları mal ve hizmeti farklılaştırmalıdırlar. Bu durum beraberinde markalaşmayı getirmektedir. Her destinasyon markalaşma yolunda büyük çaba harcamaktadır. Spor turizmi son yıllarda önemli gelişmeler gösteren bir alternatif turizm türüdür. Bu çalışmada turizm destinasyonlarının markalaşmasında spor turizminin önemi literatür taraması ile ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Destinasyon, Markalaşma, Spor Turizmi

ABSTRACT

There has been intense competition in the international tourism industry. This competition leads tourism destinations to be different. They should present different aspects or differentiate the goods and services they offer, to get preferred within other destinations. This brings along branding. Every destination expend great efforts in the way of branding. Sport tourism is an alternative type of tourism that shows significant developments in recent years. In this study, the importance of sports tourism in the branding of tourism destinations will be revealed with literature review.

Keywords: Destination, Branding, Sport Tourism

Doktorant Evren Torbalı

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Fakültesi, İslam Hukuku
envertorbal@gmail.com

Küllî Kâide ve Dâbıtların Fıkıh Okumada Önemi

ÖZET

İslâm fıkhı çok farklı ve uzun meseleleri ihtiva etmektedir. Bir Müslümanın ise bütün bu meseleleri bilmesi, hafızasında tutması çok zor gözükmektedir. İşte tam burada, imdadımıza, meselelerin hangi temel prensiplere dayandığı fikri yetişmektedir. Bu temel prensiplerin kaynağını da kimi zaman Kur'ân-ı Kerîm, kimi zaman Hadîs-i şerîf, kimi zaman da müçtehitlerin içtihadı oluşturmaktadır. Bu temel prensiplere küllî kâide (genel hukuk kuralları) ve dâbıt (özel hukuk kuralları) ismi verilmektedir. Ayrıca fıkıh eserleri hükümler yığınından mı ibarettir, yoksa bu hükümler belli bir düşünce sistematiğinin mi ürünüdürler? Bu sorunun cevabının da netlik kazanacaktır.

Küllî kâide ve dâbıtları öğrenmenin yolu, bunlarla alakalı müstakil eserlere veya bunların uygulamalı olarak verildiği fıkıh kitaplarına müracaat etmekten geçer. Küllî kâide ve dâbıtların uygulamalı olarak verildiği fıkıh kitaplarının en önemlilerinden birisi de, Osmanlı devletinin yükseliş döneminde yazılan ve asırlar boyunca medreselerde fıkıh kitabı olarak okutulmuş, mahkemelerde de hukuk kaynağı olarak kullanılmış, Düreru'l-Hukkâm fî Şerhi Gureri'l-Ahkâm isimli eserdir.

Bu çalışmada Molla Hüsrev'in Düreru'l-Hukkâm isimli eserinde yer verdiği hükümler incelenerek, bu hükümlerin dayanağı konumunda bulunan küllî kâide ve dâbıtların tesbiti yapılmıştır.

Sonuç itibariyle;

1- Molla Hüsrev'in ilgili eserinde pek çok hükmün dayandığı kural anlamında 122 adet küllî kâide ve 102 tane de dâbıttan istifade edilerek hemen her alanda pek çok içtihatlar yapmış olduğu tespit edilmiştir.

2- Küllî kâide ve dâbıtların temel düşünce yapısına vâkıf olan kişi, modern zamanın problemlerine aynı düşünce yapısını koruyarak daha rahat bir şekilde çözüm yolları sunabilir.

3- Fıkıh kitaplarının hükümler yığını olmadığı, belli bir düşünce sistematiğinin ürünü oldukları anlaşılmaktadır.

4- Kişi ciltler dolusu olan fıkha ait hükümlerin dayandığı temel kuralları öğrendiği takdirde çok teferruatlı meselelerle boğuşmak zorunda kalmayacak, onların dayandıkları esaslara ulaşmış olacak ve belli bir esas dâhilinde düşünmüş olacaktır.

5- Bu çalışmamızda aynı zamanda bir fıkıh kitabını küllî kâide ve dâbıtlar perspektifinden okumanın ne kadar önemli olduğunu da ortaya koymakta ve kişiye fıkıh zevkini tattırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Molla Hüsrev, Düreru'l-Hukkâm, Küllî Kâide, Dâbıt

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Vaiz Fahri Üner

Kepez Müftülüğü, İlahiyat - Temel İslami Bilimler
fahriuner.07@hotmail.com

İmam Rabbani'nin Vahdet-i Vücut Eleştirisi

ÖZET

1564-1624 miladi seneleri arasında Hindistan'da yaşayan İmam Rabbani, umumiyetle tasavvufi kimliği ile tanınır. O, Kadiriyye, Çiştiyye, Kübreviyye gibi tarikatlerden dersler aldı seyr-i sülükünü tamamladı, Nakşibendi tarikatını Hindistan'da yayan Muhammed Bakibillah ile karşılaştıktan sonra onun manevi himayesinde seyr-i sülukuna devam eder ve üstadının vefatından sonra da Nakşiliği Hindistan'da yayar. Ülkemizde de umumiyetle bu yönüyle bilinir. Ancak o kabuğuna çekilmiş, insanlara bazı zikirler, evrat vs. telkiniyle hayatını devam ettirmedi. Bir tarftan senkretik bir din oluşturma çabasında olan Babür Hükümdarı Ekber Şah'ın yaymaya çalıştığı "din-i ilahi" düşüncesiyle mücadele ederken diğer taraftan da zararlı felsefi düşünceler ve tasavvuf adı altında ortaya çıkan sapık fikirlerle mücadele ediyordu. Talebelerine Hidaye, Pezdevi, Şerhu'l Mevakıf, Beydavi, Buhari, ve Avarif gibi kitapları okutarak topluma bilgili hocalar kazandırmaya çalıştı. (Ethem Cebecioğlu, Rabbani ve Mektubatı, A.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, c.37,s.200.) Vahyin imkansızlığını iddia ederek nübüvvet makamının gereksiz olduğunu iddia eden filozof Ebu'l-Fazl'a cevaben Risale fi İsbatı'n-Nübüvve'yi yazdı. Şiilerin Hindistanda kendi fikirlerini yaymak için Ashab'a dil uzatmaları, Hz. Aişeyi kötüleyip Hz. Aliy'i diğer halifelerden üstün görmeleri üzerine Te'yid-i Ehli's-Sünneyi yazdı.

İmam rabbaninin en meşhur eseri ise muhtelif vasıflardaki insanlara (siyasetçilere: 116, kanaat önderlerine: 243, ilim sahiplerine: 130 mektup) yazdığı ve onları aydınlatma veya bir konuda ikaz etme bazen de o bölgede muhtaç olan bir müminle alakadar olunmasını istediği mektublardan oluşan "Mektubat" isimli eseridir.

Mektubatta çokça kelami meselelere de değinerek Ehl-i Sünnet akaidini yaymaya çalışır. Bu konulardan birisi de İbnü'l-Arabi tarafından yaygınlaştırılan vahdet-i vücut öğretisi-

nin yanlışlığı ve vahdet-i vücut (görünenlerin tekliği)değil, vahdet-i şuhutun (görünenlerin tek bir varlığın varlığına şahitlik etmesi)doğru olduğu iddiasıdır.

"Bir bilme, Allah'tan başka varlık olmadığının idrak ve şuurunda olmak" (Uludağ, Süleyman, Tasavvufi Termler Sözlüğü, s.553), var olan sadece Allah olup gördüğümüz alem ve içindekiler Allah'ın isim ve sıfatlarının gölgesi olduğunu düşünmek, bu gölgelerin de hayali olup gerçekliğinin olmadığını hakikatte var olanın sadece Allah olduğunu düşünmek gibi anlamlara gelen vahdet-i vücut fikrini İmam Rabbani ret eder ve bunu yerine vahdet-i şuhut fikrini getirir. O, en kısa ifadesiyle Allah Allahtır alem de alemdir, ikisi arasında bir ittihat ve hululdan bahsetmek mümkün değildir der. Alem Allah'ın zatına, sıfatlarına ve isimlerine delalet eder. Sıfat ve isimlere mahsus kemalatın yansıma yeridir alem. Ancak görüntü aracı ile görünenin, gölge ile aslın aynı şey olmadığını ifade eder. Şahitlik ettiğimiz her şey yaratanın varlığını gösteren birer alamettir.

Ben bu tebliğimde İmam Rabbani'nin vahdet-i vücuda getirdiği eleştiri ve alternatif olarak ortaya koyduğu vahdet-i şuhut fikrini Mektubat isimli esrinden istifade ederek izah edeceğim.

Anahtar Kelimeler: İmam, Rabbani, vahdet-i vücut, vahdet-i şuhut

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Fatih Menderes Bilgili

MEB, İlahiyat/Din Eğitimi
fatihmenderesb@gmail.com

Dini Bir Terim Olan Gayba İmanın Din Eğitimindeki Rolü

ÖZET

Dinin kaynağında/temelinde gayba iman vardır. Çünkü onun yaratıcısı fiziki sisteme ait bir varlık değildir. Bu nedenle de görülmez. Dolayısıyla gaybın varlığı kabul edilmezse sağlıklı bir din eğitiminden bahsedemeyiz. Zira dinin Allah'a ait olduğuna inanmayan birine o dini anlatmak istenilen faydayı sağlamaz. Bu nedenle din eğitimcisi sağlıklı bir gayb anlayışına sahip olmalıdır.

Eğitim, bir açıdan bilinenden bilinmeyene/gayba doğru yapılan bir yolculuktur. Bu bağlamda Kur'an'ı Kerim, gayb olan objelerin tespitini ve limitlerini temel özellik fazında anlatmaktadır. Çünkü Kur'an, ilk fazda ve son fazda insan için gerekli olan bilgileri içeren mücmel beyanlar kümesinden oluşmuştur.

Kur'an ayetleri belirli bir ilmî yapı çerçevesinde indirilmiştir. Buna göre vahyi oluşturan ayetlerin anlaşılması, geçerliliği usta akıllılar tarafından tescillenmiş ilmî çerçevede olacaktır. Bireyler yüzeysel fazda gayba iman edebilir. Bu, bireyin kendi tercihidir. İstenilen ise epistemik (tahkiki) fazdaki imandır. Bunun için de kaliteli bir din eğitimine ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Gayb, Din Eğitimi, İman, Eğitim, Kur'an

He Role of Believe in Unknown (Unseen), A Religious Term in the Religious Education

ABSTRACT

There is believe in unknown (unseen) the base/source of religion. Because the creator of his creator is not an entity of the physical system. He invisible for this reason either. Therefore, we can not talk about a healthy religious education if it is not accepted the existence of the unseen. Because it is not provide the desired benefit to tell a religion to someone who does not believe that religion belongs to Allah. For this reason, the religious educator should have a healthy understanding unknown (unseen) faith.

Education is a journey into the unknown than known from an angle. In this context, the unknown and the detection limits of the basic features of the unknown objects (attribution) phases are described in the Koran. Because the Koran, the first phase and final phase which contains the information necessary for the human is made of a set of summary.

Koran verses were revealed in a given framework of a scientific nature. Accordingly, understanding the verses forming the Koran must be within the scientific framework agreed on by wise people. Individuals may simply believe in the unknown. This is the individual's own preference. The desired faith should be at epistemic level. Therefore there is a need for a quality religious education for this.

Keywords: The unknown (Unseen), The Religious Education, Faith, Education, Qur'an

Dr. Fatih Menderes Bilgili

MEB, İlahiyat/Din Eğitimi
fatihmenderesb@gmail.com

Din Eğitiminde Gaybın Anlaşılmasında Semiyotik İlmin Bileşenlerinden Olan Semantik Yapının Rolü

ÖZET

Kur'an'ı Kerim, gayb olan objelerin tespitini ve limitlerini temel özellik (atribü) fazında anlatmaktadır. Çünkü Kur'an, ilk fazda ve son fazda insan için gerekli olan bilgileri içeren mücmel beyanlar kümesinden oluşmuştur. Bu çalışmamızda, gayb kavramının limitasyonları semantik açıdan tespit edilmeye çalışıldı. Konunun içeriğini ise hem Kur'an hem de doğa incelemesi neticesinde ortaya koymaya gayret ettik.

Herhangi bir sistem incelenirken bir referans sisteminden diğerine geçilmemesine eğer geçilecekse, ilmî açıdan uygun dönüşüm kaideleri çerçevesinde yapılmasına dikkat edilmelidir. Bu araştırma, insan referans sistemi göz önüne alınarak yapıldı.

Kur'an ayetleri belirli bir ilmî yapı çerçevesinde indirilmiştir. Buna göre vahyi oluşturan ayetlerin anlaşılması, geçerliliği usta akıllılar tarafından tescillenmiş ilmî çerçevede olacaktır. Bireyler yüzeysel fazda gayba iman edebilir. Bu, bireyin kendi tercihidir. İstenilen ise epistemik (tahkiki) fazdaki imandır. Bu hususta da din eğitiminin önemli rolü vardır.

Anahtar Kelimeler: Semantik, gayb, şahadet

The Importanca of the Semantics Structure, One of the Combination of Semiotic Sciences, On Understanding of the Unknown (Unseen) In The Religious Education

ABSTRACT

The unknown and the detection limits of the basic features of the unknown objects (attribution) phases are described in the Qur'an, because the Qur'an, the first phase and final phase which contains the information necessary for the human, is made of a set of summary. In this study, limitations of the concept of the unknown were studied to be determined in terms of semantics. We have tried to reveal the content of this issue according to the Qur'anic studies and the natural science.

When studying a system no switching between reference systems should be done, if necessary, it should be done according to suitable conversion rules. This research was performed by taking into consideration human reference system.

Koran verses were revealed in a given framework of a scientific nature. Accordingly, understanding the verses forming the Qur'an must be within the scientific framework agreed on by wise people. Individuals may simply believe in the unknown. This is the individual's own preference. The desired faith should be at epistemic level. Religious education has an important role in this respect.

Keywords: Semiotic, semantics, the unknown (unseen), the known

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Ziraat Mühendisi Fatih Usta, Arş. Gör. Oya Sav, Prof. Dr. Cengiz Sayın

Akdeniz Üniversitesi, Tarım Politikası
oyasav@akdeniz.edu.tr

Koyunculuk İşletmelerinde Ekonomik Yapı ve Destekleme Politikaları: Tokat İli Niksar İlçesi Örneği

ÖZET

Türkiye'de hayvancılık; beslenme, hammadde, köyden kente göçün önlenmesi gibi ekonomik ve sosyal açılardan stratejik bir öneme sahiptir. Hayvancılık, taşıdığı önem nedeniyle geçmişten günümüze farklı araçlarla da olsa devamlı desteklenmiştir. Bu kapsamda, genelde küçükbaş ve özelde ise koyunculuk üretim faaliyeti; ülke genelindeki önemi, gerekliliği ve yaygınlığı nedeniyle destek gören alanlar arasındadır. Bu çalışmanın amacı; Tokat ili Niksar ilçesinde koyunculuk işletmelerinin; mevcut durumunu, karlılığını, sorunlarını ve destekleme araçlarını belirleyerek sürdürülebilirliği konusunda öneriler geliştirmektir. Çalışma çerçevesinde Tabakalı Tesadüfi Örnekleme yöntemine göre belirlenmiş 52 adet koyunculuk işletmesiyle 2017 yılında yüz yüz görüşmeye dayalı anket gerçekleştirilmiştir. İşletmeler koyun sayılarına göre küçük (100 baştan az; 36 işletme), orta (101- 200 baş; 10 işletme) ve büyük (201 baş ve üzeri; 6 işletme) şeklinde üç alt gruba ayrılmış ve işletmelerin ekonomik faaliyet sonuçları belirlenmiştir. Araştırma sonucunda işletmelerin ortalama arazi varlıklarının 32 da ve işletmelerin %69'nun 100 baştan az hayvan sayısına sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer yandan işletmelerdeki mevcut sermayenin %45.6'sının arazi ve %54.4'nün ise işletme sermayesi olduğu belirlenmiştir. Görüşülen işletmelerin elde ettiği gayri safi üretim değerinin %26'sı bitkisel, %74'ü ise hayvansal üretim değerlerinden oluşmaktadır. İşletmelerin ortalama mali rantabilitesi 5,88 iken ekonomik rantabilite ise 6,25 olarak hesaplanmıştır. Anket gerçekleştirilen üreticilerin büyük çoğunluğunun ürettikleri ürünleri pazarlamada sıkıntı yaşadığı ve koyunculuğun en büyük probleminin çoban sıkıntısı olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak üreticilerin eğitim düzeylerinin iyileştirilmesi ve etkin örgütlenmenin teşvik edilmesinin koyunculuğun gelişimine katkı sağlayacağı önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Koyunculuk işletmeleri, destekleme politikaları, Niksar

Dr. Öğr. Üyesi Faysal Özdaş
Mardin Artuklu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri
faysalozdas@hotmail.com

Merkezi Yerleştirme Sınav Sistemine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi

ÖZET

Merkezi yerleştirme sınavları, öğrencilerin üniversiteye yerleşmede ve meslek seçmede önemli olduğuna inanılan bir sınavdır. Bu bakımdan sınava ilişkin öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini almak önemlidir. Bu araştırma, Merkezi yerleştirme sınav sistemini öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmada nitel araştırma yönteminin, durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Mardin İli Kızıltepe İlçesindeki beş faklı ortaokulda görev yapan 47 öğretmen ve bu okullarda okuyan 60 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenerek oluşturulmuştur. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formuyla elde edilmiştir. Veriler, içerik analizine tabi tutulmuştur. Çıkan sonuçlar kodlanmış ve sonuçlara göre temalar oluşturulmuştur. Elde edilen bulgulara göre, öğretmen ve öğrenciler sınav sistemine ilişkin olmuşuz değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre, öğrencilerin sene başında TEOG sınavına göre hazırlık yaptıkları, yeni sınav sisteminin öğrencileri psikolojik açıdan olumsuz etkilediği, motivasyonu düşürdüğü, derse ilgiyi azalttığı, sosyalleşmeyi olumsuz etkilediği, sınav konu sayısında artışa yol açtığını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Merkezi yerleştirme sınavı, öğretmen görüşleri, öğrenci görüşleri

ABSTRACT

The central placement exams are a test that students believe is important in setting up a university and choosing a career. In this respect it is important to get the views of teachers and students on the test. This research aimed to reveal the central placement

examination system based on the opinions of teachers and students. Qualitative research methodology, case study designation was used in the research. The study group consists of 47 teachers who work in five different secondary schools in Kızıltepe District of Mardin in the academic year of 2017-2018 and 60 students studying in these schools. The study group was formed by sampling with purpose. The data of the study were obtained by interview form developed by the researcher. The data were subjected to content analysis. The results were coded and the themes were formed according to the results. According to the findings obtained, teachers and students have made evaluations about the examination system. According to the teacher and student opinions, the students stated that they prepared according to the TEOG exam at the beginning of the year and that the new examination system negatively affected the students psychologically, lowered the motivation, decreased the lesson, negatively affected the socialization and increased the number of exam subjects.

Keywords: Central placement examination, teacher opinions, student opinions

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Ferit Kılıçkaya

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Yabancı Diller Eğitimi (İngiliz Dili Eğitimi)
ferit.kilickaya@gmail.com

The Experiences of Language Students With Handwriting and Typing Assignments

ABSTRACT

While new technological developments and devices has transformed writing in several ways, little research has examined how learners experience handwriting and typing assignments and writing responses in the examinations in such experiences. Basing the data source on in-depth interviews, the current study aims to examine the experiences of Turkish university students' experiences, viewpoints, difficulties and challenges with regard to typing and handwriting assignments and responses in the exams at a state university in Turkey. The findings show that while the majority of the participants preferred to handwrite assignments, they also acknowledged several benefits of typing on a computer such as checking grammar and spelling easier and fast. The findings also indicate that the participants tried to take necessary precautions to resist the distractions of the digital world while typing and that they did not would like to type their responses during the exams, for it would require much more time.

Keywords: handwriting, typing, digital literacy, writing

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Yüksek Lisans Öğrencisi Gizem Köseoğlu
Dr. Öğr. Üyesi Önder Bilgin

Akdeniz Üniversitesi, Felsefe Tarihi
gizemkose92@hotmail.com

Şizofren Bireyin Varoluşsal Sınırları ve Yaratıcı Gücü

ÖZET

Varoluşsal yaklaşıma göre birey hem iç hem de dış dünyasını kendi tecrübelerine göre şekillendirir. Çünkü kendini keşfetme girişiminde olan insan özgür iradesiyle yapmış olduğu seçimlerde kendisini gerçekleştirebileceğini bu yolla gösterir. Bu yüzden varoluşçu felsefede odak konu bireyin kendisi ve yaşadıklarıdır. Varoluşçu felsefe bireyi Dasein olarak adlandırır. Birey fırlatılıp atılmış dünyada var olma çabası içindedir. Günlük hayatta yapıp etmeleriyle varlığını anlam kazandırırken kendini keşfetmeye çalışır. Ancak sonlu ile sonsuzluk arasında kalan birey hayat karşısında ontolojik güvensizlik yaşayabilir. Sınır durumunda olan birey ölüm ve hayat fenomenin gerçekliği ile karşılaşır. Bu ontolojik güvensizlik kişinin kendi benliğini kaybetmesine neden olabilir. Hayatın kendisi için aşılamaz bir problem olduğu, kaygı ve korkunun neredeyse nefes alışı kadar sürekli olduğu bir kişi tipi ortaya çıkar. Bu tip trajik bir insan deneyimini yaşayan şizofren psikozudur. Bu psikozu yaşayan insan ne yazık ki kendi benliğine yabancılaşmaktadır. Ancak kendi probleminin sınırlarına götürerek yaratıcılığın doğasını ifşa eder. Böylece kendine yeni bir sembolik benlik yaratır. Bunu gerek resimle gerek şiirle gerekse heykel yaparak gösterir.

Çalışmanın amacı; İllüzyona sahip olmayan, şeyleri oldukları gibi gören, insanın cesaretinin kırılganlığı altında şizofrenli tip bilinçaltında örtülü halde bulunan hayat ve ölüm korkusunun dehşetini hafifletmek için yaratıcı gücünü ortaya çıkarır. Böylece o kendi yarattığı sembolik aşkın benliğine bürünür. İşte bu yüzden varoluşçu felsefe şizofreni psikozunu yaşayan bireyi akıl hastanelerine kapatarak hasta olarak değerlendirmez. Varoluşçu felsefe onda örtülü olan bu yaratıcı yönünü ele alarak değerlendirir. Bu yüzden ulaşılmak istenilen amaç ise şizofrenin pençesinde olan bireyi varoluşçuların görüşlerine dayanarak ilkeleri açıklayabilmektir.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, Varoluş, Yaratıcı Güç, Hayat, Ölüm

Associate Professor Gous Mashkoor Khan

Jawaharlal Nehru University/India
gousgkhan@gmail.com

Türkçe, Hintçe ve Urduca'da Ortak Kelimeler

ÖZET

Güney Asya, zaman ve mekân açısından çok sayıda dil ve alfabenin çıkışlarını görmüştür. Urduca bugün ortaçağ tarihi geçmişin ürünüdür ve Genç Hindistan ve Pakistan hem de resmi statüsüne sahiptir. Dilin tarihsel yolculuğuna göz attığında, 11inci yüzyıldan veya muhtemelen daha önceden bölünmemiş Kuzey Hindistan'ın hem Müslüman hem de Hindi nüfusu tarafından kullanılmaya başladığı ve Türk dilinde ordu anlamındaki "Ordu" olarak ima edildiği görülmektedir. Urdu dili ve edebiyatı üzerine yapılan tarih-yazımsal çalışmalar; bu dilin büyük ölçüde ordu ve askeri kamplarda konuşulduğunu ve Türkçe, Moğolca, Sanskritçe, Hintçe, Farsça ve Arapça dillerden kelimelere sahip olduğunu göstermektedir. Bu dil, Delhi Sultanlığı (1206-1526) ve Babür İmparatorluğu (1526-1858) dönemlerinde daha katı surette gelişti. Dil büyümesinde büyük bir değişikliğin; Delhi Sultanlığının Deccan Yaylasının güneyine doğru genişleme sırasındaki edebi dilin güneyde konuşulan diller, Pencap ve Haryanvi, ve Sufi ile mahkeme kullanımı tarafından etkilenmesiyle ortaya geldiği görülebilir. Dil, değişik olarak Hintçe, Hindavi ve Dehlavi şeklinde biliniyordu. En eski şiirler 15. yüzyıla kadar uzanır ve Urdu Dilindeki şiirin altın dönemi 18. ve 19. yüzyıllar arasında idi. Urdu Dilindeki dinsel nesrin ortaya çıkışı birkaç yüzyıla kadar uzanırken seküler yazımın ise 19. yüzyıldan itibaren geliştiği anlaşılmaktadır. Sonuç olarak, Türk dilinden birçok kelime Urdu diline geçmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Hintçe, Urduca, Ortak kelimeler

Shared words among Tukish, Hindu and Urdu

South Asia has seen emergence of numerous languages and scripts in time and space. Urdu today is the progeny of medieval historical past and enjoys the official status both in Young India and Pakistan. A peep into its journey suggests that since inception i.e.11th century or probably earlier it was brought to use by both Muslim and Hindu population of undivided north India and was referred as "Ordu" meaning army in Turkish language. Historigraphical studies on Urdu language and literature suggests that it was largely spoken by the army and in the military camps and has words from Turkish, Mongolian, Sanskrit, Hindi, Persian and Arabic. It developed more decisively during the Delhi Sultanate (1206–1526) and the Mughal Empire (1526–1858) periods. A sea change in the growth of language is visible when Delhi Sultanate expanded south to the Deccan Plateau, the literary language was influenced by the languages spoken in the south, by Punjabi and Haryanvi, and by Sufi and court usage. The language was variously known as Hindi, Hindavi and Dehlavi. The earliest verse dates to the 15th century, and the golden period of Urdu poetry could be understood between the 18th–19th centuries. Urdu religious prose goes back several centuries, while secular writing flourished from the 19th century onward. As a result, lots of words from Turkish language passed to Urdu language.

Keywords: Turkish, Indian, Urdu Languages, Common words.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Ziraat Müh. Hasan Kurt, Arş. Gör. Oya Sav, Prof. Dr. Cengiz Sayın

Akdeniz Üniversitesi, Tarım Politikası
oyasav@akdeniz.edu.tr

Elma Yetiştiriciliğinin Sürdürülebilirliği ve Destekleme Politikaları: Antalya İli Elmalı İlçesi Örneği

ÖZET

Meyvecilik, Türkiye'de tarım sektörünün önemli bileşenlerinden birisi olup gelir ve istihdam olmak üzere ekonomiye önemli katkılar sağlamaktadır. Türkiye, elma üretimi açısından dünyada önemli bir yere sahiptir. Toplam elma üretiminde Çin, AB ve ABD ilk sıralarda yer alırken Türkiye ilk 10 ülke arasında bulunmaktadır. Antalya ili de ülkedeki önemli merkezlerden birisidir ve Elmalı ilçesi de bu kapsamdadır. İlçede toplam elma üretim alanı 99.686 dekar olup bu alan Antalya elma üretim alanının yaklaşık %74'lük, Türkiye elma üretim alanının ise yaklaşık %5,7'lik kısmına karşılık gelmektedir (TÜİK,2017). Bu çalışmanın amacı Antalya ili Elmalı ilçesi örneğinden hareketle elma yetiştiriciliğinin sürdürülebilirliğinin ve destekleme politikalarının buna etkisinin ortaya konulmasıdır. Bu kapsamda Elmalı ilçesinde elma üretiminin en yoğun yapıldığı toplam 13 köyden gayeli olarak seçilmiş 50 üretici ile anket gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda, elma fiyat oluşumunda etkili olan faktörler olarak ülkeler arası ilişkiler ile dış ticaret (%57), satış şekli (%22); sulama, gübreleme, ilaçlama gibi üretim maliyetleri (%18) öne çıkmıştır. Kapsamdaki üreticilerin %80'i devlet tarafından pazarlama desteği sağlanmasını, %52'si gübre ve mazot fiyatlarında indirim yapılmasını ve %18'i ise dekar bazında ilaçlama desteği verilmesini talep etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Elma, Antalya-Elmalı, sürdürülebilirlik, destekleme politikaları.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Yrd. Doç. Dr. Hasan Özer

Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi
hasankafiyeci@gmail.com

Doç. Dr. Rıfat Atay

Akdeniz Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi
rifatay@akdeniz.edu.tr

Vasiyetnameler ve Molla Hüsrev'in Vasiyetnamesi Üzerine Bazı Değiniler

ÖZET

Vasiyet, fıkıhta kişinin, malını ölüm sonrasına bağlayarak bir şahsa veya hayır cihetine teberru yoluyla temlik etmesi demektir. Ölüme bağlı bu işlemi yapan kişiye mûsî, vasiyetten yararlanacak kişiye veya hayır cihetine mûsâ leh, vasiyet konusu mal veya menfaate mûsâ bih denir.

Tarih boyu var olan vasiyetin klasik fıkıh literatüründe, hemen hemen bütün füru kitaplarında işlendiği görülmektedir. Kişinin vefatından sonra teçhiz ve tekfin, borçların ödenmesi gibi işlemlerden sonra vasiyetin yerine getirilmesi eylemi vardır. Hüküm olarak vasiyet, şartlara uygunsa yerine getirilmesi bir zorunluluktur (vaciptir). Vasiyetname ise, vasiyet mektubu anlamına gelir, bir kimsenin yaptığı vasiyeti içeren yazılı belgedir veya miras bırakan kişinin ölümünden sonra ölümünden sonraki isteklerini ihtiva eden sözlü veya yazılı bir irade beyanıdır. Vasiyetnamelerin çoğu, hayatın son noktasına gelen kimsenin, maddi beklenti ve çıkar düşüncesinin sıfırlandığı bir ruh hali içinde yazdığı veda cümlelerinden oluşmaktadır. Bu açıdan içtenlik ve samimiyetin en yoğun olduğu metinlerdir denilebilir. Söylenilenlerin veya yazılanların etkisini artıran da bu özelliğidir.

Ölüm sonrası ile ilgili ritüellerin, ele alındığı Osmanlı Devleti yükselme devri âlimlerinden müderrislik, kadılık ve şeyhülislamlık görevlerinde bulunmuş Molla Hüsrev Mu-

hammed b. Ferâmuz b. Ali el-Hanefî'nin (ö. 885/1480) vasiyetnamesi de bu literatürde yerini almış önemli belgelerden biridir.

Girişi besmele, Allah'a hamd, Peygamber'e salât ve selam ile başlayan bu vasiyetnamenin bütününe bakıldığında yarıdan fazlasının çeşitli dualardan oluştuğu görülmektedir. Molla Hüsrev'in ayet ve hadislerde geçen bu dualara önem verdiği anlaşılmaktadır. Hangi duaların nerede, kaç kişi tarafından okunacağı, duaları okuyan kimselere ne kadar ücret verileceği ve cenaze işlemleri için tayin edilen bedellerden bahsedilmektedir.

Tebliğde, vasiyet ve vasiyetnamenin tanımı, tarihi, hükümleri, çeşitleri ve Molla Hüsrev'in vasiyetnamesinin bu türlerden nereye tekabül ettiği ve onun vasiyetnamesinin çeşitli nüshalardan karşılaştırmalı olarak ele alınıp işlenerek içeriği tahlil edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Vasiyet, vasiyetname, Molla Hüsrev, hüküm ve ölüm.

Dr. Ögr. Üyesi Hatice Teber

Haricî-İbâdi Tefsir Geleneği ve Telif Edilen Eserler

ÖZET

Kur'ân-ı Kerîm, yirmi üç yıllık bir zaman içerisinde Allah Rasûlu Hz. Muhammed (a.s.)'a vahyedilen ilâhî bir kelâmdır. Lafız ve manâ yönüyle de İlahi mesajın kaynağı yüce yaratıcımızdır. Evrensel son mesaj, "yaratan Rabbinin adıyla oku!" hükmü ile mahlukatın en şereflisi olan insanı muhatap almış, onu anlayıp hayatına tatbik etmekle mükellef kılmıştır. Murâd-ı ilahîyi anlayabilmek için yorumlanması gereklidir. İslam kültür ve geleneğinde ise yorumdan maksat, Kur'ân'ın tefsirleridir.

İslâm'da tefsir hareketine hız veren amillerden biri ve belki de en önemlisi, İslâm'ın birinci asrından itibaren gerek dinî ve gerekse siyasî bir gaye ile ortaya çıkmaya başlayan İslâm düşünce ekolleridir. İslâm tarihi boyunca siyasî, ekonomik, sosyal, kültürel gelişmeler ve değişmeler İslâm toplumunda farklılaşmaya neden olmuş, Mezhep adıyla tesmiye edilen bu ekolleri doğurmuştur. Bu farklılaşma, Kur'ân'ı anlamada etkili olmuş ve tefsirine de yansımıştır. Çünkü Kur'ân, Müslümanların en güçlü ve tartışılmaz kaynağı olduğundan her fırka kendi düşüncesini O'na onaylatmaya çalışmıştır.

İslâmiyet'te ilk ortaya çıkan mezhep olması itibariyle, Hâricîler ve onun günümüzde yaşayan kolu olan İbadîye, İslâm Tarihi'nde ele alınmış birçok görüşün ilk temsilcileri olmuşlardır. Bu fırkanın genel olarak dışa kapalı bir politika izlemesinden dolayı onlara ait elimizdeki ilk elden eserler çok sınırlıdır. Bununla birlikte bu fırkanın kendi görüşlerini açıkladıkları ve anlayışlarına dayanak olarak göstermeye çalıştıkları dini metinlerin yorumlandığı tefsir faaliyetleri bulunmaktadır. Biz bu tebliğimizde Haricî-İbadî tefsir hareketleri ve bunların örneklerini sunmaya çalışacağız.

Prof. Dr. Hikmet Atik

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türk İslam Edebiyatı
nevahik@hotmail.com

Nizâmi-i Gencevî ve Şiirleri

ÖZET

Fars edebiyatında hamse türünün kurucusu kabul edilen Nizâmî'nin doğum ve ölüm tarihleri kesin olarak bilinmemektedir. Günümüzde hiçbir kaynakta onun hayatı hakkında yeterli bilgilere de sahip değiliz. Onun hayatı hakkındaki bilgiler son derece sınırlı olup elimizde olan bilgiler kendi eserlerinde geçen bazı ifadelere dayanmaktadır. Genel kanaat 535-540 (1141-1145) yılları arasında dünyaya geldiği yönündedir.

Kaynaklarda Türk bir baba ile Kürt bir annenin çocuğu olarak Kum şehrinde doğduğu babasının sonradan Gence'ye gelip yerleştiği ve Nizâmî'nin orada doğduğu ifade edilmektedir. Şairin iyi bir eğitim gördüğü, dil ve edebiyat yanında astronomi, felsefe, coğrafya, tıp ve matematik okuduğu, musikiye ilgi duyduğu, Farsça'nın yanında dilleri de bildiği kaynakların ifadesinden anlaşılmaktadır.

Nizâmî, yaşadığı dönemlerde devlet adamlarına şiirler yazarak onlardan aldığı caizelerle hayatını idame ettirmiştir. Sultanlara medhiyeler yazan, yazdığı eserleri devlet adamlarına sunan şair asla bir saray şairi olmamış ve mütevazı bir hayat sürmüştür. O, Fars edebiyatının büyük şairi Firdevsî'nin şiirini daha yukarı taşımış olmanın yanında, iki kahramanlı manzum aşk hikâyelerinin en büyük üstadı unvanını kazanmış. Yazmış olduğu bu mesnevilerle Fars edebiyatında hamse türünün kurucusu kabul edilmiştir.

Şiirlerinde kendine has bir uslub, teknik ve estetiğe sahip olması dolayısıyla şiirdeki mahareti, anlatım gücü, yeni manalar ve mazmunlar bulması, güçlü tasvirleri, hayal gücündeki enginlik gibi hususlar onu fars edebiyatında önemli bir yere taşımıştır.

Nizâmî ehl-i sünnet düşüncesine sahip dindar bir kişiliğe sahip olup şiirlerinde Hz. Peygamber ve dört halife için övgüler yazmıştır. Kaynaklarda Nizâmî'nin bir tarikata mün-

tesip olmasına ve bazı şiirlerinde sûfiyâne bir hava görülmesine rağmen mutasavvıf bir şair kabul edilmediği zikredilir.

Nizâmî, Firdevsi'den ve Senâî-i Gaznevi'den etkilenmiş, kendisi de Fars ve Türk edebiyatlarında Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, Sa'dî-i Şirâzî, Hafız-ı Şirâzî, Fuzûlî, Molla Cami ve Emir Hüsrev-i Dihlevi gibi birçok şairi etkileyerek onlara örnek olmuştur.

Kaynaklarda Nizâmî'nin, kaleme aldığı Mahzenü'l-esrâr, Hüsrev ü Şirin, Leylâ vü Mecnûn, Heft Peyker (Behram-nâme), İskender-nâme adlı beş mesnvisinin yanında; kaside, gazel, terkib-i bend, terci-i bend, rubâî ve kıtalardan oluşan 20.000 beyitlik bir divanının varlığından söz edilmişse de eserin tam bir nüshası günümüze kadar gelmemiş, cönklerde ve tezkirelerde bulunan şiirleri Vahid-i Destgirdi tarafından derlenerek Gencîne-i Gencevî adıyla yayınlanmıştır.

Gencine-i Gencevî üzerinde çok farklı çalışmalar yapılmıştır. 1944 yılında eser Ali Nihat Tarlan tarafından tercüme edilir. Bu tercümede Vahid-i Destgirdî tarafından kesinlikle Nizâmî'ye ait olarak kabul edilen şiirler alınarak şüpheli olanlara yer verilmez. Bu tebliğimizde Nizâmî'nin onun Dîvânı olarak kabul edebileceğimiz şiirlerinin edebî değeri ve ele aldığı konuları işleyişinden bahsetmeye çalışacağız.

Ali Nihat Tarlan tarafından yapılan mensur gazel tercümesinden Nizâmî'nin şiirine örnek:

1- Hazinem yok ki uğruna feda edeyim. Bari kalkayım şu iş için uğraşayım.

2- Gönül vereyim, canımı bin bir azaba sokayım, yahut sabır ve tahammül edeyim. Ne hileye olursa başvurup seni avlayayım.

3- Eğer kabul edersen ezelden ebede kadar ne varsa senin diyarının toprağına peşkeş çekeyim.

4- Eğer beni ayıplamazsan her iki cihânı senin eyer uşağına takdim edeyim.

5- Eğer Nizâmî'nin önünde bir adım atarsan ayağının toprağından kendime misk kokusu yapayım.

Anahtar Kelimeler: Nizâmî, Gence, Gencine-i Gencevî, şiir, Fars edebiyatı

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Arş. Gör. Hilal Atılgan

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri İslam Hukuku Anabilim Dalı
hilalatilgan3@gmail.com

Usûlü Fıkıhta Te'vil

ÖZET

İslâm Hukukunda hüküm istinbat edebilmek için Kur'ân-ı Kerim'i iyi bilmenin, Arapça'ya **hâkim olabilmenin yanında fıkıh** usûlüne de son derece vâkıf olmak gerekmektedir. Fıkıh usûlünün en önemli alt başlıklarından birisi ise hiç şüphesiz "Te'vil"dir. Bu araştırmanın amacı ise amelî alan ile ilgili hüküm istinbatında **sıkıntı yaşamamak için** "Te'vil"in daha iyi kavranmasını sağlamaktır. Terim olarak te'vil, en yaygın tanımlarından birine göre lafzın, bir delil sebebiyle tercih edilmesi uygun görüşe hamledilmesidir. Buna göre te'vil **işleminde lafzın ilk akla gelen belirgin veya diğer anlamlarına baskın bir anlamı bulunmaktadır. Fakat bir delil sebebiyle bu anlam bırakılarak lafzın akla hemen gelmeyen ancak anlamı muhtemel olan diğer anlamı esas alınmaktadır.**

Kur'an'ın lafızlarının delaleti oldukça zengindir. Ancak delaletinin çok olması ayetlerin hiçbir kural ve kaide olmaksızın te'vil edilebileceği, anlaşabileceği anlamına gelmez. Bu kaideleri ihmal etmeden yapılacak her yorumda kabul ve redde aynı seviyede uzaklıktadır. Bu tarz te'vîller, her fırkada olduğu gibi Kitap ve Sünnet kıstasına ters düşmediği, ayetlerin siyak-sibakına uygun olduğu ve aşırıya kaçmadığı **müddetçe, geçerli ve makbuldür. Bu araştırmada yukarıda verilen bilgiler ışığında** te'vilin mahiyeti, şartları ve belirlenen şartları içerip içermemesine gör e çeşitleri incelenmiştir. Te'vilin diğer ilimlerdeki yerine de değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Te'vil, Kur'an, Fıkıh

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. İbrahim Aldibou
Mardin Artuklu Üniversitesi
د.ابراهيم الديبو
الفلسفة الإسلامية
İbrahimsss1971@gmail.com

دور أصول الفقه عند الشافعي في صياغة الدليل الكلامي

The Role of Jurisprudence Principles of al-Shafi in Forming the Wordy Proof by

ABSTRACT

Al-Imam al-Shafi recalled emending the wordy formation in the courses of principles of jurisprudence and its rules. Al-Shasfi's critic of theology was not to demolish of this science principle, but it is an invitation to correct its techniques and to change its course according to disciplined rules that depend to the religious sources, quranic styles and rules of eloquence of the Arabic language. At last, I will try to clarify his attitude clearly throughout his ideas in his books and what the other scholars have said about him.

Keywords: Al-Imam al-Shafi – Principles of Jurisprudence – Theology – Concepts Correction

ملخص

إن الدليل الكلامي هو أحد أهم الصيغ التي استعملها علماء الكلام للدفاع عن العقائد الإيمانية بالأدلة العقلية، ورد الشبه عنها، إلا أنَّ ها الدليل تعرض للنقد من علماء أجلاء مثل الإمام الشافعي وغيره من الأئمة، وسبب ذلك يرجع إلى تاريخ استخدام الدليل الكلامي على يد متكلمي المعتزلة، وإلى استخدام بعض المتكلمين لمناهج فلسفية ومنطقية أبعدت مسائل العقيدة عن مصادرها الأساسية وعن جوهر العقيدة الواضحة الصافية، ومحاولة بعض المتكلمين

التقليل من شأن السنة ردًّا أو تأويلاً والتشكيك في دلالتها بأساليب عقلية لا يعرفها أهل العربية ولا تستقيم مع أصول النظر الإسلامي وأساليب الاستدلال القرآني القريبة من العقل والفطرة.

وهذه من أبرز الأسباب التي دعت الإمام الشافعي إلى التحذير من علم الكلام ومن مناهج المتكلمين، وتصحيح الصياغة الكلامية بمناهج أصول الفقه وقواعده، فنقده لعلم الكلام لم يكن هدماً لأسس هذا العلم وإنما هي دعوة إلى تصحيح أساليبه وتغيير وجهته وفق قواعد منضبطة تعتمد على المصادر الشرعية والأساليب القرآنية وقواعد البيان في اللغة العربية، وسأحاول أن أتناول موقفه بشكل واضح، ومن خلال أقواله في كتبه وما نقله العلماء عنه.

فالإمام الشافعي مجتهد مطلق وصاحب مدرسة فقهية، وأول من كتب في علم الأصول، وكتابه الرسالة من أعظم الكتب التي أسست لقواعد النظر في الآيات والأحاديث، وقد عرض في كتابه قواعد الاستدلال في المسائل الشرعية، ، كما أنه أراد من كلامه في أصول الفقه أن يرشد إلى قواعد عامة في الاستدلال تصحح ما فسد من مناهج المتكلمين.

الدليل الكلامي- أصول الفقه- العقيدة- الشافعي

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Halil Erdoğan

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
ihalilerdogan@akdeniz.edu.tr

Din İstismarı Bağlamında Fetö-Nifâk İlişkisi

ÖZET

İçi başka dışı başka olmak diye tarif edilen nifâk, Kur'ân-ı Kerîm'in tarif ettiği üç inanış biçiminden biridir. Kur'an'ın mü'min, kâfir ve münafık şeklinde tasnif ettiği bu gruplardan mü'min; imanın gerektirdiği esasları kalbi ile tasdik edip dili ile de ikrar ederken, kâfir kalbi ile tasdik etmemekle birlikte dil ile de inkârını açıkça beyan eden kimsedir. Bu iki gruptan inkarcı olan kâfir her ne kadar dinin asıllarını inkar etse de bunu dili ile net ifade etmesinden ötürü topluma vereceği zarara karşı gerekli tedbirleri de almak mümkündür. Nifak grubuna mensup münâfık ise iç aleminde inanmadığı halde bir takım siyasi, sosyal ve ekonomik çıkarlar için dili ile iman ettiğini söylemekte olduğundan teşhis edilmesi oldukça zor bir kişiliğe sahiptir. Tarih boyunca İslam toplumlarının başına bela olan münâfıkların, diğer inanç akımları gibi belli bir disiplinleri yoktur. Müslüman toplum içerisinde yaşayıp, dini kavramlar dahil her dini olguyu istismar aracı olarak kullanan münâfıkların asıl hedefi; kendi şahsi çıkarlarını koruma uğruna, toplum adaletini yıkmak, adaletin karşısında durmak, hakkaniyet ölçüsünü ilke edinen dine karşı düşmanlık etmektir. Tüm bu düşmanlıklarını yapmak için, Yahudi olsun Hristiyan olsun hatta terör örgütü bile olsa onlarla birlikte hareket etmekten geri durmayan nifak mensupları gerçekleştirdikleri eylemlerle her toplumda anarşi, kaos ve fesat çıkarmışlardır. Kur'an-ı Kerim'de münâfıklar hakkında nâzil olan âyetler, münafıkların vasıflarını net bir biçimde belirlemiştir. Bunların karakter yapılarının, hadis veya siyer kitaplarının yanısıra, özellikle Kur'ân nassı ile sabit olması, sürekli okunup zihinlerde canlı tutulması gerektiği şeklinde düşünmelidir. 'Münâfikûn' adıyla müstakil bir Sûre'nin bunların niteliklerinden bahsetmesi ise meselenin tehlike boyutunun daha da derin olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda gizli bir terör örgütü olan Fetö yapılanmasına bakıldığında; Kur'an'ın bahsettiği içi başka dışı başka olma vasıflarının neredeyse tamamını muhtevi oldukları göze çarpmaktadır. Bu çalışmada münafıkların Kur'an'da bahsedilen özelliklerinden hareketle İslam dinini bir istismar aracı olarak kullanan Fetö terör örgütü arasındaki benzerliklerin ortaya konulması düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kelam, Nifâk, Münâfık, Fetö, Terör.

Dr. Öğr. Üyesi İlkay Kutlar

Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
ikutlar@akdeniz.edu.tr

Role of Women in Hazelnut Production in Ordu

ÖZET

Turkey is the leading country in the world in terms of hazelnut production area, amount of production and export of hazelnut. 60.2% of the hazelnut production in Turkey is carried out in the Eastern Black Sea Region. 31.1% of the total hazelnut production is carried out in Ordu. Hence, Ordu was chosen as the area of study, the purpose of which is to present to which extent women participate in the labour force and decision making processes in hazelnut production. In this scope, a questionnaire survey was conducted through face-to-face interviews with 54 female hazelnut producers. It was found that they had been in the business for 30.5 years in average and participated in the labour force especially during the care and harvest period. However, it was found that the women were not decision makers or participated in the decision making process, but approvers and implementers of decisions.

Keywords: Female Labour, Hazelnut, Ordu

Issoufou Adamou Elhadji Idi

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyoloji
elhidi_issoufou@yahoo.fr

Türkiye ve Nijer Taşeronluk Sistemlerinin Karşılaştırmalı Analizi: Benzerlikler ve Farklılıklar

ÖZET

Karçılaştırma alanı, evrensel olmak istedikleri kesin bilimlerden farklı olarak, sosyal bilimler alanında daima var olmuştur, fakat şimdiki değişimler yeni bir boyut almasına ve böylece ölçeği değiştirmesine izin vermektedir. Marjinalliğe düşürülürken, orijinal ve ilginç bir adımın statüsünden, karşılaştırma bilgi üretimi için vazgeçilmez bir araç haline gelmektedir. Karşılaştırmalı yaklaşım, epistemolojik kaygılara cevap vermektedir. Ülkeler ve fenomenleri bir dizi değişkenden sınıflandırmıza ve daha sonra sabitleri, tarihsel faktörlerden arındırılmış değişmezleri çıkarmamızı sağlayan bir araç sağlar. İnsan fenomenler ve toplumsal faaliyetleri dahilinde yasaları belirlemek ve Talcott Parsons, Claude Levi-Strauss ve Karl Deutsch, kimin hedefleri için fenomenler şirketler arasında veya arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri kurmaktı birinin içidir bir sınıflama yapmaktadılar. Kendini sosyal ve küresel sistemlerin kuramcısı olarak konumlayan Parsons, toplumların tarihsel ve sosyal gelişimini incelemek için karşılaştırmalı yöntemi kullanmaya tereddüt etmedi. Sosyolog, aralarındaki gelişimin, daha karmaşık toplumları tarih sahnesine nasıl getirdiğini açıklamak için bir dizi değişken arasında ilişkiler kurmuştur. Analiz, Kuzey ve Güney ülkeleri arasındaki boşlukları kavramasına yol açmıştı (Cynthia GhowaGobin, 1998).

Taşeronluk kullanımı bu makalenin konusu, alt yüklenici terimi altında, ana yüklenici olarak adlandırılan bir başkası için özel çartnamelere sahip bir işi yapan herhangi bir şirket kastedilmektedir. Bir ana yüklenici bazen taşeron olabilir, eğer başka bir müşteri için çalışıyorsa. Genel olarak, mekanik, elektrik, elektronik, kazan yapımı, kaynak, borulama, sıhhi tesisat, marangozluk, boya gibi teknik ticaret alanlarında uzmanlaşmış küçük ve orta ölçekli en çok alt sözleşmeler. Ancak, bugün taşeronluk kullanımı-

nın tüm yaşam alanlarında ve özellikle temel sosyal sektörlerde (sağlık, eğitim, su, güvenlik, madencilik ve enerji...) ve kamu idarelerinde gerçekleştiği belirtilmelidir (Seydou TOURE et al, 2011).

Gazanfer KAYA (2015) makalesinde, taşeronluğun kökeni ve anlamı üzerine sentetik bir remake vermektedir. Taşeron, Fransızcadan Türkçeye giren bir sözcüktür. Fransızcada „tâche‟ "(birine yükletilen veya birinin yüklendiği) iş, görev" anlamlarına gelmektedir (Göker, 2012: 8).Tahsin Saraç, Büyük Fransızca-Türkçe Sözlük‟te Fransızcadaki tâcheron kelimesini, taşeron, kesimci, kabalacı olarak çevirir (2003: 1360). Meydan-Larousse Büyük Lûgat ve Ansiklopedisi‟nde, taşeron sözcüğü, "tek başına veya bir iki işçiyle birlikte çok defa götürü olarak ve genellikle bir başka büyük müteahhitten iş alarak çalışan küçük müteahhit" anlamına gelmektedir (1981: 926). TDK‟ye göre ise taşeron "büyük bir işin bir bölümünü yaptırmayı, asıl müteahhitten kendi üzerine alan ikinci müteahhittir" (1998: 2147). Püsküllüoğlu‟nun sözlüğünde ise taşeron"büyük bir işi yapmayı üstlenen bir üstenciden iş alan, için herhangi bir bölümünü onun hesabına yapan ikinci, küçük üstenci" (1997: 1024). Benzer bir tanımlamayı da Orhan Hançerlioğlu yapar. Ona göre, taşeron, bir işi belli bir sürede belli bir fiyata (çoğunlukla götürü alan) üstlenici, ikinci bir müteahhittir (1999: 173). Endüstri ilişkileri Sözlüğü‟ne göre taşeron; yalnız veya birkaç işçiyle götürü olarak bir yapı işini alıp çalışan ikinci derecedeki müteahhit (Önsal, 2011: 248). Müteahhit sözcüğünün eş anlamlısı yüklenicidir. Yüklenici, yapım ya da ticaretle ilgili bir işi başkası adına yapmayı üstüne alan kimse anlamına gelmektedir (Püsküllüoğlu, 1997: 1192). Ancak yapım ya da ticaretle ilgili anlam bir yana bırakılmış; sanayide olsun hizmet sektöründe olsun, bir işletmedeki işlerin tümünü ya da bir bölümünü üstlenen yüklenicilere de taşeron denmeye başlanmıştır. Hangi sektörde olursa olsun taşeronun işlevini de "taşeronluk" sözcüğüyle anlatılmaktadır (Gazanfer KAYA (2015)).

Bu yazıda, esas olarak Türkiye ile Nijer arasındaki taşeronluk sistemlerini karşılaştırmaya odaklanmaktayız. İki ülke aynı tarihsel ve ekonomik çerçeveye sahip olmasa da, ve çok farklı bir gelişim aşamasında, Türkiye, güçlü bir satın alma gücü ve güçlü bir tüketim arzusuyla bir orta sınıf görmektedir, bugün, modern ve yaygın bir taşeronluk sistemi ile dünya ekonomisindeki en ilginç ülkelerden biridir. Türkiye ile kıyaslandığında Nijer'in çok daha düşük bir gelişme seviyesi vardır, aynı zamanda genelleştirilmemiş ve çoğunlukla gayri resmi bir taşeronluk sunmamaktadır. Bu yazının esas ilgisi, her iki ülkede de bu fenomenin (taşeronluk) benzerliklerine ve farklılıklarına odaklanacaktır.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Arş. Gör. Ayşe Deliktaş Demirci

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,
Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
aysedeliktas@akdeniz.edu.tr

Prof. Dr. Kamile Kabukcuoğlu

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi,
Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
kkamile@akdeniz.edu.tr

Hemşire Mine Oruç

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Kadını Sağlık ve İyilik Haline Yaklaştıran Unsurlar Nelerdir?: Bir Literatür Taraması

ÖZET

Aim: Bu derlemenin amacı, literatürde kadın sağlığının iyileştirilmesi ve iyilik halinin sürdürülmesinde yaygın olarak kullanılan kavramlar ve bu kavramların kadın sağlığının hangi alanlarında ele alındığı incelemektir.

Bulgular: Sağlığı iyileştirmede ve iyilik halini sürdürmede kullanılan kavramların sıklıkla öz-yeterlilik, duygusal zeka, bütünlük duygusu, yaşam kalitesi, bağlanma, güçlendirme, empati, dayanıklılık, anlam arayışı, şükran, öğrenilmiş optimizm, öğrenilmiş umut, baş etme, kontrol odağı ve psikolojik sağlamlılık olduğu görülmektedir. Özyeterlilik, kişinin çevresinde olup bitenler üzerinde etkili olabilecek biçimde bir edimi başlatıp sonuç alıncaya kadar sürdürebileceğine olan inancı olarak tanımlanmıştır. Kadın sağlığına ilişkin sıklıkla emzirmede başarı oranlarını değerlendirme ve sigara, obezite gibi sağlığın etkin yönetim sürecini gerektiren durumlarda ele alındığı görülmektedir.

Bütünlük duygusu, bir kişinin dünyayı anlaşılabilir, yönetilebilir ve anlamlı olarak görmesine ilişkin teorik bir yapıyı ifade etmektedir. Kavram, gebelik ile doğum sürecinde ve cinsel sağlık gibi alanlarda ele alınmıştır. Psikolojik sağlamlık, oldukça zor koşullara rağmen, kişinin bu olumsuz koşulların üstesinden başarıyla gelebilme ve uyum sağlayabilme yeteneğidir. Dayanıklılık ve anlam arayışı gibi kavramlar sıklıkla kanserli hastalarda ele alınmasına rağmen dayanıklılığın gebelik, doğum, cinsel taciz sonrasında da ele alındığı görülmektedir. Şükran ise kişisel ilişkilerde bireyin süreci tanımlamasını, duyguları yönetmesini ve yaşam olayları ile mücadele ederek kişilerarası ilişkilerde başarılı olmasını sağlayan kavram olarak tanımlanmıştır. Şükran ile ilgili olarak gebelikte şükran deneyimlemeye ilişkin çalışmalara ulaşılmıştır.

Sonuç: Kadın sağlığını ve iyilik halini sağlama ve sürdürmede birçok farklı kavramların ele alındığı görülmektedir. Ancak, bu kavramların kadın sağlığı alanında kullanımı, ülkemizde yok denecek kadar azdır. Günümüzde sağlık alanında medikalizasyonun yaygın olarak yaşanması nedeni sağlık bakım anlayışının birincil olarak hastalığı tedavi etmeye odaklandığı görülmektedir. Oysa birincil amacımız hastalığı yok etmek değil, bireyi sağlığa götürecek unsurları ele almak olmalıdır. Bu nedenle, kadın sağlığının iyileştirilmesi için özellikle ülkemizde kadınlarda iyilik haline ulaşmayı sağlayacak kavramlar üzerinde durulması ve bu konulara ilişkin yeni çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: sağlık, iyilik hali, sağlığın iyileştirilmesi, kadın sağlığı

Prof. Dr. Kamile Kabukcuoğlu

Akdeniz Üniversitesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
kkamile@akdeniz.edu.tr

Arş. Gör. Merve Koçhan

Akdeniz Üniversitesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
mervekochan@akdeniz.edu.tr

Adölesan Gebelerde Maternal Bağlanma: Bir Literatür Taraması

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, adölesan dönemdeki gebelerin anne-bebek etkileşiminin incelenmesidir.

Yöntem: Herhangi bir kısıtlama yapılmaksızın, PubMed, Cochrane, ScienceDirect veri tabanları kullanılarak, "maternal- fetal attachment in adolescent pregnancy, maternal-fetal bonding, adölesan annelik" anahtar kelimeleri kullanılarak literatür taraması yapılmıştır.

Bulgular: Adölesan dönem, çocukluk ve yetişkinlik dönemleri arasında, 10-19 yaş grubunda, büyüme ve gelişmenin yaşandığı dönemdir. Adölesanın kendi fiziksel ve psikososyal gelişimini tamamlamadan gebe kalması birçok problemi de beraberinde getirmektedir. Riskli grup olarak tanımlanan bu gebeliklerde, konjenital anomali, preterm eylem, düşük apgar skoru, düşük doğum ağırlığı, anemi gibi çeşitli riskler bulunmaktadır. Diğer bir risk faktörü ise adölesan gebelerde maternal bağlanmanın daha az olmasıdır. Annelik rolüne hazır olmayan adölesanların, yaşadığı bilgi eksikliği ve sorumluluk duygusu, kendisi ve bebeğinin bakımını göz ardı etmesine neden olabilmektedir. Literatür incelendiğinde; adölesan annelerin yetişkin annelere oranla doğum sonrası ilk iki aylık dönemde bebeklerinin sorumluluğunu daha geç üstendikleri görülmektedir (Şolt ve Yıldırım, 2015). Özsoy çalışmasında, adölesan ve yetişkin anneler arasında bebeğini emzirme düşüncesini ve tutumlarını karşılaştırmış, adölesan annelerin daha olumsuz düşünce ve tutum sahibi olduklarını belirtmiştir (Özsoy, 2014). Başka bir çalışmada, adölesan

annelerin yetişkin annelere göre bebeklerine karşı daha az destekleyici tutum gösterdiği belirtilmiştir (Berlin ve ark, 2002). Literatürde, maternal-fetal bağlanmayı destekleyen uygulamalar ve bu uygulamaların etkisi gösteren çalışmalar olmasına rağmen adölesan gruptaki çalışma sayısı sınırlıdır.

Sonuç: Günümüzde sıkça karşılaşılan ve riskli grup olarak tanımlanan adölesanlar annelik ve ebeveynlik rolleri ile ilgili sorumlulukları alması konusunda desteklenmelidir. Gebeliği boyunca dikkatli takip edilmeli, sağlıklı bir gebelik ve doğum sonrası süreci geçirmesi için doğum öncesi, sırası ve sonrası yeterli bakım hizmeti alması sağlanmalıdır. Kendisinin ve bebeğinin bakımına katılması için teşvik edilmelidir. Adölesan dönemde maternal-fetal bağlanmayı destekleyen daha çok çalışmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: adölesan gebelik, maternal-fetal bağlanma, adölesan annelik

Maternal Attachment in Adolescent Pregnants: A Literature Review

Introduction: The aim of this study was to examine the mother-infant interaction of pregnant women in adolescent period.

Method: Literature was searched without any restriction, and using keywords "maternal- fetal attachment in adolescent pregnancy, maternal-fetal bonding, adolescent motherhood" using PubMed, Cochrane, Science Direct databases.

Result: Adolescent period is period between childhood and adulthood, growth and development in the 10-19 age group. Adolescent's becoming pregnant before completing her physical and psychosocial development brings with her many problems.These pregnancies defined as risky group, there are various risks such as congenital anomaly, preterm labor, low apgar score and low birth weight. Adolescents who are not ready for the role of motherhood, lack of knowledge and sense of responsibility may cause her to ignore the care of her baby. When literature is examined, adolescent mothers are more likely to assume responsibility of their babies in the first two months after birth compared to adult mothers (Şolt and Yıldırım, 2015). In Özsoy's (2014) study, compared adolescent and adult mothers breastfeeding thoughts and attitudes, and adolescent mothers reported having more negative thoughts and attitudes. In another study, it was reported that adolescent mothers were less supportive towards their babies than their adult mothers (Berlin et al., 2002). In literature, although there are studies that support maternal-fetal attachment and the effects of these practices, number of studies in adolescent group is limited.

Result: Adolescent, who are now frequently meet at the present time and are identified as risky groups, should be supported in taking responsibility for maternity and parenting roles. Careful follow up during pregnancy, healthy pregnancy and postpartum to pass a period of postpartum care, before and after the necessary care should be provided. Should be encouraged to take care of herself and her baby. More studies are needed to support maternal-fetal attachment in adolescent period

Keywords: maternal- fetal attachment , adolescent motherhood, adolescent pregnancy

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Öğr. Gör. Dr. Kamuran Özdil, Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül Özcan

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük SYO.
aysegulozcan.77@gmail.com

Hemşirelik Eğitiminde Makale Okuma Saati: Öğrenci Görüşleri

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada hemşirelik bölümü son sınıf öğrencileri ile yapılan makale okuma saatlerine ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma; hemşirelik bölümü son sınıfta öğrenim gören 15 öğrenci ile yürütülen nitel bir çalışmadır. Makale okuma saatleri öğretim elemanları danışmanlığında bahar döneminde haftada 1 saat olmak üzere toplam 8 oturumda yapılmıştır. Makale konuları toplum sağlığı ile örtüşen güncen konular olarak öğretim elemanları tarafından seçilerek 1 hafta öncesinde öğrencilere gönderilmiştir. Öğrencilerin görüşleri 8. oturum sonrasında yarı yapılandırılmış görüşme formu ile yazılı olarak toplanmıştır. Verilerin 20-30 dakikada toplanmıştır. Veriler içerik analizi kullanılarak değerlendirilmiş ve bireylerin ifadeleri verilmiştir. Öğrencilerden sözel onam alınmıştır.

Bulgular: Makale okuma saatlerine ilişkin görüşler 3 tema altında yorumlanmıştır. Katılımcıların bazılarının görüşleri "**bireysel kazanımlar**" temasında (%93.3) değerlendirilmiştir. Tema altındaki alt temalar ise; *"Okuma konusunda güdülenme/ahşkanlık", Sorgulama/eleştirel yaklaşım", "Makale tarama"* olarak belirlenmiştir. Bu tema altında değerlendirilen ifadelerinden bazıları şöyledir: "*Okudukça okuma konusundaki eksiklerimi ve toplumun okumadan kalnamayacağım fark edip daha fazla okumak için güdülendim*", "*Daha irdeleyici olmaya başladım okuduklarım direkt kabullenici konumdan çıkarak sorgulayarak okuma başladım*", "*daha önceden hiç okumazken, şimdi elimdeki kitaplara tekrar bakıyorum, kütüphaneye sıkkla gidiyorum, diğer tarama kaynaklarım öğrenene kadar sadece Google akademik üzerinden tama yapıyordum, hocaların makalelerini bulup okumaya çahşıyorum*". Öğrencilerin bazılarının görüşleri "**toplumsal kazanımlar**" teması altında toplanmıştır (%73.3). Bu tema altındaki alt temalar ise; "*Farkındalık sahibi olma", "Toplum sorunlarını bilimsel olarak konuşabilme"* olmuştur. Bu tema altında değerlendirilen bazı ifadeler şun-

lardır: "*Toplum sağlığı sorunlarını konuşurken istatistiki verileri daha çok araştırıyorum ve bakımdaki yanlışlarım düzeltmeye çalışıyorum*". "Son tema ise "**mesleğe ilişkin kazanımlar**" (%86.6) olarak saptanmıştır. Alt temalar ise "*Mesleği tanıma*" , "*Otonomi/özgüven*", "*Mesleğe ait güncel sorunları takip etme*", "*Kanıta dayalı bakım becerisi*" dir. "*Farkındalığı yüksek bir hemşire olabileceğiz, bilinen yanlışları düzeltebileceğimizi ve kanıta dayalı bir bakım vereceğimi düşünüyorum*".

Sonuç: Sonuç olarak; makale okuma saatlerinin öğrencilere farklı konularda kazanımlar sağladığı saptanmış ve hemşirelik eğitiminde kullanılması gereken bir uygulama olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Öğrencisi, Eğitim, Makale Saati, Okuma

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Kasım Kocaman

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Din Eğitimi
kasim.kocaman@dpu.edu.tr

İmam-Hatipliğin Tarihi Gelişimi

ÖZET

Cemaate namazda önderlik etmeyi ve özellikle cuma günü camilerde cuma hutbesinde bulunmayı ifade eden imamlık ve hatipliği Hz. Muhammed ve ilk dört halife birlikte yürütmüşlerdir. Abbasilerden itibaren İslam topraklarının genişlemesi ve başka bir takım nedenlerden dolayı devlet başkanları cuma namazını bizzat kıldırma ve hutbede bulunma geleneğini terk etmişlerdir. Abbasiler döneminde ayrı ayrı imam ve hatip tayinleri yapılmaya başlanmış ve imamlık ve hatiplik bir meslek haline gelmiştir. Osmanlılarda da cuma namazı kılınan camilerde cuma namazını kıldıran ve cuma hutbesini irad eden hatiplerin görev yaptıkları görülmekle birlikte genel olarak imamlık ve hatiplik hizmeti tek bir kişi tarafından yerine getirilmiştir. Cumhuriyet döneminde bazı büyük camilere yalnızca cuma ve bayram namazlarını kıldırmak ve hutbe vermekle görevli hatip tayini olmuşsa da 1965 yılında çıkan kanunla imamlık ve hatiplik unvanları "imam-hatip" olarak birleştirilmiştir.

İmam-hatiplerin tarihi süreçte cami içi ve cami dışı din hizmetleri yanında vergi toplamaktan muhtesipliğe, medrese müderrisliğinden mektep hocalığına değin pek çok vazifeyi yerine getirdiği görülür. Ancak Osmanlı devletinde imam-hatipler topluma hizmet veren kadrolar içerisinde en geniş kitleyi oluşturmuş ve özellikle mahalle yönetiminde etkin rol oynamışlardır. İdari görevleri, din hizmetlerinin önüne geçmiştir. Osmanlının son yüzyıllarında idarede ve yerel yönetimdeki düzenlemelerle birlikte imamların yönetim görevleri ellerinden alınmış ve Cumhuriyet döneminde de bu durum varlığını sürdürmüştür. Günümüzde imam-hatiplerin görevlerinin cami içi ve cami dışı din hizmetleri ile dini eğitim alanlarında yoğunlaştığı görülmektedir. Tebliğimizde imam-hatipliğin tarihsel gelişimi ve bu süreçte imam hatiplerin üstlendikleri fonksiyonlardan genel olarak bahsedilmeye çalışılacaktır. Böylelikle zaman zaman farklı konularda gündeme gelen imam-hatiplerle ilgili sağlıklı değerlendirmelere katkı sağlamak düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İmam, Hatip, İmam-Hatiplerin Görevleri, Din Hizmeti.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Kemal Demir

Akdeniz Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı
kdemir@akdeniz.edu.tr

Türkçe ve Almanca'daki "Ağız " ile İlgili Deyimlerin Çağdaş Metafor Analiz Yöntemi ile Çözümlenmesi

ÖZET

Bu çalışmada çağdaş metafor kuramı ile Türkçe'de ve Almanca'daki "Ağız" ile ilgili deyimlerin incelemesi yapılacaktır. Deyimler dilin birer parçası olup çıkış noktalarında kültürel yaşanmışlıklara dayanmaktadır. Çalışmada Türkçe'de ve Almanca'da en çok kullanılan Ağız ile ilgili 10'ar deyim çağdaş metafor yöntemi ile irdelenecektir. Çağdaş metafor analiz yönteminin bu çalışmada kullanılması kültürel yansımaları irdelenebilir kılmasıdır. Bu Bağlamda "Ağız" kavramı ile ilgili iki toplumdaki kültürel örtüşen ve farklılık gösteren öğeleri ortaya koymaya çalışmaktır.

Metafor kavramı TDK 'daki karşılığı ile "eğreti" anlamına gelmektedir. Fakat bu çalışmada Metafor bir söz sanatının retorik bir öğesi olmaktan ziyade Birey'in dünyayı algılama boyutunda kullandığı bilişsel süreçler sonucunda dile nasıl yansıdığını ve bu ifadeler ile kendisine bir dünya tasavvur ettiği tanımlamaktadır (Lakoff, 2001).

Anahtar Kelimeler: Çağdaş metafor analizi, bilişsel dilbilim, Deyimler

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doktorant Didem Aşar

Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
didem_asar@hotmail.com

Doç. Dr. Kenan Güllü

Erciyes Üniversitesi Turizm Fakültesi
kgullu@erciyes.edu.tr

Tüketicilerin Seyahat Acentaları Web Tabanlı Uygulamalarını Etik Yönden Değerlendirmeleri

ÖZET

Son yıllarda, internet kullanımının hızla artması, turizm endüstrisinde faaliyet gösteren geleneksel seyahat acentalarının internet temelli iş süreçlerini kullanmaya başlamasını sağlamıştır. Tüketiciler; gizlilik ve güvenilirlik gibi, sanal alışveriş aktivitelerini etkileyici rol oynayan etik sorunlar yaşamaktadır. Dolayısıyla, sanal pazarlama kararlarında etik ilkeler göz önünde bulundurulmalıdır, çünkü etik dışı davranışlarda bulunan kurumlar hızlı bir şekilde müşteri kaybetmektedir. Literatürde, e-ticaret etiği ile ilgili birçok çalışma yapılmış olmasına karşın, turizm sektörü ve seyahat acentalarında sanal pazarlama etiğine yönelik tüketicilerin algısı hakkında yapılmış çok az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı; web tabanlı pazarlama yapan seyahat acentalarına karşı müşterilerin etik algılarını araştırarak literatüre ve sektöre katkıda bulunmaktır. Çalışmada veriler anket yöntemi kullanarak Kayseri'de yaşayan 400 katılımcıdan toplanmıştır. Buna göre, halkın seyahat acentalarının web tabanlı pazarlama yöntemlerine karşı etik algısının düşük olduğu, satın alma davranışı sırasında bu sitelere karşı hem şüphe ve güvensizlikle yaklaşıldığı hem de etik dışı durumları yorumlamada zorlanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Seyahat Acentaları; Etik Algı; Web Uygulamaları; Kayseri.

The Ethical Evaluation of Web Based Applications of Travel Agencies by Consumers

ABSTRACT

In the last years, as the total number of internet using has increased rapidly, internet based business processes have been introduced by conventionally operated travel agency of tourism industries. Consumers experience some ethical issues such as privacy, and transaction security, effectively playing a role in online shopping activities. Therefore, ethical considerations should be involved in marketing decisions of e-tailers, since unethical organizations lose their customers promptly. Although many researchers have focused on e-commerce ethics, there are a few studies on the perception of consumers towards virtual shopping ethics in tourism sector and travel agencies. The aim of this study is to make contribution to the current literature by investigating the customers' perceptions of ethical issues related to travel agencies those engaged in web-based marketing. In this study using a questionnaire, 400 Kayseri residents were surveyed. Accordingly, it is low ethical perception against web-based marketing methods that people's travel agencies, as well as unethical situations both suspicion and the distrust approach to these sites during the purchasing behavior has been concluded had difficulty in interpretation.

Keywords: (Travel Agents; Ethic Perception; Web Applications; Kayseri)

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Öğ. Gör. Kıyasettin Arslan

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
addas-07@hotmail.com

"عَ قَ ل - عَقَل" Maddesinin Sözlüklerdeki Karşılığı ile Müfessirlerin Tercih Ettiği Manalar

ÖZET

Bir dilin öğrenilmesinde kelimelerin yüklendiği anlamların bilinmesi önemli bir olgudur. Kelimelerin anlamlarının zamanla farklılaştığı, kullanım alanlarının daraldığı veya genişlediği bilinmektedir. Arap dilinde bahsedilen bu durumların tamamına rastlamak mümkündür. Çünkü Araplar, İslam'ın gelişi ile birlikte yeni bir inançla ve yeni bir kültürle karşılaştılar. Bu yeni inanç ve kültürle birlikte, onların dillerine de bu inanç ve kültürü ifade edecek yeni lafızların yanı sıra, var olan lafızlara yeni manalar yüklenmiş ya da kullanılagelen manaların birtakım değişimlere uğradığını söylemek mümkündür. Bir dil mucizesi olarak indirilen Kur'an'ın bunda katkısı büyüktür. İslam'ın kutsal kitabının Arap diline mana ve üslup bakımından birçok katkısının olduğu bilinmektedir.
Kur'an, Arap dilinin korunmasına ve geliştirilmesine büyük katkılar sağlamış ve Kur'an merkezli dil çalışmaları sayesinde Arap dilinin bugünkü gelişmişlik düzeyine ulaştığı söylenilebilir. Araştırmalar göstermektedir ki Arap dili gramer çalışmaları, Kur'an'ı doğru okumak ve doğru anlamak olgusu üzerinden hareketle yapılmıştır. Bu çalışmalar neticesinde ilk dönemlerden itibaren Arap dil ekollerinin oluştuğu görülmektedir. Arap dili ile ilgili çalışmalarda Kur'an daima dayanak kabul edilmiştir.
Arap dilinde عَقَل maddesi ile ilgili felsefî ve kelamî yaklaşımlı çalışmaların yapıldığı görülmektedir.
Felsefik yaklaşımlı çalışmaların temelini عَقَل maddesinin anlamlarından sadece biri olan insanın sahip olduğu duyu organı olarak kabul edilen, Türkçeye "akıl" olarak geçen organ-yeti ele alınmış; mahiyeti, sınırları gibi konulara yer verildiği görülmektedir.

Kelamî yaklaşımlı çalışmaların temelindeki saik ile felsefik yaklaşımlı çalışmaların temelindeki saik'in aynı olduğu söylenilebilir. Yalnız kelamî yaklaşımlı çalışmalar İslam dini merkezli olduğundan, felsefik yaklaşımlı çalışmalara göre sınırlı kabul edilebilir. Bu

çalışmada yukarıda bahsedilen felsefî ve kelamî yaklaşımlı çalışmalara değinilmemiştir. Çünkü bu alandaki tartışmalar, bu çalışmanın kapsamı dışındadır.

Bu çalışmada Arap dilinde عَقَل maddesi anlam bilimi/delalet açısından ele alınarak değerlendirilmiştir. Metod olarak, önce belli başlı Arapça sözlüklerden taranarak bu kelimenin delalet ettiği manaların tespitine çalışılmış sonra Kur'an'dan bu kelimenin geçtiği ayetler tespit edilerek bazı müfessirlerin bu kelimeye yükledikleri manalara yer verme benimsenmiştir.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Öğr. Gör. Koray Ergin
Akdeniz Üniversitesi Atatürk Araştırma Merkezi
korayergin@akdeniz.edu.tr

İttihat ve Terakki'nin Merkeziyetçi Politikaları

ÖZET

Osmanlı Devleti'nde 19.y.y. da Tanzimat ile başlayan reformlaşma hareketlerinin en önemli nedenlerinden birisi geleneksel "millet sisteminin" çözülmeye başlamasıyla ortaya çıkan toplumsal eşitliğin sağlanamaması sorunuydu. Tanzimatla birlikte toplumsal eşitsizliğin giderilmesi ve ayrışma hareketlerinin önlenebilmesi amacıyla yeni bir millet oluşturabilmek düşüncesiyle, Osmanlıcılık adında yeni bir fikir hareketi ortaya çıktı. Bu anlayışa göre, Osmanlı sınırları içinde yaşayan değişik etnik ve dinlere bağlı toplulukların Osmanlı çatısı altında kaynaşması düşünülmüştü. Bu düşünce doğrultusunda, Osmanlı Devleti'nin son on yılına etki eden İttihat ve Terakki, dönemin siyasi gelişmeleri sonucunda, Osmanlı Devleti'nin birlik ve beraberliğini sağlamak amacıyla merkeziyetçi ve milli politikalar izlemişti. İzlemiş olduğu bu politikalar, zamanla ve özellikle azınlık dernekleri ve Avrupalı güçler tarafından tepkiyle karşılanmıştı. Bu tepkilere rağmen İttihatçılar dil, eğitim, iktisat, kültür ve yönetim gibi önemli alanlarda uyguladığı bu merkeziyetçi ve millileştirme siyasetiyle Türklük anlayışını muhafaza etmek, kültürel değerleri korumak ve geliştirmek düşüncesini arzulamıştı.

Anahtar Kelimeler: İttihat ve Terakki, Osmanlı, millileştirme, merkeziyetçi

Title of declaration: Centralist policy of Committee of Union and Progress Abstract of declaration

One of the most important reasons of reform process which began with Tanzimat in Ottoman Empire, 19th century was the lack of social equality; it emerged when the traditional "nation system" was dissolved. The new idea movement "Ottomanism" was found out with the aim of creating new nation in order to eliminate social inequality

by means of reform and prevent disintegration. According to the movement, it was thought that in Ottoman border, communities based on different ethnic groups and religions lived and also socialized under the Ottoman Empire. In line with this idea, Committee of Union and Progress, which had an impact upon last decade of Ottoman Empire, followed centralist and national policies as a result of political developments of the period; because they asked to ensure the unity and solidarity of Ottoman Empire. Despite of these reactions, unionists wished the thought of protection, improvement of Turkishness and cultural values in relation to centralist and nationalization policy which carried out on important fields such as language, education, economy, culture and management.

Keywords: Committee of Union and Progress, Ottoman, Nationalization, Centralist.

Öğr. Gör. Kübra Akçan

Antalya Bilim Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı

Yusuf u Züleyha Hikayeleri ve 15. Yüzyılda Yazılmış Manzum Bir Fütüvvetname'de Yusuf Hikâyesi

Yûsuf u Züleyhâ hikâyesi, İran ve Arap Edebiyatlarıyla, Batı edebiyatında sıklıkla ele alınan ortak konulardan birisidir. Kutsal kitaplarda geçmesine rağmen mitolojik bir hüviyet de kazanmıştır. Yûsuf u Züleyhâ hikâyesi Klasik Türk Edebiyatı, Modern Türk Edebiyatı ve Türk Halk Edebiyatında da en çok üzerinde durulan konulardan biridir. Arap, Fars ve Türk edebiyatında çoğunluğu manzum olarak kaleme alınmış pek çok örneği vardır. Bu hikaye müstakil olarak ele alındığı gibi tefsir ve Kısas-ı Enbiyalar içerisinde de ele alınmıştır.

Fütüvvetnameler ise VIII. yüzyılda Irak ve İran'da başlayıp zamanla tasavvuf çevrelerine ve meslekî teşekküllere nüfuz eden fütüvvet kavramını konu edinen ve giderek bu teşekküllerin bir çeşit nizâmnâmesi hüviyetine bürünen eserlerdir. Bu nedenle içerisinde hem halkın inançları, kültürleri, örf, adet ve yaşayış biçimleri hakkında bilgi verir hem de halka mal olmuş bir konuyu edebî bir şekle büründürerek anlatır. Bu durumu en güzel örnekleyen eserlerden biri de Marmara Üniversitesi Kütüphanesi Nadir Eserler Koleksiyonu 12881/Y004 numarada kayıtlı olan fütüvvet-nâmedir. Bu eserin beşinci bölümünde -"Bâb-ı Pençom Der-Beyân-ı Hikâyet-i Hazret-i Yûsuf Nebî Aleyhi's-Selâm"- Yûsuf hikâyesi anlatılmaktadır.

Bu bildiride Yûsuf hikâyesinin ne şekilde ele alındığı edebî açıdan incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Fütüvvet-nâme, Yusuf, Züleyha, 15.yy

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doktorant Kübra Ercan

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyoloji
ercankubra@yahoo.com.tr

Günümüz Postmodern Toplumun Gözetle(n)me Pratiklerindeki Değişim

ÖZET

Günümüzde teknolojinin etkisiyle toplumsal değişimin oldukça hızla yaşandığı postmodern döneme şahitlik etmekteyiz. Bu süreçte yaşamın her alanında olduğu gibi; özellikle kitle iletişim araçlarının gelişmesiyle birlikte 'gözetim' kavramının anlam ve içeriğinde de değişim olmuştur. Modern dönemde gözetim kavramını açıklamada kullanılan Foucault'un tasvirindeki panoptikon kavramı, postmodern dönemdeki anlam ve içeriği açıklamada yetersiz kalmaktadır. Modernitenin bireyler üzerindeki zorlamaya dayalı bir denetim metaforu olan panoptikon, postmodern dönemde gönüllü bir gözetim aracı olan sinoptikona dönüşmüştür. Bu bakımdan toplumsal yaşama katkı sağlayacak işlevsellikle kamusal alandaki gözetim araçlarının; mobese kameraları, vücut tarayıcı cihazlar vb. düzen, kontrol ve güvenlik açısından gerekli hale geldiği görülmektedir. Ancak gözetimin olumlu işlevlerinin yanı sıra; özel hayatın gizliliğini tehlikeye sokacak olumsuz işlevlerine de şahit olunmaktadır. Özellikle gençler arasında yaygın kullanılan çeşitli uygulamalarla gözetleme ve gözetlenme pratikleri karşılıklı hale gelmektedir.

Bu çalışmada Foucault' nun panoptikon tasvirindeki devlet iktidarına dayanan gözetimden; enformasyon ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelere bağlı olarak katılımcı, rızaya dayalı olarak gelişen sinoptikona dönüşüm; postmodern dönemle bağlantısı kurularak açıklanmaya çalışılacaktır. Literatürdeki öncü isimlerin kuramları ışığında kavramlar açıklanacak olup, yeni gözetim toplumunun yapısal ve işlevsel dönüşümleri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Postmodern, Gözetim, Gözetim Toplumu, Panoptikon, Sinoptikon.

Change in Surveillance Practices of Today's Postmodern Society

ABSTRACT

Nowadays, we witness the postmodern period in which social change is experienced very rapidly due to the effect of technology. In this process, as in every aspect of life; especially with the development of mass media, there has been a change in the meaning and content of the concept of 'surveillance'. The concept of panopticon in the description of Foucault, which is used to explain the concept of surveillance in modern times, is insufficient to explain the meaning and content in the postmodern period. Panoptikon, a metaphor of modernity based on coercion on individuals, has been transformed into synoptic as a voluntary surveillance tool in the postmodern period. From this point of view, the means of monitoring in public space with functionality to contribute to social life; mobese cameras, body scanner devices etc. It is seen that it becomes necessary for order, control and security. However, besides the positive functions of surveillance; the negative functions that threaten the privacy of private life are also witnessed. Observation and surveillance practices are becoming mutual with various applications that are widely used among young people.

In this study, Foucault's supervision of panopticon depicts state power; the transformation into synoptic based on consensual consent, depending on the developments in information and communication technologies; will be tried to explain by establishing a connection with the postmodern period. In the light of the theories of leading names in the literature, concepts will be explained and structural and functional transformations of the new surveillance society will be discussed.

Keywords: Postmodern, Surveillance, Surveillance Society, Panopticon, Synopticon.

Doktorant Kutbeddin Akyüz

Uludağ Üniversitesi, İlahiyat/Tasavvuf
kutbeddinakyuz@hotmail.com

20. Yüzyılda Teşekkül Etmiş Bir Nakşi Kolu Olarak Hazneviyye

ÖZET

Hazneviye tarikatı, İslam dünyasının bazı bölgelerinde meşhur ve bilinen bir tarikattır. Nakşibendî-Halidî kolunun yeni bir kolu olan Hazneviye, Ahmed Haznevî'nin 1912 yılında Hazret lakabı ile meşhur Bitlis Norşin'li Şeyh Muhammed Diyauddin tarafından kendisine Nakşî-Halidî tarikatında hilafet verilmesi ile beraber teşekkül etmeye başlamıştır. Haznevî, Ahmed Haznevî'nin o vakitte yaşadığı köye nispet edilmesidir. Köyün adı, Suriye Kamışlı'ya bağlı olan Hazne'dir.

Türkiye, Suriye, Lübnan ve diğer Arap ile acem ülkelerinde Halid Bağdadî (ö. 1242/1826) eliyle yayılan Nakşibendî tarikatının birkaç kolu olmuştur. Ahmed Haznevî ve nesli; Muhammed Masum Haznevî, Alaeddin Haznevî, İzzeddin Haznevî, sonrasında Muhammed Haznevî, ve şu anda tarikatın şeyhi olan Muhammed Muta' Haznevî eliyle yayılan kolu ise "Nakşibendî-Haznevî tarikatı" ismini almıştır. Bu isim onu diğer kollardan ayırmak için verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hazneviyye, Nakşibendilik, Halidilik.

Dr. Öğr. Üyesi Lazzat Urakova Yanç

Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
urakovayanc@gmail.com

1990-2009 Yılları Arasında Kazakistan'da Devlet Terminoloji Komisyonu Tarafından Onaylanmış Edebiyatla İlgili Terimler

ÖZET

Kazak Türkçesindeki edebiyatla ilgili terimler üzerine Türkiye'de yapılmış sözlük çalışmalarının sayısı yok denecek kadar azdır. Hatta Dilek Kaplankıran'ın Kazakistan'da 5. ve 11. sınıf aralığında okutulan edebiyat kitaplarını tarayarak elde ettiği terimlerin Türkiye Türkçesi'ndeki karşılığını verdiği "Kazak Türkçesinde Edebiyatla İlgili Terimler" adlı makalesinin doğrudan edebiyat terimleriyle ilgili tek sözlük çalışması olduğunu söylemek mümkündür. Söz konusu alandaki eksikliği gidermek amacıyla kaleme alınacak olan bu çalışmada Kazakistan Devlet Terminoloji Komisyonu'nun 1990-2009 yılları arasında onayladığı terimlerin yer aldığı *Bekitilgen Terminder Sözdiği* adlı eserden elde edilen 429 Kazakça edebiyatla ilgili terim, Türkçe karşılıkları ile birlikte verilecektir. İnceleme esnasında çok sayıda terimin yukarıda adı geçen eserde olmadığı tespit edildiğinden bu çalışmanın "dilde birlik" fikri doğrultusunda edebiyat alanında ortak terimler sözlüğünün oluşturulabilmesi için de katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Terimlerin Kazakça mı yoksa alıntı mı olduğu hususu üzerinde de durulacak olup Rusçadan ne derece etkilenildiğinin görülmesi maksadıyla transkripsiyon şeklinde Rusça karşılıklarına da yer verileceği çalışmanın diğer bir amacı, araştırmacıları edebiyat alanında daha kapsamlı incelemelere sevk etmektir.

Anahtar Kelimeler: Kazakistan, Kazak Türkçesi, edebiyat, terimler sözlüğü, dilde birlik

Literary Terms Approved by the State Terminology Commission in Kazakhstan Between 1990-2009

ABSTRACT

The number of glossary studies in Turkey about the literary terms in Kazakh Turkish is quite few. It would even be correct to say that Dilek Kaplankıran's paper titled "The Terms Related to Literature in Kazakh Turkish", in which she gives the Turkish (Turkey) equivalents for the terms she compiled by scanning through the literature textbooks taught in schools in Kazakhstan between the grades 5 and 11, is the only glossary study dealing directly with literary terms. In order to fill the deficiency in this field, 429 terms related to Kazakh literature gathered from the *Bekitilgen Terminder Sözdiği*, which includes terms approved by the Kazakhstan State Terminology Commission between 1990-2009, will be given in this study alongside their Turkish equivalents. It has been found during this research that many of these terms were not included in the above-mentioned work; therefore, this study is believed to contribute to creating a glossary of common terms in the field of literature in line with the idea of "language association". Another aim of this study is to encourage researchers to do more comprehensive research in the field of literature by focusing on whether the terms are Kazakh or borrowed from other languages, and by providing Russian equivalents in transcription form in order to show how much influence Russian has had.

Keywords: Kazakhstan, Kazakh Turkish, literature, glossary of terms, language association

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Öğr. Gör. Mehmet Akif Çakırer

Afyon Kocatepe Üniversitesi, İşletme
cakirer@aku.edu.tr

Lider Öğretmenlik Yedinci Sanattan Öğrenilebilir mi?

ÖZET

Sinema her dönem toplumsal enerjileri harekete geçiren bir sanat olmuştur. Günümüz insan yaşantısında önemli bir yere sahip filmler sadece eğlenmek değil, öğrenmek ve eğitim amacıyla da kullanılmaktadır. Bazı sinema filmlerinin hem zamana hem de kimi olay ve kişilere tanıklık yaptıkları sanatta sık karşılaşılan bir durumdur. Bu eğilimiyle sinema sanatı, eğlendirmenin yanında bilgilendirme işlevlerini de yerine getirerek izleyiciye zengin bir deneyim sunabilmektedir. Bu açıdan sinema günümüzde öğrenme sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu nedenle medyadan eğitim odaklı yararlanmanın akademik amaçların gerçekleştirilmesine katkı sağlayacağı söylenebilir. Bu bağlamda öğrenciler belirli konuların öğretiminde öğrencileri güdülemek amacıyla filmlerden yararlanabilirler. Özellikle sinema sanatının görsel ve işitsel etkileşimi dikkate alındığında, filmlerde yer alan bir çok karakterin zaman zaman toplum tarafından kolayca benimsenebildiği, taklit edilebildiği veya model olarak alınabildiği görülmektedir. Ancak başta liderlik olmak üzere öğretmenlere verilen eğitimlerde, filmlerin eğitim yardımcı malzemesi olarak kullanılması çok yaygın olmayan bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Filmler öğretmenlik eğitimi gören öğrenciler için de önemli kaynaklardan biridir. Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin liderlik becerilerini geliştirmede filmlerden yararlanma konusunu incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Lider Öğretmen, Sinema, Eğiticinin Eğitimi, Yedinci Sanat

ABSTRACT

Cinema has always been an art that takes social energies into action. Films that have an important place in contemporary human life are not only used for fun, but also for learning and training purposes. It is a common occurrence in art that some movies are witnessing both time and events and people. With this tendency, cinema art can offer viewer a rich experience by fulfilling information functions besides entertainment. In this sense, cinema is an integral part of the learning process today. For this reason, it can be said that benefiting from education from the media will contribute to the realization of academic aims. In this context, students can use movies to motivate students in teaching specific subjects. Especially when considering the visual and auditory interaction of cinema art, it is seen that many characters in films sometimes can easily be adopted, imitated, or modeled by society. However, in the trainings given to the teachers, especially to the leadership, the use of films as educational materials is a very uncommon method. Movies are also an important source for students trained in teaching. The aim of this study is to examine the use of films to improve the leadership skills of teachers.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali Akın

Mardin Artuklu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
akina7215@ hotmail.com

Okullarda Öğretmenlerin İç Huzuru, Sorumluluğu ve Adanmışlığı'nın Analizi

ÖZET

Örgütsel amaçların üst düzeyde gerçekleştirilmesi, örgütlerde var olan bir özlemi ifade eder. Çünkü örgütlerin kuruluş ve varlık sebeplerini gerçekleştirmek, örgütlerin daha uzun süre yaşamalarını mümkün kılar. Aksi takdirde örgütlerin varlığı tartışma konusu olur. Kuşkusuz bu gerçek eğitim hizmetinin üretildiği yer olan okullar için de geçerlidir. Okullarda üretilen eğitim-öğretim hizmetinin eğitim paydaşlarını memnun edecek düzeyde gerçekleşmesi ilk etapta, bu hizmetin üretilmesinde birinci derecede sorumluluğu olan öğretmen ve yöneticilerin çabalarında aranabilir. Bu kapsamda bazı araştırmalarda öğretmen ve yöneticilerin iç huzurunu önemsemedikleri, özel zamanlarından fedakârlık etmedikleri ve iş ile ilgili sorumluluk almaktan çekindikleri bulgularının en alt düzeyde çıkması üzerine, bu araştırma söz konusu hususların sebepleri ve çözüm önerilerinin neler olabileceğini saptama amacıyla yapıldı. Veri toplama amacıyla araştırmacı tarafında sorunların sebep ve çözüm önerilerini tespit etmek amacıyla üç soruluk yarı yapılandırılmış bir görüşme formu oluşturuldu. Bu form ile toplanan veriler içerik analizine tabi tutularak sorunların sebepleri ve çözüm önerilerine dönük ayrı ayrı temalandırıldı. Araştırma sonunda ortaya çıkan bazı temalar şunlardır. Öğretmenlerin iç huzuru tercih etmemelerinin sebepleri ile ilgili temalar, a- Değerlerin aşınmasından kaynaklanan sebepler, b- Meslek tercihlerinden kaynaklı sebepler, c- Öğretmenlerin bakış açısından kaynaklı sebepler, d- Öğretimin eğitime tercih edilmesinden kaynaklı sebepler ve e- Maddi çıkarın öncelenmesinden kaynaklı sebepler temalarıdır. Öğretmenlerin iç huzu düşünmelerini sağlamaya dönük çözüm önerileri ile ilgili temalar ise, a- Değerlerin güçlendirilmesi, b- Öğretmenlerin paradigmalarının değişmesi, c- Öğretmenlik sisteminin ıslahı, d- Eğitim-öğretim dengesinin sağlanması ve e- Öğretmenlik tercihinde ilgi ve yeteneğin maddi çıkara öncelenmesi temalarıdır.

Anahtar Kelimeler: İç huzur, fedekarlık ve sorumluluk.

Peace of Mind, Responsibility and Adjustment Analysis in School Teachers

ABSTRACT

The realization of organizational goals at a high level expresses a longing that exists in organizations. It is because organizations can realize the establishment and the causes of existence, enabling organizations to live longer. Otherwise, the existence of organizations becomes a matter of discuse. Of course, this is also true for schools where real education services are produced. In the first place, the education and training service provided by schools can be searched for at the first stage by the teachers and administrators who are responsible for the first generation of this service. In this context, this research was conducted in order to determine what causes and suggestions of solutions might be in the case of teachers and administrators at the lowest level of findings that they did not care about inner peace, that they did not sacrifice their private time and took responsibility for work. A three-question semi-structured interview form was developed to identify the causes and solutions of the problems on the researcher's side for data collection purposes. With this form, the collected data were subjected to content analysis and individually categorized into causes of problems and suggestions for solutions. Some of the themes that emerged at the end of the research are: The reasons related to the reasons of teachers 'inner peace preferences are as follows: a- Causes arising from the erosion of values, b- Causes originating from profession preferences, c- Causes originating from the teachers' point of view, d- Causes arising from teaching preference and e- The themes related to the suggestion of the solution for the teachers to make their inner mind think are the strengthening of the values, b- the change of the paradigm of the teachers, c- the reform of the teaching system, d- provision of the education-education balance and the prejudice of interest and ability in the preference of e-Teaching.

Keywords: Inner peace, sacrifice and responsibility.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Dilek

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Hadis
mdilek25@hotmail.com

Sünnetiın Şeâire Giren Kısmı ve Bağlayıcılık Açısından Değerlendirilmesi

ÖZET

İslamî literatürde sünnete, Kur'anı da içine alabilecek şekilde kapsamlı bir tanım yapıldığı gibi, Hz. Peygamber'in hüküm ifade eden söz, fiil ve davranışları şeklinde daha dar bir tanım da yapılmıştır.

Hadisçilere göre sünnet; Hz. Peygamber'den nakledilen her türlü söz, fiil ve takrirden ibarettir. Keza, onun ahlâkî sıfatları, sîreti, meğâzisi ve kendisine vahiy gelmeden önce ibadet için çekildiği Hirâ mağarasındaki yaşayışı da sünnetten sayılır.

Fıkıhçılar sünneti; Farz, vâcib, mendûb, mübâh, haram, mekrûh gibi mükellefin fiiliyle alakalı şer'î ahkâmdan birisi olarak kabul ederler.

Fıkıh usûlcüleri; Teşriî amacı olan Kur'an dışında Hz. Peygamber'den sâdır olan her türlü söz, fiil ve takriri, sünnet olarak tanımlamışlardır.

Bu tanımlara göre, hadisçiler sünneti, bir bilgi ve kültür kaynağı olarak daha şümûllu tanımlarken, fıkıh usûlcülerinin meseleye daha dar bir çerçevede baktıklarını görmekteyiz.

Sünnetin bir bütün ve kavram olarak bağlayıcılığı kesindir. Peygambere uymayı, verdiği hükme razı olmayı, onun verdiği hüküm karşısında mü'minlere seçim hakkı tanınmadığını belirleyen ayetler, sünnetin müslümanların hayatındaki etkin ve bağlayıcı rolünü ortaya koymaktadır.

Ancak, Hz. Peygamber'in değişik vasıflarla ortaya koyduğu sünnetin bağlayıcılık derecesinin ve çerçevesinin aynı olmadığı da bir gerçektir.

Sünnet-i Seniyenin içinde en mühimmi, İslâmiyet alâmetleri olan ve şeaire de taalluk eden Sünnetlerdir. Şeair, âdeta hukuk-u umumiye nev'inden cem'iyete ait bir ubudiyettir. Birisinin yapmasıyla o cem'iyet umumen istifade ettiği gibi, onun terkiyle de umum cemaat mes'ul olur. Bu nevi şeaire riya giremez ve ilân edilir. Nafile nev'inden de olsa, şahsî farzlardan daha ehemmiyetlidir.

Her bir şeair bir hoca-i dânâdır (bilgili hocadır), *ruh-u İslâm* (İslam ruhunu) *daim enzara* (nazarlara) *ders veriyor.*

Şeârinin bu ehemmiyetindendir ki, sünnetin bu kısımlarına uymak çok önem arzetmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şeair, Sünnet, Nafile, Farz, Bağlayıcılık.

Öğr. Gör. Dr. Mehmet Emre Eryücel

Akdeniz Üniversitesi, Spor Bilimleri
emreeryucel@akdeniz.edu.tr

Acoording to The Football Coaches in the Factors That Influence the Succes of The Team

ABSTRACT

The purpose of this study according to the opinions of foootball coaches team successis touncover the factors affecting. Qualitivevere search nethod scase study method is used. In the sample selection sampling method has been applied can be easily accessef from. Research group coaching in amteur and Professional leagues constitute 20 football coach with experience in. Interview approach was used as a method of data collection and interview swere conductedu sing a semi structured interview from. Data analysis evaluated by descriptive analysis and the findings of team, "manager" opinions regarding thr impact on thr success of factors in the success of the team as "foreing" with opinions and "successfull" manager opinions about the general featurea of including three main the meswereiden tiied. As a result the factors affecting the success of sports teams in this research aimed to describe the fooftball team coaches working knowledge of the professional equip mentandathletes will be ableto set an example to the people communication and leadership skills with in the team harmony and tool combination is observed toincrease. Inadditiona, factors such as plant manager in out side the club's structure of successs to have a sign ificantef fectwas concluded.

Keywords: Team Success, Soccer, Football Coaches

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Öğr. Gör. Mehmet Kaplan

Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler
kaplanmehmet1982@gmail.com

Öğr. Gör. Berna Turak Kaplan

Rekabet Stratejilerinin İşletme Performansı Üzerine Etkisi: Kobi'ler Üzerine Bir Araştırma

ÖZET

Rekabet stratejileri işletmelerin başarısı üzerine etkili olan ve rekabette nasıl davranış geliştireceklerini belirleyen unsurlardır. İşletme performansı ise işletmelerin finansal performansın dışında kalan ölçütlerdir. Yazında rekabet stratejilerinin işletme performansı üzerine etkilerini araştıran araştırmalar olmasına karşın, bu çalışma KOBİ'ler üzerine gerçekleştirilmiştir. Konya Organize Sanayi Bölgesi'nde gerçekleştirilen araştırmada 183 KOBİ yöneticisine ulaşılmıştır. İlgili yöneticilerden alınan sonuçlar istatistik teknikleriyle değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda işletmelerin rekabet stratejilerinin işletme performansı üzerinde etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rekabet stratejileri, işletme performansı, KOBİ'ler.

Yüksek Lisans Öğrencisi Meral Gezen

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
meral_gezen@hotmail.com

Hariciliğin Kelamın Doğuşuna Etkisi

ÖZET

Dini ve siyasi konulardaki aşırılıklarıyla bilinen Hariciler, ilk itikadi tartışmaları başlatmaları sebebiyle kelam ilmi açısından son derece önemli bir yere sahiptir. **İslam düşüncesinde ilk itikadi tartışma zeminini Haricilerin oluşturduğu görülmektedir. Hariciler ekseriyetle kültür ve algı seviyeleri düşük, olaylara dar pencereden bakan, sert mizaçlı ve şiddete meyilli bedevi kimselerden oluşmaktadır. Yaşadıkları çölün çetin şartları mizaçlarına yansımış, gerek dini gerek siyasi olaylara yüzeysel ve zahiri bakmalarına sebep olmuştur. Karakterlerinin yanı sıra alışık oldukları sosyal düzenin değişmesi de Harici fırkanın zuhur etmesinde etkili olmuştur.**

Tarih sahnesine çıkışları Hz. Osman dönemine kadar uzansa da çoğunluğun ittifakıyla tahkim meselesi olarak kabul edilmiştir. Hz. Ali'nin siyasi bir karar olan tahkimi kabul etmesine karşı çıkarak onun büyük günah işlediğini, bu sebeple de tövbe etmesi gerektiğini, aksi halde kendisinin canına kastedeceklerini bildirmişlerdir. **Çünkü onlara göre Hz. Ali büyük günah işlemiş dolayısıyla küfre düşmüştür.** Bu sebeple de onun canı da malı da kendileri için helaldir. Hz. Ali ile birlikte sahabenin önde gelenlerini daha geniş bir ifade ile kendileriyle aynı düşüncede olmayanları tekfir etmiş **böylelikle** iman, küfür, şirk, büyük günah gibi kavramları tartışma konusu yapmışlardır.

Bu çalışmada Hariciliğin doğuşuna ve görüşlerine değinildikten sonra bu görüşlerin kelam ilminin doğuşuna sağladığı etki ve katkılar incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Harici, iman, tekfir, büyük günah

Dr. Metin Durmuş Çetin

Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü (BATEM)
metindcetin@hotmail.com

Bir Yumrulu Bitki Gölevez (Colocasia esculenta L.)

ÖZET

Taro veya kolokas olarak da bilinen bu bitki, Ülkemizde Antalya'nın Alanya ve Gazipaşa, Mersin'in Bozyazı, Anamur ilçeleri ile civarında yetiştiriciliği yapılmakta ve o bölge halkı tarafından beğeniyle tüketilmektedir. Asya'nın güney doğusundan Afrika kıtasına ve Pasifik adalarına kadar üretimi yayılmış olan gölevez, Asya, Afrika, Orta Amerika ve Pasifik adalarında yaşayan milyonlarca insanın temel gıda kaynağını oluşturmaktadır.

Dünya üzerinde yaygın olarak üretilen gölevezin 2016 yılı FAO verilerine göre; hektar başına üretimi 10.128.954 ton olup Türkiye üretimi ise yalnızca 636 tondur. Üretimin % 60'ı Afrika'da, % 32'si Asya'da ve % 8'i ise Pasifik adalarındadır. Dünya'da gölevezin ortalama verimi 606 kg/da iken Türkiye'nin 1480 kg/da olup, yedinci sırada yer almaktadır.

Yumruları yüksek oranda nişasta ve lif içerir. Aynı zamanda bitki Tiamin, riboflavin, demir, fosfor, çinko, vitamin B6, vitamin C, niasin, potasyum, bakır ve mangan açısından zengindir. Yumrularda veya yapraklarda oksalik asit bulunabilir. Bu yüzden bitki kesinlikle pişirmeden yenilmemelidir. Yumrudan suda pişme esnasında bamyadaki gibi musilaj madde salgılanmaktadır.

Bu makalemizde amacımız, dünyada önemli bir değeri olan ancak ülkemizde hakkında az bilgiye sahip olduğumuz gölevez bitkisine, genel literatür bilgileriyle dikkat çekmektir.

Anahtar Kelimeler: Taro, Kolakas, Gölevez

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Muhammed Kızılgeçit

Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Din Psikolojisi
kmuhammed25@gmail.com, mkizilgecit@atauni.edu.tr

Yeni Dini Hareketler: Bireyin Arayışı mı? Hareketin Başarısı mı?

ÖZET

Son çeyrek yüzyılda, Yeni Dini Hareketlere dair psikolojik çalışmalar sadece psikoloji disiplininde değil aynı zamanda sosyoloji ve dini çalışmalarda da belirgin bir şekilde bir artış göstermektedir. Farklı disiplinlerden bilim adamları bu harekete katılan, hareketin içinde kalan veya bu hareketten ayrılmış olanların durumunu irdelemekte, ayrıca bu harekete katılmış olmanın yaralarını sarmaya çalışan üyelerin zihinsel ve duygusal durumlarını -beyin yıkama ihtilafı bağlamında- enine boyuna tartışmaktadırlar. Dahası Yeni Dini Hareketlerin halk sağlığı için ciddi bir tehdit olup olmadığı sorunu sık sık dergi ve gazetelerde manşet olmakta, eski üyelere ve bağlılığını sürdüren üyelerin ailelerine verilen danışmanlık türünü belirlemekte ve böylece ilgili davalarda tartışma konusu olmaktadır.

Günümüzde insanların, modern hayatın yabancılaştıran ve yolunu kaybettiren etkilerinden korunmak için bir ölçü arayışında olduğuna hükmedilir. Bu bağlamda Yeni Dini Hareket (YDH) mensubiyeti ilk olarak, modern dünyada hakikati yaşamak adına zamanı geri almaya dair bir arzuyu yansıtmaktadır. İkinci olarak, bu aidiyet aynı zamanda kadim olan hakikati modern zamana taşıyarak onu çağdaş ve seküler bir düzlemde eyleme/yaşama taşıma isteğini ifade etmektedir. Bu noktada Yeni Dini Hareketler, moderniteye karşı bir protesto şeklinde nitelenmektedir. Bu argümanın hedefinde kurumsallaştırılmış dinin ve seküler yapının bireyin eliyle yapı bozuma uğratılması vardır. Bu durum 'din'e yeninin ve modern bir sosyal yapı olan hareketin katılması; 'yeni' yani 'seküler' olana da dinin katılmasıyla gerçekleşmektedir. Bunun için de pek çok Yeni Dini Hareket modern, anti-modern, hatta bazen post-modern unsurlarla kaynaşır. Bunlar hem moderniteye uyum unsurlarını ve hem de ona direnmenin unsurlarını içerirler.

Yeni dini hareketler, oldukça çeşitli ve renkli bir görünüm arz etmektedir. Bazıları teolojik olarak oldukça tutucu; bazıları radikal bir biçimde yenilikçidir. Bir kısmı geleneksel dinler içerisinden ortaya çıkarken diğer bir kısmı senkretik bir görünüm sergilemektedir. YDH'lerin büyük çoğunluğu Avrupa ve Amerika'da ortaya çıkmasına karşın Asya, Afrika ve Latin Amerika kökenli hareketlerin sayısı son yıllarda hızla artmış ve artmaya da devam etmektedir. Yine bazı hareketlerin büyüyerek üye sayılarını artırmalarına karşın, diğer bazı YDH'ler ezoterik ve gizemli yapıları dolayısıyla zayıflamış ya da ortadan kaybolup gitmiştir. Bu ve benzeri hususlar, konuyla ilgilenen araştırmacıların da dikkat çektiği üzere (Chryssides, 2012, s.xi) YDH'leri tanımlamayı zorlaştırmaktadır. İşaret edildiği üzere YDH'lerin bazısı Hinduizm, Budizm ve Hıristiyanlık gibi dünya dinleri içerisinden çıkarak gelişme gösterirken bir bölümü ise senkretik ya da eklektik bir yapı arz etmektedir. Bundan dolayı YDH'ler genellikle kökenlerindeki ana dinlerin bir mezhebi veya tarikatı olarak görülürler. Buna karşılık YDH'ler ise kendilerini geleneksel dinlerden ayırma gayreti içerisindedirler. Bazı araştırmacılar bu gayreti iki gerekçeyle açıklamaktadır: Birincisi, YDH'ler içinde doğdukları mahalli büyük dinin, yeni yorumlarını içerdikleri ve geleneksellikten ayrıldıkları için insanların zihinlerinde oluşan olumlu veya olumsuz önyargılarla anılmak istemezler. Ana dinin bir mezhebi veya tarikatı olmayı küçültücü, ayırıcı ve sınırlandırıcı olarak değerlendirirler. İkincisi ise "sekt" kavramı olumsuz anlamlar çağrıştırmanın yanı sıra hukuki birtakım mahzurları da beraberinde getirmektedir. Bazı ülkelerin kanunlarında geleneksel inanç dışındaki küçük gruplara din hürriyetinin tanınmaması, farklı hareketlerin "dini bölücü" olarak nitelendirilmesi, onların suç sayılması gibi hususlar bu sebepler arasındadır. YDH'ler, "sekt" kelimesinin çağrıştırdığı olumsuzlukları önlemek ve daha rahat faaliyet yürütebilmek için kendilerinin "sekt" değil, bilakis "yeni bir din" olduklarını iddia etmektedirler (Sarıkçıoğlu, 2000, s.81).

YDH'lere katılmak, sadece Yeni Dini Hareketlerin stratejik başarısı mı? Yoksa bireyin modern çağda hayat tarzının kendisine sunduğu imkân mı? Ya da arayışının karşılık bulduğu anlam alanı mı? Müptelası olmaktan kendisini alamadığı kavurucu bir kısır döngü mü? Bu tebliğde, YDH'lere katılımın bireyden kaynaklanan psikolojik nedenleri teorik ve alan çalışmalarının sonuçlarından hareketle aktarılmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda **genel olarak yeni bir dini harekete katılımın birey bağlamında muhtemel temel nedenleri olarak şu unsurlar aktarılmaktadır: Yoksunluk (mahrumiyet), yabancılaşma, dinî meselelerle kafası meşgul olma temayülü, kişinin kendi şahsiyeti hakkındaki kararsızlığı ve şahsî bunalım tecrübesi. Sonuç yeni dine katılan kişinin aklen ve ruhen sağlıklı olmadığıdır.** (Saliba, 2014, s.82; Saliba, 2003: 78) Bu tür bir görüş APA (Amerikan Psikiyatri Derneği) tarafından yayınlanan bir çalışmada ortaya konulmuştur. Şöyle denilmektedir:

Pek çok çağdaş kült toplumunun/yeni dinin çoğunluğunu teşkil eden beyaz orta sınıf idealist genç insanlar çoğu zaman yalnız, bunalımlı ve belirsiz gelecek karşısında endişelidir. Bağımlı olmaya eğilimlilerdir. Şefkate hararetle muhtaçtırlar. Kendi hissî dayanaklarını temin edemezler, kendi değerlerini hissetmek, aidiyet hissi ve hayatını anlamlandırmak için harici güçlere ihtiyaç duyarlar. Alıngandırlar, sıklıkla onları hayal kırıklığına uğratan ve onlara değer vermeyen toplumun geneline karşı düşmandırlar. Yetişkinliğin bir talebi olduğu kadar pek çok kişi tarafından arzuyla beklenen özgürlük onlara ezici

gelmektedir.[1] Mahrumiyet içeren bu durum birey veya grupların maruz kalabilecekleri beş şekilde gerçekleşmektedir:

Ekonomik mahrumiyet: Toplumda gelir dağılımından kaynaklanan bir mahrumiyet olarak görülür. Birey kendisini standardın altında görmektedir. Kişilerin ekonomik düzeylerinin göreceli olduğu söylenebilir. Fakat burada önemli olan başkalarının kişiyi hangi düzeyde gördüğü değil, kişinin kendisini hangi düzeyde gördüğüdür.

Sosyal mahrumiyet: Kişinin prestij, statü, sosyal katılım vb. konularda kendisini düşük görmesi ve bu sebepten çevresi tarafından kabullenilmediği hissini yaşamasıdır.

Organizmik mahrumiyet: Zihinsel ve fiziksel mahrumiyetleri kapsar. Herhangi bir bedensel ya da zihinsel özür nedeniyle kişi toplumla bütünleşme hissini yakalayamaz.

Ahlaki (etikal) mahrumiyet: Kişinin artık toplumun temel değerlerinin kendi hayatını düzenleme kabiliyeti taşımadığı ve kendisinin yeni bir alternatif bulması gerektiği hissini yaşamasıdır.

Ruhsal (psişik) mahrumiyet: Kişi maddi tatminler anlamında problemler yaşamaz, fakat manevi olarak yaşantısından zevk almamaktadır. Ruhsal mahrumiyet genelde şiddetli ve çözümlenememiş sosyal mahrumiyetin ardından yaşanır (Köse, 2004, s.412).

Yabancılaşma teorisiyle durumun açıklanması Yeni Dini Hareketlerin ortaya çıkışının yegâne önemi, '**onların modern toplumun bazı kesimlerinde modernitenin zorlamalarının, insanın tolerans sınırına ulaştığının bir işareti ve devamında rahatlama ve hafifleme arzusunun simgesel değerleri olmalarıdır**' noktasına getirmektedir.

Batı'da Gerek ekonomik ve gerekse siyasal alanda çok keskin bir **bireycilik** fikri ortaya çıkmış ve kişiye sonsuz özgürlük hissi veren bir rüzgâr esmeye başlamıştı.

Dinin yerini, bireye kendini ifade etme imkâm sağlayan müzik, resim, şiir, edebiyat gibi sanat alanları almaya başlamıştı.

Ahirete yönelik korkular azalmış, cennet-cehennem inancı zayıflamıştı (Bell, 2014, s.234).

Bu dönemde Batıda geleneksel dinlerin büyüsünden sıyrılmaya yol açan ve insanlara tatmin vaat eden beş cevap biçimi ortaya çıkmıştır. Batının sırayla tükettiği cevaplardan son aşamada aktarılacak olgunun hâlihazırda tecrübe edildiği söylenebilir. Bunlar: Estetikçilik, politik dinler, rasyonalizm, varoluşçuluk ve sivil dinler (Bell, 2014, s.234). **Gelişmiş dünyada ferdin tek başına bırakılmasındaki artış ve az gelişmiş birçok milletteki eğitim eksikliği, pek çok bireyi, topluluk özlemlerini doyurmayı vaat eden grupları kabul etmeye sevk etmektedir** (Sellers, 2006, s.226). Zira insanlık her türlü sınır, statüko, sistem, farklılık, kesinlik, tabu, rol, cins ve sınıf tasniflerinin aşıldığı, her an her şeyin yaşanabileceği, ihtimal ve tercihlerin arttığı bir süreci yaşamaktadır. Birbirleriyle çelişen farklı dünya görüşleri aynı zamanda birbirleriyle de yarışmaktadır.

---

1 Aktarılan paragraf pek çok çalışmada belirtilen kaynaktan alıntılanmaktadır: *Committee on Psychiatry and Religion, Leaders and Foflowers: A Psychiatric Perspec- tive on Refigious Cults (Washington, DC: American Psychiatric Association, 1992), p. 28.*

Pek çok insan artık dini bir ihtiyaç değil, bir tercih konusu olarak algılamaktadır; inanacaksa bile hangi Tanrı'yı seçeceğine kendisi karar vermektedir (Baloğlu, 2014, s.285).

Davie'nin ifadesiyle Batı'da dine karşı olan tutumu "**yükümlülük anlayışından tercih anlayışına** geçiş olarak tanımlayabiliriz. Çünkü eskiden yapılması zorunlu görülen şeyler şimdilerde kişisel bir tercih meselesi haline gelmiştir. Artık insanlar şöyle düşünüyor: Kiliseye gidiyorum (veya herhangi bir organizasyona katılıyorum), çünkü bunu ben istiyorum. Böyle yaparak özel bir ihtiyacımı karşılıyorum. Gittiğim yer, bana istediğim şeyleri sağladığı sürece oraya bağlılığım devam edecek. Ama istediğim zaman da gitmekten vazgeçebilirim. Herhangi bir zorunluluğum yok; **tercih benim!**" (2014, s.207).

Dini ve etik açıdan güvenli olmayan bir dünyada yetiştirilen pek çok genç, kimlik duygusunun kaybını, tarihi devamlılığa sahip normal duyguların eksikliğini tecrübe edebilmektedir. Onlar yaşama yönelik alışkanlıklarını durmadan değiştirip dönüştürebilmekteler. Oldukça kısa dönemde kimliklerinin dramatik olarak değiştiğini açığa vuran pek çok farklı tecrübeleri deneyebilmekteler. Bell'e göre yükselişte olan **YDH'lerin en önemli özelliği, geçmişe dönmeleri; geleneğin, yani geçmişle bugünü birbirine bağlamanın peşinde olmalarıdır. Bu bağ ölüyle diriyi, hatta doğacak olanı buluşturan ve kişinin bugününe anlam veren bir bağıdır. Bu bağla birlikte kişi modernitenin kendisine yüklediği karmaşık kişilik yapısından kurtulur ve geçmişiyle, gerçek belleğiyle bütünleşir** (Bell, 2014, s.239).

Silik ve belirsiz kimlik deneyimlerinin sebebi **batı kültürünün bireyi bir şahsiyet olarak değil; kimlik numarasından ibaret değersiz bir varlık olarak görmesidir**. Buna karşın dinler, bireyin kişilik yapısını destekleseler de farkında olmadan kişiliksizleştirme süreçlerine de sebep olabilmektedirler. Onlar sadece mensuplarının bireysel ihtiyaçlarını koruyup kollamada değil inanç-paylaşım alanlarında da başarısız olabilmişlerdir. Geleneksel kiliseler, üyelerinin bireysel memnuniyetinden ziyade belirlenmiş davranış kalıplarının ve statik kuralların yerine getirilmesini ısrarla istemektedirler. Belirtilen vurgular kimlik duygusu üzerine negatif etkilerde bulunmuş yabacılaşmaya taşıyan bu süreçle birlikte birey "gerçek" ve "derin" kişiliğinden uzaklaşmıştır (Saliba, 2003, s.87).

Kült üyesinin karakteristik yansıması bize dindar, duygusal olarak yoksun, kendine ve topluma karşı yabancılaşmış, kişisel kriz durumunda olan ve dinî arayışlara çoktan koyulmuş bir görüntü sunmaktadır. Barker'ın üyeler için YDH'lerin önemi bağlamında ifade ettikleri yukarda aktarılanlara kısmen cevap olarak düşünülebilir. Ona göre **YDH'lerin önemi bireyden bireye ve bireyin cinsiyet, sosyal statü ve diğer özelliklerine göre değişebilir. YDH'yi anlamlı kılan şey katılımcısının istikameti, anlamı, kurtuluş umudunu, ortak paydada buluşabileceği bir topluluğa aidiyet hissini, Tanrı ile ilişki niteliğini düzenleyecek bir fırsatı ve ruhsallığını geliştirecek bir imkânı bulmuş olmasıdır** (Barker, 2001, s.25). Belirtilen durumun tecrübe edilmesinde kliseye adaptasyon güçlüğünün etkin olduğu ifade edilebilir. Davie'nin Batı toplumundaki dinî yapıyı açıklarken **kullandığı "ait olmadan inanma" (believing without belonging)** (Davine, 1990, s.455) kavramı bu olgunun isabetli bir izahıdır. Şöyle ki Batılı bireye içinde doğup büyüdüğü toplum,

rasyonel biçimde düşünmeyi, dinî konu ve kurumları bu yaklaşımla sorgulamayı önermiştir. Neticede onlar da Hristiyanlığı makul bulmamaya; dinî gelenekleri sorgulamaya, entelektüel, ahlakî ve dinî açıdan Hıristiyanlığın doğruluğunu araştırmaya başlamışlardır. Genelde Hıristiyanlığı, inanç sisteminden ziyade dinin temsilcisi pozisyonundaki kilisenin özellikle ahlakî konulardaki uygulamalarını ya terk etmiş ya da dikkate almadan inanmışlardır (Köse, 2014: 131-132; Mehmedoğlu 2013, s.131).

Sonuç olarak, birey "**evsiz zihin" (homeless mind) modunda bir yaşam** tecrübe etmektedir. "Evsiz zihin" yaklaşımında birey modernleşme ile varlığı artık eskiden olduğu gibi kutsal değil, seküler bir şekilde algılamaktadır. Bu süreci yaşayan Batı düşüncesinde varlık ve hayat "**rasyonel olarak anlaşılabilir**" görülmekte, ama büyük problemlerle karşılaşıldığı zaman Batı insanı kendini kozmosta ve toplumsal yaşantıda evsiz, barksız, sığınaksız kalmış hissetmektedir (Köse, 2014, s.138). Yeni Dini Hareketler tam da bu hissin karşılık bulduğu anlam alanına talip olmakta ve bu hissi doyurma iddiasında bireyi karşılamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeni Dini Hareketler, Din, Psikoloji, Birey, Anlam Arayışı, Mahrumiyet, Kişilik

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Öğretmen Muhammet Ali Özdoğan

Şehit Muhammet Oğuz Kılınç Anadolu İmam Hatip Lisesi, Din Sosyolojisi
ozdogana@gmail.com

Toplumsal Değişen ve Değişmeyen Arasında Ahkam Ayetlerinin Kurumsal İzdüşümü

ÖZET

Toplum içinde yaşamak durumunda olan insan bunun gereği olarak bir takım kurallara da uymak zorundadır. Bu kuralların uygulanabilirliği ve devamlılığı toplumsal gerçeklikle uyuşup uyuşmamasıyla yakından ilişkilidir. Kur'an hem yozlaşmış bir toplumun ıslahı hem de yeni bir toplum inşası için ictimaî hayatı dizayn eden bazı hükümler ihtiva etmektedir. Kur'an'da muâmelât, ibadet ve ukubât başlıkları altında sınıflandırılan bu üç ana konudaki ayetler toplumsal yaşamın kurallarını oluşturur. İslam alimleri Kur'an'daki ahkam ayetlerini dikkate alarak gündelik hayatta karşılaşılan yeni problemlere çözüm getirmişlerdir. Bilgi sosyolojisi perspektifinden bakıldığında bu, Kur'an'daki ahkâm ayetlerinin toplumsal zeminden bağımsız olmadığı görülür. İşte bu sosyal zemini sosyolojinin verileri ışığında anlamak ahkam ayetlerinin daha bütüncül bir şekilde değerlendirilmesine yardımcı olacaktır. Bu bağlamda toplumsal yapıdaki değişimin dinamikleri kadar değişmeyenlerin varlığı önem arz etmektedir. Keza toplumların geçirdiği değişim kadar bunun hangi sabiteler üzerinde yaşandığını saptamak ahkam ayetlerinin kurumsal dönüşümlere nasıl katkı sağladığını cevaplamak için elzemdir. Bu çalışmada sosyolojinin rehberliğinde bu izleri takip ederek Kur'an'ın ahkam kısmının sosyolojik görünümünü ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırmada nitel paradigmaya dayalı dokümanter analiz tekniğiyle veriler toplanmış ve ortaya çıkan bulgular anlayıcı sosyolojinin ışığında yorumlanmıştır. Neticede bugünün insan/toplum tipleri üzerinden yola çıkılarak geçmişe

doğru yapılan bir okumada Kur'an'ın ilk muhataplarının sosyopsikolojik yapısı tespit edilmeye çalışılmış ve ahkam ayetlerinin İslam toplumunun kurumsallaşmasını hızlandırdığı görülmüştür. Ahkam ayetleri, yerelliği bütünüyle ortadan kaldırmayarak kurumsal ve kamusal düzenin geniş bir coğrafyada farklı toplumlar tarafından benimsenmesini ve kalıcı olmasını sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Sosyoloji, Ahkam Ayetleri, Muâmelât, Ukubât, İbadet

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Yeşilyurt

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Yüksek Lisans Öğrencisi Esat Mahmut Karakuş

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
karakusesat@gmail.com

Dinler Tarihi Bakış Açısından İslam'da Büyü Olgusunun Değerlendirilmesi

ÖZET

İnsanoğlu tarihin ilk çağlarından itibaren etkileşim içinde bulunduğu her türlü nesneyi tanımaya çalışmış, çevresinde olup bitenlere manalar yüklemiş ve bu şekilde doğayı anlamaya çalışmıştır.

En erken dönemlerden itibaren insan, öğrenme ve keşfetme güdüsüyle çevresini incelerken çeşitli nesnelere, olgulara ve olaylara birtakım anlamlar yüklemiş, karşılaştığı olağanüstü durumlar ve olaylarla mücadele etme adına kendince bazı yöntemler ve yollar geliştirmiş, karşılaştığı problemleri bu şekilde çözmeye çalışmıştır. Karşılaştığı probleme çare bulamadığı, çözüm üretemediği noktalarda ise tabiatın üstünlüğüne karşı koyamamış ve ona boyun eğmiştir.

Dinler Tarihi literatüründe dinin kaynağı hakkında ileri sürülen görüşlerden natürizm, animizm, fetişizm, totemizm gibi inanışlar, insanın tabiat karşısındaki acziyeti karşısında aşkın güç arayışı ve inanma ihtiyacından doğmuştur.

Büyü olgusu, bahse konu olan aşkın güç arayışları neticesinde başvurulan yöntemlerin ilki olarak karşımıza çıkar. Ünlü halkbilimci James George Frazer başta olmak üzere birçok dinler tarihçi "büyü"nün din olgusunun ilk şeklini oluşturduğunu kabul eder.

Bu bildiride İlahî kaynaklı Dinlerin sonuncusu olan İslam'ın büyü olgusuna bakışı, bu dinin iki ana kaynağı olan Kur'an ve Hadis kaynakları bağlamında incelenecektir. Ayrıca Yahudilikte ve Hıristiyanlıkta olduğu gibi İslam'da da yasaklanan bir olgu olarak karşı-

mıza çıkan büyünün sosyal hayatta yaygın bir kullanılmasının altında yatan nedenlere de kısaca değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Büyü, Sihir, İslam, Kur'an, Hadis, Okültizm.

ABSTRACT

Since the early ages of history, mankind has tried to recognize all kinds of objects that interact with it, has made sense of what is happening around it, and has tried to understand nature in this way. Since the earliest periods, human has been exploring his environment with the motivation of learning and exploring, he has made some sense of various objects, facts and events, has developed some methods and ways of coping with the extraordinary situations and events he encounter, and has tried to solve the problems in this way. In the points where he could not find the solution to the problem he encounter and could not produce solutions, he could not resist the supremacy of nature and submitted to him.

In the literature of History of Religions, beliefs such as naturism, animism, fetishism, totemism among the ideas that have been suggested about the origin of religion, arose from the quest for transcendent power and the need to believe in the face of the inadequacy of man against nature.

The phenomenon of magic is the first of the methods which are applied as a result of the search for such a transcendent power. Many historians of religions, especially the famous folklorist James George Frazer, acknowledge that magic is the first form of the phenomenon of religion. In this paper, the last of the divine religions, Islam's view of the phenomenon of magic, will be examined in the context of the Quran and Hadith sources, the two main sources of this religion. In addition, the reasons underlying the widespread use of the spell, which is a prohibited phenomenon in Islam as in the other two religions, will be mentioned briefly.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Yeşilyurt

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Dinler Tarihi

Yüksek Lisans Öğrencisi Nihat Muhammet Dal

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Dinler Tarihi
n.muhammetdal@gmail.com

Sebilürreşad Dergisinin 1948-1966 Yılları Arasında Yayımlanan Sayılarında Misyonerlik

ÖZET

Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti dönemlerinde Türk yazın tarihine damgasını vuran ve entelektüel bir dergi olan Sebilürreşad, (1912-1925 ve 1948-1966) yılları arasında neşredilmiş ve günümüzde de halen basımı devam eden uzun soluklu bir dergidir. Din, felsefe, edebiyat, hukuk, ilim, siyaset, sosyoloji ve Müslümanların ahvalinden bahseden ve haftalık yayımlanan Sebilürreşad dergisinin ilk yedi cildi (182 sayı) Sırat-ı Müstakim adıyla çıkmıştır. Yedinci ciltten itibaren dergi, "Sebilürreşad" adıyla yayın hayatına devam etmiştir.

Sebilürreşad dergisi, yayın hayatı boyunca din temelli toplumsal konulara ve olaylara oldukça fazla yer vermiştir. Bu tür konular arasında, daha çok toplumu bilinçlendirmek maksadıyla kaleme alındığı anlaşılan masonluk ve misyonerlik gibi konular da bulunmaktadır. Bildirimizde, Sebilürreşad'ın ikinci dönem (1948-1966) sayılarında kaleme alınan konulardan yalnızca "misyonerlik" mevzuu irdelenecek, söz konusu dönem aralıklarında gerçekleştirilen misyonerlik faaliyetleriyle ilgili zihinlerde oluşan soru işaretlerine cevap bulunmaya çalışılacaktır.

Özellikle Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren ülkemizde yoğunluğu artan misyonerlik faaliyetlerinin 1970'li yıllara kadar olan görünümü bizim için kapalı bir tarih aralığıdır. O dönemde yazınsal sahada faaliyet gösteren Sebilürreşad dergisi, bu anlamda söz konusu tarih ile alakalı kapalılığı bizim için ortadan kaldırmaya matuf bir takım bilgileri içeri-

sinde barındırmaktadır. Bu dergideki misyonerlik ile ilgili geçen makaleler ve düşünceler kafamızda misyonerliğe dair var olan problemleri açıklığa kavuşturacaktır.

Bu çerçevede, konuyla ilgili yazılmış makalelerden yola çıkarak şu soruların cevabına da ulaşılmaya çalışılacaktır: 1948-1966 yılları arasında Türkiye Cumhuriyeti'nde yapılan Hristiyan misyonerlik faaliyetlerinin amacı nedir? Misyonerlik faaliyetleri hangi yöntemler kullanılarak yapılmıştır? 1948-1966 yılları arasında gerçekleştirilen misyonerlik faaliyetlerinin etkileri günümüze kadar devam etmiş midir?

Çalışmamızda Dinler Tarihi biliminin araştırma yöntemleri kullanılacaktır. Konuyla ilgili yayımlanmış kitap, dergi, makale gibi basılı kaynaklardan; ayrıca elektronik kaynaklardan da istifade edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sebilürreşad, Hıristiyanlık, Misyon, Misyonerlik

ABTSRACT

Sebilürreşad that marked the history of Turkish literature in the periods of The Ottoman Empire and the Turkish Republic and an intellectual journal were published between the years 1912-1925 and 1948-1966 and that today is still serving publishing a long-standing journal. The first seven volumes of the journal of Sebilürreşad (182 issues), which speaks about religion, philosophy, literature, law, science, politics, sociology, and the Muslims, were published under the name Sırat-ı Müstakim. Since the seventh volume, the journal has been published under the name of Sebilürreşad.

The Journal of Sebilürreşad gave a great deal of place to religious social issues and events throughout its broadcasting life. Among these issues, there are also issues such as freemasonry and missionary, which are understood to be mostly written to raise public awareness. In our Declaration, only the "missionary" issue will be examined within the issues written in the second term (1948-1966) of Sebilürreşad and the question marks in the minds about the missionary activities carried out in this period will be answered.

Especially since the founding of the Republic, the appearance of missionary activities increasing in our country until the 1970s is a closed date range for us. The Journal of Sebilürreşad, which operates in the literary field at that time, accommodates a number of information in this regard aiming to eliminate the relevant closed-off for us. The articles and ideas related to the missionary in this journal will clarify the existing problems in our mind.

In this context, based on the articles written on the topic, we will try to answer the following questions: What is the purpose of the Christian missionary activities carried out in the Republic of Turkey between the years 1948-1966? What kind of missionary methods have been used? Has the impact of missionary activities carried out between 1948-1966 continued until today?

In our study, research methods of the History of Religions will be used. From printed sources such as books, journals and articles; electronic resources will also be utilized.

Keywords: Sebilürreşad, Christianity, Mission, Missionary.

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Yeşilyurt

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Yüksek Lisans Öğrencisi Vildan Güven

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
vildankocaa@gmail.com

Kutsalın Neliği Meselesi

ÖZET

Bilimsel araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre "kutsal"ın ve "kutsallık" olgusunun tarihi, insanlık tarihi ile başlamaktadır. Tarihin ilk dönemlerinden itibaren insanlar; çeşitli nesnelere, hayvanlara, ruhlara, sayılara, günlere, görünmez güçlere kutsallık atfetmişlerdir. Toplumların, çevrelerinde gelişen ve olağanüstü olarak nitelendirilen olayları anlamlandırma çabasından ve kültürel sebeplerden dolayı ortaya farklı şekillerde birçok kutsal çıkmıştır.

Kutsal söz konusu olduğunda araştırmacıların üzerinde durdukları noktalar, genellikle kutsalın neliği, hangi şekillerde tanımlandığı, toplumların nelere kutsallık atfettiğidir. Daha genel bir ifadeyle söylenecek olursa kutsalın tarihi değişimi ve gelişimidir. Modern dönemde toplumların kültürlerini ve karakteristik özelliklerini anlamada, davranışlarını anlamlandırmada kutsallık atfettikleri olguların araştırılması büyük önem taşımaktadır.

Tebliğin temel amacı, 'kutsal'ın tarihi seyir içerisindeki değişiminin analiz edilerek ortaya konulmasıdır. Başta dinler tarihi olmak üzere birçok bilim dalının temel konusunu teşkil eden kutsalın neliği, her yönüyle ele alınarak incelenmesi gereken bir meselesidir.

Konu ele alınırken ilk olarak kutsal kelimesinin etimolojik kökeni araştırılacaktır. Ardından araştırmacıların kutsalı hangi biçimlerde tanımladıkları ve toplumların nelere kutsallık atfettiği birkaç örnek üzerinden genel bir çerçeveyle ortaya konulacaktır.

Konunun işlenişinde hermenötik, fenomenolojik ve deskrptif metotlardan faydalanılacaktır. Kaynak olarak da 'kutsal' ile ilgili yazılmış kitap ve makalelerin yanı sıra, ansiklopedi maddeleri ve sözlüklerden yararlanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Din, Kutsal, Toplum, Tarih.

ABSTRACT

According to the results obtained from scientific research, the history of "sacred" and "sacredness" phenomenon begins with the history of mankind. From the earliest periods of history, people have attributed sacredness to various objects, animals, spirits, numbers, days, and invisible forces. There have been many sacred forms in different ways because of the efforts of societies to make sense of the events that are evolving in their environment and which are considered as extraordinary.

The points that researchers emphasize when it comes to the sacred are, in general, the nature of the sacred, the ways in which it is defined, what the societies attribute to sacredness. If it is to be said in a more general way, it is the historical change and development of the sacred. In order to understand the cultures and characteristics of societies in the modern era and to make sense of their behaviors, it is of great importance to investigate the phenomena attributed to sacredness.

The main purpose of the communiqué is to analyze the change of sacred in the historical cruise. The origin of the sacred, which constitutes the basic subject of many disciplines, especially the history of religions, is an issue that must be examined in every aspect.

When examining the subject, the etymological origin of the word "sacred" will be investigated first. Then, in what ways the researchers define the sacred and what the societies attribute to sacredness, will be set out in a general framework through a few examples.

Hermeneutic, phenomenological and descriptive methods will be used in the processing of the subject. In addition to the books and articles written about the sacred as a source, encyclopedias and dictionaries will be used.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Yeşilyurt

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Dinler Tarihi
25yesilyurt@gmail.com

Hıristiyanlıkta Din Kardeşliğinin Anlamı Üzerine Bir Değerlendirme

ÖZET

Hıristiyanlığın kutsal kitabı Yeni Ahit'te "kardeş" kelimesi, 339 kez zikredilmekte; 163 yerde de "kardeşlik"ten bahsedilmektedir. Yeni Ahit'te "kardeş" anlamını karşılayan kavram olarak, Grekçe "adelphos" kelimesi kullanılmıştır.

Hıristiyanlıktaki din kardeşliğinin temelini oluşturan olgu, "Tanrı'nın ailesi" mefhumudur. "Tanrı'nın ailesi"ni oluşturan unsurlar, "Baba (Tanrı), Oğul (İsa) ve tüm Hıristiyanlar"dır. Tanrı'nın babalığı ve İsa'nın oğulluğu temelinde Hıristiyanlar arasında ortaya çıkan din kardeşliği düşüncesi, temellerini Yeni Ahit'te bulmaktadır.

İncillerde İsa'nın ağzıyla kardeş kelimesinin **üç anlamda kullanıldığı görülmektedir. İsa ilk olarak "kardeş" kelimesini "Eski Ahit'teki anlamıyla" kullanmıştır. Kardeş, burada bir Yahudi'nin "din kardeşini" ifade etmektedir. İ**sa ikinci anlamda "kardeş"i, havarileri **için** kullanmıştır. **Üçüncü anlamda ise kardeş, iman birlikteliğini ifade etmektedir. İsa için kardeş**ler bu noktada, Tanrı'nın rızasının genel kabulü ile kendisinde birleşmiş olan kimselerdir.

"Kardeş" kelimesi Pavlus'ta, bir Hıristiyanın din kardeşinin ismidir. Pavlus **Hıristiyanlıktaki din kardeşliğ**i olgusuna, **ürettiği** "Pseudadelphos" (sahte kardeş) kavramıyla katkıda bulunmuştur. Pavlus bu deyimi, sünnet konusunda gösterdikleri muhalif tavırdan dolayı Yahudiler için kullanmıştır.

Genel olarak ifade edilirse Hıristiyanlıktaki din kardeşliği, geniş Hıristiyan cemaatinin üyeleri arasındaki kardeşliktir.

ABSTRACT

In the New Testament, the Holy Book of Christianity, the word "brother" is mentioned 339 times, and in 163 places it is mentioned about brotherhood. In the New Testament, the Greek word "adelphos" was used as a concept that met the meaning of "brother".

The phenomenon that constitutes the foundation of the brotherhood of religion in Christianity is the notion of "the family of God". The elements that make up "the family of God" are the Father (God), the Son (Jesus) and all the Christians. The idea of the brotherhood of religion that emerged between Christians on the basis of God's paternity and Jesus' sonship, finds its foundations in the New Testament.

In the Gospels, the word "brother" is used with the mouth of Jesus in three meanings. Jesus used the word "brother" firstly with meanings in the Old Testament. The brother here refers to a Jew's "brother of religion". Jesus used the "brother" in the second sense for his apostles. In the third sense, the brother refers to the association of faith. At this point, for Jesus the brothers are the ones who are united in him with the general acceptance of God's consent.

In Paul, the word "brother" is the name of a Christian's brother of religion. Paul contributed to the phenomenon of brotherhood of religion in Christianity by the concept of "Pseudadelphos (fake brother)" he produced. Paul used this statement for the Jews because of their dissenting attitude towards circumcision.

Generally speaking, the brotherhood of religion in Christianity is the brotherhood between the members of the broad Christian community.

Yrd. Doç. Mousa Rahimi
Allameh Tabataba'i Üniversitesi (İran)

19. yy'da İran Sahasında Yazılmış Olan ÚavÀèid-i Türkì Üzerine

ÖZET

Orta Oğuz Türkçesinin önemli bir diyalekti sayılan Tebriz ağzına dayanarak yazılmış olan ÚavÀèid-i Türkì, Türk sözlükçülük ve gramercilik özellikle de gelecek İran Türklük diyalektoloji çalışmalarına ışık tutabilecek nitelikte olmakla birlikte 19. yüzyıl Tebriz ağzının ses bilgisi, şekil bilgisi ve söz varlığını ortaya koymaktadır. ÚavÀèid-i Türkì, bugünkü Tebriz ağzının birçok özelliğini taşımasının yanı sıra, üstelik bugün Tebriz ağzında kullanılmayan çok sayıda dilbilgisel özellikleri de içerir.

Anahtar Kelimeler: Türk Sözlükçülük ve Gramerciliği, Orta Oğuz Türkçesi, ÚavÀèid-i Türkì, Tebriz ağzı. Abstract

While Kavaid-I Türki, written based on the Tebriz Dialect that is assumed one of the important dialects of Central Oghuz Turkic, has the quality to enlighten Turkish lexicography, grammar writting, especially Iran Turkic dialectology studies for the future, it also reveals phonetics, morfoloji and vocabulary of 19'th century Tebriz Dialect. Qavaid-i Türki has not only many characteristics of today's Tebriz dialect, but also many characteristics that are not used in Tebriz dialect today.

Keywords: Turkish lexicography and grammar writting, Central Oghuz Turkic, Qavaid-i Türki, Tebriz Dialect.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Öğr. Gör. Mustafa Mukadder İnce

Akdeniz Üniversitesi, İlahiyat/Arap Dili ve Belagatı
mukadderince@akdeniz.edu.tr

İbrahim Mustafa'nın Hayatı, İlmi Kişiliği ve İhyâu'n-Nahv Adlı Eseri

ÖZET

Hayatı ve İlmi Kişiliği

Mısırlı Arap dilbilimcilerinden olan İbrahim Mustafa 1888 yılında dünyaya gelmiştir. Dînî bir eğitimle yetiştirilmiş ve küçük yaşta Kur'an'ı Kerim'i ezberlemiştir. İlmî eğitimine Ezher'de devam eden yazar, nahiv ilmine olan düşkünlüğü ile meşhur olmuştur. Nahiv ilminde büyük başarıya sahip olmasından dolayı hocaları ona küçük Sîbeveyh ismini vermişlerdir. Eğitimi esnasında nahiv, tecvit ve kıraat ilimleri ile ilgili bilimsel metinleri ezberlemiş olması, onu diğer talebe arkadaşlarından üstün kılan özelliklerindendir. İbrahim Mustafa'nın çocukluk çağından itibaren nahiv ve sarf konularına büyük önem vermesi ve gramer konularına analitik bir anlayışla yaklaşması, onun birçok karmaşık nahiv meselelerine muttali olmasına vesile olmuştur.[1]

Kahire Üniversitesi Fen Fakültesinden mezun olduktan sonra eğitim ve akademik sahada çalışmalarına devam eden müellif, el-Cem'iyyetü'l-Hayriyyetü'l-İslâmiyye okullarında öğretmenlik görevinde bulunmuştur. Yazar daha sonra Kahire Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap dili bölümünde öğretim görevlisi olarak öğretim hayatına devam etmiştir. Müellifin akademik sahadaki başarılı çalışmaları, onu nahiv alanında profesör derecesine kadar yükseltmiştir.[2]

İbrahim Mustafa (ö.1382/1962) nahiv ilminin kolaylaştırılması ve yenilenmesi çalışmalarında en önde yer tutan dilcilerdendir. İbn Madâ'dan çok etkilenen müellif,

1 http://www.hindawi.org/contributors/73905363/ (erişim tarihi: 06.05.2016)
2 http://www.hindawi.org/contributors/73905363/ (erişim tarihi: 06.05.2016)

mutlak olarak nahvin tamamen tasfiye edilmesi ve değiştirilmesi gerektiğini düşünen dil bilimcilerin arasında yerini almıştır. 1937'de neşrettiği *İhyâu'n-nahv* adlı eserinde nahivde âmil-ma'mûl meselesinin kaldırılmasının çok yerinde bir iş olacağını savunmuştur.[1] Müellif, dil sahasında Mehdi el-Mahzûmî gibi önemli öğrenciler yetiştirmiş ve nahiv ilminin yenilenmesi ve kolaylaştırılmasına dair birçok yeni çalışmaya ilham kaynağı olmuştur. İbrahim Mustafa'dan dilde reform konusunda en fazla etkilenenlerin başında öğrencisi Mehdî el-Mahzûmî gelir. Iraklı dil bilimci el-Mahzûmî, Kahire Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde yüksek lisans çalışmasını da hocası İbrahim Mustafa'nın danışmanlığında yapmıştır.[2] Ömrünü Arap edebiyatı, nahiv ilmi ve bu sahada akademik çalışmalarla geçiren İbrahim Mustafa 1962 yılında vefat etmiştir.[3]

Kariyeri

İbrahim Mustafa, lisans eğitimini Kahire Üniversitesi Fen Fakültesinde tamamladıktan sonra, el-Cem'iyyetü'l-Hayriyyetü'l-İslamiyye okullarında öğretmen olarak öğretim hayatına başlamıştır. Sonrasında aynı okullarda müdürlük ve müfettişlik görevlerinde bulunmuştur. Yazar, daha sonra Kahire Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap dili bölümünde öğretim görevlisi olarak akademik kariyerine başlamıştır. Müellif, 1948 yılında İskenderiye Üniversitesi Fen Fakültesinde dekanlık görevine başlamış ve emekli oluncaya kadar bu görevine devam etmiştir. İbrahim Mustafa aynı zamanda Kahire Arap Dili Akademisi üyeliğinde de bulunmuştur.[4]

Eserleri

Bu bölümde, İbrahim Mustafa'nın ilim dünyasına kazandırdığı eserler ve çalışmalardan bahsetmek yerinde olacaktır. Müellif, ilmî ve dilsel açıdan önemli eserlere ve çalışmalara imza atmıştır.

Yazarın *İhyâu'n-nahv* eseri dışında basılmış müstakil eserleri bulunmamaktadır. Ancak müellif, İbn Cinnî'nin *Sırrı sınâati'l-i'râb* ve Zeccâc'ın *İ'rabu'l-Kur'ân* gibi önemli eserlerin tahkik çalışmalarına katılmıştır. Müellif aynı zamanda *Mu'cemu'l-vasît* isimli sözlüğün tahricini yapan âlimler grubu içerisinde de yer almıştır.[5]

İhyâu'n-nahv

Çağdaş dönemde, İbrahim Mustafa'nın 1937'de neşrettiği *İhyâ'u'n-nahv* adlı eseri nahiv ilminin yenilenmesi ve kolaylaştırılmasına dair yazılmış ilk eserdir. Yazar bu eserinde,

1 Bakırcı, Selami-Demirayak, Kenan, Arap Dili Grameri Tarihi, s. 164 175.
2 el-Mahzûmî, Mehdî, Fi'n-nahvi'l-Arabî nakdun ve tevcîhun, Dâru'r-râidü'l-Arabî, Beyrut, 1986, s. 5; Lahraş, Ömer, ed-Dersu'n-nahvî inde Mehdî el-Mahzûmî beyne't-taklîd ve't-tecdîd, Kâsidî Mirbâh Ouarkla Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ouarkla, Cezayir, 2013, s. 166.
3 http://www.hindawi.org/contributors/73905363/
4 Zirikli, Hayruddîn, A'lâm, Dâru'l-ilm li'l-melâyîn, Beyrut, 2002, I, s. 74; ez-Zübeyrî, Velîd b. Ahmed el-Hüseyin, el-Kaysî, İyâd b. Abdüllatif, el-Hatîb, Mustafa Kahtân, el-Kaysî, Beşîr b. Cevâd, el-Bağdâdî, Ammâr b. Muhammed, el-Mevsûatü'l-müyyessera fî terâcimi'l-eimmeti't-tefsîr ve'l-ikrâi ve'n-nahvi ve'l-lüga, Silsiletü isdârâti'l-hikme, England, 2003, I, s. 108, 109; http://www.hindawi.org/contributors/73905363/
5 Zirikli, Hayruddîn, A'lâm, I, s. 74; ez-Zübeyrî, Velîd b. Ahmed el-Hüseyin vd, a.g.e., I, s. 108, 109.

nahiv içeriğinden âmil ve ma'mûl konularının çıkartılmasının gerekliliğini savunmuştur. Ona göre eski nahivciler çalışmalarında asıl amaçtan sapmışlardır.[1]

On dokuzuncu yüzyılın ortalarında, nahiv ilminin kolaylaştırılmasıyla alakalı söylemlere ilk karşılık verenlerden biri olan İbrahim Mustafa, bu meşhur eserinde Arapça cümlelerin, müsned ve müsnedün ileyh olmak üzere iki ana parçadan oluştuğunu iddia etmiştir. Buna göre fetha, zamme ve kesra şeklinde üç ana gurupta incelenen i'râb konusunun tamamen kaldırılarak isnadın göstergesi olarak "zamme", izâfetin göstergesi olarak "kesra" şeklinde ikiye indirilmesini öngörmüştür. Buradaki amaç ise gramerin kolaylaştırılmasıdır.[2]

İbrahim Mustafa, İbn Madâ'nın ortaya koyduğu âmil nazariyesinin nahivden çıkartılmasının gerekliliği, teorinin Arapçayı öğrenmeye dolayısıyla da dildeki anlamları öğrenmeye engel teşkil ettiği, aslında i'râb alâmetlerini âmil değil, konuşanın kendi seslerinden oluştuğu gibi görüşlerini kabul etmiş ve *İhyâu'n-nahv* isimli eserinin mukaddimesinde bu görüşlere yer vermiştir. İbrahim Mustafa, esmâ-i hamsedeki elif, vâv ve yâ'nın i'râb alâmeti değil "işbâ"[3] harfi olduğu düşüncesi ve tesniyenin şâz olarak kabul edilmesi fikri gibi konularda Arap dili enstitüleri ve kurumlarını etkilemiştir.[4] Kahire Arap Dili Akademisi yazarın eserinde ortaya koyduğu yeni görüşlerini tasdik etmiş ve Mısır'da eğitim öğretim programları onun görüşleri üzerine yeniden düzenlenmiştir.[5]

Eserin girişi, yazarın arkadaşı Dr. Taha Hüseyin'in takrîzi ile başlamaktadır. Ardından ise yazar kendisi bir mukaddime yazmıştır. Kitapta, nahiv âlimlerinin nahve getirdikleri tanımlar, nahiv inceleme yöntemleri, i'râbın aslı, müsteşriklerin i'râbın aslı hakkındaki görüşleri, i'râbın manaları, zammenin isnâd alameti oluşu, kesranın izâfe alameti oluşu, fethanın i'râb alâmeti olmayışı, mebnîlikte asıl olanın sükûn oluşu, i'rabın fer'i alâmetleri, tâbîler ve gramercilerin farklı görüşlerinin caiz olduğu yerler gibi konular ele alınmıştır.[6]

Biz *İhyau'n-nahv* isimli bu eserin 2002 tarihli Müessetü Hindâvî yayınevi baskısına ulaştık. Elimizdeki bu nüsha yüz on beş sayfadan oluşmaktadır.[7]

---

1 Bakırcı-Demirayak, a.g.e., s. 175; Dayf, Şevki, Mecmeu'l-lugati'l-arabiyye fî hamsine âmen, Mecmeu'l-lugati'l-arabiyye, byy., 1984, s. 169.
2 Bakırcı-Demirayak, Arap Dili Grameri Tarihi, s. 175.
3 Beytin bir ve ikinci mısralarının sonlarının tezyin için uzatılması. Ayrıca bkz. Durmuş, İsmail, "Kafiye", DİA, İstanbul, 2001, XXIV, s. 149-153.
4 Doğan, Yusuf, "Arap Gramerinde İlk Yenilikçilik Hareketleri ve Etkileri", s. 206.
5 Zirikli, Hayruddîn, A'lâm, I, s. 74.
6 bkz. Mustafa, İbrahim, İhyâu'n-nahv, Müessetü hindâvî li't-te'lîm ve's-sekâveti, Kahire, 2012, s. 6.
7 bkz. Mustafa, İbrahim, a.g.e.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Arş. Gör. Nalan Şenata Aydın

Dokuz Eylül Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı
nalansenata_101@hotmail.com

Kutadgu Bilig'de Erkek ve Kadın Algısı Üzerine Bir Değerlendirme

ÖZET

Yusuf Has Hacib tarafından yazılan Kutadgu Bilig, "Kut'lu bilgi, mutluluk veren bilgi" anlamlarına gelmektedir. İdeal insanın-ideal devlet düzeninin nasıl olması gerektiğini karşılıklı konuşmalar aracılığıyla okuyucuya aktaran Kutadgu Bilig, bu yönleri ile bir ahlak kitabı ve siyasetname özelliği taşımaktadır. Yusuf Has Hacib, insanlarda bulunan adalet, devlet, akıl, kanaat gibi dört özelliği, eserde semboller aracılığıyla işlemiş, eserin adından da anlaşılacağı üzere insanlara mutlu olma yollarını göstermiştir.

İyilik yapmanın, bilginin, dilin önemi, bu dünyanın iyi ve kötü yönleri, insanoğlunda bulunması gereken ahlaki özellikler, devlet erkânının halka olan görevi ve kumandanın vazifeleri gibi konuların yanısıra eserde çeşitli adab ve usuller de yer almaktadır. Evliliğin ve çocuk terbiyesinin nasıl yapılacağına dair verilen bilgilerde kadın ve erkekler için çok zıt ifadeler göze çarpmaktadır. Kadınlar hakkında olumsuz özellikler ve nasihatler verilirken, erkekler ise övülmektedir. Eser, İslamiyete geçiş aşamasında oluşturulmuş bir eserdir. Bu durumda kadınların aşağılanması, hor görülmesi İslamiyet ile mi bağdaştırılmalıdır? İslam dini kadınları öteleyen bir din midir gerçekten? Yoksa erkeklerin kadınları yok saymasının sebebi, onların birçok sorumluluğun üstesinden başarı ile gelebilecek güçte olmaları ve erkeklerin bunun bilincinde olmaları mıdır? Erkeklerin toplumda kadın karşısında güçsüz bir varlık olarak algılanmak istememeleri miydi asıl neden?

Kadın, Türk tarihi boyunca eşiyle beraber toplum içinde aktif bir role sahipti. Kadının aniden toplumdan soyutlanmak istenmesinin sebebi sadece İslam dininin kabulü ile açıklanmamalıdır. Bu çalışmada, tek bir cinsiyet üzerinden değil, her iki cinsiyet temelinde, kadın ve erkek üzerine yazılan beyitler ışığında bu konuya aydınlık getirmeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Kutadgu Bilig, Kadın, Erkek

An Assessment on the Perception of Men And Women in Kutadgu Bilig

Kutadgu Bilig, written by Yusuf Has Hacib, means 'blessed knowledge, happier knowledge". Kutadgu Bilig, which conveys the ideal human-ideal state order to the reader through mutual conversations, has a feature of moralism and politicization with these aspects. Yusuf Has Hacib, the four features of *justice, fortune, intellect, opinion* found in people, through the symbols in the work, and as express by the name of the work, have shown people the ways to be happy.

In addition to the issues of goodness, knowledge, the importance of language, the good and the bad aspects of this world, the moral characteristics that must be in human beings, the duty of the state to the people and the duties of the commander, as well as various manners and procedures are included in the work. The information given about how marriage and child dressing will be done is very opposite for women and men. While negative features and advice are given about women, men are praised. The work is created during the transition period to Islam. Should women's humiliation be related to Islam? Is Islam religion that despises women? Or is it that men are ignoring women because they have the power to overcome many responsibilities and men are aware of it? Was it that men didn't want to be perceived as being weak in the face of women in society?

Women, have an active role in society throughout her life along with her husband. The reason why the woman was suddenly wanted to be isolated from society should not be explained only with the acceptance of Islam. In this study, we will try to bring light to this issue in the light of couplets written on men and women on the basis of both sexes, not on a single sex.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Nazife Nihal İnce

Akdeniz Üniversitesi, Arap Dili ve Belgati
nihalince@akdeniz.edu.tr

Belagat İlminin Teşekkülü Öncesinde Belagat Fikri

ÖZET

Kur'an'ı anlama çabaları Müslüman halkları Arap dilinin yapısı üzerinde çalışmaya sevk etmiş ve dil ilimleri ortaya çıkmıştır. Başlangıçta sözcüklerin anlamlarını bilmek ve anlam farklarına vakıf olmaktan ibaret olan dil bilgisi, sözdizimindeki düzenliliklerin fark edilmesinden sonra başka bir boyuta geçmiştir. Bu geçişle birlikte ilim adamlarının ilgisi fark edilen düzenliliklerin esaslarını belirlemeye yönelmiştir. Sekizinci asırda dilbilgisi yani nahiv ve sarf disiplinlerinin teşekkülü neredeyse tamamlanmış, sonraki asırlar da ise çoğunlukla konuların tanzim ve tertibiyle meşgul olunmuştur. Belagat ilimleri ise çekirdek dil ilimlerine geç bir dönemde katılmıştır. Belagat ilimlerinin teşekkülü kurucusu kabul edilen 'Abdulḳāhir el-Cürcānī'ye göre belirlenecek olursa on birinci asır, belagati düzenli bir disiplin haline getiren es-Sekkākī'ye göre belirlenecek olursa on üçüncü asırdır. Bu çalışmada çekirdek dil ilimlerinin oluşum sonrası ile belagat ilminin oluşumu arasındaki sürede dil ilimleriyle meşgul olanların belagat tasavvurunu incelemeye çalışacağız. Bunun için belagat fikrini söz konusu dönem içerisinde yazılmış ve güzel söz söyleme prensiplerini konu edinmiş eserler üzerinden okumaya çalışacağız. İlgili eserlerin önerdiği prensipler ve bazı belagat kavramlarını esas almak suretiyle dönemin belagat anlayışına dair bir portre çizmeye çalışacağız. Tarama sırasında belagatin literal anlamı ile ıstılah anlamı arasındaki fark, dönemin belagat fikri konusunda belirleyici olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arap dili, belagat, dil ilimleri, Abdulḳāhir el-Cürcānī

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doktorant-Öğretmen Necmiye Saltık Postallı

Erciyes Üniversitesi, Arap Dili ve Belağati
necmiyespostalli@gmail.com

Hüseyin Gümüşhânevî ve El-Amelu's-Sâlih Alâ Risâleti'l-Avâmili Li'l-Birgivî Adlı Eseri

ÖZET

Türklerin Müslüman olup Osmanlı İmparatorluğuna erişme sürecinde, Türkler Arap dilini öğrenme ve öğretme çalışmalarına büyük önem vermişler, Arap dilini hatalardan koruyarak, gelecek nesillere aktarma gayretinde bulunmuşlardır. Bu nedenlerle Arap dili grameri ile ilgili Türklerin yazdıkları çok sayıda eser söz konusu olmuştur. Bu tür eserlerden biri de Osmanlı'nın yetiştirmiş olduğu önemli şahsiyetlerden İmam Birgivî'ye (v.981/1573) ait olan Avâmil adlı eserdir. Bu eser uzun bir süre Osmanlı medreselerinde mecburi dersler arasında yer almış ve her talebeye okutturulmuştur. Mezkur eser kolay anlaşılması, konuları öz ve net bir şekilde anlatması bakımından bugün dahi Arapça öğrenmek isteyenlerin el kitabı durumundadır. Bu nedenle Avâmil üzerine pek çok şerh yapılmıştır. Bunlardan biri de Hüseyin Gümüşhânevî'ye (v.1232/1817) ait olan el-Amelu's-Sâlih alâ Risâleti'l-Avâmili li'l-Birgivî adlı şerhtir.

Şerhlere ve şerhçiliğe dair tartışmaları da ihmal etmeyerek şunu hemen ifade etmeliyiz ki; bilimsel mirasımızın önemli bir parçası olan bu tür eserlerin ortaya çıkarılması, geçmişi tanıma ve buradan hareketle geleceğe yön verme noktasında büyük önem arz etmektedir. Elimizdeki eser sadece Arap dili ile ilgili bir gramer kitabı mahiyetiyle sınırlı kalmamış olup aynı zamanda döneminin kültürünü, ilim ve ahlakını da günümüze taşımıştır. Sunmayı planladığımız bu tebliğimizde biz evvela Hüseyin Gümüşhânevî'nin hayatı, eserleri ve ilmi kişiliğine dair bilgiler verdikten sonra onun el-Amelu's-Sâlih alâ Risâleti'l-Avâmili li'l-Birgivî adlı eserini şekil ve içerik açısından tanıtmaya çalışacağız. Şu ana kadar yapmış olduğumuz araştırmalar neticesinde bu eserin sadece Süleymaniye Kütüphanesi, Aşir Efendi, nr. 356'da bulunan bir tek nüshası olduğunu tespit etmiş bulunmaktayız. Bu durumda eseri ve ilim dünyasına arz edilmesini önemli kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Birgivî, Hüseyin Gümüşhânevî, Arap Dili, Avamil, Şerh

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Okan Alay

Hacettepe Üniversitesi, Halk Bilimi/Türk Halk Edebiyatı
okanalay@hacettepe.edu.tr – okanalay@hotmail.com

Dede Korkut Hikâyelerinde Geçen Geleneklerdeki Dinsel Etki ve Geleneklerin Günümüzdeki Yansımaları

ÖZET

Dede Korkut Hikâyeleri, Türk kültür tarihinde çok farklı bir yere sahip olup Türk edebiyatının temel eserleri arasında sayılır. Yazıyla aktarıldığı günden bu yana geçmiş yüzyıllara ait pek çok konu hakkında kayda değer bilgiler vermektedir. Bünyesinde birçok kültürel değeri barındırdığı gibi dil, edebiyat, tarih, antropoloji, sosyoloji gibi birçok disiplin için önemli bir kaynak niteliğindedir. Söz konusu bu hikâyelerde geçmiş yüzyılların birikiminden yansımalar olduğu gibi onlarda kültürel gelişim aşamalarını, çeşitli inanç ve gelenekler dizgesini görmek mümkündür. Bu çalışma, halk bilimi bağlamında hikâyelerde geçen geleneklerdeki dinsel etkiyi, İslam öncesi ve İslamî inanışları belirleyerek söz konusu geleneklerin yansımalarını değerlendirmeyi esas almaktadır. Çeşitli başlıklar dâhilinde bir araya getirilen geleneklerin, geçmişte ve günümüzdeki uygulanışlarına dair belirlemelerde bulunulmaktadır.

Dede Korkut Hikâyelerinde geçen başlıca gelenekler; doğum-çocuk, ad verme, düğün-evlilik, ölüm-yas, vasiyet, yeme-içme ve eğlence kültürü, avcılık, yiğitlik, savaşçılık, kopuzla çalıp söyleme, kurdun kutsanması gibi başlıklar çerçevesinde somut örneklerle irdelenmektedir. Kadim Türk kültürü ve İslamî inanışın etkisinde şekillenen geleneklerin metinlerdeki uygulamalarıyla günümüzdeki yansımaları zaman-mekân-inanç bağlamında incelenerek nicel ve nitel olarak nasıl bir seyir arz ettiği dikkatlere sunulmakta-

dır. Böylece Dede Korkut Hikâyeleri'nde kültürel belleğin taşıyıcısı olan geleneklerdeki inanç ögeleri ve bunların günümüzdeki yansımaları değerlendirilerek zaman ve koşullar bağlamında nasıl bir değişim-dönüşüm geçirdikleri veya tamamen yitip yitmedikleri-ne dair saptamalarda bulunulmaktadır. Bu yansımaların benzeşen ve ayrılan yönlerine vurgu yapılarak tespit edilen bazı geleneklerin avı-göçebe ve savaşçı olan Oğuzlara özgü olduğu bazılarının ise İslamî inanışlarla yoğrularak günümüze de yansıyan bir nicel ve nitel yönleri olduğu sonucuna varılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dede Korkut Hikâyeleri, kültür, halk bilimi, gelenek, din, inanç

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Ömer Bozkurt

Mardin Artuklu Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü
omerbozkurt21@gmail.com

Felsefe Güncele Nasıl Bakar?

ÖZET

Felsefe güncele nasıl bakar sorusu bir ön kabulü gerektirir. Bu da felsefenin güncel ile uğraştığı veya uğraşması gerektiği kabulüdür. Bu ön kabul kimilerince sorgulansa ve doğru bulunmasa da böyle bir anlayışı yanlışlayacak çok sayıda tarihsel veri bulunmaktadır. Felsefenin güncelle ilgilenip ilgilenmediğine dair felsefe tarihinden çok fazla veri bulabiliriz. Ancak bu veriler şu filozofun şu güncel olayı ele aldığı şeklinde somut ve belli bir biçimde karşımıza çıkmamaktadır. Aksine bu veriler filozofların yapmış olduğu felsefenin kendi üslubu ve yöntemi iyice anlaşılırsa fark edilebilir. Felsefenin gerek dili gerekse de metodu tikel olmaktan ziyade tümeldir. Başka bir ifadeyle felsefe Ahmet'in ne yaptığını değil insanın ne yaptığını ifade eder. Bu nedenle söz gelimi günlük siyasi olayları tikel tarzda değerlendirmek yerine siyaset kurumunu bütün yönleriyle, kişi, olay ve zamandan ayrık bir tarzda ortaya koymaya çalışır ve bu durum felsefenin güncelle ilgilenmediği izlenimini doğurabilir. Felsefede çoğu konunun farklı bir tarzda işlenmesi ve sunulmasının başkaca nedenleri de vardır. Bunlardan biri felsefecilerin eleştirel, irdeleyici ve belki de "yıkıcı" yönleri nedeniyle maruz kalacakları tepkileri azaltma saiki olabilir ki bunu ütopik veya disütopik eserlerde görebilmek mümkündür. Başka bir sebep ise bazı dönem felsefelerinde -örneğin İslam felsefesi, Hıristiyan felsefesi gibi- avam havas kaygısıyla sıradan insanların her şeyi bilmesinin faydalı olmayacağı düşüncesiyle felsefi üslup ve yöntemin değişmesidir. Buna benzer sebepleri arttırmak mümkündür.

Bu tebliğimiz yukarıda kısaca verilen çerçeve içerisinde birbirini izleyen bir takım sorulara cevaplar arayarak felsefenin güncele nasıl baktığını ortaya koyma amacı taşımaktadır: Güncel nedir ve ne tür sınırlılıklar barındırır? Felsefe güncelle ilgilenir mi? Felsefe güncelle ilgileniyorsa, güncelle ilgilenmiyor algısına sebep olan etmenler neler olabilir? Felsefe güncelle nasıl ilgilenir? Felsefe tarihi ve felsefe tanımlarında bunlara dair örnekler

nelerdir? Felsefe güncelle ilgilenirken nelere dikkat etmelidir? Her güncel olay felsefenin konusu olabilir mi? Bu ve başkaca sorular bağlamında -özellikle ülkemizde- felsefenin hayattan kopuk olduğu düşüncesinin yerinde bir düşünce olup olmadığını irdeleyecek ve felsefenin hayatın içerisinde ne derece etkili olması gerektiğine dair değerlendirmelerde bulunacağız.

Anahtar Kelimeler: Felsefe, Güncel, Metot, Felsefe Karşıtlığı

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doktorant Ömer Dilmen

Milli Eğitim Bakanlığı, Temel İslam Bilimleri Tasavvuf Bilim Dalı
omerdilmen@hotmail.com

Seyyid Emîr Osman Hâşimî ve Tarîkâtnamesi

ÖZET

919/1513 yılında Sivas'ta doğan Seyyid Emir Osman Haşimi tahsil görmek üzere Sivas'tan Amasya'ya gitmiş, buradaki ulemadan ilk tahsilini tamamladıktan sonra İstanbul'a gelerek Sahn-ı Seman Medresesi'nde eğitim hayatına devam etmiş ve gördüğü bir rüya üzerine de Rumeli'de Bayram-i Melami'lerin merkezi olan Vize'ye gitmiştir. Şeyh Ali Alâaddin Vizevî'ye intisap ederek manevi eğitimine başlayan Haşimi, Şey Ali Alâaddin Vizevî'nin vefatından sonra Gazanfer Efendi'nin gözetiminde sülûkunu tamamlamış ve Gazanfer Efendi'nin vefatından sonra postnîşin olmuştur. İstanbul'a gelerek Kasımpaşa'da kendi adına kurduğu zaviyede bur görevini sürdürmüş, böylece İstanbul'daki tasavvuf çevreleri XVI. Asrın sonlarında Rumeli-Melamilik anlayışı ile tanışmıştır. 1003/1595'de vefat Seyyid Emir Osman Haşimi'nin Tarikatnâme, Sûre-i Tefsîr-i İsrâ, Münşeât, El-Kutbiyye ve Dîvânçe adlı eserleri vardır.

XVI. yüzyılda yaşayan Bayrami-Melami bir mutasavvıf-şair olan Seyyid Emir Osman Haşimi, ele aldığımız Tarikatname adlı eserinde kendi zaviyesinden önemli konulara temas etmiştir. İncelediğimiz bu yazma eserde Haşimi, Allah'ın varlıkları yaratmazdan evvel nerede olduğu, Allah'ın varlığının zuhura gelişi, hakikat-i Muhammediyye, 'elestü birabbiküm' sualine mümin, münafık ve kafirlerin ruhlar âleminde verdikleri 'bela' cevabının mahiyeti, hakikat-i Muhammediyye'nin Peygamberimize gelişi, ricalü'l-gayb, nefs terbiyesi ve nefsin mertebeleri, tasavvufun temel kavramlarından olan takva ve fakr kavramları, anasır-ı Erbaa (dört element) ve bunların Peygamberlerde tezahür şekilleri, mürşid-i kamilin önemi ve özellikleri ve nübüvvetin kırk altı cüzünden biri sayılan rüya ve görülen rüyaların bazı yorumlarına temas etmiştir.

Hâşimi'nin Tarikatname'si tasavvuf düşüncesinin nazari boyutunda yer alan konularla pratik hayatta yer alan konularını mecz edildiği bir hüviyet ile karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Seyyid Emir Osman Haşimi, tarikatname, hakikat-i Muhammediyye, ricalü'l-gayb.

Seyyid Emir Osman Hashimi and His Tarikatname

Seyyid Emir Osman Hashimi was born in Sivas in 919/1513 and went to Amasya from Sivas to be educated. After completing his clerical education, he came to İstanbul and continued his education in the Sahn-ı Seman Madrasah and he went to Vize which is the center of Bayrami-Melami in Rumeli because of dream. Hashemite, who started spiritual education by introducing Sheikh Ali Aladdin Vizevi, completed his initiation under the supervision of Gazanfer Efendi after the death of Şey Ali Alâaddin Vizevi, and became the successor after Gazanfer Efendi's death. He came to İstanbul and he continued this duty in Kasımpaşa for his own dervishes. So the people of Sufism in Istanbul met Melami school at the end of XVI. century. Seyyid Emir Osman Haşhimi, who died in 1003/1595, has his works named Tarikatnâme, Sûre-i Tefsîr-i İsrâ, Münşeât, El-Kutbiyye and Dîvânçe.

Seyyid Emir Osman Hashimi who is a Sufi poet who lived in 16th-century Bayrami-Melami, has focussed on important subjects from his own point of view which we discussed about before. In this hand-written book Hasimi discusses about : where God was before creating the beings, the coming of the existence of God, reality of Mohammad, men of the unseen, self education and the levels of the soul, the concepts of taqwa and spiritual poverty, which are the basic concepts of sufism, anasir-i Erbaa (four elements) and their manifestation, the importance and characteristics of the murshidi-i Kamil and he focused on some interpretations of the dreams.

Hashimi's Tarikatname discusses the relationship between theorotical aspects of sufism and the different sides of the daily life.

Keywords: Seyyid Emir Osman Hashimi, Tarikatname, reality of Mohammad, men of the unseen.

Prof. Dr. Ömer Faruk Teber

Safevî Tarikatının Siyasallaşması Sürecinde Erdebil Tekkesi

ÖZET

Günümüzde İran'ın kuzey batısında, Azerbaycan sınırında bulunan Erdebil şehri, aynı zamanda aynı adla adlandırılan eyaletin de başkentliğini yapmaktadır. Şehrin ne zaman kim tarafından kurulduğuna dair Arap ve Fars coğrafyacılar ittifak etmiş değildirler. Bununla birlikte şehrin kuruluşu, V. Yüzyılda Sâsânîler zamanına kadar dayandırılmaktadır. Erdebil, Hz. Ömer devrinde Azerbaycan valiliğine tayin edilen Huzeyfe b. Yemân'ın tarafından fethedildikten sonra, Hz. Ali dönemi Azerbaycan valisi olan Eş'as b. Kays'ın bu şehre çeşitli Arap aşiretlerini de yerleştirerek burayı büyük bir şehir haline getirdiğine dair bilgiler kaynaklarda yer almaktadır.

Erdebil şehrini İslâm tarihinde tanıtan en önemli olay, Bâbek'in liderliğinde gelişen Hürremiyye hareketi olmuştur. Tarihte Ebû Müslim Horasanî ile başlayan Abbasi ihtilalinde adından söz ettiren Hürremiyye hareketinin merkezi Erdebil şehrinin yer aldığı coğrafyadır.

Tarihsel süreç içerisinde bir takım siyasi ve dini olaylara sahne olan Erdebil 697'de İlhanlı Gazân Mahmûd Hân'ın Veziri Reşîdüddin'in oğullarından Emîr Muhammed'in valiliği döneminde Azerbaycan'ın en gelişmiş bölgelerinden biri olmuş, bu dönemde Erdebil'deki Şeyh Safiyyüddîn-i Erdebîlî'nin kurucusu olduğu sûfî ocağı, bu şehrin adı ile bütünleşmiştir.

Osmanlı Devleti'nin Doğu sınırlarında 907/1501'den 1149/1737'ye kadar hüküm sürmüş Safevîler Devleti'ni kuran Safevî hânedânının yaklaşık 250 senelik bir tarihi vardır. Bu dönem, Safevî ailesi için şeyhlikten devlet kurmaya kadar süregelen bir oluşum sürecini de içersine almıştır.

Biz bu tebliğimizde tarihte Safevi Devleti'nin temellerini oluşturan Şeyh Safiyyüddîn'den başlayarak kendisinden sonra tarikat nüfuzu ile genişleyen Erdebil tekkesinin siyasallaşma sürecini tasvir etmeye çalışacağız.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Öğr. Gör. Ömer Murat Öter
Mardin Artuklu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri
omermuratoter@hotmail.com

Hizmetkâr Okul Liderliği Ölçeği Geliştirme Çalışması

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, okul yönetiminde hizmetkar okul liderliği davranışlarını belirlemeye yönelik bir ölçme aracı geliştirmektir.

Genel tarama modelinin kullanıldığı araştırmada, literatür taraması yapılarak, konuyla ilgili araştırmalarda kullanılan ölçme araçları incelenmiştir. Araştırmalarda kullanılan ölçme araçları ve hizmetkâr liderliğe yönelik literatürde ortaya konan boyutlar dikkate alınarak madde havuzu oluşturulmuştur. Taslak ölçeğin kapsam ve görünüş geçerliği için, uzman görüşüne başvurulmuştur. Ölçek formunun dilbilgisi ve anlam bakımından uygunluğu için iki dilbilimci tarafından incelenmesi sağlanmıştır. Uzmanlardan ve dilbilimcilerden gelen öneriler doğrultusunda düzeltmeler yapılmıştır. Taslak ölçek 43 madde olarak ön uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Araştırma ve veri toplanması için ilgili kurumlardan gerekli resmi izinler alındıktan sonra taslak ölçek Batman il merkezinde bulunan resmi ortaöğretim okullarında görev yapan 318 öğretmene uygulanmıştır.

Ölçme aracının geçerliği için açımlayıcı faktör analizi yapılmış ve döndürülmüş faktör analizi tekniği kullanılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre, Bartlett küresellik testi Ki-kare değeri ($p<.000$) anlamlı çıkmıştır ve KMO değeri .60 üzerinde olduğu için veri setinin faktör analizi için yüksek derecede uygun olduğu görülmüştür. Faktör sayısı, öz değeri 1'in üzerinde olan faktör sayısı ve Scree Plot Diyagramı temel alınarak belirlenmiştir. Sadece iki faktörün öz değerinin birin üzerinde olduğu (25.676 ve 1.170) görülmüştür. Bu nedenle boyut sayısının iki olmasına karar verilmiştir. İki faktörün toplam varyansın %72.557'sini açıkladığı görülmüştür. Maddelerin faktör yük değerlerinin 0.645-0.815 arasında yer aldığı ve değerlerin faktör yük değerleri için iyi düzey olarak kabul edilen 0.45'in üzerinde olduğu görülmüştür. Böylece geliştirilen "Hizmetkâr Okul Liderliği Ölçeği" iki boyutlu ve toplam 37 maddeden oluşmuştur. Veri toplama aracının

iç tutarlığının ölçülmesinde için kullanılan Cronbach Alpha tekniğinde, ölçeğin bütün olarak güvenirlik katsayısı .988 bulunmuştur. Bu doğrultuda ölçeğin güvenirliğinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Hizmetkâr Okul Liderliği Ölçeğinin açımlayıcı faktör analizi ile belirlenen faktör yapısının, verilerle ne derece uyum gösterdiğini belirlemek, başka bir değişle ölçeğin yapı geçerliğini test etmek için Lisrel 8.51 istatistik programı kullanılarak doğrulayıcı faktör analizi-DFA (Confirmatory Factor Analysis-CFA) yapılmıştır. Veriler, tüm modele ilişkin değerlerin iyi uyum değerleri ortaya çıkardığını ve ölçeğin iki faktörlü yapıyı ölçecek şekilde doğruladığını göstermiştir.

Elde edilen değerler sonucunda, geliştirilen Hizmetkar Okul Liderliği Ölçeğinin geçerli olduğu, iç tutarlılığının yüksek olduğu, ölçeğin tümü ve alt boyutlarında güvenilir görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Servant Leadership, School management

ABSTRACT

The aim of this research is to develop a measurement for servant school leadership in school management.

General screening model was used in the research, literature search was made and the measurement tools used in the related research were examined. A pool of substances was formed by taking into account the dimensions of the measurement tools used in researches and the literature about servant leadership. For the scope and appearance validity of the draft scale, expert opinion was consulted. Two linguists examined the grammatical form in terms of grammar and meaning. Corrections have been made in accordance with the recommendations of the experts and linguists. The draft scale was prepared as 43 items. After obtaining the necessary official permits from the relevant institutions for research and data collection, the draft scale was applied to 318 teachers working in official secondary schools in the city center of Batman.

For the validity of the measurement tool, exploratory factor analysis was performed and rotated factor analysis technique was used. According to the results of the analysis, the Chi-square value of Bartlett sphericity test ($p < .000$) was significant, and since the KMO value was above .60, the data set was found to be highly suitable for factor analysis. The number of factors was determined based on the Scree Plot Diagram and the number of factors with an eigenvalue above 1. Only two factors had an eigenvalue above one (25.676 and 1.170). Therefore, it was decided that the number of dimensions should be two. It was seen that two factors explained 72.557% of the total variance. The factor loadings of the items were found to be between 0.645 and 0.815, and the values were above 0.45, which was considered to be good for factor load values. Thus, the developed Servant School Leadership Scale consists of two dimensions and a total of 37 items. The reliability coefficient of the scale was found to be .988 in the Cronbach Alpha technique used to measure the internal consistency of the data collection tool. In this respect, it can be said that the reliability of the scale is high.

To determine the extent to which the factor structure determined by the explanatory factor analysis of the Servant School Leadership Scale was consistent with the data, in other words, to test the construct validity of the scale, confirmatory factor analysis-CFA was performed by using Lisrel 8.51 statistical program. The data showed that the values of the whole model revealed good compliance values and the scale validated the two-factor structure.

As a result of the obtained values, it was seen that the developed Servant School Leadership Scale was valid, the internal consistency was high, and the scale was reliable in the whole and the sub-dimensions.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Orhan Gürsu-Hakan Bozyaka

Akdeniz Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi
orhangursu1@gmail.com – hakanbozyaka@gmail.com

Enneagram ve Tasavvuf Psikolojisi

ÖZET

Enneagram sözcüğü Yunanca "dokuz" anlamına gelen ennea ve "noktalar" anlamına gelen grammos sözcüklerinden türetilmiştir. "Dokuz nokta" olarak tercüme edilebilir. Enneagram, dokuz çeşit kişilik tipinin karakteristik özelliklerini, psikolojik açısından sağlıklı-sağlıksız yönlerini, spiritüel manada tutku, erdem, takıntı ve kutsal fikirler arasındaki ilişkiyi anlatan, insana bütüncül manada bakan bir sistemdir. Psikolojik ve bedensel düzeyde her enneagram tipi farklı motivasyon kaynaklarına sahip olduğu gibi ruhsal alanda da her tip farklılıklar göstermektedir.Enneagram öncelikle insanın özü (ruhu) ile taması kaybetmesinden meydana gelen kişilik kalıplarını ve öze dönmek ile alakalı stratejileri ortaya koyma iddiasındadır.

Çalışma "enneagram" adı verilen sistemi tanıtmakta, aynı zamanda tasavvuf literatürünün temelinde olan kalp, ruh ve nefs kavramlarıyla ilişkisini ortaya koymaktadır. Enneagram sistemindeki öz ile tasavvufta yer alan ruh ve kalp kavramları karşılaştırılmakta; değişim ve dönüşümdeki payları ortaya konmaktadır. Gerek enneagram gerekse tasavvuf da asıl olan cevherin insan da olduğu ve dışarıdan destek almak yerine insanın kalbine dönmesi gerektiği ve ihtiyacı olan bütün kaynakların insanın içinde potansiyel olarak bulunduğu vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tasavvuf psikolojisi, Enneagram, Değişim dönüşüm stratejileri, Enneagram terapi, Spiritual dönüşüm

Enneagram and Psychology of Islamic Mysticism

The word "enneagram" is derived from the Greek words "ennea" which means "nine", and "grammos" which means "points". So the word "enneagram" can be translated as "nine

points". Enneagram is a system which puts forth a holistic approach to human nature by specifying nine types of human character. Defines healty and unhealthy psychological situations, spiritual connection between passion, virtue, obsession and holy ideas. Each type of character defined in enneagram puts forth different motivational origins and spiritual features in psychological and physical terms. Enneagram firstly claims to put forward personality patterns, which originate from the loss of connection between human and the essence (spirit) and to improve strategies on returning to self-essence.

The aim of this paper is to give information about the system called "enneagram". And to put forward the connection between enneagram and the basic terms of Islamic mysticism such as qalb, rooh, nafs. In this paper the concept of "essence" in enneagram system will be compared with concepts of "rooh, qalb" in Islamic mysticism, and their share in spiritual conversion and change will be revealed. Also it will be expressed that; both in enneagram and Islamic mysticism the main principle is the existence of goodness in human himself, so there is no need to look for other supporters, all needs of human is in the qalb potentially.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Orhan Gürsu

Akdeniz Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi
orhangursu1@gmail.com

Travma, Din ve Psikoloji: Acıyı Bal Eylemek

ÖZET

Hastalık, travma ve benzeri olumsuzlukların her zaman her yerde bulunması, onların doğal sonucu olan acı çekmenin evrenselliğini de göstermektedir. Hayat boyu karşımıza çıkan travmaların sayısı çok olabileceği gibi etkileri de şiddetli olabilmektedir. Ancak travma, beynin kendisini yenilemesi, güçlendirmesi açısından bir fırsat şeklinde de düşünülebilir. Çünkü hastalık, yıkım, acı, ölüm gibi sıra dışı durumlar beraberinde onunla mücadele etme yeteneğini de getirir. Bir anlamda karşılaştığımız sorunların anlamlandırılması kadar sorunların eğitici işlevlerinin olabileceği, bizi olgunlaştırabileceği de düşünülebilir. Bu bağlamda dinler, travmaların üstesinden gelmede bir fırsat sağlayabileceği gibi travma ve patolojilerin derinleştirdiği anlam ve amaç kavramlarına da açıklık getirebilir.

Bu çalışmanın amacı: Hayatımızın herhangi bir döneminde karşılaştığımız travmatik yaşam olaylarıyla baş etmede dini, manevi unsurların muhtemel etkisini sorgulamaktır. Yöntem: Konu ile ilgili alan yazın taraması yapılıp elde edilen verilerin psikolojik değerlendirilmesine yer verilecektir. Muhtemel bulgular: Karşılaştığımız travma ve olumsuzlukların yıkıcı etkilerinin yanı sıra travma olgunluğu olarak tanımlanabilecek gelişimi ilerletici ve kişiliği olgunlaştırıcı etkisinin de olabileceği düşüncesini göstermek hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Din, Psikoloji, Maneviyat, Danışmanlık, Travma

ABSTRACT

The universality of human suffering, disease, trauma etc. also shows its always everywhere being. The number of traumas that we may face during our lives not only

can be many but also their effects can be severe. However, traumas can also be considered an opportunity for the brain to renew and strengthen itself. Because the extraordinary situations such as disease, destruction, suffering, and death also brings with it the ability to struggle against them. It can also be considered that the meaning, as well as the educational functions of the problems we encounter, may matur us in a sense. In this context, religions may provide an opportunity to overcome traumas, as well as clarifying the concepts of meaning and purpose that traumas and pathologies deepen.

The aim of this study is to question the possible effects of religious and spiritual elements in coping with the traumatic life events we may encounter at any time in our lives. The method: the relevant literatüre in the field will be scanned and the obtained data will be evaluated psychologically. Probable findings: In addition to the destructive effects of trauma and negativities we may encounter, the aim is to show that there may be an effect of them in developing progression and maturing personality that can be defined as trauma maturing.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Osman Cengiz
Diyanet İşleri Başkanlığı, İslam Tarihi
osmncengz@gmail.com

Şam Tarihine Dair Bir Bibliyografya Denemesi

ÖZET

Ülkemizdeki şehir tarihçiliği, çoğunlukla monografiler üzerinden yürümüş ve Weber'in temellerini attığı varsayılan teorik zemine katkısı, bu monografilerin artmasıyla oluşan birikim üzerinden gün geçtikçe hatırı sayılır biçimde genişlemiştir. Bu makale, şehir tarihi çalışmalarına küçük bir katkı sunmak amacıyla Şam hakkında yazılan eserleri bir araya getirmeyi hedefleyen bir literatür denemesidir. Esasen çalışmanın iki temel sınırlaması olmuştur. Bunlardan birincisi mekanî diğeri de zamanî ölçektedir. Mekan olarak seçilen bölgenin sınırları *Bilâdü'ş-Şâm* denilen bugünkü Suriye, Filistin, Lübnan ve Ürdün bölgesidir. Elbette bu alanda da seçici davranılmıştır. Bu seçiciliğin bir diğer yansıması da Şam tarihine ihtiva etmesi bakımından- Mısır'ın bunlara dahil edilmesidir. Zaman açısından ise Şam ile doğrudan alakalı olamamak şartıyla –çünkü Şam'la ilgili olanlar zaten alınmıştır- alıntılar mümkün olduğu kadar XVI. yüzyıl ile sınırlandırılmış ve bu asra dair eserlerden ve yayınlardan yapılmıştır. İslam şehirlerini veya İslam Şehri konusunu hedef alan çalışmalar; arkeoloji ve mimarlık ansiklopedileri; Şam'da görev yapmış devlet adamlarıyla burada yaşamış alimlerin hayat hikayeleri Şam tarihine ve dokusuna yer veren eserler olduğundan literatüre ilave edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Sözcükler: Şam, Şehir Tarihi, Dımaşk, Bibliyografya.

ABSTRACT

Urban historiography in our country has widened considerably over the course of the accumulation of monographs, the contribution to the theoretical groundwork, which has often walked on monographs and assumed Weber's foundations. This article is a literature trying aimed at bringing together works written about Damascus in order to make a small contribution to urban history studies. Essentially, there are two basic

limitations of working. The first one is spatial and the other is the timewise scale. The borders of the region selected as the venue are today's Syria, Palestine, Lebanon and Jordan, called Bilâdu's-Shâm. Of course, this area is also selective. Another reflection of this election is the inclusion of Egypt into the history of Damascus. In terms of time, it is not possible to be directly related to Damascus - the ones related to Damascus in the past have already been taken - the quotations are as much as possible. It is limited to the sixteenth century and it is made from works and publications related to this. Studies targeting Islamic cities or the theme of Islamic City; encyclopaedia of archeology and architecture; The literature has been added since the statesmen who served in Damascus and the scholars who lived here are the artifacts that tell the history and the texture of Damascus

Keywords: Sham, Urban History, Dimashq, Bibliyography.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Arş. Gör. Osman Safa Bursalı

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk
osman.bursali@marmara.edu.tr

Alevilerin Diyanet İşleri Başkanlığı Konusundaki İtirazları ve Talepleri

ÖZET

Bu tebliğin konusu, Türkiye'de yaşayan ve kendilerini Alevi olarak tanımlayan toplulukların Diyanet İşleri Başkanlığı ekseninde din hizmetlerine yönelik olarak dile getirdiği itirazlar ve taleplerdir. Alevilerin Diyanet hakkındaki taleplerinin daha çok siyasi bağlamda incelenmiş olması, muhtemel hukuksal analizlerin ikinci planda kalmasına yol açmaktadır. Halbuki bu taleplerin her biri, hukuk düzeninde birçok kavram ve ilkeyle birebir bağlantı kurulabilecek niteliktedir. Dolayısıyla bu incelemede Alevilerin talepleri ve bu taleplerin hukuken ne ifade ettiği sorusunun cevaplanması için bazı notların düşülmesi amaçlanmaktadır. İnceleme yapılırken söz konusu taleplerin İdare Hukuku'nun önemli kavramlarından "kamu hizmeti"yle ve İnsan Hakları Hukuku'nda "devletin inançlar karşısında tarafsız olması" ilkesiyle ilgili olduğu varsayılmıştır.

Tebliğde Aleviliğin tarihsel boyuttaki esaslı problemlerine değinildikten sonra, güncel taleplerin gelişimine bir temel sağlamak için 1980 sonrasında Alevilerin kamusal görünürlüklerinin artması olgusu özetlenmiştir. Daha sonra Alevilerin yayınladıkları dergiler ve Alevileri konu alan gerek akademik gerekse popüler eserler üzerinden Alevi talepleri ve özellikle Alevilerin Diyanet hakkındaki talepleri nazara alınmıştır. Son olarak taleplerin hukuksal yorumuna iki hukuk dalının ne şekilde yaklaştığı gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Alevilik, Diyanet İşleri Başkanlığı, kamu hizmeti, din hizmeti, inanç özgürlüğü, İdare Hukuku, İnsan Hakları Hukuku

Objections Raised and Requests Made By the Alevi Community of Turkey With Regard to the Presidency of Religious Affairs

ABSTRACT

This presentation is about the objections raised and requests made by the people who define themselves Alevi and live in Turkey with regard to the religious service of the Presidency of Religious Affairs. Scholars' review of these objections and requests in political contexts has put their legal evaluation into the shades. However, each of these objections and requests contains within itself the interaction between a series of legal concepts and principles. Hence, in this paper I will briefly note that the legal meaning of these objections and requests must be evaluated by legal scholars. I assumed that these objections and requests strictly related to a version of "public service" which is mostly understood in Administrative Law and the principle that "state has to be neutral and impartial in dealing with all religions" in Human Rights Law.

First, I will briefly introduce the rising of a public appearance of the Alevi community in the 1980's with a number of flashback references to the centuries-old problems of the Alevi community in Anatolia. Then I will analyse Alevis' legal requests in general and on the Presidency of Religious Affairs in particular by reviewing their magazines and both academic and popular literature on Alevi community. Last, I will present approaches from Administrative and Human Rights Law to these requests.

Keywords: Alevism, Presidency of Religious Affairs, public service, religious service, freedom of religion, Administrative Law, Human Rights Law

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr Reyhan Çelik

Akdeniz Üniversitesi-Edebiyat Fakültesi, Rus Filolojisi
reyhan3104@gmail.com

İbrahim Salahov'un "Kolima Mahkûmları" Eserinde Sürgün Yaşamı

ÖZET

20.yüzyılın başında Rusya monarşik sistemden sosyalist sisteme geçer. Bu sistem değişikliğinde amaç, halkların daha özgür ve daha adaletli yaşamak istemeleridir. Rus halklarının geniş katılımları ile gerçekleşen bu devrimin ardından kurulan Sovyetler Birliği'nde ise özgürlük ve adalet düşüncelerinin yerini baskı, hapse atma, sürgün, öldürme vb. şekillerdeki siyasi politikaların birbirini izlediği görülür.

Lenin döneminde ilk belirtilerini gösteren bu baskı ve terör politikası, Stalin döneminde doruğa ulaşır. Nitekim "Yeni Sovyet İnsanı" yaratmayı amaçlayan Stalin, Sovyet sistemini yüceltmeyen, propagandanın emrine girmeyen aydınları, yazar ve sanatçıları suçlu olarak damgalar ve en sert şekillerde cezalandırır.

Söz konusu aydınlardan biri de Tatar yazar ve şair İbrahim Salahov'dur (1937-1998) İbrahim Salahov, hapis ve sürgünlerin en yoğun yaşandığı 1937 yılında beklenmedik bir şekilde halk düşmanı olmakla suçlanır. On yıl farklı kamplarda tutularak, hayatta kalmaya çalışır. Ardından beş yıl da vatandaşlık haklarından mahkûm edilir.

İbrahim Salahov "Kolıma Mahkûmları"(1981) adlı eserinde bu yıllarını anlatır. Yazar bir yandan yaşadıklarını diğer yandan da Sovyet tarihinin gerçeklerini anlatır. Bu nedenle eser belgesel özelliği de taşır.

Bu bildiride, İbrahim Salahov'un "Kolıma Mahkumları" eserinde sürgün yaşamının gerçekleri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sürgün, Mahkûm, Sovyet Sistemi

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Rıfat Atay
Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
rifatay@gmail.com

Araş. Gör. Emine Şalı
Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
eminesali_52@hotmail.com

Fârâbî ve Cevdet Said'in Demokrasi Yorumları Üzerine Bir Değerlendirme

ÖZET

Düşünce tarihinde en iyi yönetim şeklinin ne olduğu ve bu yönetimi kimin gerçekleştireceği her zaman merak konusu olmuştur. Bu bağlamda demokrasi ilk defa Platon ile ele alınarak müstakil eserler içerisinde yer almaya başlamıştır. İslam filozofları da aynı çerçevede konuyla ilgilenmiş ve mesele hakkında görüş beyan etmişlerdir. Devlet ve idare şekli hakkında görüşlerini sistemli bir şekilde ortaya koyan ilk İslam filozofu Fârâbî'dir (ö. 339/950). Fârâbî, erdemli bir kişinin yönetiminde olan şehirleri erdemli toplum olarak nitelendirirken, bunun aksini de erdemsiz toplum olarak ele almıştır. Fârâbî'ye göre demokrasi ile yönetilen devlet *(el-Medînetu'l-Cemâiyye)* cahil şehrin bir alt tabakasındadır. Bunun nedeni ise demokratik toplumun başkanının halk tarafından belirleniyor olmasıdır. Ancak demokratik devlet hakkındaki eleştirilerine rağmen Fârâbî diğer cahil şehirlerin arasından bu şehri erdemli şehre dönüşme ihtimali en yüksek olan şeklinde tanımlamıştır.

Fârâbî demokrasi ve demokratik devlet hakkında böyle düşünürken, onun aksine günümüz Suriyeli Türkmen düşünürlerinden Cevdet Said (d. 1931), İslami bakış açısından da demokrasinin en iyi yönetim şekli olduğu kanaatindedir. Bunun sebebi ise kişilerin

demokrasi ile kendi yönetenlerini seçmeleri ve özgürce kendi hak ve özgürlüklerini savunabilmeleridir. Ayrıca demokrasinin olduğu yerde şiddete de yer yoktur. Ona göre, insanlar ancak bu şekilde özgürce düşündüğünde karanlıklardan kurtulacaktır. Biz bu çalışmada demokrasi konusunda iki farlı okuma yapan Fârâbî ve Cevdet Said'in görüşlerini ele alarak analiz etmeyi planlıyoruz. Ayrıca demokrasinin neden en iyi yönetim şekli olup olamayacağını mukayeseli bir şekilde ele alarak güncel bir değerlendirmeye tabi tutacağız.

Anahtar Kelimeler: Farabi, Cevdet Said, Demokrasi, Yönetim, İslam/ al-Fârâbi, Jawdat Said, Democracy, Administration, Islam

ABSTRACT

In the history of thought, the question of what is the best form of government and who will be the administrator of it has always been a subject of curiosity. In this context, democracy began to take part in particular works, especially for the first time with Plato. Islamic philosophers also interested in the subject and expressed their opinions about the issue. Al-Fârâbi (d. 339/950) is the first Islamic philosopher who expressed his opinions about government and administration in a systematic way. He describes the cities which is managed by virtues people as the virtuous city, while the others non-virtues. According to al-Fârâbi, the society governed by democracy (*al-Madīna al-Jamāiyya*) is a substrate of the ignorant city. The reason for this is that the administrator is determined by the society. However, despite his criticism of the democratic government, al-Farabi described it as having high probability to transform into a virtuous city among ignorant ones.

Contrary to what al-Fârâbi thinks about democracy and democratic government, Jawdat Said (b. 1931), one of today's thinkers of Syrian Turkmen origin, believes that democracy is the best form of government, even from an Islamic perspective. The reasons for this are people freely can to choose their own rulers and defend their own rights with democracy. Besides this, if there is democracy than there is no place for violence. According to Jawdat Said, the only way to rescue people from darkness can only be achieved through democracy. In this study, we are planning to analyze these two different readings on democracy by examining the views of al-Fârâbi and Jawdat Said. Additionally, we will try to conduct an up-to-date evaluation of whether democracy can be the best form of government or not in a comparative way.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Rıfat Atay

Akdeniz Üniversitesi, Din Felsefesi
rifatay@gmail.com

Y. Lisans Öğr. Esengül Demirbaş

Akdeniz Üniversitesi, Din Felsefesi
esend70@gmail.com

Mevlâna Mesnevî'si Bağlamında Şeytan ve Kötülük Problemine Bakış

ÖZET

Kötülük sıklıkla ve pek çok toplumda, kasıtlı bir güç olarak düşünülür ve kişileştirilmiş bir şey olarak algılanır. Açıklık sağlamak gerekirse bu kişileştirmeye "Şeytan" adını verebiliriz. İnsanlık tarihiyle başlayan ve bilimin konusu olması açısından ayrı bir önem taşıyan şeytan ve kötülük probleminin Mevlâna'nın *Mesnevi*'sinde nasıl geçtiği, İslam düşünce dünyasındaki değerinin ne olduğu bu çalışmada tespit edilmeye çalışılacak. Çalışmada, *Mesnevi* eksenli olarak, Batı ve İslam düşünce dünyasındaki düşünceler de kısaca mukayese edilecek. *Mesnevi*'den konularla ilgili geniş ölçüde örnekler sunulacak.

KAYNAKLAR VE YÖNTEM: Çalışma için gerekli bilgiler *Mesnevi* dışında, kütüphane ve internet taraması olarak toplanılacak. Din felsefesi yöntemlerine göre tahlil ve değerlendirmeler yapılacaktır. Çalışmada, Abdulbaki Gölpınarlı'nın tercüme ettiği Doğan Kitap Yayınları arasında basılan tam metin *Mesnevi Şerif* metni esas alınacaktır.

SONUÇLAR VE TARTIŞMA: Mevlâna'ya göre kötülük kendiliğinden oluşan bir olgu olmayıp, insanları kötülüğe yönelten farklı etkenler vardır. Bu etkenlerin başında "Şeytan" ve "Nefs" gelmektedir. "Şeytan" ve "Nefs", insanları yoksullukla tehdit eder, mal ve makam aşkını kullanır, iyilikleri erteler, günahı güzel gösterir. Kısaca Mevlâna, kötünün kişilere ve durumlara göre değiştiğini söyler ve onun anlayışında "Mutlak Kötülük" yoktur; şartlara ve kişilere göre kötü diye adlandırılan olaylar vardır.

Anahtar Kelimeler: Mevlâna, *Mesnevi*, Şeytan, Kötülük

On the Problem of Evil and Devil Within the Context of Rumi's Mathnawi

ABSTRACT

Evil is often thought of as a deliberate power in many societies and is perceived as a personified thing. To clarify, we can call this personification the Devil. In this study, we tried to determine how the problems of devil and evil, which are as old as the history of mankind and of particular importance to the subject of philosophy and religion, were examined through the *Mathnawi* of Rumi and of what their place in the world of Islamic thought. In this study, the views in the Western and Islamic Thought world were compared with the *Mathnawi* axis. A wide range of examples were presented from *Mathnawi.*

MATERIAL-METHOD: The information required for the study was collected from the library and internet surveys, apart from Mathnawi. Analysis and evaluations were made according to religious philosophy methods. The Mathnawi texts used in the study are the full text Mathnawi translation by Abdulbaki Gölpınarlı, published by Dogan Kitap Publishing.

CONCLUSION AND DISCUSSION: According to Rumi, evil is not a spontaneous phenomenon, but there are different factors that lead people to evil. "Satan" and "Nafs" come at the for front of these factors. "Satan" and "Nafs" threaten people with poverty and other worrries. In short, Rumi says that the bad changes according to people and situations, and there is no Absolute Evil in his understanding, only according to the conditions and people there are events called bad.

Keywords: Rumi, Mathnawi, Devil, Evil

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Rıfat Atay

Akdeniz Üniversitesi, Din Felsefesi
rifatay@gmail.com

Y. Lisans Öğr. Kemal Tokgöz

Akdeniz Üniversitesi, Din Felsefesi
kemaltokgozz@gmail.com

İbn Arabi ve Spinoza'nın Varlık Anlayışları Doğrultusunda Bedeni Konumlandırmaları

ÖZET

Varlık meselesi felsefe tarihinin en önemli meselelerinden biri olup hemen her filozofun konuyla ilgili düşünceler geliştirmiş olduğu görülmektedir. İslam düşüncesinin 12. yüzyılda yaşamış en önemli düşünürlerinden biri olan mutasavvıf filozof İbn Arabi ve 17. yüzyıl Batı felsefesinin büyük rasyonalistlerinden Spinoza'nın varlık anlayışları bu çalışmanın ana konusudur. Her iki düşünür de varlığın birliği anlayışına ve Tanrı merkezli bir düşünce sistemine sahiptir. Bu iki monist düşünürün varlık anlayışlarında hem benzerlikler hem de farklılıklar mevcuttur. Temelde neredeyse aynı varlık anlayışlarına sahip olmalarına rağmen özellikle ontolojik anlamda insanı nasıl ele aldıkları ve bedeni nasıl konumlandırdıklarını ortaya koymak çalışmanın amacıdır. Çalışmanın problem cümlesi, "İbn Arabi ve Spinoza, varlığın birliği anlayışına sahip olmalarına rağmen bedeni niçin farklı şekilde konumlandırmaktadırlar?" olarak belirlenmiştir. Çalışmada literatür tarama ve karşılaştırma yöntemleri kullanılmıştır. Kapsam, İbn Arabi ve Spinoza'nın varlık anlayışları olarak belirlenmiştir. Temelde İbn Arabi'nin mistik tarafı ağır basan dindar bir düşünür olması, Spinoza'nın ise tamamen rasyonel ve tutarlı bir birlik anlayışı kurmaya çalışması sebebiyle bedeni konumlandırışlarının farklı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İbn Arabi, Spinoza, Varlık, Varlığın Birliği, Beden

Within the Context of Their Understanding of Existence the Positioning of Body by Ibn Arabi and Spinoza

ABSTRACT

The issue of existence is one of the most important issues in the history of philosophy and it is seen that almost every philosopher has developed ideas about the subject. One of the most important thinkers of Islamic thought in the 12th century, the Sufi philosopher Ibn Arabi's and one of the greatest rationalists of the 17th century Western philosophy, Spinoza's understanding of existence is the main subject of this study. Both thinkers have an understanding of the unity of being and a God-centered system of thought. There are both similarities and differences in the understanding of existence of these two monistic thinkers. It is the purpose of the study to show how they have dealt with human beings and how they position the body ontologically, although they have basically the same understanding of being. The problem statement of the study was determined as "Why do Ibn Arabi and Spinoza differentiate the body even though they both have an understanding of unity of existence?" Literature screening and comparison methods were used in the study. The scope was determined as the understanding of existence of Ibn Arabi and Spinoza. It was reached the conclusion that the positoning of the body is different, because of Ibn Arabi was a religious thinker with a mystical side and Spinoza's attempt to establish a completely rational and coherent unity.

Keywords: Ibn Arabi, Spinoza, Existence, Being, the Unity of Being, Body

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Rıfat Atay

Akdeniz Üniversitesi, Din Felsefesi
rifatay@gmail.com

Y. Lisans Öğr. Muammer Kuzucu

Akdeniz Üniversitesi, Din Felsefesi
mmrkzc@gmail.com

Rıza Tevfik'in Din-Felsefe İlişkisine Dair Yaklaşımı Üzerine

ÖZET

Rıza Tevfik 19. Yüzyılda yaşamış önemli bir edebiyatçı, düşünürdür. Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk geniş kapsamlı felsefe sözlüğünün yazarıdır. Kendi zamanındaki bazı ilmi problemlere ürettiği çözümlerle, felsefeye yaklaşımıyla, edebiyatla felsefeyi buluşturmasıyla günümüze ışık tutmaktadır. Biz, bu çalışmada Rıza Tevfik'in din felsefesine dair bazı görüşlerini açıklamaya çalışacağız. Çünkü Rıza Tevfik, kendine has üslubuyla Doğu ve Batı medeniyetlerini buluşturarak oldukça özgün düşünceler üretmiş ve kavramların anlam çerçevesini genişletmiştir. Bunlara örnek olarak Rıza Tevfik'in, Akozmizm, Agnostisizm, Animizm, Ateizm, Materyalizm gibi felsefi meselelere bakışı gösterilebilir. İşte Rıza Tevfik'in bu kavramlara yaklaşım tarzı çalışmamızın ana konusunu teşkil etmektedir.

KAYNAKLAR VE YÖNTEM: Çalışmanın temel kaynağını, Doğu Batı Yayınları arasından çıkan (2015, Ankara), Recep Alpyağıl'ın hazırladığı Rıza Tevfik'in Mufassal Kamus-u Felsefe adlı eseri teşkil etmektedir. İlaveten, literatür taramasıyla ulaşılan, onun diğer eserleri ve düşüncesi üzerine yapılmış çalışmalar da felsefi bakış açısıyla değerlendirilerek yukarıda mezkûr meseleler incelenecektir.

SONUÇLAR VE TARTIŞMA: Rıza Tevfik, felsefeye oldukça özgün yaklaşımlar sergilemiştir. Aradan yaklaşık olarak 80-90 yıl geçmesine rağmen Kamus-u Felsefe ve Rıza Tevfik'in görüşleri tazeliğini korumaktadır. Özet olarak şöyle diyebiliriz ki, Akozmizm maddesinde, otoriter alimlerin neden vahdet-i vücud anlayışını reddettiğine dair yak-

laşımları; Agnostisizm'e farklı yaklaşarak İslam'ın da özünde Agnostik nitelikler barındırdığını öne sürmesi; Ateizm'i sosyolojik ve siyasi bir kavram olarak inceleyerek dinsel taassubun bir sonucu olarak görmesi; Materyalizm maddesinde, klasik Yunan fiziği ile İslam coğrafyasına intikal eden bu fiziği kıyaslayarak hudüs delilinin analizi ve günümüz fizik anlayışına göre oluşturduğu çelişkileri ortaya koyması dikkat çekmektedir. Tebliğde bunlar daha derinlemesine incelenerek değerlendirmeler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rıza Tevfik, Kamus-u Felsefe, Akozmizm, Agnostisizm, Ateizm, Materyalizm

On Riza Tevfik's Approach To Religion And Philosophy Relationship

ABSTRACT

Rıza Tevfik is an important literary thinker who lived in the 19th century. It is also the author of the first comprehensive Philosophical dictionary of Turkish Republic. It sheds light to the present day with the solutions it produces in some scientific problems in its time, its approach to philosophy and its philosophy with literature. In this study, we will try to explain Rıza Tevfik's views on the philosophy of religion. Because Rıza Tevfik, with his unique style, produced very original ideas by bringing together the Eastern and Western civilizations and widened the frame of meaning of the concepts. An example of this is Rıza Tevfik's view of philosophical issues such as Akozmism, Agnosticism, Animism, Atheism and Materialism. Thus, Rıza Tevfik's approach to these concepts is the main subject of our study.

MATERIAL-METHOD: The main source of the study is the Mufassal Kamus-u Felsefe which was prepared by Recep Alpyağıl, published by Dogu-Bati Yayınları (2015, Ankara). In addition, the studies on his other works and ideas, which were reached by literature review, will be evaluated from a philosophical point of view and the above mentioned issues will be examined.

CONCLUSION AND DISCUSSION: Rıza Tevfik exhibited very unique approaches to philosophy. Although approximately 80-90 years have passed, the opinions of *Kamus-u Felsefe (Philosophical Dictionary)* and Rıza Tevfik remain afresh. In summary, we can say that the approach of the authoritarian scholars in the article of Akozmizm rejects the notion of wahdat al wujud. In Agnosticism, he argued differently about Agnosticism and argued that Islam was inherently Agnostic; To consider Atheism as a sociological and political concept in the matter of atheism and as a result of religious taunt; In the materialism, it is noteworthy that the classical Greek physics and the Islamic geography have been compared to this physics, and the analysis of the hudus evidence (Kalam Cosmological Argument) and the contradictions it creates according to the modern physics approach are noteworthy. In the presentation, all these will be examined and evaluations will be made more deeply.

Keywords: Rıza Tevfik, Kamus-u Felsefe (Philosophical Dictionary), Acosmism, Agnostcism, Atheism, Materialism

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Sabri Yılmaz

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
sabriyilmaz@akdeniz.edu.tr

Yüksek Lisans Öğrencisi Ramazan Çalkan

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
efesoykan71642@gmail.com

Kader İnancının Anadolu Türkülerindeki İz Düşümü: Felek

ÖZET

Bu bildiride Anadolu halkının duygu, düşünce ve inançlarını yansıtan türkülerde sıkça karşılaşılan felek kavramının kader inancıyla ilişkisi ele alınacaktır. Anadolu halkının yaşadığı çağa tanıklık eden ve bunu sonraki kuşaklara taşıyan türküler, zengin bir muhtevaya sahiptir. Bireysel ve sosyal boyutları da bulunan göç, savaş, ayrılık, ölüm gibi birçok olgu Anadolu türkülerinde âşıklar tarafından dile getirilmiştir. Başa gelen üzücü olayların kim ya da kimler tarafından meydana getirildiği, bu olayların meydana gelişinde insanın etkin bir faktör olup olmadığı, söz konusu hadiseler ortaya çıkarken insanların fiilleri ve sorumluluğu gibi temel problemler eserlerde kendisine yer bulmuştur. İnsanların karşılaştığı dert, hüzün, sıkıntı vb. durumları kader inancına dayanarak açıkladığına dair pek çok veri türkülerde mevcuttur. Bu konular türkülerde, kader kavramına yer yer atıf yapılsa da çoğu zaman üstü kapalı bir biçimde felek kavramı üzerinden metaforik bir tarzda ele alınmıştır. Anadolu türküleri dikkatle incelendiğinde felek kelimesinin kader kavramı yerine çok sık kullanıldığı gerçeğiyle karşılaşılır. Başına gelen olayların sebebini açıklamada aciz kalan insanoğlu, kendi iradesini ve sorumluluğunu göz ardı ederek feleği, hayatındaki kötü ve sıkıntılı olayları meydana getiren bir otorite olarak kabul eder. Bu bakımdan türkülerde de felek, çoğu zaman âşıkların sitemkâr bir tavırla baktıkları ve taşa tuttukları bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Türküleri yakanların kader

kavramı yerine, insanların başına gelen kötü durumların müsebbibi bir güç/otorite olarak görülen felek kavramını ön plana çıkarmalarının altında, Allah'ın takdirini belirten kaderi kötüleyerek kendi inanç dünyalarında meydana gelen çelişkiden kurtulma arzusunun yattığı görülmektedir. Bu durum, âşıkların mukaddesat düşüncesi ile benimsemiş oldukları mukadderat düşüncesi arasında bir uyum arayışının sonucu olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Anadolu halkı, Türküler, Felek, Kader,

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Associate Professor Saim Kayadibi

Department of Economics, Kulliyyah of Economics and Management Sciences
International Islamic University Malaysia (IIUM), KL, Malaysia
Email: saim@iium.edu.my

Master of Economics Rico Ricardo

Department of Economics, Kulliyyah of Economics and Management Sciences
International Islamic University Malaysia (IIUM), KL, Malaysia
ricoricardo_se@yahoo.com

Effectiveness Of Credit Card Usage On The Attainment Of Maslahah From The Perspective Of Siyâsah Shari'ah

ABSTRACT

Debt has become one of the topics that is always interesting to be discussed. Current modern life style has led the people to the consumption maximization of using debt-based transaction. This is something that is really a serious problem which needs to be given a special attention to deal with. Islam, in general sense, does not prohibit its followers to go into debt. However, the religion never encourages its followers on borrowing. Nevertheless it can be used in case of necessity. Similarly, the usage of credit cards for transactions invites a lot of criticism from Muslim scholars. Notwithstanding the fact that the underlying contract used in credit card is debt where the excess of settlement will be considered as *riba*. Some parties also consider that this type of payment will only increase people's consumption in luxurious of goods. In addition, many of them also consider this type of payment instrument will lead the cardholder into a poverty-trap. Interestingly, Islamic financial institutions also do not want to lag behind its counterpart since the usage of credit cards becomes an unavoidable reality of life. For this reason, Islamic banks are getting interested on offering such kind of product with a different transaction scheme. Therefore, this paper attempts to analyse the issue of credit cards based on the *siyāsah sharī'ah* which will investigate the importance of credit cards on the life of Muslims and the effectiveness of this payment methods on the achievement of

the *maslahah* of *ummah*. The role of government in regulating the credit cards in order to prevent a potential harm which may occur from this transection scheme will also be investigated.

Keywords: Islamic Credit Cards; Debt-based Transaction; Siyâsah Shari'ah; Maslahah; Role of Government.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Sema Eryücel

Akdeniz Üniversitesi, Din Bilimleri
semaeryucel@akdeniz edu.tr

Tüketici Tarzları ile Dini Dünya Görüşü İlişkisi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı dini dünya görüşü ile tüketici tarzları arasındaki ilişkinin bazı değişkenler bağlamında incelenmesidir. Çalışmada Dursun, Alnıaçık ve Kabadayı (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Tüketici Tarzları Ölçeği ile Goplen ve Plant (2015) tarafından geliştirilen Kuşat ve Bulut (2016) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Dini Dünya Görüşü Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmaya yaşları 25-65 arasında olan 127'si erkek 194'ü kadın toplam 321 yetişkin katılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistik T-Testi ve Anova yapılmıştır. Araştırmanın bağımlı ve bağımsız değişkenleri arasındaki ilişkiyi Pearson korelasyon, etki ise regresyon analizi ile test edilmiştir. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir ($p<0,05$). Çalışmada katılımcıların dini dünya görüşleri ile tüketici tarzları arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca dini dünya görüşünün alt boyutlarının tüketici tarzlarını yordadığı görülmüştür. Araştırmada cinsiyet ve eğitimde ile tüketici davranışları arasında anlamalı farklılık ortaya çıkmıştır. Dini dünya görüş ile daha az para harcama, daha az plansız alışveriş yapma, arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Ayrıca fiyat odaklı, marka odaklı, alışkanlık odaklı alışveriş, zaman tasarrufu ve kararsızlık, arasında olumlu yönde anlamlı ilişki bulunurken; yenilik odaklı, eğlence-haz odaklı, düşünmeden alışveriş arasında olumsuz yönde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Dini dünya görüşü dolaylı olarak tüketici etik kararları üzerinde açıkça belirleyici olduğu söylenebilir. Yine din/maneviyatın tüketim isteğini azalttığı, sadeliği tavsiye etmesi ile dolaylı olarak plansız alışveriş davranışlarını azalttığı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tüketici Tarzları, Dini Dünya Görüşü

Relationship Between Consumer Styles and Religious World View

The aim of this study is to investigate the relationship between religious world view and consumer styles in the context of some variables. In this study, the Consumer Styles Scale, which was translated into Turkish by Dursun, Alnıaçık and Kabadayı (2013), and the Religious World View Scale which were translated into Turkish by Kuşat and Bulut (2016) developed by Goplen and Plant (2015) were used. A total of 321 adults were included in the study, 127 of whom were male and 194 were female. The data obtained from the study were analyzed by using SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 program. When evaluating the data, descriptive statistics T-Test and Anova were performed. The relationship between dependent and independent variables of the study was tested by Pearson correlation and the effect was tested by regression analysis. The results were evaluated at 95% confidence interval and 5% significance level ($p<0,05$). In the study, it was determined that there was a significant relationship between religious world views and consumer styles. In addition, it was seen that the sub-dimensions of religious world view predicted consumer styles. The research shows that there was a significant difference between gender and education and consumer behaviour. A significant relationship was found between spending less money and less unplanned shopping on religious world view. Besides, it has been determined there is a significant relationship in a negative way between innovation-oriented, entertainment-pleasure-oriented, rashly shopping, and time saving and indecision, while there is a positive relationship between time saving and indecision and price-oriented, brand-oriented, habit-oriented shopping. The religious worldview can be said indirectly to be clearly decisive on consumer ethical decisions. Also, religion / spirituality decreases the desire for consumption and it is evaluated that it decreases unplanned shopping behaviours indirectly by recommending simplicity.

Keywords: Consumer Styles, Religious World Vie

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Şemsettin Kırış

Kastamonu Üniversitesi, Hadis
skiris@kastamonu.edu.tr

"Helal Otel" Çalışanlarına İslamî Değerler Eğitimi Üzerine Bazı Düşünceler

ÖZET

"Helal Otel" konsepti doğrultusunda personele uygulanacak İslami değerler eğitiminde dört modül uygulanabilir. Bunlar, helal – haram bilgisi, dini terimler bilgisi, "Müslümanlığın maddi ve manevi değerleri" bilgisi ve İslami görgü kuralları bilgisi olarak belirlenebilir. Helal haram bilgisi modülünde "gıda maddelerinde helal haram bilgisi" ve "kadın-erkek ilişkilerinde helal- haram bilgisi" açıklanmalıdır. Dini terimler bilgisi modülünde "Müslüman günlük hayatında kullanılan dini terimler" açıklanabilir. İslam medeniyetinin temel özellikleri, "Müslümanların maddi ve manevi değerleri" modülünde açıklanabilir. Müslüman dinine uygun sosyal hayat hakkında bilgilendirme bu modülün hedefidir. İslami tutumlar, Müslümanların birbirleriyle ilgili olarak başvurmaları gereken davranış biçimlerini kapsamaktadır. Tebliğin amacı, otel çalışanlarına İslam'ın manevi değerlerin bütünü olduğunu anlatmaktır.

Anahtar Kelimeler: İslami değerler, helal gıda, helal turizm, helal otel, turizm personelinin eğitimi

Some Concideration On Islamic Values Education To "Halal Hotel" Staff

ABSTRACT

Four modules can be applied in the training of Islamic values to be applied to the staff in line with the concept of "Halal Hotel". These can be defined as knowledge of halal-haram, knowledge of religious terms, knowledge of the material and spiritual values of

Muslims, and knowledge of rules of manners. “Halal haram information in food items” and “Halal-haram information in man-woman relations” should be explained in Halal haram information module. Religious terms can be explained in the information module “Religious terms used in Muslim daily life”. The basic characteristics of the Islamic civilization can be explained in the module of “material and spiritual values of Muslims”. Informing about social life appropriate to Muslim religion is the target of this module. Islamic manners encompasses the forms of behavior Muslims need to apply in relation to each other. Islamic attitudes include the forms of behavior that Muslims should apply to each other. The purpose of the presentation is to tell hotel employees that Islam is the whole of spiritual values.

Keywords: Islamic values, halal food, halal tourism, halal hotel, education of tourism personnel

Doç. Dr. Şemsettin Ziya Dağlı - Elvira Türkmen

Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar
ela-74@mail.ru

19. Yüzyıl Rus Resim Sanatında Rus Gezgin Essamların Konularının Realizm ve Politik Açıdan İncelemesi

ÖZET

Realizm (Gerçekçilik) dış dünyanın betimlenmesi için nesnel ve gerçeklere dayalı tavrı tanımlamak için kullanılan terimdir. Gerçekçilik kavramı resim ve heykel sanatlarında, yapıtı oluşturan öğelerin sanat dışı dünyada rastlanan gerçekliklere doğrudan gönderme yapmasını amaçlayan anlayıştır. Gerçekçilik bir üslup olmaktan çok, tarihin birçok döneminde rastlanan bir anlayıştır. Gerçekçilik farklı aşamalardan geçmiş ve bu süreçte sanatçılar sürekli gerçekleri, gördüklerini ve yaşananları bütün çıplaklığıyla anlatmaya ve yansıtmaya çalışmıştır (Çeşitli, 2012).

Rus resim sanatı tarihi incelendiğinde 19. yüzyıl, Realizm sanat akımının yaygınlaştığı dönem olarak dikkati çekmektedir. 19. Yüzyılın, özellikte ikinci yarısı, Rus realizminin olgunlaştığı ve kültürel temalarını Rusya'daki tarihi olaylara bağladığı bir süreçtir. Bu süreçte Rusya, ekonomik, politik ve kültürel alanda büyük bir değişim geçirmiştir. 1853-1856 yılları arasında Kırım Savaşı'nda alınan mağlubiyet, özellikle 1861 yılında toprak köleliğinin kaldırışı, köy reformlarının gelişmesi, ülkede demokratik, sanat, kültür alanınlar da birçok değişikliğe ve özgürlüğe yol açmıştır.

1870 yıllında Rus Realist Ressamları bir araya gelerek İlerici Gezgin Ressamlar Birliği'nin temellerini atmışlardır. Bu birliğin kurucuları çeşitli sergiler açarak, adeta birliğin manifestosunu somutlaştırmışlardır. Sanat anlayışı doğrultusunda yaşamı tüm gerçekliğiyle ele alan ve yapıtlarında sıradan insanları betimleyen ressamlar ve dönemin toplumsal ideallerine de uygun olarak, alt sosyal sınıfa ait olan insanların çektikleri acıların, adaletten mahrum oluşlarının, çaresizliklerinin toplum tarafından fark edilmesi ve bu zor durumdaki insanların yaşam koşullarının iyileşmesinin sağlanması amacıyla çalışmalar yapmışlardır (Allenov,2000: 88-99).

Anahtar Kelimeler: Gezginler, Rus Gerçekçi Ressamlar, realizm, resim sanatı, politik, reformlar

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Seriyye Gündoğdu

Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Türkoloji Bölümü, Yeni Türk Edebiyatı
seriyye@yahoo.com

Tanin Gazeteside Yayınlanan Batı Edebiyatı Örnekleri Üzerine Bir Inceleme

ÖZET

II Meşrutiyet döneminin siyasi ve sosyal olaylarına karşı ortaya çıkan gazetelerden biri olan Tanin gazetesi Türk basın tarihinde önemli yer tutmuştur. Tanin gazetesinde ülkenin içinde bulunduğu siyasi olaylarla ilgili değerlendirmelerin yanında genellikle gazetenin üçüncü sayfasında az da olsa edebi yazılara yer verilmiştir. Bu edebi eserler arasında Batı edebiyatından da önemli eserler tercüme edilerek gazetenin sayfalarında tefrika edilmiştir. Batı edebiyatından yapılan tercümes eserler genellikle dönemin sosyal-siyasi nabzına uygun olarak seçilmiştir. İlk olarak 1908 yılında M.Gorki`nin "Ana" romanının tefrikası ile karşılaşıyoruz. Gazetede yayımlanan edebi yazıları, özellikle Batı edebiyatından yapılan tercümeleri incelediğimizde Muhittin Bey tarafından tercüme edilerek 1910 yılında tefrika edilen Guy De Maupassant'ın "Ölüm Kadar Metin" adlı romanı karşımıza çıkar.

Marcel Prevost'un imzasız olarak tercüme edilen "Yatak Meselesi ile Bir Tahallüs" hikâyeleri ve M. E. imzasıyla tercüme edilen Maupassant'ın "Drahoma", Aleksandr Dumas`ın hikâyeleri de gazete sütunlarında karşımıza çıkar.

Halide Salih imzasını kullanan Halide Edip 1910 yılında "Büyük şairler: Goethe" adlı bir yazı dizisi Tanin gazetesinin sütunları arasında yerini almıştır.

Bu yazımızda Tanin gazetesinde yapılan tercümelerle yanaşı Türk ediplerin Batı edebiyatından etkilenerek kaleme aldıkları yazılar da incelenecek. Genel olarak tercmüme edilen ve telif eserlerin konu ve etki bakımından hangi ortak paydada buluştukları tahlil edilmeğe çalışılacak.

Anahtar Kelimeler: Tanin gazetesi, Batı edebiyatı, tercümeler, tahlil

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Arş. Gör. Sevda Bora Çınar

Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku
av.sevdabora@gmail.com

Sigorta Sözleşmesinde Tüzel Kişi Tacirin Tüketici Sıfatı

ÖZET

Sigorta sözleşmelerinde sigortacı, kural olarak anonim şirkettir ve sözleşmenin karşı tarafında da bir tüzel kişi tacir yer alabilir. Sözleşmenin iki tarafının da tüzel kişi tacir olduğu bir sigorta sözleşmesinin ortaya çıkaracağı en önemli sorun ise Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun (TKHK) ve Türk Ticaret Kanunu (TTK) hükümlerinin birbiriyle kesiştiği alanda kalması sebebiyle bu sözleşmeye hangi kanun hükümlerinin uygulanacağı ve muhtemel bir uyuşmazlığın hangi mahkemenin görev alanında kaldığının tespitidir. TKHK sigorta sözleşmelerini açıkça tüketici işlemleri arasında saymaktadır ve tüketici sıfatını tanımlarken de tüzel kişileri tacir olup olmadığı ayrımı yapmaksızın yalnızca "mesleki ve ticari bir amaçla hareket etmemeleri" şartıyla tüketici olarak kabul etmektedir. TTK'da ise tüzel kişi tacirin tüm işlemlerinin ticari olduğu, istisnası olmayan bir karine olarak kabul edilmektedir. Şirketin fiil ehliyetini işletme konusu ile sınırlayan ultravires ilkesinin kalkması üzerine tartışılması gereken en önemli konu şirketlerin mesleki ve ticari olmayan bir amaçla hareket edip edemeyeceğidir. Nitekim bu sorunun cevabı şirketlerin de tüketici olarak kabul edilip edilemeyeceğinin tespitini kolaylaştıracaktır. Diğer bir sorun ise iki tarafın da tacir olduğu ve TTK'da düzenlenen bir sözleşmeye ilişkin davanın TTK'ya göre mutlak ticari dava olması ve Asliye Ticaret Mahkemesinde görülmesine ilişkin görev düzenlemesidir. TKHK'ya göre ise bir tarafın tüketici olduğu ve tüketici işlemi olarak kabul edilen sigorta sözleşmesine ilişkin dava tüketici mahkemelerinde görülmelidir. Kanunlardaki göreve ilişkin hükümler incelendiğinde TTK'nın başka kanunda aksine bir düzenleme yapılmasına izin vermesi ve TKHK'nın da başka kanunda görev düzenlenmiş olsa bile yine tüketici mahkemelerinin görevli olduğunu vurgulayan düzenlemesi birbiriyle tutarlı düzenlemeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı tutarlılığın diğer çakışan düzenlemeler için de sağlanması gerekmektedir. Nitekim gelişmiş piyasalarda güvenli bir hukuk alt yapısı ve finansal is-

tikrar için şirketler hukuku, sözleşme hukuku, tüketici hukuku ve özel mülkiyet yasaları da dâhil olmak üzere "*tutarlı*" şekilde uygulanan ve ihtilafların adil çözümüne yönelik bir mekanizma sağlayan ticaret hukuku sisteminin oluşturulması şarttır.

Anahtar Kelimeler: Tüketici, Tüketici İşlemi, Tüzel Kişi Tacir, Ticari İş Karinesi

The Consumer Status of Corporate Persons In the Insurance Contract

ABSTRACT

In insurance contracts, the insurer is, in principle, an incorporated company and corporate persons may also be located on the other side of the contract. The most important problem that will arise from an insurance contract where both sides of the contract are legal entrepreneurs is that which provisions of the law will be applied to this contract and where a possible dispute remains in the jurisdiction of which court because of the provisions of the Law on the Protection of Consumers (LPC) and the Turkish Commercial Code (TCC) regulate the same area. LPC clearly regulates insurance contracts as a consumer transaction and while defining the consumer, without discrimination of whether Corporate Persons, only accept it as a consumer, if they do not act for professional and commercial purposes. In the TCC, corporate persons are considered as a non-exclusive presumption that all transactions of the corporate persons are commercial. The most important issue that needs to be discussed on the uptake of the ultravires principle, which restricts the company's ability to act to business, is whether the companies will be able to act for non-professional and non-commercial purposes. Another problem is that the two sides are corporate persons and that the case regarding a contract arranged in the TCC is an absolute commercial case according to the TCC and that the case is to be seen in the Commercial Court. According to the LPC, the case concerning the insurance contract, which is considered as a consumer transaction and that one party is a consumer, should be seen in consumer courts. When the relative provisions of the law are examined, these regulations are consistent with each other that The TCC allows another regulation to be made on the contrary, according to the LPC, even if the duty is regulated in another blood, the consumer courts are still in charge. The same consistency must be ensured among other overlapping arrangements. Indeed, for a safe legal infrastructure and financial stability in developed markets, it is imperative that companies establish a trade law system that is applied consistently, including legal, contractual, consumer, and private property laws, providing a mechanism for fair settlement of disputes.

Keywords: Consumer, Consumer Transaction, Corporate Persons, Commercial Business

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Arş. Gör. Sevda Bora Çınar

Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku
av.sevdabora@gmail.com

Anonim Şirketlerde Sorumluluk Davası Açılmasında Genel Kurul Kararı Alınması: Dava şartı mı? Unutulmuş Bir Hüküm mü?

ÖZET

Eski 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (ETTK) anonim şirket adına yönetim kurulu üyelerine karşı sorumluluk davası açılması için genel kurul tarafından davanın açılmasına yönelik bir karar alınmasını zorunlu tutmaktaydı. Yargıtay da genel kurul kararı alınmaması halinde bu durumu dava şartı eksikliği olarak kabul etmekteydi. Bu sebeple de kararın alınmasına kadar bu durumu bekletici mesele olarak kabul etmekte ve davayı ertelemekteydi.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) ise şirketin yönetim kurulu üyelerine karşı açacağı sorumluluk davasını genel kurul kararına bağlanmamıştır. Ancak pay sahiplerinin oyda imtiyaz hakkının geçerli olmayacağı genel kurul kararlarını belirten TTK m. 479/3-c hükmünde ibra ve sorumluluk davası açılmasında oyda imtiyazın geçerli olmadığı belirtilmiştir. Bu hüküm ise sorumluluk davası açılmasına ilişkin bir genel kurul kararını ortaya koymaktadır ki bu hüküm doktrinde ciddi tartışmalara yol açmıştır. ETTK uygulamasının aynen devam ettiğini ileri süren görüşler bulunduğu gibi bu hükmün unutularak kanunda bırakıldığını ileri süren görüşler de bulunmaktadır. Konu bir yönüyle de usul hukukunu ilgilendirmektedir.

Yargıtay ETTK uygulamasını aynen devam ettirmek şeklinde ilk görüşü benimsemiştir. Ancak kanunda açıkça dava şartı olarak düzenlenmemiş bir durumu bu şekilde yorum yoluyla dava şartı haline getirmek şirketin hak arama özgürlüğünü geçici de olsa ihlal etmekte ve yorum yoluyla oluşan uygulamanın AİHS m. 6 hükmünde düzenlenen hak arama özgürlüğünün ihlali sonucunu doğurabileceği de gözden kaçırılmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: anonim şirket, genel kurul kararı, dava şartı, sorumluluk davası.

Taking The Decision Of The General Assembly To Open A Case Of Liability In Joint Stock Companies: Is The Cause Of Action Or A Forgotten Provision?

ABSTRACT

The Annulled Turkish Commercial Code No. 6762 (ATCC) required that a decision be taken by the General Assembly to open a case against the board members. The decision of the general assembly of this case was considered a lack of case requirement by . The Supreme Court. For this reason, until the decision was taken as a matter of waiting for this situation and postponed the case. The Turkish Commercial Code no. 6102 (TCC) has not been subject to the resolution of the general assembly of the company. However, the TCC stating the general assembly resolutions that the shareholders' right to concession will not be valid in the vote shall not be valid. 479/3-c stipulation and the opening of the case of liability in the case that the privilege is not valid. This provision sets forth a general assembly decision on the opening of a case of liability, which has led to serious debates in the doctrine. There are opinions suggesting that the implementation of the ATCC continues as it is, and there are some opinions suggesting that this provision has been forgotten and left in the law. In one aspect, it concerns procedural law. The Supreme Court has adopted the first opinion in order to continue the implementation of the ATCC. However, to make a situation that is not regulated by the law as a condition of a lawsuit in this way is a condition of litigation by law. It should not be overlooked that it could result in a violation of liberty under Article 6.

Keywords: Joint Stock Company, General Assembly Decision, Case, Liability Case.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Şeyda Öztürk

Akdeniz Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi, Tasavvuf Anabilim Dalı
seydaozturk@akdeniz.edu.tr

Antalya-İstanbul-Kâhire Hattında Bir Mevlevî: Âdem Dede ve "Cennette Raks" Romanında İzdüşümleri

ÖZET

Âdem Dede (1588-1652) Galata Mevlevîhânesi postnişinliğine İsmail Ankaravî'den (ö.1631) sonra oturmuş bir Mevlevî şeyhidir. Kaynaklarda Antalya'nın Çavuşoğulları adıyla ma'rûf tanınmış ve zengin bir âilenin mensubu olduğu belirtilen, Âdem Dede'nin pek çok kaynakta Antalyalı oluşunun altı çizilmiştir. Tebliğe konu edilen "Cennette Raks" romanı Âdem Dede efradından Mehmet Celâleddin Perdahlı tarafından kaleme alınmıştır. Romanda yazarın Meşrutiyet dönemine tanıklık eden dedesi Âdem Efendi (ö.1908) nin hayatı zaman zaman büyük dedeleri Mevlevî şeyhi Âdem Dede (ö.1652) ile keşişmekte ve bu suretle bir yandan Mutasavvıf şeyh Âdem Dede tanıtılırken bir yandan da Cumhuriyet öncesi vakıf sâhibi bir derviş âilenin hayâtına dâir izler otobiyografik ve edebî bir suretle aktarılmıştır.

Osmanlı Tasavvuf hayâtının gerçek bir sîmâsını yirmi birinci yüzyılda bir edebî ürünle tanıtmak misyonunu yüklenen "Cennette Raks" romanı aynı zamanda Tasavvuf târihi açısından Antalya- İstanbul-Kâhire hattında cereyan eden Mevlevîlik sahâsına katkılar sunmaktadır.

Dr. Öğr. Üyesi Sinan Bayındır

Piri Reis Üniversitesi, Hukuk
sbayindir@pirireis.edu.tr

Türk Ceza Hukukunda Uzlaştırma

ÖZET

Uzlaştırma, şüpheli veya sanık ile mağdur ya da suçtan zarar gören arasındaki belirli suçlardan kaynaklanan uyuşmazlıkları uzlaştırmacı olarak ifade edilen tarafsız ve uzman bir üçüncü kişi aracılığıyla çözüme ulaştırmayı amaçlayan alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinden biridir. Onarıcı adalet anlayışının görünüm şekillerinden birini oluşturan uzlaştırmaya yargının yoğun iş yükü, uzun ve masraflı bir yargılama sürecinin yaşanmaması ile suç işlenmesiyle bozulan toplumsal barış ve düzeninin fail ve mağdur arasında varılacak bir anlaşmayla daha güçlü ve kalıcı biçimde yeniden tesis edilmesi gibi gerekçelerle başvurulmaktadır. Gerçekten de uzlaştırma ile fail suçun bütün sonuçlarından kurtulmakta iken, mağdur da uğradığı zararları hızlı ve kolay biçimde telafi ettirebilmektedir. 2005 yılında hukuk hayatımıza giren uzlaştırma kurumunda bugüne değin birçok değişiklik gerçekleştirilmiştir. Biz bu çalışmamızla uzlaştırma kurumunun amacı ve hukuki niteliği, şartları ve sonuçları ile uygulamada karşılaşılan problemleri ifade etmeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Şüpheli, Sanık, Mağdur, Zarar Gören, Uzlaştırma, Soruşturma, Kovuşturma.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Şuayip Yüzbaşı

Akdeniz Üniversitesi, Fen Fakültesi, Matematik Bölümü
syuzbasi@akdeniz.edu.tr / suayipyuzbasi@gmail.com

Volterra'nın Popülasyon Modelini Çözmek için Laguerre Kollokasyon Metodu

ÖZET

Bu çalışmada, kapalı bir sistemde bir türün popülasyon büyümesi için Volterra'nın modelini çözmek için Laguerre polinomlarını kullanan bir kollokasyon yöntemi sunulur. Popülasyon model problemi bir integral denklem ile karakterize edilir. İlk olarak Laguerre polinomları ve türevlerinin matris formları oluşturulur. İkinci olarak, lineer olmayan denklemin integral kısmı Laguerre polinomlarının bazlarını temel alan matris formunda yazılır. Kollokasyon yöntemi ve matris işlemleri kullanılarak, popülasyon problemi lineer olmayan cebirsel denklemlerin bir sistemine dönüştürülür. Yöntemin uygulanabilirliğini ve etkinliğini göstermek için nümerik uygulama yapılır. Ayrıca, sonuçlar literatürde bilinen tekniklerle karşılaştırılır.

Anahtar Kelimeler: Laguerre polinomları, Laguerre kollokasyon metodu, Volterra Popülasyon Modeli

Laguerre Collocation Method for Solving Volterra's Population Model

In this study, a collocation method used the Laguerre polynomials is presented to solve the Volterra's model for population growth of a species in a closed system. The population model problem is characterized by a nonlinear integral equation. Firstly, the matrix forms of the Laguerre polynomials and their derivatives are constructed. Secondly, the integral part of the nonlinear equation is written in the matrix form based on Laguerre polynomials. By using the collocation points and the matrix operations, the population problem is transformed to a system of nonlinear algebraic equations.

Numerical application are made to demonstrate the applicability and effectiveness of the method. Also, the results are compared with known techniques in literature.

Anahtar Kelimeler: Laguerre polynomials, Laguerre collocation method, Volterra Population Model

KAYNAKLAR

Yüzbaşı, Ş. (2014). "Laguerre approach for solving pantograph-type Volterra integro-differential equations". Appl. Math. Comput. 232:1183-1199.

Wazwaz, A.M. (1999). "Analytical approximations and Pade´ approximants for Volterra's population model", Appl. Math. Comput. 100:13–25.

Parand, K., Rezaei, A. R., Taghavi, A. (2010)." Numerical approximations for population growth model by rational Chebyshev and Hermite functions collocation approach: A comparison", Math. Meth. Appl. Sci., 33-2076–2086.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Şuayip Yüzbaşı

Akdeniz Üniversitesi, Fen Fakültesi, Matematik Bölümü
syuzbasi@akdeniz.edu.tr / suayipyuzbasi@gmail.com

Başlangıç ve Sınır Koşulları Altında İkinci Mertebeden Lineer Kısmi Diferansiyel Denklemlerin Çözümü için Bessel Kollokasyon Yaklaşımı

ÖZET

Bu çalışmada, ikinci mertebe kısmi diferansiyel denklemleri çözmek için bir kollokasyon yöntemi sunulur. Denklem başlangıç ve sınır koşulları ile birlikte ele alınır. Metot birinci tür Bessel fonksiyonları, matris işlemleri ve kollokasyon noktalarını kullanır. Ele alınan problem için yöntem dört adımda oluşturulur. İlk adımda, çözüm yöntemi için gerekli ana bağıntıları elde ederiz. İkinci adım kollokasyon noktaları ve matris işlemleri kullanılarak temel matris denklemi oluşturmayı içerir. Üçüncü adımda, matris ve sınır koşullarının matris formları ele alınır. İkinci ve üçüncü adımı birleştirerek yaklaşık çözümü elde ederiz. Daha sonra hata tahmini tekniği sunulur ve yaklaşık çözümler iyileştirilir. Yöntemin uygulanabilirliğini ve etkinliğini göstermek için nümerik örnekler sunulur ve ayrıca, bilinen sonuçlar ile karşılaştırmalar yapılır.

Anahtar Kelimeler: Kısmi Diferansiyel Denklemler, Birinci Tür Bessel Fonksiyonları, Bessel Kollokasyon Metodu, Hata Tahmini, Rezidüel Düzeltme.

Bessel Collocation Approach For Solving Second Order Linear Partial Differential Equations Under Initial And Boundary Conditions

In this study, a collocation method is introduced to solve second order partial differential equations with variable coefficients. The equation is considered together the initial and boundary conditions. The method uses the Bessel functions of the first kind, matrix operations and collocation points. The method is constructed in four steps for the

considered problem. In first step we obtain the required main relations for the solution method. Second step contains the constructing of the fundamental matrix equation by using the collocation points and matrix operations. In third step, matrix forms of the initial and boundary conditions are considered. We obtain the approximate solutions by combining second and third steps. Later error estimation technique is presented and the approximate solutions are improved. Numerical examples are presented to demonstrate the applicability and effectiveness of the method and also, the comparisons are made with the known results.

Keywords: Partial differential equations; Bessel functions of first kind; Bessel collocation method; error estimation; residual correction.

KAYNAKLAR

[1] Yüzbaşı, Ş. (2013). "Numerical solutions of singularly perturbed one-dimensional parabolic convection–diffusion problems by the Bessel collocation method", Appl. Math. Comput. 220-305-315.

[2] Wazwaz, A.M. (1999). "Analytical approximations and Pade´ approximants for Volterra's population model". Appl. Math. Comput. 100:13–25.

[3] Keşan, C. (2003). "Chebyshev polynomial solutions of second-order linear partial differential equations". Appl. Math. Comput. 134:109-124.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Şuayip Yüzbaşı
Akdeniz Üniversitesi, Fen Fakültesi, Matematik Bölümü
syuzbasi@akdeniz.edu.tr

Gamze Yıldırım
Akdeniz Üniversitesi, Fen Fakültesi, Matematik Bölümü
yildirimgamze17@hotmail.com

Multi-Pantograph Denklem Sistemlerinin Laguerre Polinom Çözümleri

ÖZET

Bu çalışmanın amacı multi pantograph denklem sistemlerini çözmek için bir nümerik metot vermektir. Çünkü multi pantograph denklem sistemlerini analitik olarak çözmek çok zordur. Bu sebeple bu çalışmada multi pantograph denklem sistemlerini nümerik olarak çözmek için Laguerre polinomlarını temel alan bir kollokasyon yöntemi kullanılır.Laguerre kollokasyon yöntemi için, ilk olarak çözüm formlarının matris formunda ifade edilmesi gerekir. Bu amaçla Laguerre polinomları ve Laguerre polinomlarının türevleri matris formunda yazılır. Multi pantograph denklem sistemi ve koşullar çözüm formunun matris formu kullanılarak ifade edilir. Kollokasyon noktaları yardımıyla multi pantograph denklemi cebirsel denklem sistemine dönüştürülür. Elde edilen cebirsel sistem ve koşuların matris formu ile yeni bir cebirsel sistem elde edilir. Bu cebirsel sistem çözüldüğünde çözüm formunun katsayıları elde edilir ve böylece çözümler Laguerre polinomlarına bağlı olarak bulunmuş olur. Ek olarak, yöntem için hata tahmini verilir. Son olarak, yöntemin güvenilir ve etkili olduğunu göstermek için nümerik örnekler verilir, nümerik örnekler literatürde mevcut diğer yöntemlerle karşılaştırılır ve sonuçlar tablo ve grafiklerde gösterilir.

Anahtar Kelimeler: Laguerre polinomları, Laguerre kollokasyon metodu, multi-pantograph denklem sistemi.

Laguerre Polynomial Solutions Of Systems Of Multi-Pantograph Equation

The aim of this study is to present a numerical method for solving systems of multi-pantograph equation. Because it is very difficult to analytically solve multi-pantograph equation systems. Therefore in this study, a collocation method based on Laguerre polynomials is used to numerically solve multi-pantograph equation systems. For the Laguerre collocation method, first of all the solution forms must be expressed in the matrix form. For this purpose, Laguerre polynomials and derivatives of Laguerre polynomials are written in matrix form. The system of multi-pantograph equations and conditions are expressed using the matrix form of the solution form. With the help of collocation points, the multi-pantograph equation is converted to the algebraic equation system. With the constructed algebraic system and matrix form of conditions, a new algebraic system is obtained. When this algebraic system is solved, the coefficients of the solution form are obtained and thus the solutions are founded depending on the Laguerre polynomials. In addition, an error estimate is given for the method. Finally, numerical examples are given to show that the method is reliable and effective, numerical examples are compared with other methods available in the literature, and the results are shown in tables and graphs.

Keywords: Laguerre polynomials, Laguerre collocation method, System of multi-pantograph equation.

REFERENCES

Yüzbaşı, Ş. (2012). "An efficient algorithm for solving multi-pantograph equation systems". Computers and mathematics with applications. 64: 589–603.

Liu, M.Z. and Li, D. (2004). "Properties of analytic solution and numerical solution of multi-pantograph equation". Appl. Math. Comput. 155: 853–871.

Yu, Z.H. (2008). "Variational iteration method for solving the multi-pantograph delay equation". Phys. Lett. A. 372(43): 6475–6479.

Saadatmandi, A. and Dehghan, M. (2009). "Variational iteration method for solving a generalized pantograph equation". Comput. Math. Appl. 58(11–12): 2190–2196.

Yüzbaşi, Ş., Şahin, N. and Sezer, M. (2011). "A bessel collocation method for numerical solution of generalized pantograph equations". Numer. methods partial differential equations. 28: 1105-1123.

Yüzbaşi, Ş., Şahin, N. and Sezer, M. (2011). "A numerical approach for solving linear differential equation systems. J.Adv. Res.Diff. Equ. 3: 8-32.

Thongmoon, M. and Pusjuso, S. (2009). "The numerical solutions of differential transform method and the Laplace transform method for a system of differential equations". Nonlinear Analysis: Hybrid Systems. 4: 425–431

Arş. Gör. Şule Çiftcioğlu

Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
sulesenol@akdeniz.edu.tr

Prof. Dr. Emine Efe

Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
eefe@akdeniz.edu.tr, 02423106127

Özel Gereksinimi Olan Çocuğun Eğitsel Tanılama Ve Yönlendirme Süreci

Özel gereksinimli çocukların yetersizliklerinin türü ve derecesinin birbirinden farklı olması, özel eğitimde bireysel farklılıkları oluşturmaktadır. Bu farklılıkları belirlemek amacıyla yapılan sınıflandırma ile eğitim ihtiyacı daha doğru bir şekilde belirlenir, özel eğitimin daha nitelikli ve amaca uygun olması sağlanabilir. Erken çocukluk özel eğitiminde değerlendirmenin ilk basamağı tarama (saptama)'dır. Tarama çalışmaları yapıldıktan sonra, çocuklar uzman kişiler tarafından değerlendirilmeli ve değerlendirme bulguları uygun bireysel aile hizmetleri planının gelişimi için kullanılmalıdır.

Özel eğitim mevzuatında, çocuklara yönelik tanılamanın erken yaşta yapılması gerektiği belirtilmiştir. Uygulanacak eğitim programına karar vermek için "çocuğa ilişkin bilginin sistematik olarak toplanması ve analiz edilmesi" olarak tanımlanan değerlendirme; gözlemler, görüşmeler, doğrudan uygulanan testler ile tüm kayıtların gözden geçirilmesi ile yapılabilmektedir. Çocuk gelişiminin değerlendirilmesinde kullanılan formal testler, çoğu zaman güvenilir olmasına karşın, hazırlanacak müdahale programının oluşturulması için gerekli bilgiyi içermeyebilmektedir. Özellikle gelişmiş ülkelerin değerlendirme sistemlerinde, çocuk davranışları ile çevre değişkenleri arasındaki ilişkinin analiz edildiği görülmektedir.

Çocuğun eğitsel değerlendirme ve tanılaması, Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nde oluşturulan "Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu" tarafından çeşitli testler ve ölçme araçlarıyla yapılarak çocuğun tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ve akademik disiplin alanların-

daki yeterlilikleri ile eğitim ihtiyaçları belirlenir. Tanılamada çocuğun tıbbi değerlendirme raporu ile zihinsel, fiziksel, ruhsal, sosyal gelişim öyküsü, tüm gelişim alanlarındaki özellikleri, akademik alanlardaki eğitim performansı, ihtiyaçları, eğitim hizmetlerinden yararlanma süresi ve bireysel gelişim raporu dikkate alınır. Eğitsel değerlendirme ve tanılama sonucunda özel eğitime ihtiyacı olduğu belirlenen çocuklar için "Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu" ve "Eğitim Planı" hazırlanır ve **her yıl** yenilenir. Bu belgeler doğrultusunda kurul ayrıca çocuğun hangi eğitim ortamında eğitim almasının uygun olduğuna ilişkin öneride de bulunur. Bu süreçte ailenin görüşü çok önemlidir. Aile, kurula çocuğu hakkında bilgi vermeli ve nerede eğitim almasını istediğini bildirmelidir. Bu süreçten sonra Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesindeki Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu, Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu ve Eğitsel Plan doğrultusunda özel eğitim gerektiren çocukları en uygun resmi okul veya kuruma yerleştirir.

Anahtar Kelimeler: Özel Gereksinimli Çocuk, Eğitim, Tanılama, Eğitsel Değerlendirme.

The Education Process Of Children With Special Needs

The fact that type and degree of disability of children with special needs are different from each other constitutes individual differences in special education. The first step of evaluation in early childhood special education is screening. After screening studies are carried out, children should be evaluated by experts and assessment findings should be used for development of appropriate individual family services plan. The formal tests used in assessment of child development, although often reliable, may not include information necessary to establish intervention program to be prepared. It is seen that relationship between child behaviors and environment variables is analyzed especially in evaluation systems of developed countries.

The educational evaluation and diagnosis of child is made by Special Education Evaluation Board established in Guidance and Research Center by various tests and measurement tools, and characteristics of child in all areas of development and their qualifications in academic discipline and their educational needs are determined. In diagnosis, medical assessment report of child takes into account history of mental, physical, psychological, social development, characteristics of all development areas, educational performance in academic areas, needs, duration of benefiting from training services and individual development report. "Special Education Evaluation Board Report" and "Training Plan" are prepared and renewed every year for children who are determined to need special education as a result of educational evaluation and diagnosis. In accordance with these documents, board also proposes to child in which educational environment it is appropriate to be educated. In this process, the opinion of family is very important. The family should inform board of their child and tell them where they want to be trained. After this process, children is placed in need of special education in the most appropriate formal school or institution in accordance with Report of Special Education Evaluation Board and Educational Plan.

Keywords: Child with Special Needs, Education, Diagnostics, Educational Evaluation.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Süleyman Karaman

Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, Tarım Ekonomisi
skaraman@akdeniz.edu.tr

Türkiye Tarım Sigortası Sisteminin Hasar Oranı Analizi

ÖZET

Tarımsal üretimin sürdürülebilirliğini etkileyen nedenlerin başında, üreticilerin doğal afetler yüzünden yaşadıkları gelir kayıpları gelmektedir. Tarımsal ürünleri hasar gören üreticiler desteklenmediği takdirde, tarımdan kopuş, yeni gelir kaynaklarına yöneliş ve şehre göç başlamaktadır. Bunun önlenmesi için üreticinin taşıdığı bu risklerin transfer edilmesi gerekmektedir. Dünyada kabul edilen, en çağdaş risk transfer sistemi sigortadır. Tarım ve hayvancılıkta, doğal afetlerin büyüklüğü nedeniyle, özel sigortacılık, tek başına çözüm üretememektedir. Bu yüzden, ülkemizde devletin ve özel sigorta şirketlerinin ortak olduğu Tarım Sigortaları Havuzu kurulmuştur. Tarım Sigortaları Havuzu'nun finansal performansını değerlendirmek için hasar oranı göstergesi kullanılmaktadır. Hasar oranı, Tarım Sigortaları Havuzu'nun topladığı primlerin ne kadarlık kısmını hasar tazminatı ödemelerinde kullanıldığını göstermektedir.

Tarım Sigortaları Havuzu'nun hasar oranı 0.65 olup finansal performansının başarılı olduğu söylenebilir. Bu oran, Tarım Sigortaları Havuzu'nun finansal açıdan devlet desteğinin devam etmesi durumunda uzun dönemde sürdürülebilir olduğunu göstermektedir. Tarım sigorta programları içerisinde hasar oranı en yüksek olan ilk üç program sırasıyla, bitkisel ürün sigortası, sığır sigortası ve sera sigortası programlarıdır. Diğer tarım sigorta programlarının hasar oranları %15'ten düşüktür. Hasar oranı düşük olan kümes hayvanları sigortası ve arılı kovan sigortası programlarının hasar tazminatının düşük olması finansal açıdan daha fazla avantaj sağlamaktadır. Her iki üretim faaliyetinin korumalı ortamlarda gerçekleştirildiğinden risk azalmakta ve hasar tazminatı düşmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tazminat, sigorta primi, hasar oranı.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Ziraat Yüksek Mühendisi Tamer Peker

Tarım ve Orman Bakanlığı Harran İlçe Müdürlüğü
pekertamer@gmail.com

Dünya ve Türkiye'de Pamuk Üretim, Piyasası ile Destekleme Politikalrında Gelinen Son Durum

ÖZET

Pamuk üretimi gerek dünyada gerekse Türkiye'de önemli bir yere sahiptir. Hammadde, sanayi ve ticaret konusunda pamuk her geçen gün artan nüfus ile beraberinde dünya pamuk talebinin artma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Pamuk üreten ülkelerin sınırlı olması toplam pamuk talebini karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Pamuk üretiminde emek kullanımının ve maliyetinin yüksek olması pamuk üretim alanlarına yönelik bir tehdit olmakla birlikte üretici ve sanayici mağduriyetini önlemek için uygulanacak destekleme politikaları ile giderilmeye çalışılmaktadır. Türkiye'de tekstil ve hazır giyim sektörünün hammaddesi olan pamuğu dünya piyasasında rekabet edebilmek için desteklemek durumundadır. Türkiye, 2017/2018 yıllı verilerine göre 871 ton pamuk üretimi ile dünya pamuk üretiminde Türkiye yedinci sırada yer almakta iken 6.205 ton üretim ile Hindistan, 5.987 ton üretim ile Çin ve 4.555 ton üretim ile ABD dünyada en önemli üretici ülkelerdir.

Bu çalışmada Türkiye'de ve dünyada pamuk üretimi yapan ülkelerin pamuk üretimi, ticaret yapısı ve pamuk destekleme politikaları ile karşılaştırmalı olarak incelenecektir. Ayrıca çalışmada Türkiye'nin dış ticarette pamuk pazar rekabet gücümüz ortaya konularak pamuk üretiminde ve destekleme politikalarında aksayan yönleri tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Pamuk, Destekleme politikaları, Dış ticaret, Türkiye

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Timur Koca

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Sağlık Bilimleri
timurkoca3@gmail.com

Non-Small Cell Lung Cancer Radiogenomics

ÖZET

Lung cancer is the third most common cancer in the world with highest cancer mortality rate. From the radiotherapeutical aspect, genomic variations and imaging fenotypes in cancer patients that predicts response to radiation and it's toxicities are called radiogenomics (RG). Since 2009, The Radiogenomics Consortium (RgC) researchs for differencies in radiosensitivity and adverse effects of radiotherapy. Their REQUITE Project, prospectively collects the data from 5300 lung, breast and prostate cancer patients in order to validate predictive tests for normal tissue radiosensitivity. Additionally, The Cancer Genome Atlas (TCGA) Research Network marked the end of the TCGA program by publishing the Pan-Cancer Atlas in April 2018. This atlas is informing new strategies for future therapeutic developments with comprehensive integrative molecular analyses of tumors. In Non-small cell lung cancer (NSCLC) patients, extraction of sub-visual images and genetical alterations related to these features seems to be effect NSCLC treatment strategies. Estimating EGFR mutations from pre-treatment CT and/or PET scans with mixture of volume, texture and gradient features is still under use in some clinical protocols. Some relations between ALK, ROS1, RET mutations and imaging features like tumor location and/or pleural effusions are also found in some of the other trials. These mutations are causes to proliferation, differentiation, migration of the tumor in some degrees with shortened patient survival. Gene-based predictive tests for radiosensitivity in NSCLC, will provide treatment decisions regarding radiation dose escalation or de-escalation, use of novel drugs and selection of the most appropiate treatment modality. Thus, detailed and meticulous evaluations of the radiological

images becomes more important in this new era. The importance of RG, is to provide individualised treatment models increasing the efficacy of the RT while, diminishing it's toxicities. Moreover, decisions for stereotactic RT, re-irradiation and other special RT applications seems to be based on RG in the near future.

Keywords: Radiogenomics, Non-Small Cell Lung Cancer, Radiotherapy

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Arş. Gör. Tunahan Erdoğan

Akdeniz Üniversitesi, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı
tunahanerdoganakdeniz.edu.tr

Mektuplar ve Bazı Mesâil-i Mühimme İsimli Eser ile Risâle-i Kibrît-i Ahmer ve Risâle-i İksîr-i Ulûm ve Ma'rifet'in Birlikte Basıldığı Kitapçık Kime Ait: Süleyman Hilmi Tunahan'a mı, Muhammed İhsan Oğuz'a mı?

ÖZET

Yakın tarihimizde özellikle dinî tedrîsât sahasında önemli iz bırakmış olan Süleyman Hilmi Tunahan'ın takipçileri bugün *Mektuplar ve Bazı Mesâil-i Mühimme* adını verdikleri Osmanlı Türkçesi ile basılmış tasavvufî meseleler ihtiva eden bir eseri ona nispet ederek bireysel ve toplu okumalarının nesnesi yapmaktadırlar. Her ne kadar ilgili eserin baskısı üzerinde ismi yazmıyor ise de onlar bu kitabın Süleyman Hilmi Tunahan'a ait olduğunu şifâhen belirtmekte ve bu şekilde inanmaktadırlar. Ayrıca bazı eserlerde bu kitap ona nispet edilmesine rağmen takipçilerinden herhangi bir yalanlama gelmemiştir. Örneğin *el-Harekâtü'l-İslâmiyye fî Türkiye el-Muâsıra* isimli Arapça eserde "Süleyman Hilmi Efendi'nin Eserleri" başlığı altında ona, aralarında *Mektuplar*'ın da bulunduğu üç eser nispet edilmektedir (s. 224). Bunlardan birincisi *Kur'ân Harf ve Harekeleri* isimli Kur'ân'ın okunuşunu öğretmeyi amaçlayan bir «elif-bâ"dır. Bu eserin Süleyman Hilmi Tunahan'a ait olduğu noktasında herhangi bir kuşku bulunmamaktadır. İkincisi *Kibrît-i Ahmer* isimli bir risale (bu risalenin sonunda *İksîr-i Ulûm ve Ma'rifet* isimli başka bir risale daha vardır), üçüncüsü bahsi geçen *Mektuplar*'dır. Önser Yeğin tarafından hazırlanan "Süleyman Hilmi Tunahan ve Tasavvufî Şahsiyeti" başlıklı lisans bitirme tezinde de adı geçen kitaplar zikredilmiş, ancak son ikisinin ona aidiyetinin kesin olmadığı vurgulanmıştır (Yeğin, s. 77). Cemaatin toplantılarında ve sohbetlerinde, *Mektuplar* ve *Kibrît-i Ahmer*'den bölümler okunmakta, cemaatin eğitim sisteminden mezun olanlara bu iki kitap hediye olarak verilmektedir.

Öte yandan söz konusu *Mektuplar* ve *Risâle-i Kibrît-i Ahmer* 1994 yılında Oğuz Yayınları tarafından Muhammed İhsan Oğuz'a nispet edilerek neşredilmiştir.

İki farklı baskı mukayese edildiğinde Muhammed İhsan Oğuz adına basılmış mektuplarda Süleyman Hilmi Tunahan'a nispet edilen *Mektuplar* ve *Risâle-i Kibrît-i Ahmer*'in tamamı bulunmakta iken, *Mektuplar* ve *Kibrît-i Ahmer*'in Oğuz adına basılmış mektupların yalnızca bir kısmını oluşturduğu görülmektedir.

Bu durum, *Mektuplar* ve *Kibrît-i Ahmer* isimli eserlerin kime ait olduğu konusunda bir problem oluşturmaktadır. Bu bildiri, metin içi ve metin dışı unsurları göz önünde bulundurarak *Mektuplar*'ın ve *Kibrît-i Ahmer* isimli risalenin kime ait olduğu sorusuna cevap aramaktadır.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Arş. Gör. Turan Bahşi

Akdeniz Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi
turanbahsi@ akdeniz.edu.tr.

İnsan Fiillerinin Yaratılması Bağlamında Eş'ariyye – Mu'tezile Tartışmalarının Dilbilimsel Temellerinin Mukayesesi

ÖZET

İ'tikâdî İslam mezhepleri incelendiğinde gerek Mu'tezilede gerekse i'tizâli düşünceye önemli reddiyeleri bulunan ve sünnî ekolün iki önemli kolundan biri olan Eş'ariyye mezhebinde, itikadî ihtilafların temellendirilmesi için Kur'ân'ın edebî inceliklerini anlamadaki dilbilimsel yorum farklılıklarının önemli bir yer teşkil ettiği görülmektedir. Bu ihtilaflardan biri de insan fiillerinin yaratılması konusudur.

Her iki ekolün, kendilerine delil olarak gösterdikleri Saffât suresi 96. ayette bulunan "mâ" edatının mahiyetine yönelik farklı görüşler ileri sürdükleri ve tartışmaya girdikleri görülmektedir. Bu tebliğde insan fiillerini yaratanın belirlenmesinde Mu'tezile ve Eş'âriyye mezhepleri arasındaki görüş ayrılığının dilbilimsel temelleri Kadı Abdülcebbar (ö. 415/1025), Zemahşerî (ö. 538/1144), Fahreddin Râzî (ö. 606/1210) ve İbn Müneyyir (ö. 683/1284) gibi ilim adamlarının eserleri üzerinden incelenecektir. Tarama yoluyla elde edilen bulgular, tasnif edilerek Arap dilbilimi zemininde değerlendirilecektir. Tebliğin, Eş'arî geleneğin köklerindeki dil-düşünce sentezini göstermeye katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dil-Düşünce İlişkisi, Mâ Edatı, Eş'ariyye, Mu'tezile.

A Comparison of the Linguistic Bases of Mu'tazila - Ash`ariyya Disputes in the Context of the Created "Human Actions"

ABSTRACT

Linguistic interpretational differences in understanding the literary elegancy of the Qur'an holds an important place in establishing doctrinal perspectives of theological schools such as Mu'tazila or Ash`ariyya (which is one of Sunnî schools and opposes to Mu'tazila school). One of these different perspectives occurs in "the creation of human actions."

Both schools put forward the proposition of "mâ" or "ﯼﯽ" (appears in the 96th verse of Sura Saffât) to prove their claims and give some linguistic explanations about "mâ" and debate these issues. In this article, the linguistic bases of the division between the schools on created "human actions" is examined according to Qadı Abd Al-Jabbar (d.415/1025), Zamakhsharî (d. 538/1144), Fakhr al-Din al-Razî (d. 606/1210) and İbn al-Munayyer (d. 683/1284). The findings obtained by documentary analysis will be classified and evaluated on the basis of Arabic linguistics. It is thought that the communiqué will contribute to show the synthesis of language-thought in the roots of Ash'arî tradition.

Keywords: Language-thought relation, Preposition mâ, Ash`ariya, Mu'tazila.

УДК: 947.1/.9

Т.О. Омурзакова, т.и.к., доцент, КР УИАнын Түштүк бөлүмү Гуманитардык жана регионалдык изилдөөлөр институту

Кокон хандыгындагы «сарт» термини тарыхый булактарда

«Сарт» термини Орто Азиянын учурдагы этнографиялык түшүнүк аппаратында кезикпейт, бирок мындан жүз жылга жакын убакыт мурун Фергана өрөөнүнүн отурукташкан калкынын көпчүлүгүн «сарт» деп айтышчу. Аталган термин аз эле убакыт аралыгында (1917-1926-жж.) илимий айлампада колдонулбай калды. Макаланын автору бул маселенин себебин тактоого аракет жасаган.

Ачкыч сөздөр: идеология, интернационалдык, этнология, этнографиялык карта, миграция.

Термин «сарт» в современном этнографическом понятийном аппарате Средней Азии отсутствует, но еще около сто лет тому назад так называли оседлых жителей Ферганской долины. Оно исчезло из научного оборота в течение всего с 1917 по 1926 г. В статье автор пытается выяснить причины данного вопроса.

Ключевые слова: идеология, интернационализм, этнология, этнографическая карта, миграция.

The term "Sart" in the modern ethnographicconceptual apparatus ofCentral Asiais missing, butstill abouta hundred years agosocalledsedentaryinhabitantsof the Ferghana Valley. It disappearedfrom the scientificturnoverduring the1917to 1926In this paperthe author tries tofind out the causesof this issue. Key words: ideology, internationalism, ethnology, ethnographic map,migration.

Советтик мезгилде тарых идеологиянын куралына айланып, саясат тарыхтан жогору коюлган жана саясий кызыкчылыктарга багындырылган. Өзгөчө советтик элдердин пайда болуу процесси, байыркы тарыхы, деги эле «этнология» деп аталган илимдин чоң тармагы жөнүндөгү маселе "terra incognita" тымызын

тыюу салынган темалардан болуп саналган. Эгемендүүлүккө ээ болгонубузга чейрек кылым өтсө да, тактоону талап кылган көптөгөн актуалдуу маселелер күн тартибинен алынып салына элек. Ошондой актуалдуу темалардын бири Кокон хандыгынын этникалык картасы, андагы этностордун аталышын өзгөртүү себептери, хандыктын тарыхына болгон чайкоочулук мамиле. Борбордук Азияда 167 жыл жашаган Кокон хандыгынын тарыхын бурмалабай, үзүп-кыскартпай, толук изилдөө мезгил зарылдыгы. Өткөн доордо таңууланып келген Кокон хандыгы өзбектердин хандыгы болгон деген бир жактуу түшүнүк учурда кыргыз окумуштуулары (КененсариевТ., Молдокасымов К.) тарабынан четке кагылды.

Советтик мезгилде жазылган эмгектерде, «эзүүчүлөргө каршы өзбек жана кыргыз эмгекчилеринин таптык тилектештиги жана достуктун башатын аныктоого…, түрдүү элдердин жана этникалык тайпалардын интернационалдык кызматташуусуна» негизги көңүл бурулган[1].

XIX к. Россия империясы Орто Азияга басып кирген алгачкы учурдан баштап, колониялык максатты жигердүү ишке ашыруу үчүн тынымсыз миграциянын натыйжасында ыкчам аралашып, тили жана маданияты бири-бирине сиңип кеткен калкты изилдөөгө генерал-губернатор К.П. фон-Кауфман өзү кийлигишкен жана Фергана өрөөнүндө «тажиктер, татарлар, өзбектер, кара калпактар, кыпчактар, түркмөндөр, сарттар, кыргыздар, курамалар, чала казактар, таранчылар, дунгандар, монгол-кытайлар, калмыктар жана андан ары аз санда таркаган: индустар, перстер, арабдар, афгандар жана цыгандар» жашагандыгы жөнүндө маалымат берет[7].

Басып алган элди толук көзөмөлгө алуу үчүн, алардын санын да такташып, 1867-жылдан 1881-жылдарды камтыган эл каттоо жүргүзгөн жана ошол мезгилдеги маалыматка таянып, фон-Кауфман калктын саны жөнүндө төмөндөгүдөй маалыматтарды келтирет. «…Түркстан крайында тажиктер – аял-эркектин жалпы саны 150000 же калктын 5% түзөт, ал эми сарттар 800000, же 26%, курамалар – 80000 болсо, өзбектер – 200000 чейин, же жергиликтүү калктын 6%дан көбүрөөгүн түзгөн. Өзбектер, тажиктер ж.б. отурукташкан элдер менен аралашып, жалпы бөлүгү этнографиялык жактан анык эмес уруулар – сарттарга айланышып, ушундай аталыш менен Орто Азиянын маданий жашоосунда басымдуулук кылып калышкан. Түркстандын тарыхында акыркы доорлордо алдыңкы саясий роль ойногондугуна карабастан, өзбектердин көпчүлүгү жергиликтүү уруулар менен аралашып, мурдагы уруулук жана көчмөн

жашоосун эбак эле дыйкан турмушуна өзгөртүп, ал учурлардан эл оозунда сакталган ылакап сөздөр гана калган», деп жазган[2].

Орус генералынын Түркстан элдери жөнүндө берген маалыматы так экендигине ынанса болот, анткени Кокон хандыгынын аймагын толук багындырып, ал территорияда жашаган калк жөнүндө статистикалык маалыматты алуу үчүн К.П. фон- Кауфманда саясий кызыкчылык жана толук административдик ресурс болгон. Ошондуктан, анда жашаган калктардын этностук курамы жана сандык-сапаттык көрсөткүчү жөнүндө алда канча так эсеп алуу мүмкүнчүлүгү жогору болгондуктан, андан кийинки маалыматты кыскартпай көрсөтүү жүйөөлүү деп эсептейбиз.

«Крайдын кыргыз калкы болжолдуу аял-эркек биригип 1.500000 эсептелет. Анын курамына кыргыз-кайсактар (чоң,орто жана кичи жүздөр) же казактар (алар өздөрүн ошентип аташат) жана каракыргыздар биздин карамагыбызга кийинчерээк кирген. Саны боюнча кыргыздар жергиликтүү калктын жарымын түзөт. Кыпчактар 70000ден ашыгыраак, алар Фергана облусунун түндүгүнө, көпчүлүгү Анжиян уездине жайгашкан. Фергананын калкынын 9% түзгөн. Алар кыргыздардын колдоосу менен Кокон хандыгынын театрында бардык баш-аламандыктарда өтө көрүнүктүү роль ойношкон. Кара калпактар – 75000, түркмөндөр – 6000ге чейин, татарлар ар кайсы мезгилдерде Поволжье губерниясынан келип жайгашып калышкан, алар 12000ден 20000ге чейин, дунгандар 15000ге жакыныраак», деп ырастайт[4]. Отчетто «сарттар 800,000 жан, б.а. жалпы калктын 26% түзөт. Түрдүү расалардын аралашмасынан куралган. Азырга чейин ирандык жана түрк элдеринин өз ара аралашуусу, бири-бирине болгон таасири токтогон эмес. Сарттар Сыр-Дарыянын, Фергана облусунун, Зеравшан округунун шаардык жана айылдык негизги контингентин түзүшөт» [5]. “Өзбектер 200.000ге чейин, б.а. калктын 6% түзөт”, деген маалыматтар Түркстандын биринчи генерал-губернатору К.П. фон-Кауфмандын мындан 150 жыл мурдагы отчетунда жазылган[6].

«Сарт» термини XIX к. эле илимий-популярдуу эмгектерде, статистикалык, архивдик материалдарда катуу талаш-тартышты, кызуу полемиканы жараткан жана бул темага кайрылган Россия империясынын илимий чөйрөсүнүн изилдөөчүлөрүнүн узун тизмесин келтирүүгө болот[8]. Кокон хандыгындагы калктын курамынын көпчүлүк санын түзгөн «сарт» деген термин азыркы учурда этнографиялык номенклатурада кезикпейт. Аталган темага арналган эмгектердин ичинен Н.П. Остроумовдун «Сарты. Этнографические материалы

(общий очерк)» деп аталган эмгеги алда канча көлөмдүү эмгек болуп саналат[9]. Остроумовдун эмгеги «Необходимо изучать умственный склад, верования и быт сартов, чтобы благотворно влиять на их жизнь», деген эпиграф менен башталат. Андан ары автор, «сарт» терминининн генезисине токтолуп, «сарт» термини XI к. таандык «Кутадгу билиг» кол жазмасында жана Рашид эддиндин «Монголдордун тарыхы» деп аталган эмгегинде кезиккендигин белгилейт. Ошондой эле А. Навои өзүнүн эмгектеринде «сарт» деп, негизинен Орто Азиянын калкын атаган, Бабур өзүнүн өмүр баяны жазылган кол жазмасында Маргалаңдын, Исфаранын жашоочуларын сарттар деп белгилейт. Ошондой эле, Хива ханы Абулгази өзүнүн эмгегинде сарттар жөнүндө он алты жолу эскерет. Сарттардын кыргыздардан өзгөчөлөнгөн айырмачылыгы, сарттарда уруулук бөлүнүү жок, экендигин баса көрсөтөт Н.П.Остроумов[10].

«Сарт» терминининн этимологиясы боюнча жана аталган терминдин социалдык маниси боюнча да түрдүү пикирлер бар[11]. «Ташкенттиктер өздөрүнүн теги тажик экендигин унутуп коюшкан, түрк тилин кабыл алышып, кебетеси монголдошуп кеткен, өздөрүнө «сарт» деген атты кабыл алышкан. Сарттар Сыр-Дарыя облусу менен Кокон хандыгынын отурукташкан калкынын негизги бөлүгүн гана түзбөстөн, аймактын негизги экономикалык жана туземдик интеллектуалдык бөлүгүн да түзөт, оор түйшүгүнө карабастан, кол өнөрчүлүктү сактап калышкан. Алар аймакты азык-түлүк менен камсыз кылышат, анткени, кең талааны, бактарды иштеткендер жалаң сарттар болуп саналат» деген маалыматтар да миссионер Остроумовго таандык. Жалпысынан «сарт» терминине кайрылгандар негизинен бир пикирде. Мисалы: Г. Федченко «…орустар «сарт» деп атаган калк, туземдер үчүн саясий, этнографиялык же антропологиялык мааниге ээ эмес, болгону шаардыктар же отурукташкан калк» деген маанини билдирет десе, профессор В.В. Григорьев «сарт» деген сөз шаардык дегенди билдирет деп жазган[12, 13].

Ю.Россель сарттардын негизги бөлүгү шаарда ар түрдүү кызматтарды аткарышат, кол өнөрчүлүк жана соода менен шүгүлдөнүшөт. Алар Орто Азиядагы, өзгөчө Кокондогу толкундоолордо чоң роль ойношкондугун[14]. белгилесе, 1868-ж. Түркстан аймагына келген академик В.В. Радлов, «Ташкент, Чимкент, Аулие-Ата, Мерке жана Түркстан шаарларынын жана алардын айланасындагы кыштактарда отурукташкан калктарды жалпы «сарт» деп аташат»деп жазган[15]. Орус изилдөөчүлөрү, саякатчылары гана эмес, европадан Орто Азияга ар кандай

максат менен келгендердин бир тобу «сарт» темасына кайрылышкандыгын алардын жазып калтырган маалыматтары ырастайт[16].

Алсак, У.Э. Реклю «Сарттар өзбектер сыяктуу эле аралашма расаны түзөт, бирок, аларда ирандык элемент басымдуулук кылат, бул жагынан алар түрк физиономиясын сактап калган өзбектерден кескин айырмаланышат[17]. Ошондой болсо да, «сарт» деген аталыш көбүнчө улуттук айырмачылыкты эмес, аткарган ишинин өзгөчөлүгүн жана кулк-мүнөзүн аныктаган катмарды билдирүүдө колдонулат. Шаарлардагы жана кыштактардагы отурукташкан калк келип чыккан тегине карабастан, сарттар деп аталат» деп жазган.

Ошентип, XIX к. историографияда бул көз караштардын лабиринтинен улам «сарт» деген терминге кызыккандар көп болгондугун айгинелейт. Сарт темасын изилдеген эмгектердин ичинен Н.П. Остроумов бул теманы терең изилдеп, «сарттар – ирандыктар да, түрктөр да эмес, сарттар деп, аралашып кеткен – өзүнүн тили, жашоо образындагы белгилүү айырмачылыгы, психологиялык портрети бар, отурукташкан эл аталат» – деп жыйынтык чыгарат. Сарт проблемасын талкуулоодо Самарканд губернаторунун котормочусу Серь-Али Лапиндин (улуту казак), академик В.В. Бартольд менен болгон дискуссиясы да бир топ кызыгууну жаратат[18]. Лапиндин пикири боюнча, эгерде сарт деп отурукташкан калкты түшүнсөк, анда «сарт тили» деп да «отурукташкан калктын тилин» түшүнүшүбүз керек. Чындыгында андай тил жок, отурукташкан калк тамыры эки башка-перс жана түрк тилинен келип чыккан тилде сүйлөшөт. Сарт тили деген түшүнүк Навоинин мезгилинде колдонушу мүмкүн эле. Анткени, ал учурда «сарт» дегенде жалгыз тажик элин түшүнүшчү, ал эми азыр, биздин учурда «сарт» деген сөздү колдонуу кеңири жайылган. Ошондуктан, азыр сарт деген өзгөчө эл да жок, өзгөчө сарт тили да жок. Алар өздөрүн бири-биринен айырмалоодо «кокондук», «ташкендик», «түркстандык» деп жашаган жерин аташат деп жазган.

Ошентип, Лапиндин сунушу боюнча эгерде илимде өзбек менен тажик тилинин аралашмасын башкача атоо керек болсо, анда «чала өзбек» же «чала тажик» деп айтуу керек, же булардын тилин «жаңы өзбек тили» деп атоо керек. Анткени, алардын тилинин тамыры түрк тилине барып такалат. Экинчиден, орустар келгенден кийин калкы жалаң перс тилинде сүйлөгөн Самарканд менен Бухарада да «жаңы өзбек тили» перс тилин сүрүп чыгып, расмий тил боло баштагандыгын белгилейт. Андан ары Лапин, «сарт» деген сөз келип чыккан тегине карабай, Орто Азиянын бардык отурукташкан калкына тиешелүү, «сарт»

деген өзгөчөлөнгөн тил жок сыяктуу, «сарт» деген өзгөчө эл да жок, «сарт» деп аталган отурукташкан туземдер, өзбектер менен тажиктердин аралашуусунан куралган, аларга бул аталышты сырттан, түрк-монголдор беришсе керек. Акырында, бул аралашкан эл сүйлөгөн тилди «жаңы өзбек тили» деп атоо туура болот» деп жыйынтыктайт[19].

«Сарт» деген терминдин келип чыгышы жана мааниси жөнүндөгү маселе, 1876-жылы Санкт-Петербургда өткөн ориенталисттердин III съездинде да талкууга алынган. Анда «Яксарт дарыясынын оң жак жээгинде жашаган көчмөндөр, өздөрүнүн сол жээкте жашаган отурукташкан коңшуларына «шаардыктар», б.а. «сарт» деген ат беришкен» деген пикирлер да айтылган[20]. Ошентип, «сарт» проблемасынын айланасындагы талкуу дээрлик ондогон жылдарга созулган. Белгилүү социолог А. Ильхамов да «сарттар деп, көчмөн жашоосун таштаган жана өздөрүнүн кайсы урууга таандык экендигин унуткан түрктөрдөн келип чыккан жана басымдуу бөлүгү шаардык калктан турган, түрктөшүп кеткен тажиктер» деп эсептейт[21].

Бирок XIX к. Фергана өрөөнүндө жашаган «калктын көпчүлүк бөлүгү» аталган «сарттар» совет бийлигинин алгачкы жылдарында эле колдонуудан чыккан. Россия илимдер академиясынын Этнология жана антропология институтунун мурдагы директору С.Н. Абашиндин далилдөөсүнө караганда, 1917-жылы айыл чарбаны каттоо жүргүзүлгөн. Каттоо экономикалык максатты көздөгөнү менен, саясатчылар, большевиктер жыйналган маалыматтан, каттоонун илимий мыйзамдуулугунан пайдаланып, этникалык бөлүштүрүүдө жаңы формуланы пайдаланууну чечишкен. Башкача айтканда «сарт» терминин бардык жерде «өзбек» сөзү менен алмаштырылууга тийиш болгон [22].

Анткени, окумуштуу А. Койчиевдин пикирине караганда, «Орто Азия элдерин улуттук бөлүштүрүүдө сарттардын тагдыры түрдүү күчтөрдүн колундагы саясий куралга айланган. Большевиктер сарттарга таянып, «өзбек» деген жаңы ат менен «түрктөрдүн жалпылыгын» түзүүнү чечишкен» [23]. Абашиндин «проблема сартов и споры по поводу того, кто они такие, наиболее отчетливо показывают «искусственное» происхождение узбекской нации» «сарттар» проблемасы жана алар ким деген талаш, «өзбек улутунун жасалма экендигин ачык-айкын көрсөттү», деген пикири аталган терминдин айланасында болгон талаш-тартышты кайрадан жандандырды[25]. 1926-жылдан баштап, большевиктер партиясынын генералдык багытына жана Москванын улуттук

саясатына ылайык, Орто Азиянын этнографиялык картасынан «сарт» деген термин жоголгон.

1920-ж. Түркстан борбордук аткаруу комитетинин төрагалыгына Турар Рыскулов (улуту казак) шайланган. Ал РКП(б)нын Мусулмандардын крайлык III конференциясында «Түрк элдеринин республикасын /Түрк советтик республикасын» түзүү идеясын көтөргөн. Бирок В.И. Ленин Рыскуловдун сунушун четке кагып, курамында Ш.Элиава, Ф.И. Голощекин, В.В. Куйбышев, Я.Э. Рудзутак, М.В. Фрунзе турган Түркkомиссия түзгөн. Ал Түркстанды улуттук территорияларга бөлүү планын иштеп чыккан. Рыскулов жана анын пикирлештери кызматынан алынган.

В.И. Ленин «РКП(б)нын Түркстандагы милдеттери жөнүндө» БК проектине «Түркстанды – Өзбекия, Киргизия жана Түркмения бөлгөн этнографиялык карта түзүү» милдетин койгон. Өзбекияны түзүү үчүн өзбектерге титулдук улут статусун берүү керек эле. Ал үчүн бөлүнгөн территорияда өзбектер саны жагынан көпчүлүктү түзүүгө тийиш болчу. Ошондуктан, кыска убакыттын ичинде, 1920-1924-жылдар аралыгында “сарттарды” “өзбек” деп өзгөртүү аяктап, 1926-жылы Бүткүл союздук эл каттоодо бир дагы сарт калган эмес. Бул маселе боюнча өзбек окумуштуусу Б.М.Бабаджанов да «иш жүзүндө бул «этникалык» градация алда канча татаал жана тарыхый жактан абдан динамикалуу жана бир жактуу эмес» деген пикирде[26].

Адабияттар

1. Плоских В.М. Киргизы и Кокандское ханство. – Ф., 1977. – С.5.
2. Проект всеподданнейшего отчета Ген-Адъютанта К.П. фон-Кауфмана по гражданскому управлению и устройству в областях Туркестанского генерал- губернаторства 7 ноября 1867. 25 марта 1881г. СПб., / Военная типография (в здан. Главного штаба) 1885. – С.20-29.
3. Проект всеподданнейшего отчета Ген-Адъютанта К.П. фон-Кауфмана. – С.27- 28.
4. Проект всеподданнейшего отчета Ген-Адъютанта К.П. фон-Кауфмана. – С.22.
5. Проект всеподданнейшего отчета. – С.23.
6. Проект всеподданнейшего отчета. – С.20.
7. Аристов Н.А., Бартольд В.В., Вельяминов-Зернов В.В., Кун А., Костенко Л.Ф., Наливкин В.П., Остроумов Н.П., Терентьев М.А., Федченко А.П. ж.б.
8. Н.П. Остроумов (1846-1930)исламовед жана миссионер 1877-1917-жылдары Ташкентте жашап, элдик училищада инспектор, эркектер гимназиясында директор, 1883-жылдан баштап «Түркстан туземдик гезитинин» редактору болгон.
9. Остроумов И.П. Сарты. Этнографические материалы (общий очерк). Ташкент. Типография газеты «Среднеазиатская жизнь». 1908. – С. 8-9.
10. Аталган эмгек, 16-бет.
11. Негизинен жагымсыз мааниде жазышкан, «сарт-сары ит,сасык-сарт» ж.б. караңыз: Остроумов «Сарты…25-б.

12. Первый отчет туркестанской ученой экспедиции Императорского общества любителей естествознания, антропологии и этнографии. – М., 1869. – С.39-40. Остроумов Н.П. «Сарты… 23-б.; Федченко А.П. Путешествие в Туркестан. – М., 1950. – С. 65-66.
13. Землеведение Риттера. Восточный или Китайский Туркестан. выпуск 2., СПб., 1878. С.370
14. Вестник Европы.// Среднеазиатская культура и наша политика на Востоке. 1878. июнь. – С.600-601.
15. Записки Императорск. Русск. Географ. общества по отделению этнографии. // Средняя Зеравшанская долина. – СПб., 1880. т.6. – С. 64-65.
16. Ch.de Uifalvy. ExpeditionscientifiqueFrancaiseenRussie, enSiberieetdausleTurkestan, LeKohistan, LeFerghanahetKouldgaavec un appendice sur la Kachgharie. Paris, 1878 pp. 61-69.; Г.Роберт Ша. Очерки верхней Татарии, Яркенда и Кашгара. СПб., 1872. – С. 26-27.; Turkistan, byE. Schuyler. Vol.1, chapt. IV, MusulmanLifeinTashkent. London, 1876, ss. 104-105. 17. Земля и люди. Всеобщаягеография. т.VI. СПб. 1883. – С.343-345.
18. Лапин Сер-Али. «О значении и происхождении слова «сарт».//«Туркестанские ведомости». 1894. №36, 38, 39.
19. Лапин Сер – Али …№36. – С.141.
20. Труды III международного съезда ориенталистов. СПб. 1886. т.1, – С.37, 39. караңыз: Остроумов «Сарты…№ 38. – С.60.
21. Ильхамов А. Археология узбекской идентичности // Этничекий атлас Узбекистана. Ташкент, 2002. – С.270.
22. Абашин С.Н. Этнографические знание и национальное строительство в Средней Азии. («проблема сартов» в XIX-начале XXI в.) М., 2008. – С.10.
23. Абашин С.Н. Этнографические знание. – С.33.
24. Койчиев А. Национально-территориальное размежевание в Ферганской долине (1924-1927 гг.) Бишкек, 2001. – С.5-7.
25. Абашин С.Н. Этнографическое знание. – С.46. 26. Бабаджанов Б.М. Кокандское ханство: власть, политика, религия. Токио. 2010. – С. 492.

Doç. Dr. - доцент Tursunay Ömürzakova-Омурзакова Т.О.–НАН КР ЮО

Kırgız Milli Akademisi Güney Bölgesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Институт гуманитарных и региональных исследований, к.и.н., доцент

Abildabek: Halkın Uusal Kahramanı

Абдылдабек – национальный герой своего свободолюбивого народа

Макалада кыргыз элинин чыгаан уулу Абдылдабектин көз каранды эместик үчүн болгон күрөштөгү эрдиги архивдик маалыматтардын негизинде чагылдырылган.

In the article on the basis of archival materials reflected the heroic struggle for independence glorious Kyrgyz son Abdyldabek.

Обретение Кыргызстаном национального суверенитета послужило мощным стимулом к переосмыслению многовековой истории кыргызов и их предков. Появились новые возможности написания не урезанной и искаженной, а полной и правдивой истории кыргызского народа.

В прошлом в советской истории считалось, что все те, кто отстаивал национальную независимость, боролся за национальное освобождение народов национальных окраин от гнета Российской империи, являются реакционерами, что они тормозили свершение в будущем победы социалистической революции.

Исходя из догматических идеологизированных установок, советские историки обеляли завоевательную политику царизма, безоговорочно осуждая борцов за национальную свободу. Особенному остракизму были подвергнуты те из них, которые считались чуждыми по социальному происхождению. Жесткий принцип “кто не с нами, тот против нас”, утвердившийся в исторической науке, был использован против народных батыров - государственных, общественных и культурных деятелей прошлого. Деяния многих кыргызов из числа беков, манапов и биев были оставлены за рамками истории, а их

дети и внуки уже в советское время обьявлены “врагами народа”, на них организовывались политические гонения. Таким примером может служить судьба академика Адышева Мусы Мырзапаязовича, который был правнуком Абдылдабека.

Корни Адышева Мусы Мырзапаязовича идут от знаменитых Тилеке бия и его сына Ажибек бия (седьмое поколение племени адыгине). Алымбек датка был правнуком Ажибек бия, его линия идет от старшего сына Алымбека датки и Курманжан датки - Абдылдабека. Сыном Абдылдабека был Мырзапаяз, сыном Мырзапаяза был Адыш, сыном Адыша - академик Муса Адышев. Долгие годы, будучи директором института геологии АН КиргССР, Муса Адышев преследовался и страдал из-за своего происхождения. Его вызывали в ЦК Компартии и спрашивали, почему он скрывает свое бай-манапское происхождение, дали строгий выговор, внесли в личное дело и обязали везде указывать, что его происхождение бай-манапское. Его вывели из состава президиума Академии наук, устраивали многочисленные проверки его деятельности, и он долгое время в своей биографии вынужден был писать *“бай*-манаптын тукуму”.

Если раньше кто-либо осмеливался о них писать с положительной стороны, то он автоматически зачислялся в разряд антимарксистов и националистов, идеализирующих представителей эксплуататорского класса. Соответственно, таким людям было сложно продвигаться вверх по карьерной лестнице.

В постсоветские годы многие факты, события и явления нашей истории с открытием новых архивных источников, с расширением нашего кругозора, совершенствованием теоретических знаний оцениваются по-другому. И мы попытаемся еще раз осмыслить некоторые моменты этого непростого периода нашей истории.

Военный министр Российской империи генерал-майор Д.А. Милютин официально объявил 19 февраля 1876 г., что “Государь Император, согласно представлению Командующего войсками Туркестанского военного округа, в 19-й день сего февраля, Высочайше повелеть соизволил:

1. Вновь занятую русскими войсками территорию, составляющую до прошлого 1875 г. ханство Кокандское, включить в границы Империи и образовать из нея область Ферганскую...” [1. *л*. 5].

Тем не менее, это не означало полного и окончательного подавления восстания в Кокандском ханстве, в действительности оно продолжалось вплоть до начала января 1877 г. А это было связано прежде всего с тем, что свободолюбивое население Алая не смогло сразу успокоиться и то здесь, то там вспыхивали бунты и восстания, и новому начальнику области, генерал-майору М.Д. Скобелеву пришлось приложить немало труда и забот, прежде чем край был окончательно завоеван.

В Государственном военно-историческом архиве г. Москвы хранится донесение, относящееся к сведениям об Алайском походе: “Результатом славной компании 1875-76 гг. было присоединение (завоевание – Т.О.) к

империи Кокандского ханства; оседлое население, а также часть кочевого (кипчаки), убедившись в своем безсилии против русского оружия, легко подчинились нашей власти. Вопрос же об умиротворении многочисленного кара-киргизского населения бывшего ханства, вследствия совокупности политических и исторических условий остался еще нерешенным", - признавался Туркестанский генерал-губернатор К.П. фон - Кауфман [2. *л*.137].

Русские генералы, изучая свободолюбие кыргызов отмечали, что кыргызы, "никогда даже при сильных ханах не выражались обычною подданным покорностью. Отличаясь большею воинственностью своих горных кочевок, кара - киргизы весьма легко, можно сказать периодически - летом, возмущались против ханов, обыкновенно служа орудием какой-либо враждебной хану партии а ханские войска, посылаемые против мятежников не бывали в силах проникать в глубь горных ущелий, если же и проникали туда, то подвергались поголовному истреблению", далее "относительная же подчиненность (к кокандскому хану - Т.О.) кара-киргиз обусловливалась лишь зависимостью их от базаров в предгорных кишлаках и расположением многих зимовок вблизи последних т.е. на местности более доступной" [3. л.140-140об.]

Как известно, в 1873 г. в Кокандском ханстве началось самое продолжительное восстание против ханского гнета, которое в 1875 году переросло в народно-освободительное движение против колониального Туркестанского генерал-губернаторства. На этом этапе основной движущей силой были все слои населения. Идеологией было освобождение всей бывшей территории ханства и восстановление независимости. В этом восстании самое активное участие принял Абдылдабек – старший сын знаменитых Алымбека датки и Курманжан датки.

Для того, чтобы более зримо представить себе роль Абдылдабека как предводителя свободолюбивых кыргызов, стоит обратить внимание на следующую оценку похода М.Д. Скобелева, после занятия Оша на Гульчу, в Алайские горы, о котором А.Семенов писал, что здесь "укрывались скопища киргиз, подстрекаемых сыновьями "Алайской царицы" – Курбанджан-дадха"[4. с.43].

"Абдулла-бек - славный сын киргизского народа, ибо он является поистине национальным героем киргизов, который до конца своей жизни остался преданным своим идеалам и настоящим сыном своего свободолюбивого народа, - писал академик Х.Н. Бабабеков, - это он, Абдулла-бек, со своими единомышленниками многие месяцы после официальной ликвидации Кокандского ханства 19 февраля 1876 года не давал покоя царским генералам России, сражаясь с хорошо вооруженным и обученным колониальным регулярным войском" [5. с. 107].

Из вышеописанного отрывка видно, что Абдылдабек достаточно долго изматывал силы колониальных царских войск, оказал самое упорное сопротивление, поэтому против самого Абдылдабека была организована настоящая охота. С этой целью посылались против него специальные

отряды, сформированные из джигитов Шабдана. По утверждению академика Х.Н. Бабабекова, по незнанию местности нельзя было обойтись без помощи местных кыргызов, поэтому М.Д. Скобелев пригласил Шабдана, который собрал сорок кыргызских джигитов и прибыл к Скобелеву в г. Ош [6. с. 108]. Были получены сведения, что в урочище Гульча, в 65-70 верстах от Оша собираются отряды под предводительством Абдылдабека. По признанию генерала Колпаковского, “киргизы до сего времени не изъявляют покорности и несмотря на то, что генерал Скобелев письменно требовал немедленной явки к себе родоправителей, не присылают депутатов” [7. 261- 262].

По этому поводу М.Д. Скобелев писал: “24 марта я получил в Маргелане сведения, что шайка вооруженных кара-киргиз 1000 человек..., под стрекательством Абдуллабека, прервали караванное сообщение с Кашгаром, заняли необыкновенно сильную позицию в ущелье Янги-арыка, в 25 верстах от укрепления Гульча, провозгласили газават. 24 апреля лично двинулся в Гульчу с конными стрелками и стрелками 4-го линейного батальона, его командой казаков, и возводили ракеты по караванной дороге к Терек-Давану. Сильный доблестью войск, 25 апреля штурмовали 150 штыками позиции на крутых, скалистых высотах ущелья Янги-Арыка, усиленную двумя рядами завалов, затянутую 1500 неприятелем, зарывшиеся в 2 яруса, после 2-часового упорного боя, конные стрелки 2го стрелкового батальона и 4го линейного, штыками выбили неприятеля. Наши потери 2 убитых, ранены есаул Штакельберг, 8 нижних чинов. Неприятель потерял не менее 150 убитыми” [8, *л*.30-30 об.].

По имеющимся сведениям, в этом сражении при Жанырыке 25 апреля 1876 г. на стороне повстанцев участвовало до 1500 человек, преимущественно кыргызы. Во главе восстания стояли Абдылдабек, Омурбек, Сулайман удайчы, Таныкул пансат и Валихан торо. Генерал М.Д. Скобелев, собрав точные сведения о восставших, решил окончательно решить кыргызский вопрос. В то же время Алайская долина имела стратегическое значение для империи так, как по словам М.Д. Скобелева, покорение Алая являлось необходимостью для основательности решения вопроса границы с Кашгаром и Каратегином, и представляло научный интерес.

Для осмотра входа в ущелье были посланы сначала несколько джигитов, а после них гвардии штабс-капитан Боголюбов. При подходе к ущелью на 200 шагов по ним был открыт сильный и меткий огонь из-за завалов на хребте, в то же время обнаружилось, что хребет этот до самой вершины был занят многочисленным отрядом восставших, укрывшихся за каменными завалами. В этих сражениях восставшие потеряли до 150 человек убитыми, несколько человек были взяты в плен. Соединившись с колонией майора Ионова, генерал М.Д. Скобелев продолжил преследование отступающих повстанцев до Сопу-Кургана и далее по дороге на Алай.

Далее в донесении об Алайском походе командующему военного округа говорится о том, что “17 июля близ урочище Лянгар напала шайка киргиз, капитан Куропаткин был тяжело ранен, 27 июля в Сопу-Коргон был отправлен

к Абдуллабеку полковник Витгенштейн 20 колонным стрелками и джигитами Шабдана преследовали кара-киргиз". [9, *л*.157].

21 июля 1876 г. генерал М.Д. Скобелев предложил Абдуллабеку сдаться русским властям [10.*л*.194]. Однако Абдылдабек отклонил это предложение, обвинив К.П. Кауфмана и его подчиненных в обмане и в нарушении ранее принятых условий договоров. В частности он писал: "...если Вы держали бы крепко данные условия, то мы не занимались бы этим делом. Поэтому на основании вышеизложенных причин мы будем всячески бороться, пока есть душа в теле. Мы кочевники, нам не нужна ни казна, ни имущество, пропитаемся чем бог пошлет", отвечал Абдылдабек. [11. *л*.286-287]. Его разочаровала безпринципность царских генералов, которое не сдержали свое обещание и обманом пытались достичь своей цели.

28 июля отряд Скобелева перешел на Уч Добо в полном составе. Здесь было получено известие о неудачных переговорах и об отступлении повстанцев на Кызыларт. 30 июля капитан Боголюбов с джигитами Шабдана решили неожиданно напасть на повстанцев. Князь Витгенштейн с 20 конными стрелками решил преследовать Абдылдабека, те, в свою очередь узнав о приближении хорошо вооруженных карательных отрядов царских войск, разделились на две группы и ушли в ущелье Туюк суу, ведущее через пустынную местность в Кашгар и Шугнан, а затем в Афганистан, полковник потерял след восставших и вернулся назад. Русские вооруженные отряды вели настоящую интенсивную охоту на Абдылдабека, который старался не ввязываться в неравное сражение, вел партизанскую войну, тем самым он сохранял жизнь своих соотечественников.

Тем не менее, еще население Алая не было полностью покорено, так как отдельные вспышки восстания еще происходили в отдельных районах и Абдылдабек со своей матерью Курманжан даткой не сложили оружия. Генерал Скобелев был вынужден лично встретиться с Курманджан даткой и принять ее условия: непреследование восставших, освобождение пленных алайцев, разрешение ее сыновьям возвратиться на родину и т.д. [12. с.141]. Только после этого восстание было прекращено и К.П. фон-Кауфман только в январе 1877 г. телеграфировал в Санкт – Петербург о полной победе. Однако Абдылдабек отказался служить русской колониальной власти и решил уехать в Мекку на паломничество (хадж), однако по дороге заболел и умер (его тело впоследствии было перевезено в Гульчу и похоронено там). Абдылдабек отступил, но не покорился своим врагам.

Война на Алае была для Туркестанского генерал - губернаторства и в целом для царской России очень трудной, равнозначной предыдущим, о чем свидетельствуют рапорты, приказы, отчеты царских офицеров, в частности подписанный генерал-адьютантом К.П. Кауфманом: "Война... в Ферганской области, после столь достославной боевой деятельности последнего времени, т.е. после славного похода, результатом которого было приведение бывшего Кокандского ханства в подданстве Великого Государя нашего и после столь же славного и не менее трудного похода в Алайские горы...", - признавал первый Туркестанский генерал-губернатор. Далее он

описывая события 1876-1877 гг. отмечал, что борьба происходила не с ханом, а с народным движением, которое оказалось не так легко подавить. Никогда еще в Средней Азии царским войскам не приходилось испытывать такой продолжительной и упорной борьбы. Мы в первый раз столкнулись с энергичным бойцом и поняли, что бороться с населением гораздо труднее, чем с деспотами среднеазиатских ханств [13. л. 52].

Итак, материалы сохранившиеся в Государственном военно-историческом архиве Москвы, исторических архивах Санкт-Петербурга и Ташкента, свидетельствует, о том, что – старший сын знаменитых Алымбек датки и Курманджан датки – Абдылдабек был одним из ярких и храбрых предводителей народно-освободительного движения второй половины XIX века, который боролся в неравной борьбе против колониальной политики Российской империи, и он поистине является национальным героем своего свободолюбивого народа.

Литература и источники

1. РГВИА РФ., ф. 1291, оп. 82, *д.* 3, *л.* 5.
2. РГВИА РФ., ф. 1291, оп. 82, *д.* 3, *л.* 136 -196.
3. РГВИА РФ., ф. ВУА (846) оп.16, *л.*140-140 об.
4. РГВИА РФ., ф. ВУА. (846) оп.16, л. 24.
5. Семенов А. “Кауфманский сборник, изданный в память 25 лет, истекших со дня смерти покорителя и устроителя Туркестанского края генерал-адъютанта К.П. Фон-Кауфмана 1-го”. - М., 1910.
6. Бабабеков Х.Н. Алайская царица в исследованиях узбекских ученых. // Абдулла-бек - сын царицы Алая. - Ташкент - Бишкек, 2011.
7. ЦГА УзР. Ф. И-715, оп. 1, д. 67, *л.* 261-262.
8. РГВИА РФ., ф. ВУА (846) оп.16, *л.*30-30 об.
9. РГВИА РФ., ф. ВУА (846) оп.16, *л.*157.
10. ЦГА Уз. Р. д. 68, *л.*194.
11. РГВИА Ф. 1396, оп.2, д.97, л. 286-287.
12. Омурзакова Т. Курманжан датка. Доор. Инсан. Ишмердүүлүк. Б., 2002.
13. РГВИА. Ф.ВУА. (846) оп.16, *л.*52.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Arş. Gör. Vildan Apaydın Cırık

Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi
vapaydin@akdeniz.edu.tr

Prof. Dr. Emine Efe

Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi
vapaydin@akdeniz.edu.tr

Dünya'da ve Türkiye'de Çocuk İstismarı Hakkında Yasalar, Yönetmelikler, Dernekler ve Kampanyalar

ÖZET

Özet: Dünya Sağlık Örgütüne göre, çocuk istismarı uzun vadeli sonuçları olan çok acil bir durumdur. Bu nedenle çocuk istismarı hakkında yapılan yasalar, yönetmelikler, dernekler ve kampanyalar oldukça önem taşımaktadır. Bu derlemenin amacı da bu yasalar ve uygulamalar hakkında bilgi vermektir. Avrupa'da yaklaşık olarak her beş çocuktan birinin istismar kurbanı olması sebebiyle Avrupa Konseyi'nin başlattığı "Beşte Bir" kampanyası altında "İç Çamaşırı Kuralı" kapsamında eğitim programı oluşturulmuştur. Bu eğitim programı, farklı dillerinde olmak üzere internet üzerinden ücretsiz olarak tüm dünyaya sunulmaya başlanmıştır. Türkiye'de de çocuk istismarına yönelik önleyici çalışmalar yapılmakla beraber, bunlar genellikle Milli Eğitim Bakanlığı çatısı altında toplanmaktadır. Eğitim programları ile çocuk istismarı hakkında öğretmenlere, ailelere ve çocuklara yönelik olarak eğitimler gerçekleştirilmektedir. Çocuk istismarı üzerine birçok yasa ve yönetmelikler olmasına rağmen, yasal düzenlemeler içerisinde Çocuk Koruma Yasası bu alandaki temel yasal düzenlemedir. Yasa ve yönetmeliklerin yanı sıra derneklerde istismar konusu hakkında aktif olarak rol almaktadır. Uluslararası Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği Dünya çapında çocuk istismarı ve ihmalini önlemeye yönelik 1977 de kurulan multidisipliner bir topluluktur. Türkiye'de ise Çocuk İstismarı ve İhmalini Önleme Derneği ve Çocuk İstismarıyla Mücadele Derneği çocuk istismar ve ihmalini önlemeye yönelik çalışmalar yapmaktadır. Buna rağmen, Dünya'da ve Türkiye'de çocuk istismarı vakaları günümüzde hızla artış göstermektedir.

Bu nedenle, bu yasaların/uygulamaların/kampanyaların kapsamının genişletilmesi, çocukların hakkını korur bir hale getirilmesi ve toplumsal farkındalığı artırmaları son derece önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: çocuk, istismar, yasa, yönetmelik, dernek

Laws, Regulations, Associations and Campaigns about Child Abuse in the World and Turkey

ABSTRACT

According to the World Health Organization, child abuse is a very urgent situation with long-term consequences. Therefore, the laws, regulations, associations and campaigns on child abuse are very important. The purpose of this review is to provide information on these laws and practices. As a result of the fact that one in five children in Europe is a victim of abuse, the "Underwear Rule" training program was created with the "One in Five" campaign initiated by the Council of Europe. This training program has been offered to all over the world free of charge on the internet, in different languages. Although also performed preventive activities against child abuse in Turkey, they are usually grouped under the umbrella of the Ministry of National Education. Trainings are conducted for teachers, families and children about education and child abuse. Although there are many laws and regulations on child abuse, the Child Protection Act is the main legal regulation in this field. In addition to laws and regulations, it is actively involved in abuse of associations. In World, International Society for the Prevention of Child Abuse and Neglect is a multidisciplinary community established in 1977 to prevent child abuse and neglect. In Turkey, The Society for the Prevention of Child Abuse and Neglect and Fight against Child Abuse Association are working to prevent abuse and neglect. However, cases of child abuse in the world and Turkey is rising rapidly today. Therefore, it is extremely important to expand the scope of these laws/practices/campaigns, to protect children's rights and to increase public awareness.

Keywords: child, abuse, law, regulation, association

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Öğr. Gör. Yasemin Oğuz Güner

Akdeniz Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
yaseminoguzguner2016@gmail.com

Kronik Diyaliz Hastaları Ve Bakım Verenlerinin Stres Algoritması

ÖZET

Kronik Diyaliz Hastalarının gelişen medikal desteğin aksine, tedavi sürecinde yaşanan stresörlerle yaşam kalitesinin düşüklüğündeki sorunlar halen süregelen sorunların başında yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı, kronik hastalıkla mücadele eden hasta ve onlara bakım verenlerin karşılaştıkları stresin, neden ve sonuçlarının algoritmasını ortaya koymak, yapılacaklar konusunu tartışmaktır. Son 10 yıllık retrospektif anksiyete, depresyon, diyaliz tedavisine uyumsuzluk değişkenlerinin düşürdüğü yaşam kalitesi çalışmaları incelendiğinde, diyaliz hastalarında ve bakım verenlerindeki stres sorunsalının algoritması oluşturulmuştur. Bu bağlamda bu hasta grubu ve bakım verenlerinin stres sorunu medikal tedavi ile sosyal destekte yatan eksiklikler, stresin azaltılmasında interdisipliner meslek dallarının yeri ve önemi algoritmada vurgulanmak istenmiştir.

Dünyada ve ülkemizde hızla artan medikal çözümler yaşam süresini uzatırken yaşam kalitesini düşüren stresler ve stresle baş edememe sorunu devam etmektedir. Bu bağlamda interdisipliner çalışma içine yeni çözüm ortakları, yeni meslekler dahil edilmelidir. Henüz önemi anlaşılamamış sosyal destek ve uğraş terapistlerinin iş ortaklığına ihtiyaç olduğu, çözüm önerileri içerisinde yer alması gerektiği ve konuyla ilgili yeni çalışmalara ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kronik Diyaliz Hastaları, Stres, Yaşam Kalitesi, Sosyal Destek,

Stress Algorithm of Chronic Dialysis Patients and Caregivers

SUMMARY

Unlike the medical support of Chronic Dialysis Patients, the problems of low quality of life with the stressors experienced in the treatment process are at the beginning of the continuing problems. The aim of this study is to demonstrate the algorithm of the stress, cause and consequences of the patients struggling with chronic illness and their caregivers, and to discuss the issues to be done. When the quality of life studies of the last 10 years depressed variables of retrospective anxiety, depression, dialysis treatment were examined, the algorithm of stress problem in dialysis patients and caregivers was established. In this context, it is aimed to emphasize the deficiencies of this group of patients and their caregivers in social support with medical treatment, the place of interdisciplinary professions in stress reduction and the algorithm of prevention.

The rapidly increasing medical solutions in the world and in our country continue to extend the life span and the problem of the stresses that can decrease the quality of life and the problem of not coping with stress continues. New solution partners, new occupations should be included in the interdisciplinary work in this context. Unpredicted social support and occupational therapists are still considered to be in need of business partnership, should be included in the solution proposal, and new work on the subject is needed.

Keywords: Chronic Dialysis Patients, Stress, Quality of Life, Social Support,

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Yasin Emre Kitiş

Akdeniz Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bitki Koruma Bölümü
emrekitis@akdeniz.edu.tr

Berna Burunsuz

Akdeniz Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bitki Koruma Bölümü

Serik (Antalya) İlçesi Örtüaltı Domates Yetiştiriciliğinde Sorun Olan Yabancı Otların Yaygınlık ve Yoğunluklarının Belirlenmesi

ÖZET

Bu çalışma, Antalya İli'nde örtü altı domates üretiminin en yoğun olarak yapıldığı ilçelerden biri olan Serik İlçesi'ndeki domates seralarında görülen yabancı otların yaygınlık ve yoğunluklarının belirlenmesi amacıyla 2016-2017 üretim sezonunda survey çalışmaları şeklinde yürütülmüştür. Bu amaçla domates üretiminin en yoğun olduğu 7 köyde ve toplam 53 serada gözlem yapılmış, yabancı ot türleri ve tür bazında kaplama alanları ve yoğunlukları kaydedilmiştir. Yapılan gözlemler sonucunda, biri cins, 29'u tür düzeyinde toplam 30 takson belirlenmiştir. Belirlenen türler arasında rastlama sıklığı en yüksek yabancı otların sırasıyla *Convolvulus arvensis* (% 84.9), *Chenopodium album* (% 83) ve *Malva sylvestris* (% 79.2) olduğu görülmüştür. Yoğunluk ve kaplama alanı bakımından ilk sırayı *C. album* (0.81 adet/m^2 - % 1.58) alırken, bunu yoğunluk bakımından *Trifolium* spp. (0.66 adet/m^2), kaplama alanı bakımından ise *M. sylvestris* (% 1.40) takip etmiştir. Serik İlçesi genelinde domates seralarındaki yabancı otların genel kaplama alanı ortalama % 11.2 olarak belirlenirken, ortalama genel yoğunluk ise 3.52 adet/m^2 olarak tespit edilmiştir. Çalışmanın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, domates seralarındaki yabancı ot varlığının çok yüksek olmamakla birlikte %10'luk kaplama alanı eşiğinin üstünde bir değere sahip olduğu görülmektedir. Seraların nispeten küçük olması ve üreticiler tarafından gerek elle toplama, gerekse çapa yoluyla yabancı otların kontrol altına alınması nedeniyle yabancı otların büyük bir problem haline gelmesi engellenmektedir. Yapılan

gözlemler ve üreticilerle yapılan ikili görüşmeler neticesinde, mücadelesi en zor olan türün topalak (*Cyperus rotundus*) olduğu belirlenmiştir. Bunun dışında, yapılan surveylerde domatesin önemli bir paraziti olan canavar otuna (*Phelipanche* spp.) Serik ilçesinde rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Antalya, domates, yabancı ot, survey

Determination Of Observation Frequency And Density Of Weed Species In Tomato Greenhouses Of Serik (Antalya) District

ABSTRACT

This study was carried out as survey studies in 2016-2017 production season in order to determine weed species, their observation frequencies and densities in tomato greenhouses in Serik District where is one of the most dense tomato growing district in Antalya Province. For this purpose, the observations were made in the 7 villages where have the most dense tomato production potency and totally 53 greenhouses. The weed species and their coverage and densities were recorded in the greenhouses. According to the observations; A total of 30 taxa were determined that one of them is a genus, 29 are species level. In the all species, *Convolvulus arvensis* (84.9%), *Chenopodium album* (83%) and *Malva sylvestris* (79.2%) were identified as the most common species respectively. According to density and coverage of the weed species, *C. album* (0.81 plant/m^2 – 1.58%) took the first place. *Trifolium* spp. (0.66 plant/m^2) followed this species according to density and *M. sylvestris* (1.40%) followed it in terms of coverage. In all Serik District, while the average coverage of the weeds in tomato greenhouses was determined as 11.2%, the average density was determined as 3.52 plant / m^2. When the results of the study are evaluated in general, it is seen that the presence of weed in tomato greenhouses has a value above the threshold of 10% although it is not very high. Due to the fact that greenhouses are relatively small and the weeds are taken under control by both hand-weeding and hoeing by the producers, weeds are prevented from becoming a big problem. As a result of the observations and the bilateral meetings with the farmers, it was determined that the purple nutsedge (*Cyperus rotundus*) is the most difficult species for control. In addition, in the surveys, it was not found in the Serik district of the broomrapes (*Phelipanche* spp.), which is an important parasite of tomato.

Keywords: Antalya, tomato, weed, survey

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Yasin Emre Kitiş

Akdeniz Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bitki Koruma Bölümü
emrekitis@akdeniz.edu.tr

Gürsel Karaca

Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi,
Bitki Koruma Bölümü

Plastik Toprak Örtülerinin Yabancı Ot Kontrolü ve Domates Verimine Etkileri

ÖZET

Bu çalışmada, plastik toprak örtüsü kullanımının domates verimini ve yabancı ot gelişimini nasıl etkilediği araştırılmıştır. Bu amaçla, açıkta yetiştirilen domates bitkilerinin altına 20 mikron kalınlığında şeffaf ve siyah renkli polietilen toprak örtüleri serilmiştir. Belirli aralıklarla gözlemler yapılarak, polietilen örtü uygulamasının yabancı ot gelişimine etkisi kontrole göre kıyaslanmıştır. Kontrole göre siyah örtü uygulamasında %94.3, şeffaf örtü uygulamasında ise %51.6 oranında yabancı ot kontrolü sağlanmıştır. Verim ve ilgili parametrelerin de araştırıldığı çalışmada; En yüksek verim (9752.1 kg/da) şeffaf örtü uygulamasından elde edilmiştir. Meyve ağırlığı (125.5 g) ve kuru madde oranı (%3.17) bakımından en yüksek değerler siyah örtü uygulamasından, meyve asitliği (4.5) ve delinme direnci (1.49 kg/cm²) bakımından en yüksek değerler kontrolden, kök ağırlığı (59.2 g) ve toprak sıcaklığı bakımından en yüksek değerler ise şeffaf örtü uygulamasından elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Domates, yabancı ot kontrolü, malçlama

Effects Of Plastic Soil Covers On Weed Control And Tomato Yield

ABSTRACT

In this study, it was investigated that how the use of plastic soil cover affects the tomato yield and weed development. For this purpose, 20 micron thick transparent and black colored polyethylene soil covers were laid under the tomatoes grown in the open field. By observations at certain intervals, the effect of polyethylene covering application on weed development was compared to the control. According to the control, black polyethylene application provided 94.3% and transparent polyethylene provided 51.6% weed control. In the study that investigated the yield and related parameters; the highest yield (9752.1 kg / da) was obtained from transparent cover application. The highest values in terms of fruit weight (125.5 g) and dry matter proportion (3.17%) were obtained from black cover application. While the highest values for fruit acidity (pH 4.5) and penetration resistance (1.49 kg / cm^2) were obtained from the control, the highest values for root weight (59.2 g) and soil temperature were obtained from transparent cover application.

Keywords: Tomato, weed control, mulching

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Yasin Pişgin

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Temel İslam Bilimleri

Rabbânî ve Ribbî Kavramları Ekseninde Kur'an'a Göre Adanmışlık

Sosyal Bilimlerle ilgili Türkçe bir kavram olarak "ada(n)ma" ya da "adanmışlık"; bir varlığa, bir düşünceye, bir kuruma veya kendimizden daha büyük ve değerli gördüğümüz herhangi bir şeye karşı hissettiğimiz bağlılık ve sorumluluğun; duygu, düşünce ve davranış dünyamızın tamamını yani tüm benliğimizi kuşatması halidir. Akli bakımdan derin düşünce, kalbî yönden yüksek duygu ve amelî açıdan kendini feda etme çabası, adanmışlıkta göze en çok çarpan özelliklerdendir. Dinî bir kavramın Türkçe karşılığı olarak ise bir arzunun gerçekleşmesi için Allah'ın rızasını elde etmek maksadıyla bir ibadetin ya da bir fiilin yerine getirilmesi konusunda söz vermek, niyet etmek ve ahdetmek gibi manalara gelir. Adak ve adamak deyince İslami literatürde akla, fıkhi bir olguyu tasvir eden "nezir" kavramı gelmektedir. "Nezir"; bir kimsenin dinen yükümlü olmadığı farz veya vacip türünden bir ibadeti Allah'a söz vererek kendisine borç kılmasıdır. Bu kavram Kur'an'da da geçmekte ve ilgili ayetlerde, yapılan nezirleri Allah'ın bildiği ve kişinin yaptığı nezre uygun davranmasının iyi kulların vasıfları arasında olduğu belirtilmektedir. Biz bu çalışmamızda "ada(n)mak" kavramıyla; dünyevi bir arzunun gerçekleşmesine bedel olarak, herhangi bir ibadet türünün bir veya birkaç defa yapılmasını ifade eden bu fıkhi olguyu değil; insanın, varoluşunun anlam ve amacını bütüncül bir şekilde özünden idrak ve ifa etmesini betimleyen küllî bir manayı kast edeceğiz. Bu mananın ana unsuru, insanın akli, kalbî ve amelî güç ve kabiliyetlerinin tamamını Allah'ın kendisine verdiği ödevlerin ifasına tahsis ve hayatını buna göre tayin etmesidir.

Bu adanış Kur'an'da, müminlerin numune-i imtisali olan Hz. Peygamber'e de emredilmekte ve o'nun tüm yaşamını âlemlerin Rabbi olan Allah'a adadığı belirtilmektedir. Şu halde "adanmak" özelde Hz. Peygamber'in genelde de bütün peygamberlerin sünnetidir. Allah'ın âlemlerin Rabbi olduğunu düşündüğümüzde Kur'an'da "rubûbiyet" kökünden türeyen ve adanmış mümini ifade eden iki kavramın varlığından söz edebiliriz. Bunlardan ilki, kendisini nebevi bilgi ve hikmeti öğrenme ve öğretmeye adamış âlim olup

"rabbânî" olarak isimlendirilir. Diğeri ise Allah yolunda gazâ eden ve bu esnada başına gelenlerden yılmayan, zaafa düşmeyen, zalimlere ve kâfirlere boyun eğmeyen mücahit olup "ribbî" olarak isimlendirilir. Bu bağlamda adanmanın; biri nebevi bilgi ve hikmet eğitimi, diğeri de bunların korunması için mücadeleye dayalı cihat aksiyonu olmak üzere iki temeli vardır. Özellikle; Allah'ın müminlerden canlarını ve mallarını, cennet karşılığında satın aldığını ifade eden Tevbe Suresi'nin, 111. ayetini düşündüğümüzde Kur'an'a göre dinin varlık ve bekasıyla ilgili bir kavram olarak adanmanın; insanın var oluşunun anlam ve amacına karşılık geldiğini söyleyebiliriz.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Yavuz Taşcıoğlu

Akdeniz Üniversitesi, Ziraat Tarım Ekonomisi
ytascioglu@akdeniz.edu.tr

Şanlıurfa İlinde Pamuk Üretim Desteklemelerine Yönelik Üretici Beklentilerinin Değerlendirilmesi

ÖZET

Tarım sektörünün ekonomik ve sosyal açıdan taşıdığı önem yanında, risk ve belirsizliğin yüksek olması, teknolojideki gelişmelere rağmen üretimin doğa koşullarına bağlı olması sektörün desteklenmesini ve korunmasını gerektirmektedir. Tarımsal desteklemeler, sektörün korunması, tarımsal faaliyetlerin özendirilmesi ve sürdürebilirliğinin teşvik edilmesi amacıyla alınan önlemlerin bütünüdür. Tarım sektörünü sürdürülebilirliğini sağlamak, nüfusu beslemek ve dünya piyasalarında rekabet etmek isteyen bir ülke, tarım sektörünü desteklemeli, korumalı ve teşvik etmelidir. Pamuk bitkisi tekstil sektörünün hammaddesi olmasından ve Türkiye'nin tekstil sektörünün ihracat potansiyelinin yüksek olmasından dolayı büyük önem taşımaktadır. Türkiye'de 2015 yılında 4.340.000 dekar arazi pamuk ekimi yapılmış olup toplamda 2.050.000 ton pamuk üretimi gerçekleşmiştir. Bu üretim miktarının yaklaşık %40'ını Şanlıurfa ilinde gerçekleşmiştir.

Bu çalışmada Şanlıurfa ilinde en fazla üretim yapılan Akçakale, Eyyübiye ve Harran ilçelerinde üretim yapan 150 adet üretici ile anket yapılmıştır. Çalışmada Türkiye'de çiftçilerimize yapılan devlet desteklemelerinin genel yapısı, bu destekleme içerisinde pamuk desteklemesinin yeri ve önemi, Şanlıurfa ilinde pamuk üretimi yapan üreticilerin sosyo-ekonomik yapısı ve pamuk üretim desteklemelerine yönelik beklentileri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Destekleme politikaları, Pamuk, Üretici beklentisi, Şanlıurfa

Prof. Dr. Yusuf Tepeli

Akdeniz Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
ytepeli@akdeniz.edu.tr

Yüksek Lisans Öğrencisi Fevzi Can Yıldız

Akdeniz Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümü
yfevzican@gmail.com

"Sözcük Türlerinin Öğretimi" Üzerine Sistematik Bir Derleme Çalışması

Bu araştırmanın amacı "Sözcük Türlerinin Öğretimi" üzerine yapılan çalışmaların sistematik bir yaklaşımla derlemesini yapmaktır. Araştırma aşamasında ilk olarak Dergipark, Akdeniz Üniversitesi Kütüphanesi veri tabanı, Google Akademik, Ulusal Tez Merkezi, Ulakbim arama motorlarına "Sözcük Türleri", "Sözcük Türlerinin Öğretimi" vb. anahtar kelimeler yazılarak ulaşılabilir alan yazında tarama yapılmıştır. Tarama sonucunda sözcük türleri ile ilgili ortaya çıkan araştırmaların sayısı yüksek olmasına rağmen sözcük türlerinin öğretimi üzerine odaklanan araştırma sayısının sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Ortaya çıkan araştırmalar yapılan derlemenin ana teması itibariyle sistematik bir elemeye alınarak konu ile direkt alakalı araştırmalar üzerinden çalışma geliştirilmiştir. İncelenen çalışmalar amaçlarına, desenlerine, çalışma gruplarına, sonuçlarına, önerilerine göre değerlendirilmiş ve elde edilen veriler neticesinde konu ile ilgili yapılacak çalışmalar için bir takım çıkarımlara ulaşılmıştır. Sonuç olarak sistematik derlemeye göre yapılan bu çalışmada "Sözcük Türlerinin Öğretimi" üzerine yapılan çalışmalar çeşitli yönleriyle ortaya konulmuş ve bu konuda yapılacak olan yeni çalışmaların farklı yöntem, teknikler ve etkinlikler kullanılarak geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, sözcük, sözcük türleri

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Arş. Gör. Zehra Sula

Akdeniz Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi
zehrasula@hotmail.com

Devlet Şekilleri Açısından Medine Site Devleti Yapısı

ÖZET

Tarih boyunca insanlar, toplumsal yaşamı tanzim etmek için örgütlenmeye ihtiyaç duymuşlardır. Bu durum, günümüzdeki modern haliyle olmasa bile, bir devlet yapılanmasını zorunlu kılmıştır.

Hicretten sonra, Hz. Muhammed'in öncülüğünde teşekkül eden Medine site devleti, ilk İslam devleti modeli olması yönüyle önemli bir yere sahiptir. Mekke'den hicret edenlerin Medine'ye yerleşmesiyle, yeni bir toplum inşa etme gereksinimi ortaya çıkmış, buna bağlı olarak ortak aklın ürünü olan Medine sözleşmesi hazırlanmıştır. Bu sözleşmeyle beraber, Medine site devleti için gerekli olan siyasi, hukuki, iktisadi ve içtimai düzenlemeler yapılmıştır. Bu anlamda Medine vesikası, ortaya koyduğu ilkelerle, toplumların ihtiyacı olan devlet yapısını inşa etmeleri yönünde izleyecekleri yolu çizmektedir. Medine'nin kozmopolit yapısı düşünüldüğünde, bölgenin halkıyla ortaklaşa hazırlanan Medine vesikası toplumsal sözleşme niteliğindedir.

Bu çalışmanın amacı; siyasi, hukuki ve dini olmak üzere çeşitli yönleriyle ele aldığımız Medine site devletinin, yapısı itibarıyla modern devlet şekillerinden hangisine benzediğini ortaya koymaktır. Bunun yanında, bugün özerklik tartışmaları bağlamında referans olarak gösterilen Medine vesikasının analizini yapmak ve bu sözleşmeden çıkarılan ilkelerin doğru anlaşılmasına katkıda bulunmak da çalışmamızın amaçları arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Medine vesikası, şehir devleti, özerklik

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Zeynep Zeliha Bayazıt

Ankara Üniversitesi, Dilbilim-Türk Dili
zeliha.bayazit@gmail.com

İkinci Dil Öğreniminin Beyindeki Lokalizasyonuna İlişkin Nörodilbilimsel Bir İnceleme

ÖZET

Bu disiplinler arası çalışmanın amacı Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ve anadili İngilizce olan bireylerin Türkçe öğrenimi sürecinde somut verilere dayalı Nörodilbilimsel bir inceleme yapmaktır. Çalışma, İndiana Üniversitesi Turkish Flagship programında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen başlangıç düzeyindeki 10 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. 6 ay boyunca yoğun (intensive) Türkçe eğitim alan katılımcılara periyodik olarak seviye belirleme testi yapılmıştır. Hemen ardından katılımcılar uygulama odasına alınmış ve kelime, kelime/cümle-resim eşleştirme ve dilbilgisi testleri uygulanmıştır; eş zamanlı olarak da beyin görüntüleme tekniklerinden fMRI kaydı alınmıştır. Çalışmaya başlamadan önce İndiana Üniversitesi Etik Kurul Onayı (Protokol No: 1712586128) alınmıştır. Çalışma sonunda yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerde, kelime ve semantik bilgi işlemleme sürecinde pariatal korteks (BA 44), dilbilgisi işlemleme sürecinde ise frontal kortekste (BA 6) aktivasyon gözlenmiştir. Çalışmamızda yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerde, birinci dil öğreniminde etkin olan mekanizmaların ikinci dil öğrenme ve işlemleme sürecinde yeterli olmadığını düşündüren ek alanlarda belirgin aktivasyon artışı görülmüştür. Öğrenmenin erken aşamalarında hem kelime hem de gramer için hipokampal aktivasyon bulunmuş, daha sonraki aşamalarda ise özellikle de kaudat çekirdeğinde gramer için bazal ganglion aktivasyonu gözlenmiştir. Çalışmamızın bulguları, erken kelime ve dilbilgisi öğreniminin deklarasyon hafızaya dayalı olduğunu ancak daha sonraki dönemde dilbilgisi işlemleme sürecinde prosedürel belleğin devreye girdiğini göstermiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretim sürecinde beynin ilgili alanlarını uyarıcı nitelikte eğitim programlarının hazırlanması, etkili ve kalıcı öğrenme açısından daha faydalı sonuçlar verecektir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi, fMRI, Nörodilbilim

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Dr. Öğr. Üyesi Şeref Göküş

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı
serefgokus@akdeniz.edu.tr

Ahmed Hamdi Akseki ve "Din Tedrisatı ve Dinî Müesseseler Hakkında Bir Rapor"u

ÖZET

1887 tarihinde Akseki'nin Güzelsu ilçesinde dünyaya gelen Ahmed Hamdi Akseki; yazdığı eserleriyle, camilerde verdiği vaaz ve hutbeleriyle tanınan, ömrünü Türk halkının dinî ve ahlâkî yaşayışının oluşmasına adamış önemli bir din adamıdır. Merhum Akseki, tahsil hayatını Osmanlı'nın son döneminde tamamlamış; milli mücadele başlayıncaya kadar İstanbul'daki farklı okul kademelerinde din, ahlak, felsefe ve tarih gibi derslere girerek öğretmenlik yapmıştır. Akseki, aynı zamanda, Doğu medeniyetinin ortaya koyduğu ilim ve felsefeyi bildiği kadar Batı medeniyetinin ürettiklerini de bilip, karşılaştırıp tetkik edecek yetkinliğe ve yeterliliğe sahip bir bilim insanıdır. O, ilim sahasındaki söz konusu meziyetleri yanında memuriyet hayatında da birbirinden farklı ve nitelikli birçok görevde bulunmuştur. Akseki, bu süreçte; yaptığı her işte, söylediği her sözde, yazdığı her yazıda ve ortaya koyduğu her eserde yaşadığı toplumun içine düştüğü sorunlara temas ederek dönemin kamuoyunu, bir nebze olsun, söz konusu meselelere yönlendirmeye ve onlarda bir farkındalık oluşturmaya gayret etmiştir. Bunu yaparken ileri sürdüğü problemlere yönelik çözüm önerilerini dile getirmekten de çekinmeyen merhum Akseki, düşüncelerini muhataplarına eğip bükmeden ve herhangi bir çıkar kaygısı gütmeden aktarma becerisini gösteren bir vatan sevdalısıdır. Bu bağlamda Akseki'nin uzun yıllara dayanan saha tecrübesinden edindiği izlenimleri ile birikimleri neticesinde, Diyanet İşleri Başkanı sıfatıyla, 1950 yılında Başvekalete sunduğu "Din Tedrisatı ve Dinî Müesseseler Hakkında Bir Rapor"u ve söz konusu raporda örgün ve yaygın din eğitimine dair ne gibi meselelere temas ettiği hususu araştırmanın temel problemini teşkil etmektedir. Döküman incelemesi yöntemi kullanılarak hazırlanan ve akabinde bir değerlendirmeye tabi tutulan çalışma neticesinde; Ahmed Hamdi Akseki'nin hazırladığı raporda a-Tevhid-i Tedrisat Kanununa binaen tesis edilen örgün ve yaygın din eğitimi kurumları-

nın hangileri olduğu b-Bu kurumların 1950 yılına kadar geçirdiği kurumsallaşma süreci c-1950 yılındaki mevcut durumları d-1950'den sonrasına yönelik öneriler ve tavsiyeler hakkında günümüzde de dikkate alınması gereken önemli tespitlerde bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ahmed Hamdi Akseki, Diyanet İşleri Başkanlığı, örgün, yaygın, rapor

Ahmed Hamdi Akseki and his "Report on Religious Education and Religious Institutions"

ABSTRACT

Ahmet Hamdi Akseki, who was born in Guzelsu district of Akseki in 1887, is a cleric who has devoted his life to the formation of religious and ethical life of Turkish people, and known for his preaches and addressing in mosques as well as his works. Late Akseki has completed his educational life in the last period of Ottoman Empire, and worked as teacher in various schools grades in Istanbul on ethics, philosophy and history until the national struggle has started. Akseki is also a scientist who knows the works produced by the Western civilization in addition to his expertise on science and philosophy produced by Eastern civilization, and has the capability and ability to make comparison between them. He has worked in many qualified tasks that were different from one another in his public service life in addition to his capabilities in the mentioned fields of science. In this period, Akseki touched the problems that the society he lived in went through in every work he did, every word he said, everything he wrote and every work he produced, and tried to direct the public of his period to the problems in question as much as he could, and to raise awareness among them. While doing this, Akseki apparently mentioned the recommendations for solution towards the problems he determined, and transmitted his opinions to his correspondents straightforwardly and without seeking for any benefit. In this regard, the main problem of this research deals with "A Report on Religious Education and Religious Institutions" which he had submitted to the Prime Minister in 1950 as the President of Religious Affairs as a result of his impressions and knowledge he has accumulated from the field experience of long years, as well as with the problems he had touched in the report in formal and informal education. As a result of the work which is prepared using document analysis method and is evaluated afterwards, it was concluded that Ahmed Hamdi Akseki included remarkable information in the report he prepared, such as a) which are the formal and information religious education institutions that were established upon the Law on Unification of Education, b)process of institutionalization that these institutions had undergone until 1950, c) their then current status in 1950, d) recommendations and suggestions for post-1950, all of which are also highly related today.

Keywords: Ahmed Hamdi Akseki, Religious Education, Religious Affairs, Report, Religious Institutions

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Şeref Göküş

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı
serefgokus@akdeniz.edu.tr

Yüksek Lisans Öğrencisi Ahmet İstek

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
ahmet.istek07@hotmail.com

Din Görevlilerinin Yaz Kur'an Kurslarında Karşılaştıkları Problemler

ÖZET

Yaz Kur'an kursları, okulların bitimi ile birlikte, camilerde veyahut yatılı Kur'an kursları ile Kur'an öğretiminin yapılmasına uygun olan diğer birçok mekanda açılan yaygın din öğretimi faaliyetidir. Yaz Kur'an kursları sayesinde ülkemizdeki çocuklar ile gençler; hiç kimsenin yardımı ve desteği olmadan kendi dinî vazifelerini yapacak kadar sure ve dua ezberlemekte; yüce dinimiz İslam'ın inanç esasları ile belli başlı ibadetlerini öğrenmekte; Hz. Peygamberi ve onun güzel ahlakını yakından tanıma fırsatını elde etmektedirler. Hedef kitle açısından baktığımızda, onların zihinlerinde, duygu ve düşüncelerinde doğru ve tutarlı bir din algısının oluşmasında bu kurslarda yapılan dinî faaliyetlerin önemli bir yeri olduğunu söylemek mümkündür. Tabii din görevlileri böyle bir din hizmetini yerine getirirken çocuklar ile gençlerin camiyi ve orada gördükleri din derslerini sevmeleri için onların ilgisini çekecek oyunlar ve sportif faaliyetlerle bu süreci daha eğlenceli hale getirmelidirler. Camilerde gerçekleştirilen bu kursların verimliliğinin arttırılmasında ve kursa gelen öğrenci sayısının çoğaltılmasında bu tür sosyal ve kültürel etkinliklerin payı oldukça büyüktür. Bu nedenle camilerde bulunan din görevlilerinin yaz Kur'an kurslarında yapılan yaygın din öğretimi sürecinde ve bu sürecin daha cazip hale getirilmesi için gerçekleştirilen sosyal ve kültürel faaliyetler neticesinde ortaya çıkabilecek muhtemel sorunları iyi tespit etmeleri ve bunları en aza indirgeyecek ya da tamamen ortadan kaldıracak bir anlayışa/iradeye sahip olmaları gerekmektedir. Din görevlilerinin belirledikleri

problemleri çözmesinde hem öğrencilerin hem velilerin hem kendilerinin hem de il ve ilçe müftülüklerinin üzerine düşen bazı sorumluklar bulunmaktadır. Hangi kişiye ya da kuruma ne kadar sorumluluk düşüyor bunun tespit edilmesi için başta Diyanet İşleri Başkanlığı olmak üzere ilgili diğer paydaşların, bu konuda, yeteri kadar bilimsel araştırma yapması ve onların sonuçlarını kamuoyu ile paylaşması lazımdır.

Bu bağlamda araştırmanın konusu; din görevlilerinin yaz Kur'an kurslarında hangi problemlerle karşılaştığını ve söz konusu problemlerin çözümüne dair ne gibi öneriler ileri sürdüklerini tespit etmektir. Araştırmanın katılımcılarını Isparta il merkezinde bulunan on beş camideki toplam on beş din görevlisi oluşturmaktadır. Din görevlileri ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen veriler üzerinde yapılan içerik analizi neticesinde gerekli bulgular ortaya konmuştur. Bu bulgulara göre; din görevlilerinin yaz Kur'an kursu süresince öğrenci kaydı, öğrencinin kursa devamı, ders anlatım süreci ve ders araç-gereçlerine ulaşım konularında hem öğrencilerden hem velilerden hem kursların fiziki ortamından hem de resmi prosedürlerden kaynaklı bazı problemler yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaz Kur'an Kursu, Diyanet İşleri Başkanlığı, din görevlisi, yaygın din öğretimi, cami.

Problems Encountered by Religious Officers in Summer Quran Schools

ABSTRACT

Summer Quran schools are the information religious education activities which are opened in mosques or boarding Quran schools and various other places suitable for Quran education following the end of schools. Thanks to Summer Quran schools, children and young people memorize suras and prayers to suffice for performing their religious obligations without the support and help of any other persons; learn the belief principles of our Islam religion, and have the opportunity closely learn the Prophet and his great morals. When we consider from the point of the target mass, it is possible to say that the religious activities carried out in these courses are highly important in creating an accurate and constituent religious perception in their minds, emotions and thoughts. Of course the clerics make this process more entertaining with plays and sportive activities which will attract the attention of children and young people while fulfilling such a religious service in order to let them love mosque and the religion courses they study there. The role of these social and cultural activities in increasing the efficiency of these courses carried out in the mosques and the leveraging the number of students coming to the schools, is high. For that reason, it is necessary for the religious officers working in the mosques to well determine any possible problems that could arise as a result of social and cultural activities to be carried out in order to make the process of informal religious education carried out in summer Quran schools more attractive, and to have an understanding/ will to minimize or totally abolish these. There are certain responsibilities to be borne by provincial and district mufti offices as well as by students, parents and the religious officers themselves in order to resolve the problems they have

encountered. In order to determine how much responsibility is to be undertaken by which person or institution, it is necessary for the Religious Affairs Presidency and other stakeholders to carry out sufficient amount of scientific research and to share their results with the public.

In this regard, the subject of the research is to determine which problems the religious officers encounter in summer Quran schools and which recommendations they offer towards the solution of such problems. The participants of the research comprises fifteen religious officers in fifteen mosques in the city center of Isparta province. Relevant findings were demonstrated as a result of content analysis conducted over the data obtained from semi-structured questionnaires carried out with religious officers According to these findings, it was concluded that clerics encountered various problems in the issues of student registration, attendance of the student to the school, lecturing process and access to course tools and equipment during the summer Quran school process, which are from the students, their parents, the physical environment of courses and the official procedures.

Keywords: Summer Quran School, Religious Affairs Presidency, religious officer, informal religious education, mosque

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Şeref Göküş

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı
serefgokus@akdeniz.edu.tr

Yüksek Lisans Öğrencisi Merve Arslan

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
mrvearsln264@gmail.com

Hamdi Mert: Hayatı, Eserleri ve Din Eğitim-Öğretim ile İlgili Görüşleri

ÖZET

Din adamları halkın din konusunda aydınlatılmasında ve doğru bir din algısının oluşmasında oldukça önemli bir role sahiptirler. Faaliyet alanlarının çoğunluğunda insanlarla birebir iletişim halinde olmalarından dolayı nüfuz ettikleri kitle diğer meslek mensuplarından daha fazladır. Bu nedenle toplumun dinî ve ahlâkî meselelere ait konularda doğru ve tutarlı bir bakış açısı kazanmasında onların yaptıkları faaliyetler daha etkili ve kalıcı olmaktadır. Bu manada kendilerine yüklenen vazifeleri layıkıyla yerine getirmeye çalışan din görevlileri, zaman içerisinde, çevrelerindeki insanlar tarafından benimsenmekte ve onlar tarafından örnek bir rol-model olarak kabul edilmektedirler. Bu örnek din adamlarından biri de ilahiyatçı, hukukçu, şair ve yazar kimlikleriyle tanınan; hayatını ilme, dine, diyanete ve Türk insanını yetiştirmeye vakfeden merhum Hamdi Mert'tir. Mert, hem örgün hem de yaygın din eğitimi kurumlarında, belirli aralıklarla, birbirinden farklı ve nitelikli görevlerde bulunmuştur. 1967 yılında Denizli'de imam-hatip lisesi meslek dersi öğretmenliğiyle başlayan bu süreç, 1998 yılında Diyanet İşleri Başkan yardımcılığı kadrosundan emekli olmasıyla kesintiye uğramamış; aksine 2015 yılında vefat etmesine kadar hem değişik gazete ve dergilerde gündeme dair yazılar yazarak hem de Ahmet Yesevi Üniversitesi'ndeki farklı birimlerde çalışarak aralıksız devam etmiştir. Mert, meslek hayatı boyunca kendi insanını ve toplumunu daha yakında tanıma ve onların sorunlarını birinci elden tespit ederek çözümler üretme noktasında ciddi gayretleri olan din adamlarımızdan biridir.

Bu bağlamda araştırmamızın konusu; Hamdi Mert'in hayatı, eserleri ve din eğitim-öğretim ile ilgili dile getirdiği görüşlerin neler olduğunu tespit etmeye çalışmaktır. Araştırmada Mert'in kitaplarını, makalelerini, bildirilerini, köşe yazılarını ve hakkında çıkan haberleri doküman incelemesi yöntemini kullanarak ele alıp değerlendirdik. Neticede; Hamdi Mert'in gerek görev yaptığı süreçte ve gerekse emekli olmasından sonraki zaman diliminde Diyanet İşleri Başkanlığı, imam-hatip liseleri, Türk gençliği, aile, barış ve çevre eğitimi konuları hakkında hem yaşadığı döneme ışık tutacak hem de günümüz insanına katkı sağlayacak kayda değer tespitlerde bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hamdi Mert, imam-hatip lisesi, diyanet, aile, Türk gençliği.

Hamdi Mert: His Life, Works and Opinions on Religious Education – Teaching

ABSTRACT

Clerics have a significant role in illuminating people on religion and creating an accurate perception of religion. Since they are in one to one contact with people in any of the fields of activity, the mass they penetrate is bigger than other professions. For that reason, activities carried out by them are more effective and permanent in enabling the society to acquire a correct and consistent view point towards religious and ethical issues of the society. In this regard, clerics who try to fulfill the duties bestowed upon them in a duly manner are acknowledged by the people around them over time and they are accepted as a role model by them. One of these men of religion is Hamdi Mert, who is known as a theologian, lawman, poet and writer and who has devoted all his life to science, religion, theology and raising the Turkish people. Mert engaged in different and qualified tasks in both formal and informal religious education institutions at certain intervals. This process, which started as teaching vocational courses in Denizli Imam-Hatip high school in 1967, was not interrupted when he retired from the position of Deputy President of Religious Affairs in 1998; on the contrary, until his passing away in 2015, he wrote various articles in numerous newspapers and journals and worked in different units in Ahmet Yesevi University. Mert is one of those religious men who had significant efforts towards knowing closely his own people and society during his professional life and determining their problems from the first hand and finding solutions to these problems.

In this regard, the subject of our research is to explain the life, works of Hamdi Mert as well as his opinions related to religious education. In the research, we have studied and evaluated the books, papers, articles, columns of Mert and news published on him using document analysis method. As a conclusion, it was found that, during the period in which he was in office and also in the time period after his retirement, Hamdi Mert provided significant insight on Imam-Hatip High Schools, Turkish youth, family, peace and environmental education, which shed light on his period and could provide contribution to people of our day.

Keywords: Hamdi Mert, Imam- Hatip high school, religious affairs, family, Turkish youth.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Şeref Göküş

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı
serefgokus@akdeniz.edu.tr

Yüksek Lisans Öğrencisi Bülent Koçoğlu

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
bulentkocoglu23@gmail.com

İmam Hatip Lisesi Meslek Dersi Öğretmenlerinin Öğrencilere Yönelik Mentorluk Faaliyetleri

ÖZET

21. yüzyıl henüz daha başında olmamıza rağmen küreselleşmenin artması, bilgi ve teknolojilerin sürekli olarak yenilenmesi ve bunlara bağlı olarak bireysel ve toplumsal hayatımızdaki büyük ve hızlı değişimlerin yaşanması ile ön plana çıkmaktadır. İnsanların ortaya çıkan bu değişimlere uyum sağlayıp, rekabeti yönetmesi ve söz konusu değişimleri/yenilikleri kariyerlerinde avantaj haline dönüştürebilmesi giderek zorlaşmaktadır. Zorluğun artarak yaşandığı bir diğer alan ise örgütlü bir ortam olan okuldaki eğitim-öğretim faaliyetlerinin değişen dünyaya ve öğrencinin sürekli artan ihtiyaçlarına cevap veremez bir durumda olmasıdır. Birey ve okul düzeyinde yaşanan bu çaba merkeze alındığında, gençlerin bu değişimlere uyum sağlayıp, yaşama dair sağlıklı ve üretken kararlar alabilmesi veya okulun gençlere bu ortamı sunması ve onları ahlaklı birer birey olarak yetiştirebilmesi için aile-okul-devlet birlikteliği daha elzem bir konu olmaktadır. Buna bağlı olarak okul seviyesinde idare-öğretmen-öğrenci hatta veli arasında mentorluk ve akran eğitimleri, profesyonel düzeyde kariyer eğitim ve danışmanlık hizmetleri daha da zorunlu hale gelmektedir. Bu bağlamda araştırmanın temel problemi mevcut genel tablo içerisinde Türkiye'nin yakın tarihine damga vurmuş olan ve sürekli bir tartışma mevzusu haline getirilen imam hatip liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin öğrencilerine karşı yapabilecekleri mentorluk faaliyetlerini ve bu faaliyetlerde nelere dikkat etmeleri gerektiğini incelemek olarak belirlenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yön-

temlerinden biri olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bilgiler ise eğitim, din eğitim-öğretiminin verileri ışığında bir araya getirilip sınıflandırıldıktan sonra gerekli değerlendirmeler yapılmıştır. Neticede; dünyanın birçok ülkesinde uygulanan mentorluk/mentor öğretmenlik faaliyetinin imam-hatip liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenleri aracılığıyla hayata geçirilmesi sayesinde; öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci, öğrenci-veli, öğretmen-veli, öğrenci-idare iletişiminin güçleneceği, böylece okulun genel ikliminde ve mevcut eğitim-öğretim faaliyetlerinde pozitif yönde bir değişimin yaşanabileceği kanaatine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mentor, mente, mentorluk, imam-hatip lisesi, meslek dersi öğretmeni.

Mentoring Activities of Imam Hatip High School Vocational Course's Teachers for Students

ABSTRACT

Despite the fact that we are at the beginning of the 21st century yet, the increase in globalization comes to the fore with the continuous renewal of information and technologies and rapid changes in our individual and social lives. It is becoming increasingly difficult adaptation to these changes to manage competition and transform these changes / innovations into advantages in their careers. Another area of increasing difficulties is that the educational activities in school which is organized environment cannot meet the changing world and the ever-increasing needs of student. When this effort takes place at the individual and school level, family-school-state unity is a more essential issue in order for young people adaptation to these changes and to make them healthy and productive decisions about life or offer to them this environment to young people and to educate them as moral individuals. Accordingly, mentoring and peer education at the school level, administration-teacher-student or even the parent, and career training and consultancy services at the professional level are becoming more compulsory. The main problem of research in this context is defined as that has marked the recent history of Turkey in the present general statements and a constant debate that became the subject of religious high schools in the acting profession of teachers. So they can do against student mentoring activities and to examine the need to pay attention to these activities. Document analysis method which is one of the qualitative research methods has been used in the study. The obtained information was collected after classification and education in the light of the data and religious education; training and necessary evaluations were made. Eventually; it can be say that the implementation of mentoring / mentor teaching activities implemented in many countries of the world through vocational course teachers working in imam-hatip high schools; It has been concluded that the communication between teacher-student, student-student, student-parent, teacher-parents-student will be strengthened, so that a positive changes can be experienced in the general climate of the schools and current educational activities.

Keywords: Mentor, Mente, Mentoring, İmam-Hatip High School, Vocational Teachers.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Şeref Göküş

Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi Anabilim Dalı
serefgokus@akdeniz.edu.tr

Yüksek Lisans Öğrencisi Feyza Bülbül

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
feyzabll93@gmail.com

Ömrünü Eğitime Adamış Bir Muallim Örneği: Mahir İz

ÖZET

Öğretmenler; bireylerin sosyalleşerek toplumsal hayata uyum sağlamasında, kültürel öğeler ile ahlaki normların gelecek nesillere aktarılmasında, bireysel ve toplumsal huzur ile barışın sağlanmasında ve ülkelerin ihtiyacı olan nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde ciddi etkiye sahip olan meslek gruplarından biridir. Kendilerine atfedilen bu önemli mesuliyetler nedeniyledir ki onların birçoğunun meslek hayatı boyunca ortaya koyduğu özverili çalışmaları ile bireysel ve toplumsal örneklikleri vefatlarından sonra bile unutulmamış; aksine hatırlandıkları zaman hep hayırla yad edilmişlerdir. Söz konusu öğretmenlerden biri de merhum Mahir İz'dir. Osmanlının son dönemi ile Cumhuriyetin ilk yıllarının şahidi olan İz, 1895 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Hem anne hem de baba tarafından ilmiye sınıfına mensup bir aile ortamında büyüyen İz; küçük yaşlarından itibaren, babasının görevi nedeniyle, İstanbul, Balıkesir, Isparta, Medine ve Ankara gibi farklı şehirlerde yaşamış ve tahsil hayatını buradaki okullarda tamamlamıştır. 1916 yılında Ankara Sultanisini bitirdikten sonra aynı okulun orta kısmında Türkçe muallimliğine başlamış ve vefat etmesine kadar yaklaşık elli dokuz yıl, farklı kademedeki okullarda, bu görevini sürdürmüştür. Mahir İz, vefat ettiğinde mezar taşında isminin önüne "muallim" yazılmasını vasiyet edecek kadar mesleğini sevmiş ve benimsemiş ender şahsiyetlerden biridir. Öğretmenlik yaptığı süre içerisinde öğrencilerine millî, dinî ve ahlâkî konular hakkında doğru bilgiler vermeye, onları vatanını ve milletini seven birer birey olarak yetiştirmeye gayret etmiştir. İz, öğretmenlik mesleğini sadece bir görev olarak yapanlardan değildir. Aksine o bunu bir yaşam biçimi haline getirmiştir. Merhum, öğretmenlik yapmaktan ziyade öğretmen olmayı başarmış örnek bir muallimdir.

Bu çalışmanın amacı ömrünü eğitime vakfeden Mahir İz'in meslek yaşamı boyunca öğrencileriyle ilişkilerinin temelini oluşturan değerler ile tavırlarının neler olduğunu orta-

ya çıkarmaktır. Söz konusu amaç çerçevesinde araştırma doküman incelemesi yöntemiyle hazırlanmıştır. Bu yönteme binaen İz'e ait ulaşılabilen bütün belgeler elde edilmiş ve akabinde kendi içerisinde tasnif edildikten sonra bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Sonucunda; onun idealist yapısı, mütevazi kişiliği, etkili hitabeti, empati yeteneği, sabırlı, fedakar ve yardımsever olması, sevgi ve merhamete dayalı tutumu gibi günümüz öğretmenlerine emsal teşkil edecek önemli vasıflara sahip olduğu ve bu yönleriyle öğrencilerine karşı tutarlı ve pozitif yönde bir iletişim geliştirdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mahir İz, muallim, eğitim, meslek, iletişim

An Example of a Teacher Dedicated Himself to Education: Mahir İz

ABSTRACT

School teaching is one of the occupational groups that have a significant impact on the socialization of individuals, adaptation to the social life, transfer of the cultural elements and moral norms to the next generations, ensuring peace within individuals and societies, and raising the qualified manpower needed by the countries. Because of these important responsibilities attributed to the teachers, their individual and social exemplary works have not been forgotten even after their deaths, on the contrary, they were always remembered with honor. One of the aforementioned teachers is the decedent Mahir İz. İz, who was the witness of the early years of the Republic and the last years of Ottoman Empire, was born in 1895 in Istanbul. Iz, who was grown in a family of scholar class by both parents, lived in different cities such as Istanbul, Balıkesir, Isparta, Medina and Ankara since his early childhood, because of his father's job and completed his education at the schools in these cities. After graduating from Ankara Sultanate School in 1916, he started Turkish Language Teaching in the middle part of the same school and continued this task for fifty-nine years in different levels of education until he died. Mahir İz was a person who loved his profession as his will before he died was to be written 'Muallim', a word meaning teacher in old Turkish, in front of his name on his grave stone. During his time as a teacher, he tried to give his students accurate information about nationality, religion and moral issues and to raise them as individuals who love their country and nation. İz is not a person who was doing the teaching profession only as a task, on the contrary, it was a way of life for him. İz was an exemplary teacher who has managed to be a real teacher rather than doing just teaching.

The aim of this study is to determine the values and attitudes that formed the basis of relationship with his students throughout Mahir İz's professional life as a person who devoted his whole life to education. To accomplish this aim, the research has been prepared by document analysis method. All the accessible documents belonging to İz were obtained, then classified and finally they were subjected to an evaluation. In conclusion, he was found to have important traits such as idealism, modest personality, effective rhetoric, empathy, patience, altruism and benevolence, attitudes of love and compassion, which can be a good example for today's teachers, and he was found to accomplish a consistent and positive communication against students with these attributes.

Keywords: Mahir İz, teacher, education, profession, communication

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Öğr. Gör. Yasemin Oğuz Güner

Akdeniz Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
yaseminoguzguner2016@gmail.com

Kronik Diyaliz Hastaları ve Bakım Verenlerinin Stres Algoritması

ÖZET

Kronik Diyaliz Hastalarının gelişen medikal desteğin aksine, tedavi sürecinde yaşanan stresörlerle yaşam kalitesinin düşüklüğündeki sorunlar halen süregelen sorunların başında yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı, kronik hastalıkla mücadele eden hasta ve onlara bakım verenlerin karşılaştıkları stresin, neden ve sonuçlarının algoritmasını ortaya koymak, yapılacaklar konusunu tartışmaktır. Son 10 yıllık retrospektif anksiyete, depresyon, diyaliz tedavisine uyumsuzluk değişkenlerinin düşürdüğü yaşam kalitesi çalışmaları incelendiğinde, diyaliz hastalarında ve bakım verenlerindeki stres sorunsalının algoritması oluşturulmuştur. Bu bağlamda bu hasta grubu ve bakım verenlerinin stres sorunu medikal tedavi ile sosyal destekte yatan eksiklikler, stresin azaltılmasında interdisipliner meslek dallarının yeri ve önemi algoritmada vurgulanmak istenmiştir.

Dünyada ve ülkemizde hızla artan medikal çözümler yaşam süresini uzatırken yaşam kalitesini düşüren stresler ve stresle baş edememe sorunu devam etmektedir. Bu bağlamda interdisipliner çalışma içine yeni çözüm ortakları, yeni meslekler dahil edilmelidir. Henüz önemi anlaşılamamış sosyal destek ve uğraş terapistlerinin iş ortaklığına ihtiyaç olduğu, çözüm önerileri içerisinde yer alması gerektiği ve konuyla ilgili yeni çalışmalara ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir.

ANAHTAR KELİMELER: Kronik Diyaliz Hastaları, Stres, Yaşam Kalitesi, Sosyal Destek

Stress Algorithm of Chronic Dialysis Patients and Caregivers

ABSTRACT

Unlike the medical support of Chronic Dialysis Patients, the problems of low quality of life with the stressors experienced in the treatment process are at the beginning of the continuing problems. The aim of this study is to demonstrate the algorithm of the stress, cause and consequences of the patients struggling with chronic illness and their caregivers, and to discuss the issues to be done. When the quality of life studies of the last 10 years depressed variables of retrospective anxiety, depression, dialysis treatment were examined, the algorithm of stress problem in dialysis patients and caregivers was established. In this context, it is aimed to emphasize the deficiencies of this group of patients and their caregivers in social support with medical treatment, the place of interdisciplinary professions in stress reduction and the algorithm of prevention.

The rapidly increasing medical solutions in the world and in our country continue to extend the life span and the problem of the stresses that can decrease the quality of life and the problem of not coping with stress continues. New solution partners, new occupations should be included in the interdisciplinary work in this context. Unpredicted social support and occupational therapists are still considered to be in need of business partnership, should be included in the solution proposal, and new work on the subject is needed.

KEYWORDS: Chronic Dialysis Patients, Stress, Quality of Life, Social Support

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Prof. Dr. Niyazi Akyüz
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
niyaziakyuz06@hotmail.com

Prof. Dr. İhsan Çapcıoğlu
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
ihsancapcioglu@yahoo.com

Türkiye Örneğinde Kırsal Kesim Dindarlığının Teolojik Kökleri ve Toplumsal Görünümleri

ÖZET

Dünya sosyoloji literatürü, kent hayatı ile köy hayatının farklı sosyo-kültürel kalıplar arz ettiğini göstermiştir. Alman sosyolog Ferdinand Tönnies, Cemaat-Cemiyet kavramsallaştırmasını köy-kent farklılaşması ile temellendirmektedir. Söz konusu köy-kent farklılaşması, sosyolojik araştırmaların hem süreç, hem de yapı kavramsallaştırması içinde incelemelerine de konu teşkil etmektedir. Dünya tarihindeki toplumsal örgütlenmeler içinde köy-kent farklılaşmasının, sosyolojik araştırmalar için önemi, aşağı yukarı bütün toplumlarda kentlerin bir kısmının, köylerden gelenler tarafından oluşturulmasından ileri gelmektedir. Sosyolojik araştırmaların sonuçları, köy ve kent hayatının farklılaşması içerisinde, kültürün önemli bir dinamiği olması açısından din hayatının farklılaşmasını da göstermiştir. Kentlerin bir kısmının köylerden gelenler tarafından oluşturulması gerçeği, kırsal kesimin din hayatına Din Sosyologlarının ciddiyetle eğilmelerini zorunlu kılmıştır. Köylü dindarlığıyla ilgili uluslar arası literatür, köylülerin büyüsel pratiklere eğilimini; toprağa, dolayısıyla tabiat kuvvetlerine bağımlılığını; esrarlı güç ve figürlere inançlarını vurgulamaktadır. Hatta eski kavimlerdeki önemli tanrılar, ziraat ve verimlilikle ilişkili olarak algılanmıştır. Konumuzla ilgili Türkiye'nin tecrübesine baktığımızda, 1950'lerden sonra tarımdaki makineleşmenin sonucunda başlayan köyden kente göç hareketiyle birlikte, dinin toplumsal hayat içindeki rolünün değişmeye başladığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda son otuz yılda ülkemizde gözlenen dinsellikteki artış ve canlanmayı

Mardin, taşra kasabalarının kent merkezlerine etkisi olarak değerlendirmiş ve *'çevrenin merkezi fetih hareketi'* olarak nitelemiştir. Bu nedenle, kırsaldaki din anlayışının özellikleri bizi birinci derecede ilgilendirmektedir. Çalışmamız, literatür desenli bilgilere sosyolojik gözlemlerimizin katılmasıyla oluşturulmuştur. Çalışmada, yukarıda özetini verdiğimiz kırsaldaki din hayatının çeşitli tezahürleri ve bu din anlayışının kaynakları sosyolojik açıdan ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Köy, Kent, Din Sosyolojisi, Dindarlık, Türkiye.

Theological Roots and Social Appearances of Rural Religiosity in Turkey Sample

ABSTRACT

World sociology literature shows that urban life and village life have different socio-cultural patterns. The German sociologist Ferdinand Tönnies bases the conceptualization of the Community-Society concept with village-city differentiation. The village-city differentiation in question is the subject of the examination of sociological researches both in the process and in the structure conceptualization. The importance of village-city differentiation in social organizations in the world history for the sociological researches is due to the fact that, some part of cities almost in all societies consists of those coming from villages. The results of sociological researches have shown the differentiation of religious life in terms of being an important dynamic of culture within the differentiation of village and urban life. The fact that some of the cities were formed by the ones from the villages made it necessary for the Sociologists of Religion to engage in the religious life of the rural areas. International literature on peasant religiosity emphasizes the tendency of peasants to magical practices; their dependence on soil, hence nature forces; beliefs in the mysterious power and the figures. Even important deities in the ancient tribes were perceived to be related to agriculture and productivity. When we look at Turkey's experience on our topic, it is understood that the role of religion in social life began to change with the migration from villages to cities which began after the 1950s beginning as a result of mechanization in agriculture. In this context, Mardin has seen the increase in the religiosity and revival observed in our country in the last 30 years as the effect of, the provincial towns on the urban centers and called the 'conquest movement of periphery to center.' Therefore, the characteristics of the understanding of religion in the countryside concern us first, because Turkish culture contains the traces of socio-cultural elements taken from the Ottoman Empire. Our study has been formed with the integration of sociological observations with the literature patterned information. In this study, the various appearances of religious life in the rural area we briefly mentioned above and the sources of this religious understanding will be examined sociologically.

Keywords: Rural, Urban, Sociology of Religion, Religiosity, Turkey.

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Doç. Dr. Orhan Gürsu

Akdeniz Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Din Psikolojisi ABD
orhangursu1@gmail.com

Yaşar AY

Akdeniz Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Din Psikolojisi ABD
ysr_ay@outlook.com.tr

Manevi İyi Oluş ve Yaşlılık

ÖZET

Teknoloji ve sağlık alanındaki gelişmelere bağlı olarak yaşam standartlarının yükselmesi ve ömür uzunluğunun artması yaşlılığı görünür hale getirmiştir. Yaşlanan bireylerin fizyolojik ve psiko-sosyal değişimlere uyum sağlayabilmesi ve manevi ihtiyaçlarının karşılanması gereklilik arz etmektedir. Maneviyatın insan hayatındaki anlam, amaç ve aşkınlık duygularını doyuma ulaştırması ve yaşlıların iyilik halini sağlaması için olumlu katkılar sağlayacağı öngörülmektedir.

Antalya'nın merkez ilçelerinde yaşayan 60 yaş ve üstü 100 kişi ile yapılan bu çalışmada bireylerin manevi iyi oluş düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Nicel yöntemle hazırlanan çalışmada; demografik bilgi anketi, spiritüel iyi oluş ölçeği ve onam formuyla birlikte toplanan veriler Pasw Statistics 18 programında değişkenlerin ölçüm düzeyine uygun testlerle analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan kişilerin manevi iyi oluş düzeyleri orta, yüksek ve çok yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Gelir durumu ve dindarlık düzeyinin manevi iyi oluş üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür. Aynı zamanda gelir durumu ve dindarlığın manevi iyi oluşla pozitif yönde anlamlı ilişkisi olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Gerontoloji, Din Psikolojisi, Manevi İyi Oluş, Yaşlılık

Spiritual Well-Being And Aging

ABSTRACT

Increasing life standards and the life span due to developments in technology and health have made aging visible. It is necessary for the aging individuals to adapt to their physiological and psycho-social changes and to meet their spiritual needs. It is envisaged that spirituality will make positive contributions to the satisfaction of the feelings of meaning, purpose and transcendence in human life and to ensure the well-being of the elderly.

In this study, it was aimed to determine the level of spiritual well-being of individuals in the study conducted with 100 people aged 60 and over living in central districts of Antalya. This study which is prepared by quantitative method; demographic information questionnaire, spiritual well-being scale and data collected together with consent form were analyzed by Pasw Statistics 18 program in accordance with the measurement level of the variables. The level of spiritual well-being of the participants was found to be medium, high and very high. The level of income and the level of religiousness have a significant effect on spiritual well-being. At the same time, income status and religiosity were found to have a positive relationship with spiritual well-being.

الأستاذ المشارك
عماد المرزوق
جامعة السلطان مولاي سليمان
الفقه الاسلامي وأصوله
كلية الآداب والعلوم الانسانية، بني ملال،ص.ب:٤٢٥
i.elmerzouk@gmail.com

فقه التوسط عند المالكية:

"قراءة سياسية في أصول وقواعد الإمام مالك رحمه الله"

في ظل التحديات العاصفة بالعالمين العربي والإسلامي، ومع غياب رؤى دقيقة لتجاوز الأزمات السياسية والاقتصادية...، ينقدح سؤال عميق يتعلق بآليات ترشيد الأزمة، وبالمنهج الوسط الذي ينبغي سلوكه، وفق قواعد مسدِّدة وموجِّهة، ومؤيَّدة بالوحي الخالد، وبالتجربتين السياسيتين النبوية والراشدة للصحابته الكرام، ثم تراكمات الواقع التاريخي.

ولعل استقراء للتراث الاسلامي ليجد فيه نماذج صادقة استطاعت- إلى حد كبير- التوفيق»بين المثل العليا للحكم والنظر إلى الواقع الذي تستقيم عليه أمور الناس، فيرى أن مصالح الناس الواقعة يجب أن تكون مقدرة، فهو لا ينظر فقط إلى الصورة المثالية، بل ينظر إلى الحقيقة الواقعة، وما عليه حال الامة»١.

ولعل الإمام مالك وهو موضوع النص المقتبس، إستطاع انتاج فقه سياسي يعتبر نتاج التفاعل الحي بين عقل المجتهد مع مجتمعه حكاما ومحكومين، وليعبر عن صورة المجتمع الإسلامي في فترات نموه وازدهاره، أو فترات خموله وركوده.

فما هي أشكال المؤثرات الخارجية والداخلية المسهمة في بناء وتشكيل الرؤية السياسية

عند إمام دار الهجرة؟ وهل ثمة منهج بنى على وفقه موقفه في التشريع السياسي؟ وهل يمكننا بعد تحرير القواعد والأصول التي بنى عليها هذا الموقف السياسي أو ذاك الحديث عن اجتهاد مقاصدي سياسي؟...هذه الأسئلة وغيرها سنجعلها مدخلا للموضوع الذي وسمناه ب»فقه التوسط عند المالكية:»قراءة سياسية في أصوله وقواعد الإمام مالك رحمه الله»، وقد ارتكزنا في هيكلة أعمدة هذا البحث جملة مناهج مسددة٢، في أفق قراءة واعية مستشرفة لفقه الرجل السياسي وآفاق استثمار تلكم القواعد وتطبيقاتها بما يتناسب ومحل تحقيق المناط.

لعرض الموضوع لشكل مناسب، وبمنهج منضبط، وبأسلوب رصين، ارتأيت تقسيم الموضوع على محاور

مقدمة:

المبحث الأول: العوامل المسهمة في بناء الرؤية السياسية للإمام مالك :

المبحث الثاني: الأصول والقواعد التي استند إليها الامام مالك في الفقه السياسي:

المبحث الثالث: الاجتهاد المقاصدي عند الامام مالك في فقهه السياسي:

المبحث الرابع: المواقف السياسية للإمام مالك:

خاتمة:

١-مالك، أبو زهرة: ص٢٧١.

٢-منهج استقرائي، تحليلي، تاريخي،وصفي...

فقه التوسط- أصول المالكية-فقه سياسة-مقاصد